

Issued on 25-3-1964

Volume : XII

No. 3

3rd December, 1964
(Thursday)

12th Agrahayan,
1886 S. E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

	Pages.
Oral Answers to Questions	[287 - 319]
Written Answers to Questions	[320 - 347]
Announcement	
re: the Bills to be taken up on 4th and 5th December 1964.	[347]
re: the messages received from the Council.	[348]
Business of the House	[348 - 349]
Calling attention to a matter of urgent public importance:	
re: The non-implementation of the verdict of Orissa Industrial Tribunal.	[349 - 351]
	— Postponed
Papers laid on the Table	
Amendments to the A. P. General Sales Tax Rules, 1957.	[351]
Presentation of the Report of the Committee of Privileges.	[351]
Motion Expressing Want of Confidence in the Ministry.	[352 - 414]
	— Negatived
Business of the House :	[414 - 415]
Discussion on Flood Situation in the State.	[415 - 470]
	— Not Concluded

The
Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates

OFFICIAL REPORT

Twenty-sixth day of the Fourth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, the 3rd December, 1964

The House met at Half past Eight of the Clock.

[Mr. Speaker in the Chair]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

LAND REFORMS.

666—

*1555 Q—*Sirvasri G. Malikharjuna Rao (Chillamcherla)*
and B. Lakshminikantha Rao—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state;

(a) whether the Planning Commission addressed any letter to the Andhra Pradesh Government stating that Land Reforms are not being implemented satisfactorily in the State;

(b) if so, what are the suggestions of the Planning Commission; and

(c) the action taken by the State Government in the light of the suggestions made by the Planning Commission?

The Minister for Revenue (Sri N. Ramachandra Reddi):

(a) No, Sir.

(b) & (c) Do not arise.

శ్రీ జి. మల్లికార్జునరావు :— నాలుగు మాసాల క్రితం సెంట్రలు గవర్నమెంటు, ప్లానింగు కమిషనువారు భూ సంస్కరణలు అమలు జరపడంలో జాప్యం ఆపుతోందని అన్ని స్టేట్సుకు వ్రాసినట్లు పత్రికలలో వచ్చింది. అది ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— ప్లానింగు కమిషను నుంచి భూ సంస్కరణల విషయం రాలేదు. కానీ ప్లానింగు కమిషన్ సభ్యుడు శ్రీ శ్రీమన్నారాయణగారు తెనెన్సీ గురించి ఒక జాబు వ్రాశారు.

శ్రీ వీల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) :— ఆలెటరులో వున్న కంటెంటు ఏమిటి ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— తెనెన్సీ విషయం వ్రాశారు. Protected tenancy, fixation of rent, resumption. ఈ విషయాలన్నీ ఆలోచించాలని వ్రాశారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నత్తెనపల్లి) :— ప్రధానమంత్రి లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారు ఆంధ్రదేశంలో భూ సంస్కరణలు సరిగా అమలు జరగడం లేదని, తెలంగాణాలో వున్న తెనెన్సీ ఆస్తు అమలుచేయాలని అన్నారు. దానిని గురించి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— భూ సంస్కరణల విషయం చెప్పలేదు. తెనెన్సీ విషయం చెప్పారు. అది ఆలోచనలో వుందని మనవిచేస్తున్నాను.

డా. టి. వి. యన్. చలపతిరావు (విజయవాడ-సౌత్) :— ప్రభుత్వం వారు ఇంతవరకు అమలు జరిపిన భూ సంస్కరణల గురించి, వాటి ఫలితాల గురించి సమగ్రమైన నీవేదిక ప్రకటించాలని ఆలోచిస్తున్నారా ?

Sri N. Ramachandra Reddy :— That is a separate question. Time and again, we have been stating on the floor of the Assembly as to what extent they have been implemented. If a comprehensive statement is needed, I have no objection to place it on the Table of the House.

శ్రీ వి. నత్తనారాయణ (చెనుగొండ) :— ప్లానింగు కమిషనువారు తెనెన్సీ గురించి వ్రాశారంటున్నారు. ప్రధానమంత్రి స్పష్టంగా ఒక బహిరంగ సభలో ఆంధ్రదేశంలో భూ సంస్కరణల విషయంలో ప్రభుత్వం తాత్పరం చేస్తోంది అని

ఓపెన్ గానే వారు ఆంధ్రదేశం వచ్చినప్పుడు చెప్పడం జరిగింది. అది ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? వస్తే, ఏమి చేయబోతున్నారు?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :—భూ సంస్కరణల విషయం నేను పత్రికలో చూడలేదు. తెనెన్సీ విషయం చెప్పారు. తెలంగాణా ఆట్టు ఆంధ్రకు వర్తిస్తే బాగుంటుందనే విషయమే నేను పత్రికలలో చూచాను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ (కర్నూలు) :—తెనెన్సీ బిల్లుకు సెలక్టు కమిటీ కూడా పాస్ చేసి పంపించడం అయింది, మొన్న వత్తికలో కాంగ్రెసు పార్టీ వారు దీనిని నిరంధికంగా వాయిదా వేసే ధోరణి వున్నట్లు వచ్చింది. కాంగ్రెసు పార్టీ వారి ఆభిప్రాయం ప్రభుత్వం గమనించిందా? దానిమీద ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం ఏమిటి?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :—కాంగ్రెసు పార్టీ నిర్ణయం తీసుకొలేదు. రీజనలు కమిటీ వారు సబ్ కమిటీకి రిఫర్ చేశారు. సబ్ కమిటీ వారు మళ్ళా రిజిస్టర్ కమిటీకి రిఫర్ చేశారు. ఆ రిపోర్టు ప్రభుత్వం దగ్గర వుంది, ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోంది.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు (ఏలూరు) :—మొత్తంమీద ఆంధ్రలో జరిగిన భూ సంస్కరణల వ్యవహారం గురించి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎప్పుడైతే నా ప్రోగ్రెస్ అడిగిందా? రిపోర్టు పంపించారా, వారు సంతృప్తి పడ్డారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :—రిపోర్టు పంపిస్తూనే వున్నాము. ఆ తెలుగుకప్పు వేరే ఏమీ లేదు.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య (బుచ్చి రెడ్డిపాలెం) :—తెనెన్సీ ఆట్టుకు సంబంధించి—తెనెన్సీ కేసులు తెనెంటును తొలగించమని భూ భామందులు పెట్టిన ధరఖాస్తులు చాలా వుంటున్నాయి. ఎవిక్షన్లు జరుగుతున్నాయి. తెలంగాణా చట్టం ఆంధ్రకు వర్తింపజేయడమో ఏదో చేసేలోపల కొంతవరకు ఎవిక్షన్లు ఎలేయన్సులో పెట్టుమని ఎక్జిక్యూటివ్ ఆర్డరు పంపిస్తారా? ఆ విధంగా తెనెంటును కొంతవరకు రక్షిస్తారా?

Sri N Ramachandra Reddy:—There are safeguards for tenants who are in occupation, even in Andhra area also. If there are any evictions taking place, of course, they are illegal. If there are legal evictions, we cannot do anything by issuing executive instructions.

శ్రీ కె. ఎల్ నరసింహారావు (ఇల్లందు):—రీజనలు కమిటీ స్వయమైన మార్పులతో తెలంగాణా టెనెన్సీ చట్టం తెలంగాణాకు వుంచాలని, దానినే ఆంధ్ర ప్రాంతానికి కూడ ఎక్స్ టెంటు చేయాలని ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేసినమాట నిజమా? అయితే, ప్రభుత్వం ఏమిచర్య తీసుకుంటుంది?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—గౌ. సభ్యులు చెప్పినమాట నిజమే కాని యింకా ఏమి చర్య తీసుకొలేదు, ఆలోచనలో వుంది.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు (ఖమ్మం):—టెనెన్సీ బిల్లు యింకా ఆలోచనలో వుందన్నారు. నీలింగు ఆక్టు పాస్ చేసి చాల సంవత్సరాలైంది. దానిని అమలు జరపడంవల్ల ఎంత అదనపు భూమిని పేదప్రజలకు పంచిపెట్టారు?

Sri N: Ramachandra Reddy:—A separate question may be put. I have got those details, but they are not immediately available, i.e. how far it has been implemented and how much surplus has been declared. If the hon. Member writes to me I will give a detailed information.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం):—రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షులు టెనెన్సీ ఆక్టు యిప్పుడప్పుడే రావలసిన అవసరం లేదు. వాయిదా వేస్తామన్నట్లు పక్షిలో ప్రకటన చేసినట్లు చూచాము. రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీవారు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కూడ ఆదేశం యిచ్చారా? దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని వాయిదా వేస్తున్నారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—అట్టి ఆదేశమేమీ లేదు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి):—టెనెన్సీ చట్టం ఎప్పటిలోగా వస్తుంది?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—సభవారు తొందరగా చేస్తే తొందరగానే వస్తుంది.

శ్రీ ఎం. వీరప్పయ్య (పాయకూరాపుపేట):—ఒకసారి అమలుచేసిన భూ సంస్కరణ చట్టం తంతు చూచాము. కేంద్ర ప్రభుత్వం వ్రాసినా, మరెవ్వరు వ్రాసినా దున్నే వారికి భూమి రాదు. కనీసం బంజరుభూములైనా పేదవారికి పంచడం, గిరిజనులకు రక్షణలిచ్చే కార్యక్రమం తీసుకోవడం వంటివి ఒక సంవత్సరంలోగా చేయడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా వున్నదా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— గౌరవ సభ్యుల యోచనలో ఆట్లా వుండి కాబోలు. కాని ప్రభుత్వానికి ఏ విధంగా భూమి పంచాలో ఎంతవరకు పంచాలో తెలుసు. రైతులను ఏ విధంగా ప్రొటెక్ట్ చేయాలో కూడ తెలుసుకాబట్టి ఆ విధంగా చేస్తుంది. కాని, వారి ఆలోచన వాస్తవం కాదు.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి (భువనగిరి):— తెనెన్సీ బిల్లు 1962 జూన్ లో జాయింటు సెలక్టు కమిటీకి రిఫర్ చేయడం జరిగింది. రెండు సంవత్సరాలు జాయింటు సెలక్టు కమిటీ అయినతరువాత రీజినలు కమిటీకి వచ్చింది. ఈ సమావేశంలో తెనెన్సీ గురించి సమగ్రబిల్లు తెస్తామని జాయింటు సెలక్టు కమిటీలో ఇది వరకే చెప్పారు. ఇప్పుడు ఎంత తైము తీసుకుంటుంది అంటే సభవారి చేతిలోనే వుంటుందంటున్నారు. ఈ సెషనులో తేకుండా ఎందుకు డిలే చేస్తున్నారు? తిమ్మా రెడ్డిగారు దీనిని వాయిదా వేస్తున్నాము అని బహిరంగ ప్రకటన చేసినట్లు కూడ తెలియదు అంటున్నారు అసలు యీ సెషనులో ఎందుకు తేలేదు?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఆలస్యానికి కారణం కేవలం ప్రభుత్వంకాదు. జాయింట్ సెలక్టు కమిటీలో చర్చకు వచ్చినప్పుడు ఈ విషయం చర్చించబడింది, తొందరగా ముగించుకుందామని అప్పుడు కూడా చెప్పారు. ఆలస్యం జరిగితే కేవలం ప్రభుత్వం బాధ్యత కాదనికూడా మనవి చేశాను, ఘట్టంగా ఆలోచించడం జరిగింది. రీజియన్ లో కమిటీకి వెళ్ళింది, అక్కడనుంచి సబ్ కమిటీకి వెళ్ళింది. అక్కడనుంచి తిరిగి రీజియన్ లో కమిటీకి వచ్చింది, రీజియన్ లో కమిటీనుంచి ప్రభుత్వానికి వచ్చింది, కనుక stages అన్ని వేరు వేరుగా ఉన్నాయి, దానికి పర్యటన కావాలన్నారు, ఇక్కడే కూర్చుని పరిష్కారం చేసే విషయం కాదన్నారు. జిల్లాలలో పర్యటన కావాలన్నారు, పర్యటనకు వెళ్ళారు. అక్కడకు వెళ్ళి రిపోర్ట్ చేశారు. Evidence కూడా తీసుకోవడం జరిగింది. జాప్యం చేయాలనే ఉద్దేశం లేదు.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి (సుల్తానాబాద్):— సీలింగుయాక్టు క్రింద విచారణ పూర్తి అయినదా? ప్రతి జిల్లాలో ఎన్ని కేసులు పెండింగ్ లో ఉన్నాయి?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—Separate question వేయండి,

శ్రీ ఎల్.ఎల్.రెడ్డి (నరసాపూర్):— సీలింగ్ యాక్టు వస్తుందని భూస్వాములు విభజన చేసుకుంటున్నారు. వేరే పట్టాలు చేసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వం ఆపడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఎప్పుడో జరిగిపోయిన వ్యవహారం, ఇప్పుడు యాక్టు అమలులో ఉంది. ఇప్పుడేమి చేస్తారు? That does not arise.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు:—Land reforms are not being implemented satisfactorily in the state అనికూడా ప్రశ్నలో ఉంది, ఈ subject నే నేను అడిగాను. Seperate question అవసరంలేదు. మంత్రిగారిపద్ద సమాచారం కూడా ఉందని అన్నారు. ఎంతవరకు సీలింగ్ యాక్టు అమలు జరిగినదనేది వాకు కావలసిన information.

Sri N. Ramachandra Reddy:—I don't have information at the moment. I have the information, but I am not having the particulars now. A separate question may be put.

FAMINE AFFECTED AREAS.

667—

*2264 Q— *Sarvasri K. Ramachandra Reddy (Ramannapet) P. Satyanarayana, (Palvancha) M. Pitchayya and A. Ramachandrareddy:*— Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

the names of the places declared as famine affected areas in Andhra Pradesh during this year and the steps taken so far by the Government to relieve the hardships?

Sri N. Ramachandra Reddy:— No place was declared as a famine affected area in the State this year.

శ్రీ ఎం. వేమయ్య:—కరువు వచ్చిందని ప్రకటించలేదు. అనగా కరువురానే లేదని మంత్రిగారి ఉద్దేశమా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—కరువు రాలేదు, వచ్చినట్లు డిక్లర్ చేయలేదు, రిపోర్టులుకూడా ఆ విధంగా లేవు, తాత్కాలికంగా monsoons fail అయినట్లు కొన్ని ఇబ్బందులు వచ్చినట్లు ఉంది. కొన్ని relief works చేశారు, కొన్ని రిమిషన్లు ఇచ్చారు. Famine area గా డిక్లర్ చేయలేదు.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య:—Drought affected area గా డిక్లర్ చేసిన areas ఏమేమి ఉన్నాయి ? వారికి ఇచ్చిన రిమిషన్లు ఇతర relief measures ఏమిటి?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— ఇది 1963 సంవత్సరంలో కర్నూలు జిల్లా మార్కాపురం తాలూకా, మహబూబ్ నగర్ జిల్లా మక్తల్ తాలూకా.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు (నరసంపేట):— వరంగల్ జిల్లా కలెక్టరుగారు ఆ జిల్లా గురించి వ్రాసిన దానిపై ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారు ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— రెండు లక్షలు కాంక్షన్ చేశారు.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ):— ఆంధ్ర ప్రభుత్వం శాశ్వతనివారణకు ఏమైనా పథకాలు పేసారా? అటువంటివి వేయకుండా శాశ్వతంగా కరువుగా ఉండాలనే అభిప్రాయం ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— చాలా రోజులనుంచి రాయలసీమ ప్రాంతాలలో శాశ్వత కరువు నివారణకు పనులు జరుగుతున్నాయి. కొన్ని స్థానములు అమలులోనికి వచ్చాయి, కొన్ని ప్రాంతాలు బాగు పడ్డాయి.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:— మార్కాపురం ఏరియాలో ఎంతడబ్బు ఇచ్చారు? ఏవిధమైన relief works start చేశారు? కర్నూలు జిల్లాలో ఇతర ప్రాంతాలలో ఏమైనా రిపోర్టులు వచ్చాయా? ఆదోని, ఆలూరులనుంచి ఏమైనా రిపోర్టులు వచ్చాయా? అక్కడ ఏమైనా రిమిషన్లు ఇచ్చారా?

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి:— మార్కాపురం మాత్రమే కాదు. ఆలూరు, ఆదోనిలు కూడా ఉన్నాయి. Remissions were given.

Sri T.K.R. Sarma :— We want the details of quantum of relief given ?

Sri N. Ramachandra Reddy :— Remission was given.

శ్రీ ఎమ్. వీరరాఘవరావు (పత్తిపాడు):— తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో upland ఏరియాలలో రిమిషన్లు ఇచ్చారు. అక్కడ రిమిషన్లు ఇచ్చారేకాని ప్రజానీకానికి పనిపాటలు కల్పించలేదు. అందుకు ప్రత్యేకంగా శ్రద్ధ తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— తూర్పు గోదావరిలో ప్రత్యేకంగా బావులు త్రవ్వడానికి డబ్బు కేటాయించబడింది. అంతవరకు relief ఇవ్వడం జరిగింది.

శ్రీ డి. నీతారామయ్య (మదనపల్లి):— ప్రస్తుత ధనలిలో చిత్తూరు జిల్లాలో పశ్చిమ తాలూకాలలో మెట్టవంటలు పూర్తిగా ఎండిపోయాయి. ఈ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? వస్తే ఏ చర్యలు తీసుకున్నారు?

Sri N. Ramachandra Reddy:—Information has not been received yet. A letter was also addressed by the hon. Member and it has been referred to the Collector and the Collector's report is awaited.

శ్రీ కె. రాఘవులు (జనగామ్) :—వరంగల్ జిల్లాను రెండు లక్షల రూపాయలు ఇచ్చాము అన్నారు. ఆరు తాలూకాలలో ఏ ఏ తాలూకాలకు ఇచ్చారో నెలవిస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :—వరంగల్, మహబూబాబాద్, జనగామ్.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :—కరువు పరియాగా డిక్లైర్ చేయడానికి ఏ ఏ conditions ఉండాలి ? ఈ conditions pre-requisites పనాటినుంచి అమలులో ఉన్నాయి ? ఆ పద్ధతి ఎప్పుడు పెట్టారు ? కొత్తగా revise చేసారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— ఈ మధ్య రివైజ్ కాలేదు. మొదటినుంచి ఉన్నదే—Scarcity of rainfall, crop failure, scarcity of labour conditions ఇటువంటివి ఉంటే తగినచర్య గైకొనబడుతుంది.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం) :— మంత్రిగారు నెలవిస్తూ famine area గా declare చేయడానికి చూడవలసిన famine చాలా సంవత్సరాల నాటిది, దానిని రివైజ్ చేయాలని చాలా సార్లుగా శాసనసభలో చర్చకు వచ్చింది. బ్రిటిషువారి కాలంలో వ్రాసిన famine code ఇప్పటివరకు అమలులో ఉంటున్నది. ప్రస్తుత పరిస్థితులనుబట్టి దానిని మార్చే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :—గౌరవ సభ్యులు చెప్పినది విజమే. ఎప్పుడో తయారైనది ఆ code. కనుక మార్చాలనే ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తోంది.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు:—Famine Code ఆంధ్ర పరియాలోనే అమలులో ఉన్నదా? తెలంగాణాలో కూడా అమలులో ఉన్నదా? తెలంగాణాలో అమలులో లేదని విన్నాను.

Sri N. Ramachandra Reddy:—Immediately I cannot tell the details. I don't have them.

ATTACHMENT OF MANGALASUTRAM

668—

*794 (3324) Q.—*Sri M. Pitchaiah*:—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Tali (Mangalya) of one Smt. Kantamma a Harijan lady in Dharmalakshmiapuram, village of Neelakanthapuram Panchayat in Parvathipuram Agency area, Srikakulam District has been attached by the Officials of the Revenue Department on November 27, 1963; and

(b) if so, whether any action has been taken against the said revenue officials for their behaviour?

Sri N Ramachandra Reddy:—(a) A silver thread was attached from one Smt. N. Nimmala Ratnalu, W/o Sri Bhogesu, resident of Dharmalakshmiapuram on 27-11-63 for arrears of land revenue of Rs. 77-47 nP. due from Sri Bhogesu for F. 1369 to F. 1372. The Revenue Divisional Officer, Parvathipur, who conducted the enquiry expressed the presumption that the attached ornament is neither a Tali nor a Mangalasutram. However, on account of the religious sentiment attached to the ornament it has been ordered to be returned to the owner.

(b) Disciplinary action has been taken against the concerned Revenue Inspector, who is responsible for the attachment of the Silver thread, by stopping his annual grade increment for a period of two years without cumulative effect.

REPAIRS TO BRIDGES ON AMALAPURAM BOBBERLANKA ROAD.

669—

*1173 Q.—*Sri Ganeswara Rao (Nagaram)*:—Will the hon. Minister for Public works be pleased to state :

(a) whether the Government are aware of the fact that the following bridges constructed on the Amalapuram-Bobberlanka road to the Amalapuram boat Canal in the Central

Delta of East Godavari District are not strong enough to bear the burden of buses having a capacity of more than forty passengers:

- (i) bridge near Amalapuram;
- (ii) bridge constructed on Kousika river near Pedapudi village;
- (iii) bridge on the Amalapuram boat Canal near Palivela village;
- (iv) the bridge constructed on the road from Amalapuram to Bodsakkaru port in Amalapuram taluk on the Irrigation Channel (Benda Channel) near the said port;

(b) if so, the steps taken for the re-construction of the said bridges?

The Minister for Public works (Sri A. C. Subbareddy):

(a) Yes, Sir.

(b) Item (1) & (iv);

Steps are being taken to prepare the detailed estimates for reconstruction of the bridges.

item (iii) The work of reconstruction of the bridge is proposed to be taken up during the current year 1964-65.

శ్రీ ఎన్. గజేంద్రరావు (నాగారం) :- ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయం. అమలాపురం, బొబ్బిల్లంక, అమలాపురం బోడసకుర్తి highways పైన ఉండే bridges Highways Department కు సంబంధించినవి, మంత్రిగారు మూలాంశానికి వచ్చినపుడు చూచారు. చాలా ప్రమాదకరమైన పరిస్థితులలో ఉన్నాయి. త్వరలో take up చేయవలసిందిగా highways department వారిని కోరాము, గవర్నమెంటుకు రిపోర్టు పంపామని అన్నారు. ఎంత త్వరలో పూర్తి చేస్తారని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :- అదే చెప్పాను. I have said, Sir, that item 3 will be taken up in the current year 1964-65.

REPAIRS TO ERADA-TADIKONDA ROAD.

670—

*1139 (4004-G) Q.—*Sri A. Lakshmi Naidu (Naguru)*: Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(a) whether the Government are in receipt of the representation made to the Hon'ble Chief Minister on 27-7-63 when he was proceeding to Tadikonda from Gumma Lakshmi-puram with regard to the repair of Erada-Tadikonda Road; and

(b) if so, the action taken thereon?

Sri A. C. Subba Reddy:—(a) No, Sir. But a representation dated 1-7-63 for taking over to the Government control the road from Tadikonda to Tayapudi (via) Tullur has been received.

(b) The Government have ordered among others, that the Tadikonda Tayapudi road via Tulluru be taken over to the control of Highways Department, for effecting repairs and improvements to the road.

శ్రీ ఎ. లక్ష్మీనాయుడు :— అధ్యక్షా, అది మూడు మైళ్ళ మూడు ఫర్లాంగులున్నది. జిల్లా ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీ మీటింగులో శిరి పేట మెటలురోడ్డు వేయడానికి శాంక్షను అయినది. ఇప్పటివరకు న్యాయం యిప్పించలేదు. ఇంకవరకు రోడ్డు కావడంలేదు. ట్రైబిల్ వెళ్ళేరు ఫండునుంచి యిస్తే చేస్తామని రెవిన్యూ మంత్రి అన్నారు. ఆ నాటికి fund లేదన్నారు. అందుచేత revenue fund నుంచి కొంత యిచ్చి ప్రావేన్ యిస్తే ఆ రోడ్డు తప్పకుండా చేస్తాం అంటున్నారు. తాడికొండలో సెంటరుంది. అక్కడ ఉండే ప్రజలకు చాలా అవసరం కనుక ఆ రోడ్డు తప్పకుండా చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—చేస్తున్నామండి, It is not handed over by the zilla parishad to the Highways Department yet.

TEKURPET-SEETHARAMPURAM ROAD.

671—

*267 (4078) Q.—*Sri P. Narayana Reddy (Mydukur)* Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(a) whether Tekurupet Seetharam; uram road which provides a shortcut link between Cuddapah and Nellore District has been completed;

(b) if not, when it will be completed;

(c) the reasons for so much delay;

(d) the action taken by the Government so far; and

(e) the amount of expenditure so far incurred thereon?

Sri A. C. Subbe Reddy:- (a) No, Sir.

(b) Before the end of the financial year. 1965-66.

(c) & (d) Though the work was sanctioned in 1962-63 it could not be taken up for execution for want of funds. Steps have, however been taken to increase the tempo of the work to see that the work is completed by the end of 1965-66.

(e) The total expenditure incurred so far on the work is Rs. 3,04,822.

శ్రీ పి. నారాయణరెడ్డి:- అధ్యక్షా, వచ్చు 1965 మార్చికి అయిపోతుంది. 1936 వరకు అని ఎందుకు చెబుతున్నారు.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:- నా information 1965-1966 కి అని వుంది. 1965 కే అయిపోతే ఇంకా మరీ మంచిది.

REPAIRS TO INKOLLU-KADAVAKUDURU ROAD.

672—

*478 Q.—*Sri N. Venkataswamy (Paruchuru)*:- Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state.

(a) whether the Government are aware that the bridge over Communar Canal in Inkollu-Kadavakuduru road in Guntur District had collapsed;

(b) whether there is any proposal for constructing a new bridge; and

(c) if so, when it would be taken up?

Sri A. C. Subba Reddy:—(a) Only a small bit of the decking in one span of the bridge at M.7/2 of Inkollu-Kadavakuduru Road had collapsed.

(b) A proposal to reconstruct the bridge is under consideration.

(c) The work will be taken up after its estimate is sanctioned and funds are made available.

శ్రీ ఎ. వెంకటస్వామి:—అధ్యక్షా, ఆ రోడ్డులో వంతెన పోయినందువల్ల బస్సు ట్రాఫిక్కు, లారీ ట్రాఫిక్కు దాదాపు రెండు సంవత్సరాలనుంచి జరగడం లేదు. ఆ శాలూకాలో మెట్ట ప్రాంతాలకు పోవడానికి యిబ్బందిగా ఉంది. రోం పేరు drain కొమ్మమూరు కాలువ, ఈ రెండూ దాటడం చాలా యిబ్బందిగా ఉంది. రైతులు ప్రజలు అవస్థలు పడుతున్నారు. కాబట్టి వెంటనే ఎస్టిమేటు శాంక్షను చేయించి ఆ కార్యక్రమం మొదలు పెట్టేటట్లు మంత్రిగారు శ్రద్ధ తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—ఒక span పోయింది అనుకొన్నాం. అవతల చూస్తే iron beams పైన వేసిన bridge యిది. ఆ iron beams అన్నీ తుప్పతిసి పోయాయి. మళ్ళీ practically new ని construct చేయాలి. అరులక్షణ కావాలి. ప్రయత్నం చేస్తాం. బడ్జెటులో డబ్బు కేటాయించడానికి ప్రయత్నం చేద్దాం.

TANK ACROSS PALERU RIVER.

673—

*1762 Q.—**Sri P Venkata Reddy (Udayagiri) :** Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state;

(a) whether estimates have been prepared for the formation of a tank across Paleru river near Narasamambapuram, Kanigiri taluk, Nellore District;

(b) if so, what is the estimated cost; and

(c) when it will be taken up for execution ?

Sri A. C. Subba Reddy:—(a) Yes, Sir.

(b) Rs. 6,99,835 on works and Rs. 786,504 including direct and indirect charges.

(c) The estimate is under scrutiny in Chief Engineer's Office and it will be finalised on receipt of Collector's opinion

on financial and administrative aspects. It will be taken up for execution after the estimate is finalised and sanctioned.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య:-అధ్యక్షా, ఎంత విర్రవీరి సాగు క్రిందికి తీసుకుని రావడానికి వీలవుతుంది? దాని return ఎంత ?

శ్రీ ఎ. సి. శ్యామరెడ్డి:-దీని క్రింద 877 ఎకరాలు సాగుకు వస్తుంది. 1 98 return.

ROAD FROM THALAKONA TO PAPANASAM WATERFALLS.

674—

*605 (4343) Q—*Sri P. Rajgopal Naidu, [put by Sri G. Latchanna (somper)]:*—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(a) whether the formation of a road from Thalakona to Papanasam waterfalls in Vayalpad taluk, Chittoor District has been taken up; and

(b) if so, the stage at which it stands?

Sri A. C. Subba Reddy:—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ వి. కె. ఆదినారాయణరెడ్డి (గూబీ):-మూడవ ప్లానులో పూర్తి చేస్తాం అన్నారు. ఎప్పుడు తీసుకుంటారు? ఎప్పుడు పూర్తి చేస్తారు? ప్లాను స్కిమ్ములో ఉందా ?

శ్రీ ఎ. సి. శ్యామరెడ్డి:-మూడవ ప్లానులో అనిలేదు, నాలుగవ ప్లానులో consider చేద్దామని ఉంది.

శ్రీ వి. కె. ఆదినారాయణరెడ్డి:-లేదండి. మూడవ ప్లానులోనవి ఉంది.

శ్రీ ఎ. సి. శ్యామరెడ్డి:-నా information : The work will be considered during the Fourth Plan.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (పోంపేట):-No అని సమాధానమిచ్చారు. ఆ ప్రపోజల్ కన్సిడరేషన్ లోకి రాలేదా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—ఈ ప్రపోజలు తిన్నూరెడ్డిగారు ఒక representation చేశారు. ఆ representation మీద యిది చూడబడినది ఆయన కూడా ఏమి reply చెప్పారంటే A suitable reply has already been given to the Chairman stating that there is very little scope of taking up the work during this plan period.

DEATH OF BOYS IN THE HOTEL AT NARASAPURAM.

675—

*668 (4775) Q—*Sri P Shyamsundra Rao (Achanta)*: Will the hon. Minister for Home be pleased to state:

(a) whether it is a fact that three boys died due to taking coffee and tiffin in the Haridass Coffee Hotel at Narasapuram, West Godavari District on 21-3-1964;

(b) if so, the reasons for their death; and

(c) the action taken thereon?

The Minister for Home Sri Mir Ahmed Ali Khan:—

(a) Three boys of M-galthur village and its homlets in West Godavari District, died on 21-3-1964 shortly after they had taken tea and tiffin in Haridass Coffee Hotel at Narasapuram. But their death was not due to the substance consumed by them in that Hotel.

(b) The deceased had probably died due to accidental food-poisoning, but inspite of through enquires, it could not be ascertained where they took such contaminated food.

(c) As the guilt, if any, could not be brought home to any person, further action was dropped.

Sri Ramachandra Rao Deshpande:

Mr. Speaker, Sir, I would like to know whether any post-mortem was conducted.

*Sri Mir Ahmed Ali Khan:—*Yes, Sir.

*Sri Ramachandra Rao Deshpande:—*What were the results, Sir?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—The viscera of the 3 boys was sent to the Examiner also and it was found that there was food poisoning. So far as the Haridas hotel was concerned, the food material was at once seized and they were examined but nothing was found there. Both before and after these boys took meals from the Haridas hotel, so many persons took the same material but nobody complained or nothing happened. Therefore, it was certain that it was nothing from the Haridas hotel.

श्री रामचंद्रराव देवपांडे : क्या वहाँ इससे पहले या बाद भी कोसी आमबात होने की इत्तेला है ?

شری میر احمد علی خان — ایسی کوئی اطلاع نہیں ہے۔

శ్రీ జి. అచ్యుత్స్వామి :— Post Mortem చేశామని దానివల్ల food poisoning ఉందని తేలిందన్నారు. Hotel food లో poison లేదని రిపోర్టు ఉంది అంటున్నారు. అసలు ఈ food poison ఎక్కడ జరిగింది అని enquiryలో ఏమీ తెలియడం లేదని drop చేశామంటున్నారు. దీనిని Special Branch కి refer చేసే అవకాశం గురించి పరిశీలిస్తారా!

The hon. Minister says the result of the post-mortem indicated food poisoning while the food in the hotel was found to be without any poison. The main point involved is diet with food poisoning. In order to find out the reasons where that food was poisoned, will it not be necessary to refer the matter to the Special Branch if nothing is found out in ordinary enquiry?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—These boys belong to Nogalthar village and they came for cinema in the night. They spent the whole night in the cinema and then in the early morning at 4 O'clock they took their tiffin at the Haridas hotel and then were returning to their village. Near the mission hospital two of them became unconscious and were struggling; then the third boy was screaming and weeping. Two persons at once went there and those two persons ascertained from the third boy who also later became unconscious that they took all these things. But there was no other clue

whether they have taken any other things at some other place. Police tried their best to find out if they took their meals any where else; they went to their village also. There was no foulplay suspected and there was no clue. So, it was dropped.

Mr. Speaker:—Mr. Lachanna's question is since the local police were not able to trace the real cause for food poisoning will the Government consider the question of entrusting this matter to the Special Branch people for finding out the real cause?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—That may be considered, Sir.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—These boys have taken tiffin in the morning in that hotel and proceeded to their village and on their way they died; they did not take any other food or any other thing on their way. Evidently it means, food poisoning must have taken place only in this hotel. I would like to know when the police did investigate and when the police did seize the foodstuffs from that hotel.

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—Sir, as I said, the two boys at once became unconscious, the third boy was conscious and the two persons who met them at once took them to the hospital but before they reached the hospital the two boys died. From there the third boy with the two dead bodies were taken to the police station. By the time they reached the police station, the third boy also became convulsive and showed signs of unconsciousness. The police constable rushed him to the hospital. Before he reached the hospital, he became unconscious. Though the magistrate was also brought there for the dying declaration, the boy became unconscious. The hospital people tried their best to save him but he died within two hours in an unconscious state. Whatever information could be got from the third boy was obtained in that condition.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—He has not answered my question, Sir.

Mr. Speaker :—Please allow him to answer.

Sri Mir Ahmed Ali Khan:— At about 7 O' clock they reached the police station. In the police station the Sub-Inspector was not there but he at once came to the station and the first thing he did was to go and seize all the materials in the Haridass hotel and close the hotel. The seized food materials were all examined but nothing was found. The boy said that they have taken tiffin at 4 O' clock in the Haridas hotel. They might have taken somewhere else also; they might have taken somewhere some contaminated water also. That might be, but no clue was found. If the hon. member wants, I will again entrust the matter to CID for further investigations.

Sri Tenneti Viswanatham (Madugula):—Whether the post-mortem report contains anything about the contents of the stomach and also how soon after taking coffee they became unconscious.

Sri Mir Ahmed Ali Khan:— They were at the Haridas hotel at 4 a.m. This incident took place at 6-30 near the Mission hospital where the two persons residing nearby hearing the scream of the third boy came and found out. It was 6-30. By 7 O' clock the two boys died.

Sri Tenneti Viswanatham:—Was it at once?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—At 6-30 they were unconscious when neighbouring two persons came. The two were unconscious at 6-30 while the third was conscious.

Sri Tenneti Viswanatham:—When did they become unconscious, how soon after taking the coffee?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:— They took the coffee at 4 a.m. at the Haridass hotel but we do not know what happened between 4 a.m. and 6-30 a.m. During these hours, they might have gone to some other place.

Sri Tenneti Viswanatham:—Is there no possibility of knowing when they became unconscious and the other thing about the contents of the stomach at the time of the post-mortem?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—As for the first answer, I said, at about 6-30 a.m. they became unconscious.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu:—What is the interval between the time when they died and the Sub-Inspector of police seized the food-stuffs?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—Soon after 6-30 they were taken to the hospital any by the time they reached the hospital the two boys died; the third boy was conscious. Then the two persons at once took the two boys—two dead bodies and the third boy to the police station. It was about 7 O' clock. The police constable was there, The Sub-Inspector was not there. By that time, the third boy became convulsive and showed signs of unconsciousness. He was rushed to the hospital. Some person was sent to the magistrate also to come to the hospital and take the dying declaration. But by the time the magistrate came the boy became unconscious.

Mr. Speaker:—Mr. Venkateswarulu's question was when the foodstuffs were seized?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—They were seized between 7 and 8 and the hotel was closed.

Sri Pillamarri Venkateswarulu:—By what time did the Sub-Inspector go to the hospital and seize the foodstuffs?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—Between 7 and 8 a. m.

Mr. Speaker:—Hotel was locked?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—All the material were seized. They have taken Iddli and coffee and all other material were seized and examined.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu:—It means between 6-30 and 8 a. m. the hotel-keeper had the time to destroy the food-stuffs which were being suspected.

(No answer)

شری شیام سندر راؤ:—ان تینوں میں تیسرا جو لڑکا تھا۔ علوم پڑتا ہے کہ اوس نے ہسپتال میں یا پولیس اسٹیشن میں ایک اسٹیشنٹ دیا۔ وہ اسٹیشنٹ کیا ہے آپ بتا سکتے ہیں۔

شری میر احمد علی خان:—جب یہ لڑکے وہاں پر گر گئے تو تیسرے لڑکے کے شروع پکار پر دو آدمی مشن ہاسپتال کے وہاں آ گئے۔ یہ سب کم عمر لڑکے تھے ایک ۱۲ سال کا تھا۔ ایک ۱۱ سال کا تھا اور ایک ۱۶ سال کا۔ یہ لڑکا آخر میں مرا۔ اس لڑکے کے پکارا کرنے سے وہ دو آدمی وہاں آ گئے۔ اوس لوگوں کے سامنے اوس لڑکے نے اپنا قصہ بیان کیا کہ وہ لوگ سینا دیکھنے گئے۔ اور ڈرامہ دیکھنے کے بعد ہری داس ہوٹل میں چا پئے۔ یہ دو آدمیوں کے بیان سے بعد میں معلوم ہوا۔

श्री रामचन्द्रराव देशपांडे:—क्या यह बताया जा सकता है कि चार बजे चाय या काफी पीने से पहले उन बच्चों की तबीअत कैसी थी। क्या रिपोर्ट में यह बतलाया गया है कि उनकी तबीअत खराब थी?

شری میر احمد علی خان:—ایسی کوئی رپورٹ نہیں ہے۔ غالباً ٹھیک حالت میں ہرنگے۔ کیونکہ وہ لوگ اپنے گاؤں کو واپس جا رہے تھے۔ اوس وقت ساڑھے چھ بجے تھے۔ لیکن مشن ہاسپتال کے پاس یہ لوگ گزر گئے اور اسٹرگل کرنے لگے۔

Sri S. Vemayya:—May I know, Sir, the exact time when this conscious boy was taken to the hospital for treatment?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:— The two persons who came there at once in two rickshaws put the two boys and in a few minutes they reached the hospital but before they reached there the two boys died. Then those two persons brought those two dead bodies and the other boy who was still alive and consci-

ous to the Police station. By the time they reached the police station, this third boy became convulsive and the police constable rushed him to the hospital to save him.

Sri T. K. R. Sarma:—When the two boys were taken to the hospital, the third boy was quite all right. Then, why was he not admitted there in the hospital so that his life could have been saved at least? At that time 3 people were there. He said that all the three had consumed the same food and those two boys became unconscious. One of the three was quite alive and he went along with the other two boys who were admitted in the hospital. Why the third boy was not admitted at that time and why he was not treated?

Mr. Speaker:—His answer was the third boy was admitted, the hospital authorities tried their best but in spite of that they did not succeed.

Sri T. K. R. Sarma:—In the first instance, when those two boys were taken to the hospital, the third boy was not either examined by the Doctor or put in the hospital. That is what he says.

Mr. Speaker:—No. All the 3 boys were being taken. Two of them by the time they reached the hospital died on the way; the third boy was conscious.

Sri T. K. R. Sharma:—And the third boy was brought back to the police station; that is what he said. I am not in a position to understand.

Sri Mir Ahmed Ali Khan:— By that time the third boy did not show any signs and before they reached the hospital, the two boys were dead. Therefore, the two persons took the dead bodies and the boy who was alive and rushed to the police station.

Sri T. K. R. Sarma: My question was not answered, Sir.

Mr. Speaker:—At 9-30 the question-hour will be over. Answers for the other questions will be laid on the

Table of the House. It is now for you to put as many supplementaries as required.

Sri A. Sarveswara Rao:—Was any dying declaration recorded from the boys? If so, how do they reveal?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—No dying declaration could be recorded, though the Magistrate was called for. Before he came and before the boy was admitted, he became unconscious. He was alive for two hours. The doctors tried to save him; but he did not regain consciousness.

Sri A. Sarveswara Rao:—About the third day. He was there. Was any dying declaration recorded from him?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—It could not be recorded, because he became unconscious.

Mr. Speaker:—The boys took their tiffin at 4 O' clock in the morning. Is it not?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—Yes, early morning at 4 O' clock they took coffee and idli at Haridas hotel.

Mr. Speaker:—Is there any evidence to show what food they took? What is the kind of food they took early in the morning?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—At 4 a.m. idli and tea. Two boys took tea; the third boy did not take tea. He said 'I would only take idli'. What happened. They asked 'what do you take? He said: "Those two boys and all of us took idli, but I did not take tea. Those two boys took tea, because I am not accustomed to tea". All this information he gave to the two persons who gathered.

Mr. Speaker:—What were the stomach contents in the post-mortem examination? What did it reveal?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—The Chemical Examiner opined that the viscera of the three boys contained parathene poison while it was not found in the food materials seized in

the Haridas hotel. When the Local Doctor was again examined by the police, he opined that the deceased must have contacted this poison even through water wherever they must have taken and that it might be a sort of a disease also like cholera epidemic, as the word 'para' is reported to mean 'contagious'. In spite of a thorough enquiry made by the police, no useful information could forthcome about the eatables or drinks taken by the three boys from anywhere else other than the Haridas hotel either prior or subsequent to their taking tiffin in the Haridas hotel.

Mr. Speaker:—What I am asking is, the Chemical Examiner said there was food poison and all that. What exactly was the food that was found in the stomach. Viscera, they said they examined and there was nothing. They said it was poison. What were the stomach contents? Was it idli or what is the kind of food they have taken according to the opinion?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—That detail is not there. Only the opinion is there.

Mr. Speaker:—I think, the post mortem examination must reveal that. Have you got the post mortem certificate?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—Not here.

Mr. Speaker:—You please get the full information.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao:—May I know if the Police have enquired whether it is only these three boys that took breakfast at 3 a.m. or whether there were any attenders in that hotel at that time? Secondly, does the report contain any statement to say that the boys vomitted either immediately or a little later after taking this tiffin?

Mr. Speaker:—He wants full information.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao:—I want to know whether only these three boys took breakfast at 4 a.m. there or whether

there were any other persons in the hotel taking food along with them and at that time?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—Before and after the boys took tiffin in the Haridas hotel, so many people took tiffin in the hotel but nobody met with any accident.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao:—Not before or after, Sirs. At 4 a.m. when these boys were taking tiffin were there any other people taking, along with them, the same tiffin. Does the report contain any statement like that.

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—The Police report says that before or after the people took tiffin but exactly at that time—that material is not here. About the second point, they did not vomit.

Mr. Speaker:—No vomit, no purging, nothing?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—No vomiting.

Mr. Speaker:—No signs or symptoms of food poisoning were noticed, except the stomach contents?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—The stomach contents were examined.

Mr. Speaker:—That was by the Chemical Examiner. Immediately after taking the food, did they show any symptoms of food poisoning either by vomiting or purging or whatever it may be?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—There is no vomit reported.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao:—What was the poison that was identified as a result of chemical analysis? What is the nature of the poison? Is it endrine or some other opium. What is the nature of the chemical that was responsible for the death of these boys?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—I have just read out the opinion of the Chemical Examiner that the viscera of the three boys contained parathene poison.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao.—It does not throw much light about the nature of the poison. To say that they died of chemical poisoning is one thing and to say that they died of a particular poisoning is another thing. Will the hon. Minister be pleased to get that information on that point?

Mr. Speaker.—He said he would entrust the matter to the Special Branch for a thorough investigation.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— పోస్ట్ మార్టమ్ ఆ రోజే చేశారా లేక 6, 6 రోజుల తరువాత చేశారా ?

Mr. Speaker.— Immediately they would have done. When was the post mortem conducted?

Sri Mir Ahmed Ali Khan.—The same day.

Sri Tenneti Viswanadham.— May I ask the Minister to investigate why the doctor (he need not tell the name of the doctor now) did not make a complete report, why he omitted to make a report about the contents of the stomach. Can you kindly make some enquiries into the matter?

Mr. Speaker.— He might have reported; but the only thing he has no information.

Sri Tenneti Viswanadham.— I agree. It is the duty of the Doctor to have written something. It is omitted. So I am asking him for the name of the Doctor to enquire into the matter—why he did such a perfunctory report?

DEATHS DUE TO ENDRINE

676—

*1157 Q.—**Sarvasri M. Pitchaiah and K. Rajamallu (Chinnur).**— Will the hon. Minister for Home be pleased to state :

the number of deaths occurred on account of drinking endrine in Guntur district, during 1964?

Sri Mir Ahmed Ali Khan.— 44 (Forty Four).

శ్రీ ఎన్. ఆర్. దాట్ల (అత్తిలి):- ఎండ్రీన్ ఉపయోగించటం వల్ల రాష్ట్రములో చాలామంది చనిపోవటమేగాక పొరజాటున చెరువులలో పడితే కప్పలు చేపలు కూడా చనిపోతున్నాయి. అందువల్ల దాని కాన్సెన్ట్రేషన్ తగ్గించి డైల్యూట్ చేసి ప్రమాదాలను తగ్గించటానికి ప్రయత్నిస్తారా ?

Sri Mir Ahmed Ali Khan :- It is the concern of the Agriculture Department.

SUICIDES

677—

*1267 Q.- *Sri M. Pitchaiah:-* Will the hon. Minister for Home be pleased to state :

the number of suicides committed in the State during 1963?

Sri Mir Ahmed Ali Khan :- 2971.

Sri M. Pitchaiah :- May I know how many of them died due to lack of food - food suicides, I mean ?

<i>Sri Mir Ahmed Ali Khan :-</i> Due to diseases	1707
Domestic quarrels	670
Unemployment	21
Indebtedness	42
Sexual causes	54
Other causes	477

Sri T. Nagi Reddy:- What was the first cause resulting in 1707 deaths, - I did not hear the Minister?

Sri Mir Ahmed Ali Khan :- Chronic diseases.

Sri T. K. R. Sarma :- What are the 'other causes' resulting in 477 deaths. Particularly in view of the question of Sri Pitchayya, - deaths due to lack of food - are there any suicides?

Mr. Speaker :- Due to unemployment, 50 or 60 cases are there.

Sri T. K. R. Sarma :- With regard to non-availability of food, there were some deaths according to Sri Pitchayya. Is there any figure relating to that ?

Sri Mir Ahmed Ali Khan :- The details of 'other causes' are not me. Those are the main headings that I have read out.

LEGAL AID TO THE POOR IN CHITTOOR DISTRICT

683—

*2148 Q.—**Sri A. P. Vajravelu Chetty (Kuppani) :-** Will the hon. Minister for Law and Prisons be pleased to state :

(a) the number of applications received for legal aid to the poor in Chittoor District during 1963-64;

(b) how many of them were granted ; and

(c) what is the total amount paid to these grantees?

The Minister for Law and Prisons (Sri P. V. Narasimha Rao) :- (a) one.

(b) one.

(c) Rs. 300/-

శ్రీ ఎ. వి. వజ్రవేలుచెట్టి :- ఈ పద్దు క్రింద చిత్తూరు జిల్లాకు ఎంత కేటాయించారు ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :- రెండు మూడు సంవత్సరాల నుండి ప్రతి జిల్లాకు వేయి రూపాయల చొప్పున కేటాయించటం జరుగుతున్నది. కాని ఈ సంవత్సరం ఒక్కటే అప్లికేషన్ వచ్చింది. రూల్స్ ప్రకారం 300 రూపాయలు ఇవ్వటానికి అవకాశం ఉంది, అంతే ఇచ్చారు.

CAPACITY OF NELLORE DISTRICT JAIL

684—

*1782 Q.—**Sri A. P. Vajravelu Chetty :-** Will the hon. Minister for Law and Prisons be pleased to state :

(a) what is the capacity of Nellore District Jail; and

(b) what is the highest number of prisoners kept there during 1963-64 ?

Sri P. V. Narasimha Rao :- (a) 145 (prior to 19-4-1964).

500 (After 19-4-1964 when the Special Suh-Jail was upgraded into a District Jail.)

(b) 261 on 31-3-1964.

శ్రీ యమ్. రాంగోపాలరెడ్డి (మైదారం):—జైలును అన్ గ్రేడ్ చేస్తే ఎక్కువ మందిని ప్రిజనర్స్ ను పెట్టటానికి వీలు ఉంటుందా లేక ఎక్కువ సౌకర్యాలు ఉంటాయా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—డిస్ట్రిక్ట్ జైలు అయ్యాక సౌకర్యాలు కూడా ఎక్కువగా వుంటాయి. ఇప్పుడు చాలా జైళ్లు మోస్ట్ మోడరన్ లైన్స్ లో వున్నాయి. రాంగోపాలరెడ్డిగారు ఒకసారి పోయి చూస్తే బాగుంటుందనుకుంటాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (పుట్లూరు):—నబ్ జైలుకు వుండే ఎస్టిమేటెడ్ నంబర్ కన్నా ఎక్కువ మందిని వుంచుతున్నారు, అక్కడ అందరకు ఫెసిలిటీస్ లేవు. వాటిని ఇంక్రీజ్ చేసే ప్లాను వున్నదా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—వుంది, కొన్ని నబ్ జైల్స్ ముఖ్యంగా విజయవాడ, గుంటూరు, కడప మొదలైన కొన్నిటిలో వున్న కెపాసిటీ కంటే ఎక్కువ మందిని వుంచవలసి వస్తున్నది. అండర్ ట్రయల్ నెంబర్ అంతకన్నా రెండింతలు మూడింతలు ఎక్కువ వస్తున్నది. జనరల్ ఓవర్ క్రాడింగ్ కాకున్నా మెత్తాని ఎక్కువ మందిని వుంచవలసి వస్తున్నమాట వాస్తవమే. ఎకామడేషన్ పెంచటానికి ప్రపోజల్స్ వున్నాయి. Due to paucity of funds, there is not much likelihood of these proposals being taken up during the III Plan. Some of them may be taken up next year as Part II schemes. We are providing for adequate funds in the IV Plan.

శ్రీ వీల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—అండర్ ట్రయల్ ప్రిజనర్స్ లో ఎక్కువ మంది టికెట్ లెస్ ట్రావెలింగ్స్ వుంటున్నాడు. వారికి పావలో అయిదణాలో వారం రోజులో శిక్ష చేసి వంపిస్తూ వుంటారు. వారు పారిపోయినా ఫరవాలేదు. వారిని కూడా తీసుకువచ్చి ఇక్కడ పెట్టటం వల్ల క్రాడెడ్ గా వుంటున్నది. వారిని వుంచటానికి ఇంకో పద్ధతి ఏదైనా ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—ఏ పద్ధతి అయినా వారికి ఎకామడేషన్ చూడాలి కదా, చెట్టు క్రిందా, రోడ్డు ప్రక్కనా వుంచటానికి వీలులేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- వెంకటేశ్వర్లుగారు పారిపోయినా ఫరవాలేదని అంటున్నారు.

శ్రీ వీ. వి. నరసింహారావు :- అట్లా అయితే పట్టుకొనే అవసరం కూడా లేదని అనవచ్చు.

శ్రీ వీల్లలమూరి వెంకటేశ్వర్లు :- వారికి జరిమానా పేనేది పావలానో, అర్థ రూపాయో. వారిని పెడితే వారం రోజులు జైలులో పెట్ట వచ్చు, కానీ దాని వల్ల మిగిలిన వారికి ఇబ్బంది కలుగుతుంది. మేము జైలులో ఉండి అనుభవించాము. వారిని ఒక త్రాడుతో కట్టి బయట వుంచినా పారిపోరు. ఒక వేళ పారిపోయినా వచ్చే వస్తుం నాలుగణాలే.

(సమాధానం లేదు)

శ్రీ సి. బాలిరెడ్డి (పులివెందుల):- నాలుగవ ప్లానులో ప్రజనర్స్ సంఖ్య ఎక్కువవుతుందని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నదా?

శ్రీ వీ. వి. నరసింహారావు :- ఆ ఎస్టిమేషన్స్ అవసరం లేదు. ఇప్పుడున్న ఓవర్ క్రాడింగ్ కు ప్రొవైడ్ చేయగలిగితే అదృష్టవంతులమేననుకోవాలి.

Mr. Speaker : Are there any questions of yours (Sri P. V. Narsimharao, Minister for Law) in the Supplementary list.

Sri P. V. Narasimha Rao : There are two or three questions.

Mr. Speaker : Now that you have to go to the Council, please see that the answers for those questions in the supplemental list are laid on the Table of the House.

VILLAGES NOT COVERED UNDER GRAM PANCHAYAT ACT

678—

*1571 Q.— **Sri P. Satyanarayana :-** Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) whether there are any villages in our State which are not covered under Gram Panchayats Act and if so, their number ; and

(b) when these villages are likely to be covered by the Gram Panchayats Act?

The Minister for Panchayat Raj (Dr. M. N. Lakshminarasayya):— (a) Yes, Sir. 23.

(b) The Collectors will take suitable action either to form them into separate Panchayats or include them in the neighbouring Panchayats or Municipalities, whichever is feasible.

శ్రీ బి. నాగిరెడ్డి:—అసలు ఈ గ్రామాలు పంచాయితీలలో చేరకుండా ఎలా తప్పించుకుపోయాయి ?

డా. ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:— చాలా సంవత్సరాలనుండి తప్పించుకు తిరుగుతున్నాయి. పోయిన ఎన్నికల సమయంలో రీ ఆర్గనైజ్ చేయాలని అనుకొన్నాము కాని ఓల్డ్ పంచాయితీలను డిస్ట్రీబ్ చేయకుండా ఎన్నికలు జరపాలని అనుకోవటంవల్ల ఇవి విడిపోయాయి. ఇప్పుడు కలెక్టర్స్ ప్రెస్స్ తీసుకొంటున్నారు.

శ్రీ పి. నత్తనారాయణ:—ఆ 23 గ్రామాలలో కొత్తగూడెము పారిశ్రామిక పట్టణం కూడా వుందనుకొంటాను. అది గ్రామ పంచాయితీ చట్టంక్రింద రాలేదు. దానిని టౌన్ షిప్ గా డిక్లర్ చేయవలసివుంది. దాని విషయం ఏమి ఆలోచించారు ?

Dr. M. N. Laxminarsiah:—Kothagudem and Ramavaram they are proposed to be constituted into a township. We are taking action.

శ్రీ పి. నత్తనారాయణ:—యాక్షన్ ఎప్పుడు తీసుకొంటారు ?

డా. ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:— శీఘ్రంగా తీసుకోమని కలెక్టర్లకు చెప్పాము. వారు తీసుకొంటారు. ఇంకా కొన్నిటిని టౌన్ షిప్స్ చేయవలసివుంది. చాటి విషయం కూడా ఆలోచిస్తారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—అయితే ఈ గ్రామాలలోని వారు మొన్న ఎన్నికలలో ఓటుచేయలేదా ?

డా. ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:—చేసే వుంటారు.

శ్రీ వీల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—23 గ్రామాలు పంచాయితీ యాక్టు క్రిందకు రాకుండా, టౌన్ కమిటీల క్రిందకు రాకుండా ఎట్లా వున్నాయి? ఏ సెక్షన్ క్రింద తప్పించుకొన్నాయి ?

డా. యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:—ఏ సెక్షన్ క్రిందవో కాని చిన్న చిన్న హామ్లెట్స్, చాలాకాలం నుండి వస్తున్నాయి.

శ్రీ జి. లచ్చయ్య:—ఓటు చేసే వుంటారని చెప్పారు, పంచాయితీలోకి రాకుండా ఓటుచేయడానికి మరొక ప్రపోజర్ వదైనా గవర్నమెంటు ఎడాప్ట్ చేసిందా ?

డా. యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:—ఆ వివరాలు నావద్దలేవు. చేసివుంటారని ఊహించి చెప్పాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:—ఏవ జిల్లాలలో ఎన్నెన్ని ఎస్కేప్ ఆయ్యాయి, మొత్తం పాపులేషన్ ఎంత ?

డా. యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:—శ్రీ కాకుళంలో 7, మహబూబ్ నగర్ లో 2, కంభంలో 13, నిజామాబాద్ లో 1, పాపులేషన్ సంఖ్య నా వద్దలేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—కొండలున్నచోట తప్పించుకొని పోయారా ?

డా. యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:—నిజామాబాద్ లో కొండలులేవు. మిగిలి నవి నాకు తెలియదు. ఉదాహరణకు నిజామాబాద్ లో ఫతేనగర్ కాలనీ నిజామాబాద్ కు ఆనుకునే వున్నది. అది ఎలా తప్పించుకుపోయిందో నాకు తెలియదు. దానిని నిజామాబాదుకే ఎట్టాచ్ చేయాలని ప్రపోజర్.

శ్రీ ఎమ్. లక్ష్మణస్వామి (కంకిపాడు):—చిన్న చిన్న గ్రామాలు తప్పించుకు పోయినా కొత్తగూడెం వంటి ఎక్కువ జనాభాగల గ్రామం ఎట్లా తప్పించు కొన్నది ?

డా. యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:—అది టౌన్ షిప్ చేయాలని, అంతేకాని అది ఎన్నికలలో పాల్గొనలేదని కాదు.

శ్రీ వీ. నత్యనారాయణ:—కొత్తగూడెంకు ప్రక్కనవున్న చుంచుపల్లి గ్రామానికి ఆనుకొనివున్న చిన్న కేటలుమాట్రమే పాల్గొన్నాయి. దాదాపు 70 వేల జనాభా పంచాయితీ ఎన్నికలలో పాల్గొనడానికి అవకాశం లేకుండా పోయింది. ఇంత పెద్ద పట్టణం సంగతి ఎంత కాలంలో ఆలోచిస్తారు?

శ్రీ జె. వెంగళరావు (వేమూర్) :- కొత్తగూడెం మైనింగ్ ఏరియా కాబట్టి మైనింగ్ రెగ్యులేషన్స్ ప్రకారం పంచాయితీ యాక్టు పెర్వూ క్రిందకు రాదు. వీటిని టౌన్ షిప్స్ చేయడానికి అవకాశం వుంది కాని కొత్తగా పాస్ చేసిన చట్టం ప్రకారం కొత్తగూడెంను పంచాయితీగా చేయటానికి అవకాశంలేదు.

శ్రీ బి. నాగిరెడ్డి :- టౌన్ షిప్ చేయాలా వద్దా అని నిర్ణయించే బాధ్యత ప్రభుత్వమీద వుంది. టౌన్ షిప్ లేకపోతే తప్పనిసరిగా పంచాయితీ యాక్టు క్రింద వుండితీరవలసిందే. ఫలానా వూరు టౌన్ షిప్ కావాలని చట్టంలో లేదు. చట్టంలో వున్నది ఫలానా ప్రాంతాన్ని టౌన్ షిప్ గా ప్రభుత్వం నిర్ణయించవచ్చునని. కొత్తగూడెం టౌన్ షిప్ అవుతుందని పంచాయితీ యాక్టులో లేదు.

Either it must be in the panchayat immediately. If not, Government should have passed orders to say that we will not hold elections in Kothagudem for the reason that we are going to have a township for Kothagudem.

డా. యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- దానిని టౌన్ షిప్ క్రింద చేయబోతున్నామనే పంచాయితీ యాక్టు క్రిందకు తీసుకురాలేదు.

శ్రీ బి. నాగిరెడ్డి :- అలా ప్రకటించారా ?

డా. యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- అవును.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :- మైనింగ్ రెగ్యులేషన్స్ ప్రకారం పంచాయితీలు ఫారమ్ చేయటానికి వీలులేదు. మైనింగ్ రెగ్యులేషన్స్ ప్రకారం ఆ యాక్టు ఫోర్ములోకి రాదు. మైనింగ్ ఏరియాస్ లోనే గాక ఇండస్ట్రియల్ ఏరియాస్ లో టౌన్ షిప్స్ చేయాలని ఆలోచనలో ఉంది.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :- మైనింగ్ యాక్టు ప్రకారం రాదంటున్నారు. ఏదో యాక్టు క్రిందకు రావాలి కదా. వస్తే పంచాయితీల క్రింద రావాలి, లేదా మునిసిపాలిటీ క్రింద రావాలి లేదా టౌన్ షిప్స్ క్రింద అయినా రావాలి. దేని క్రిందకూ రాకుండా 70 వేల జనాభా ఎలా తప్పించుకుపోయారు?

డా. యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- Township క్రిందికి తేవలెననే ఉద్దేశం తోనే విడిచిపెట్టింది. నేను చెప్పానే. అప్పుడు మొదలు అన్నీ reconstitute చేయాలి. ఈ Villages అవి అనుకొన్నాము తరువాత stop చేశాము.

GROUP EXECUTIVE OFFICERS

679—

*1617 Q.—*Sri S. Jayaraju (Put by Sri P. Narayana Reddy)* :— Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether there is any proposal with the Government to appoint Group Executive Officers for group of villages ; and

(b) if so, when ?

Dr. M. N. Lakshminarasayya :— (a) Yes, Sir.

(b) The proposal is still under examination.

శ్రీ పి. నారాయణరెడ్డి :—Group Executive Officers & Village Level Workers ను elect చేస్తారా ? లేకపోతే fresh appointments చేస్తారా ?

డా. ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—అదేమీలేదండి. V. V. Ws. తగినవాళ్ళు ఉంటే వేస్తాము లేకుంటే, fresh appointments చేయబడతాయి.

శ్రీ విల్లలిమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ఇప్పుడు డబ్బు లేదు అనేటటువంటి కారణం మీద ఈ proposals చాలాదా వేయబడినమాట విజమేనా ?

డా. ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :— ఔనండి. ఈ Executive Officers ను వేస్తే వారి జీతాలు పంచాయతీలు ఇచ్చుకోవాలి. ఈ పంచాయతీలకు అంత స్థావరలేదు. కనుక మేము Central Government ను అడిగినాము. మీరు meet చేయవలసిందని ఒకటికాదు, అద్యక్షా, 5000 groups వేసిన 5000 పంచాయతీలు అవుతాయి. మరి 5000 పంచాయతీలకు approximate గా మా estimate ఈ five years కు four crores అవుతుందని 20 Central Government ఇవ్వవలసిందని మేము అడుగుతున్నాము.

Sri M. Pichayya :—Does it apply to the Agenceis?

డా. ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—అన్నిటికి కూడా apply అవుతుందండి.

Mr. Speaker :—Answers for the other questions will be laid on the table of the House.

Written Answers to Questions

REVIVAL OF POSTS OF MANAGERS IN BLOCKS

680—

* 2343 Q.—*Sarvasri P.O. Satyanarayana Raju (Kosigi) and M. Pitchayya* :— Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

- (a) whether there are any proposals before the Government to revive the posts of Managers in Panchayati Samithis;
- (b) if so, when will they be revived ; and
- (c) what is the ratio proposed to be adopted in the matter of recruitment ?

A.—

- (a) Orders were issued creating a post of Manager in each of the re-delimited blocks with effect from 1—9—64.
- (b) Does not arise.
- (c) In the ratio of 1 : 3 from among Revenue and non-Revenue personnel.

NOMINATION OF BOARD OF DIRECTORS

681—

* 1396 Q.—*Sarvasri P. Rajagopal Naidu, P. Narayana Reddy and K. Marareddy (Rajampet)* :— Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

- (a) whether there was any revision of policy in 1962-63 regarding the nomination of Board of Directors of Co-operative Institutions ; and
- (b) if so, whether the revised policy was implemented ?

A.—

- (a) and (b) :— The answer is in the affirmative.

ALLAGADDA TOWN BANK

682—

* 1614 Q.—*Sri S. Jaya Raju* :— Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the General Body of Allagadda Town Bank has resolved in the year 1962-63 requesting the Government to supersede the Bank ;

(b) if so, the action taken by the Government thereon and

(c) what are the circumstances that led for such resolution ?

A.— (a) No, Sir.

(b) and (c) :- Do not arise.

RICE MILLS

685—

* 1292 Q.—*Sarvasri P. Narayana Reddy and K. Mara Reddy*;- Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) the number of persons who have submitted applications to the Government during 1960-61, 1961-62 and 1962-63 in Rajampeta Taluk, Cuddapah District for licences for Rice Mills ;

(b) the number of applicants to whom licences have been issued during the above period ;

(c) number of applications pending ; and

(d) the reasons therefor ?

A.—

(a)	During	1960-61	—	3
	"	1961-62	—	18
	"	1962-63	—	1
		Total		22

(b)	During	1960-61	—	Nil
	"	1961-62	—	2
	"	1962-63	—	14
		Total		16

(c) 2

(d) Further particulars called for from the applicants on 7-4-1962 have been received by the District Collector of Cuddapah only on 13-8-64.

CHEMICAL FERTILISERS

686—

* 1562 Q.—*Sri Ramachandra Rao Deshpande* :— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether it is the policy of the Government to supply the Chemical Fertilisers on “Consignment-cum-Supply” basis only through the District Marketing Societies where they are functioning;

(b) if so, is there any deviation or exception from the above policy; and

(c) if so, the reasons therefor?

A.— (a) Yes.

(b) No.

(c) Does not arise.

WORKING CONDITIONS OF HAMMALS

687—

* 1567 Q.—*Sri P. Satyanarayana* :— Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to refer to the answer given to question No. 2537 answered on 9-3-1964 and state;

(a) whether the Tripartite Committee set up by the Government to probe into the working conditions of Hammals employed in the market areas etc., submitted its report to the Government; and

(b) whether Government accepted the recommendations of the Committee?

A.—

(a) Not yet, Sir.

(b) Does not arise.

INDUSTRIAL DISPUTES

688—

* 1476 Q.—*Sarvasri P. Rajagopala Naidu P. Narayana Reddy and K. Mara Reddy* :— Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(a) the number of Industrial Disputes referred to the Industrial Tribunal during 1963-64 ; and

(b) the number of disputes disposed off during 1963-64 ?

A.— (a) 46.

(b) 44.

WAGE COMMITTEE FOR WORKING JOURNALISTS

689—

* 1484 Q.—*Sarvasri P. Rajagopal Naidu, P. Narayana Reddy and K. Mara Reddy* :— Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(a) whether the recommendations of the Wage Committee for working journalists were implemented in the state ; and

(b) if not, the reasons therefor ?

A.— (a) Yes, Sir.

(b) Does not arise.

LABOUR BANKS

690—

* 668—A. Q.—*Sarvasri V. Visweswara Rao: P. Rajgopala Naidu, P. Narayana Reddy, and K. Mara Reddy* :— Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(a) whether the Government proposed to start Labour Banks in the State :

(b) if so, how many are started so far in the State (district-wise) ; and

(c) what is the amount collected ?

A.— (a) There is no proposal with the Labour Department to start Labour Banks.

(b) and (c) Do not arise.

COMPOUNDING OF DOCUMENTS

861—

* 1328 Q.—*Sarvasri P. Rajagopal Naidu, P. Narayana Reddy, K. Mara Reddy and S. Vemayya* :— Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) the number of cases detected by the Registration Officer during 1963–64 wherein documents are registered at under valued rates ;

(b) the number of cases compounded ; and

(c) the amount realised as a result of compounding these cases ?

A.— (a) 883 cases.

(b) 511 cases.

(c) Rs. 44,014/-

NEW SUB-REGISTRY OFFICES.

862—

*2478 Q.—*Sarvasri S. Jagannadham (Narasannapeta) and Md. Ismail* :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether the Government of Andhra Pradesh is contemplating to provide one Sub-Registrar's office for every 2,000 documents registered for one year; and

(b) if so, what will be the extra cost involved for the purpose?

A.—

(a) No such proposal has been pending with the Government. But the Inspector General of Registration and Stamps has since submitted a proposal to open 13 new Sub-Registry offices in the State and it is being examined.

(b) Does not arise.

RELIEF WORKS IN RAPUR PANCHAYAT
SAMITHI.

863—

*1718 Q.—*Sri G. C. Kondiah (Nellore.)*—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether the Government are in receipt of any representation in July, 1964 from the Rapur Panchayat Samithi, Nellore District, requesting the Government to take up relief works in view of the famine conditions prevailing in the said taluk; and

(b) if so, the steps so far taken by the Government in the matter?

A.— (a) No, Sir;

(b) The Collector of Nellore has reported that the Zilla Parishad, Nellore is considering the question of taking up some road and Minor Irrigation works for execution,

AVERAGE RAINFALL IN WARANGAL DISTRICT.

864—

*2332 Q.—*Sarvasri A. Venkateswara Rao (Narsampet) and N. Mohan Rao:*—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state.

(a) the average rain fall in Warangal district in the year 1962-63 and 1963-64; and

(b) whether famine conditions are prevailing there?

A.—

(a) The average rain fall in Warangal district in 1962-63 was 1128.8 MMs. and in 1963-64 it was 908.4 MMs.

(b) The seasonal conditions in 1962-63 were satisfactory, but in 1963-64 the seasonal conditions were not quite favourable, and Government sanctioned necessary relief measures. The seasonal conditions in the District at present are quite normal.

RECOMMENDATIONS OF THE PLANNING
COMMISSION REGARDING MAJOR PROJECTS.

865—

* 48 (866) Q.—*Sri Vavilala Gopalakrishnayya*:—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(a) whether the Government have received any memorandum from the Planning Commission for reduction in the cost of construction of Major Projects; and

(b) if so, what are the suggestions and how far they are implemented in our State?

A.—

(a & b) A paper is placed on the Table of the House.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

Clause : (a) Whether the Government received any memorandum from the Planning Commission for reduction in the cost of Construction of Major Projects ?

(a) Yes, Sir.

Clause : (b) If so, what are the suggestions and how far they are implemented in our State.

The salient recommendations of the Planning Commission and the remarks of the State Government with reference to present practice are indicated below briefly :—

Recommendation of Plg. Commission

*Part I : Planning Investigation
and Preparation of
Projects.*

*Remarks with reference
to present practice.*

(i) In Planning a project, careful consideration should be given

The Chief Engineer
(Major Irrigation) has

to see whether the proposed project is the best means of achieving the desired benefit - detailed investigation is necessary for each alternative in respect of site, topography, geological features, climate, Hydrology, materials for construction and their location and economics, skilled and unskilled manpower, the technical know-how etc. In the matter of Irrigation schemes, due consideration has to be given to the magnitude and distribution of rainfall, the availability of ground and surface waters, the problem of drainage, the pattern of crop, the water requirements, of crops, the location of Head-works, storage dams, canal system etc.

- (ii) In Planning for implementation special consideration should be given to labour employment aspects. Mechanisation is indispensable in most Major Projects.

- (iii) After decision has been reached on a specific project, this should be followed by the preparation of detailed project report including layout and designs of works, equipment and machinery.

stated that all the instructions are covered by Departmental codes and that all possible alternatives are being studied before finalising the proposals for any scheme and detailed programmes are drawn up.

The recommendations are being generally followed in Andhra Pradesh State.

These recommendations are being generally followed in Andhra Pradesh State.

- (iv) The correct phasing of projects is one of the many factors which will affect costs and time schedules. Each project will have its own special problems.
- (v) There should be systematic programming and progressing of works with a view to ensure better balance between financial expenditure and physical attainment.
- (vi) A project should normally be started, only after proper planning, investigations and the preparation of a detailed project report - with certain exceptions as in the case of certain emergency projects etc., where this condition has to be largely relaxed.

Part II: Implementation

- (vii) Simultaneously with the decision to undertake implementation of a project, steps should be taken to proceed with all essential preliminaries for construction, such as land acquisition, road and railway communications, Housing, recruitment of Staff etc. Steps should be taken to utilisation of all

This applies to major projects and phasing is planned carefully in advance.

This applies to major projects, and in the case of all big projects, systematic detailed reviews are undertaken to ensure the achievements of physical targets consistent with the expenditure incurred.

The recommendations are generally being followed in Andhra Pradesh State.

Before launching on the execution of project works, essential facilities such as housing, water, electricity, sanitation etc. are generally provided, and special staff posted; similarly Land Acquisition proceedings are initiated in advance. Also, steps

machinery to maximum capacity.

are taken to ensure utilisation of the machinery to maximum capacity.

Inventory Control.

- (viii) Materials account for 60% to 65% of construction cost. Material Control is therefore a fruitful area for cost reduction. The need is there for conscious inventory control, or in other words, the need for an objective assessment of requirements and calculated decisions as to what to stock and how much to buy.

Almost all the suggestions made under *Inventory Control* are covered by the Major 7-F accounts. Qualified Engineers and Store-keepers are kept in charge of stores and stock in all big schemes.

Agency of construction

- (ix) (a) Large contractors with full responsibility for the construction of the entire project;
 (b) Small contractors working mostly as suppliers of labour (including voluntary organisations such as Bharat Sevak Samaj)
 (c) Departmental Agency : The Project authorities providing all material, machinery, equipment, and all technical and supervisory personnel and making payments direct to the labour force employed:

Methods (a) & (b) are already in vogue in A.P. State. As regards (c), it is sparingly resorted to as it requires enormous expansion of the Department.

Financial Adviser & Chief Accounts Officer.

- (x) Clear demarcation of functions and authority between

In this State, there is no F. A. & C. A. O.

the Chief Engineer and the Financial Adviser and the Chief Accounts Officer. Financial Adviser and Chief Accounts Officer should be under the direct control of the Chief Engineer with provision for reporting serious difference to higher authority.

Type of contract

- (xi) Contracts are generally given under two major systems i.e. (1) The codal contract system & (2) the work order system.

Under (1) above, the quantities, rates and time schedules are specified and penalties or compensations provided for departures from these by the Government or the contractor.

Under (2) above there is no limitation of quantities or time, but the specifications and rates are laid down in the work order. The Government are free to terminate the work at will. In determining the type of contract, the relative merits of the two types should be given close attention.

Payments

- (xii) Prompt payments on bills to contractors, and avoidance of undue delays in payments.

attached to a Chief Engineer. The F. As. function at the Secretariat level, and are not under the control of CEs. The suggestions of Planning Commission will be borne in mind in future projects.

These are similar to the Lumpsum contract and the K2 Contract respectively adopted in A. P. State. Also there is the piece-work Contract. The type of contract is determined with reference to the merits of each case.

Generally, time limits for payments will be fixed by the S.Es. Limits

Claims for extra items not provided for in the contractor not duly authorized in advance, should be firmly resisted. Such extra items often lead to protracted disputes and provide wide opportunities for malpractices.

for payment of bills are also laid down in para 286 of P. W. D. Code. Payments are not made till the work is completed as per specification and conditions of the agreement. In major works, all payments should be made by the E. Es. after precheck of bills at regular intervals. Extra items not provided for in the contract are summarily rejected.

Post audit and Pre Audit

xiii) Delays must be avoided because they add to cost and prolong the time for completion. At the same time, accuracy of accounts and integrity in disbursements have to be ensured. Generally speaking, the execution will be speedier, and delays in payment avoided, if the *post audit* system is introduced. The decision to adopt post audit or pre-audit will naturally be determined by many factors such as the type of work, magnitude of payments involved, opportunities for malpractices and irregularities etc.

Preaudit of bills before payment, and payment by Audit office may afford no scope for financial irregularity. But this leads to delay in payment and frustration among contractors. Hence it may be desirable to adopt pre-check for River Valley projects costing more than Rs. 5 crores each and post-audit for River Valley Projects costing upto Rs. 5 crores each. Bills are paid on post-audit system except in Nagarjunasagar Project where per-check is in vogue.

Financial Sanctions & Foreign Exchange.

- (xiv) Financial sanctions should be available well ahead of date on which work has to be started. Similarly release of foreign exchange should be arranged expeditiously. The procedure for financial sanction should be simplified with a view to expeditious decisions. In the case of large Irrigation and Power projects, the setting up of control Boards, on which engineering administration and Finance have representatives, has proved effective in speeding up sanctions, and removing bottlenecks.

Financial sanctions are accorded fairly in advance. Requirements of Machinery and foreign exchange are intimated to C.W.P.C. far in advance and followed up actively.

For Nagarjunasagar, there is a Control Board. For Major Power projects transferred to the State Electricity Board, (which is analogous to the Control Board) sanctions are issued by that body. The Setting up of Control Boards for selected important major project is accepted.

Part III : Special Set-up to assist the Chief Engineer – the Executive Head.

- (xv) The Chief Engineer of the project should not be bogged down in avoidable office routine and should have adequate free time for attending to coordination, designs, field inspection of works in progress, purchase and personnel, policies etc. and for detached thinking. For this,

The practice in this State is that each Chief Engineer has one or more Dy. Chief Engineers to relieve him of the routine work of administrative nature.

On the Irrigation side there is a Directorate

he should be given (a) The Administrative Unit (b) The Designs and Planning Unit, (c) The construction Unit (d) The Cost Reduction unit, in addition to Financial Adviser and Chief Accounts officer.

of Inter-State and Designs, which attends to matters of designing and Inter-State nature. On the Power side, the CEs. are assisted by S. Es. Technical, who are entrusted with the functions of Planning and Designing.

There are no construction and quality control units attached to Chief Engineers except in Nagarjunasagar. As to Financial Adviser and Chief Accounts Officer item (X) above may be referred to.

Part IV : Building up of Expertise.

(xvi) There is magnificent opportunity for building up of expertise in various fields at various levels. This build up is possible through a very careful selection of personnel to fill the key posts by keeping those men in the key posts without time limit in the interest of work, and not allowing changes or transfers on the score of administrative grounds etc. These expertise should be built up in all fields of construction activities including Planning, investigation, Design and reasearch

The suggestions are acceptable.

construction, Quality Control and techniques of Works study.

Part V : Completion Reports and Technical Bulletins :

(xvii) (a) In order to have a complete and connected record of the programmes and problems of a project and the manner they have been handled, it is important that a comprehensive completion report is prepared, which, apart from giving the history of the project, financial estimates, etc., should deal exhaustively with (if necessary, in separate volumes) all aspects of construction, Planning, construction plant, construction layout, time schedules, details of execution, designs and departures therefrom, difficulties encountered and how resolved, factors leading to increases or reduction in costs and above all, critical analysis of innovations introduced, mistakes made, calculated risks taken and proposed guides for the future.

(b) Also technical papers should be prepared dealing with each distinctive technical aspect of the project.

Completion reports and plans are prepared for all completed schemes.

Reports on History of project are being written up for important major Projects like Nagarjnnasagar Project etc.

The Suggestions are acceptable.

(c) The preparation of the completion reports and technical bulletins should be undertaken while the works are in progress, and special staff appointed as necessary, to assist the field staff in their preparation; otherwise, this most important work may never be accomplished and the benefit of knowledge and experience gained on the project may be lost to posterity and the same mistakes may be repeated in the next project. It is desirable that completion reports and the technical papers on important projects are printed in sufficient numbers and copies made widely available. The labour and cost involved in the preparation and printing of those publications will be fully justified.

Manuals :

(xviii) Manuals are handy compilation of experience and knowledge gathered through the years, on particular subjects and techniques, relating to both construction and subsequent operation and maintenance. In the nature of things, it will not be practicable to have a single manual for the whole field of

The Suggestions are acceptable.

This is in vogue in Nagarjunasagar Project.

No manuals are prepared. The suggestions are acceptable.

construction. It would be useful to prepare manuals for separate project and for special subjects of general application to a group of projects. To be of real value, these manuals should be under frequent review and kept upto date.

COST REDUCATION UNITS FOR PROJECTS

866 —

* 93 (2525) Q.—*Sri B. Srirama Murthy (Vijayanagara)*:—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(a) whether the Centre have suggested the formation of cost reduction machinery at the State and Project levels; and

(b) if so, at what stage the matter stands?

A.—(a) Yes, Sir.

(b) A Costing cell has already been established in the Nagarjunasagar Project. The questions (1) whether Cost Reduction Units should be set up for smaller projects also on a group basis at the Project levels and (2) whether a Committee for reduction of construction of costs be set up at the State level also, are under examination of the Government.

DEAD BODY IN A TODDY SHOP IN VANGARA VILLAGE

867—

* 1685 Q.—*Sri K. Raghavulu*:—Will the hon. Minister for Home be pleased to state :

(a) whether it is a fact that an unidentified dead-body has been found in a toddy shop in Vangara village, Nizamabad District on Thursday the 2nd July, 1964.

(b) whether it is a fact that a gang of robbers raided the toddy shop on the previous day; and

(c) whether it is also a fact that the robberers raided the hut of a toddy contractor in the said village and taken away some utensils ?

A:-(a) An unidentified dead body was found near at toddy tope (but not toddy shop) on the morning of 29-6-1964) (but not on 2-7-1964) in the out skirts of Rangirga village (but not Venparga village) of Nizamabad District,

(b) A gang of dacoits raided the toddy tope (but not a toddy shop) on the night of 28/29-6-1964.

(c) The gang of dacoits, after having raided the toddy tope, ransacked the two huts which were used by the toddy-tappers, and carried away toddy-drawing implements and some other things.

SHIFTING OF D. S. P's. OFFICE FROM VIJAYANAGARAM TO SRIKAKULAM

868—

* 2514 Q.—*Sri P. Gunnayya (Kothuru)*:—Will the Hon. Minister for Home be pleased to state :

(a) whether the Government propose to shift the District Police Superintendent's Office from Vijayanagaram to Srikakulam.

(b) the taluk-wise amount sanctioned by the Government for the repairs of Police quarters in Srikakulam District during 1964-65; and

(c) the Number of houses for which repairs are being done ?

A:-(a) Yes, Sir.

(b) An annual grant of Rs. 20,000/-has been sanctioned for the purpose for the whole district. The amount is not allocated taluq-wise.

(c) 44 in the current year.

BUILDINGS FOR RAJAMPET BLOCK OFFICE

869—

*1304 Q.—*Sarvasri K. Mara Reddy and P. Narayana Reddy*:—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether any estimates have been prepared for the purpose of constructing new buildings for the Block Office and quarters for the Block staff in Rajampet Block, Cuddapah District;

(b) if so, the total amount of the said estimate;

(c) when the said estimates will be sanctioned and the work will be taken up; and

(d) the number of years since which rent is being paid to the building taken for the said Block Office and the amount of rent so far paid ?

A:—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) Does not arise.

(d) From 2-10-1962 onwards. A sum of Rs. 2,956-75 was paid as rent.

PRIMARY HEALTH CENTRE IN RAJAMPET SAMITHI

870—

* 1305 Q.—*Sarvasri K. Mara Reddy and P. Narayana Reddy*:—Will the hon. Minister Panchayat Rajh be pleased to state:

(a) whether it has been decided to construct a Primary Health Centre in Rajampet Samithi, Cuddapah District;

(b) if so, was the public contribution paid in full; and

(c) if paid, the reasons for delay in taking up the construction work?

A:—(a) Yes, Sir, as and when the required land is alienated in favour of the Panchayati Samithi.

(b) Yes, Sir.

(c) For reasons stated above.

AID TO TIRUPATHI MUNICIPALITY

871—

* 1797 Q:—*Sri A. P. Vajravelu Chetty*:—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) Whether the Tirupathi Tirumalai Devasthanams have finally decided to give any aid or contribution to the Tirupathi Municipality; and

(b) if so, on what basis and to what extent ?

A:—(a) No, Sir. Tirumalai Tirupathi Devasthanams have not yet decided.

(b) Does not arise.

SHORT TERM TACCAVI LOANS THROUGH CO-OPERATIVES

872.—

* 2748 Q. —*Sarvasri K. Rajamallu and P.O. Satyanarayana Raju*:—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the State Government has taken a decision on the question of routing taccavi loans through co-operatives for productive purposes; and

(b) whether any directive was received from the Union Ministry of Community Development and Cooperation urging to take a decision accordingly ?

A:—(a) Decision has been taken by the Government to channelise all short term taccavi loans through co-operatives in certain selected blocks on a pilot basis.

(b) The Government of India have recommended to the State Government to take a decision to channelise all taccavi loans for agricultural production through co-operatives.

ELECTRIFICATION OF VIJAYAWADA SUB-JAIL

873—

* 1633 Q:— *Sri M. Lakshmanaswamy*:—Will the hon. Minister for Law and Prisons be pleased to state :

(a) whether the Government propose to electrify the Sub-Jail at Vijayawada;

(b) if so, whether it will be taken up this year; and

(c) the expenditure to be incurred ?

A:—(a) The answer is in the negative.

(b) Does not arise.

(c) Does not arise.

PRISONERS IN VIJAYAWADA SUB-JAIL

874—

* 2595 Q. -- *Sri M. Pitchaiah*:—Will the hon. Minister for Law and Prisons be pleased to state :

whether it is a fact that 340 prisoners were kept during the middle of August 1964 in the rooms having the accommodation for 66 persons in the sub-jail at Vijayawada?

A:—The answer is in the negative.

BACON FACTORY

875—

* 1013 (4859) Q.—*Sri A. Sarveswara Rao and S. Jagannadham*:— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether there are any bacon and factories in the state;

(b) if so, where they are located ; and

(c) whether the problem of fresh water supply to bacon factory at Gannavaram (Krishna District) was solved by getting the water from Eluru Canal?

Sri A. Balarami Reddy:- (a) and (b) No, Sir. One is being established at Gannavaram.

(c) Yes, Sir:

DEVELOPMENT OF ZOO

876-

* 1514 Q.-*Sarvasri V. Visveswara Rao, N. Mohan Rao (Ghanpur) and M. Pitchayya:-* Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state;

(a) whether the Government allotted any money during 1964-65 for the development of Zoo at Miralam Tank;

(b) if so, how much amount was spent till now;

(c) what is the recurring expenditure for the maintenance of the Zoo; and

(d) what is the average income of the Zoo for every month?

A:- (a) A sum of Rs. 10 lakhs has been allotted during 1964-65 for the development of Zoo;

(b) A sum of Rs. 2,63,561/- has been spent till the end of August, 1964.

(c) The recurring expenditure for the maintenance of the Zoo is Rs. 3,50,000/-.

(d) The average monthly income of the Zoo is Rs. 3,300/-

- THEFTS IN FORESTS

877-

* 1813 Q.—*Sri A. P. Vajravelu Chetty:-* Will the hon Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) how many cases have been launched by the Forest Department for theft and cutting illegally of Red Sanders and

other firewood from the Forests of Andhra Pradesh during 1962-63 and 1963-64 ;

- (b) how many persons were convicted ; and
- (c) what is the value of the properties seized ?

A :— (a) 35,993 cases have been launched.

(b) 27,400 persons have been convicted.

(c) The value of the property seized is estimated at Rs. 16,84,754/—

RESERVE FOREST IN NUZVID TALUK

878—

* 2223 Q.—*Sri Peta Bapaiah (Tiruvur)* :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) the extent of reserve forest (in acres) under the village of Gollapudi, Nuzvid taluk, Krishna district ;

(b) whether land for which the patta has been issued is included in it ; and

(c) if so, when the said patta has been issued ?

A :— (a) The forest lands have not yet been declared as Reserve Forest but have been notified as a reserved land under rule 5 of the Rules framed under Section 26 of Andhra Pradesh (Andhra area) Forest Act, 1882.

(b) Yes, Sir.

(c) 2-7-1962.

AGRICULTURAL DEMONSTRATORS

879—

* 2636 Q.—*Sri K. Guruswamyreddy (Kanigiri)* :— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether any proposal is under the consideration of the Government to upgrade the Agricultural Demonstrators into Gazetted Officers in the State ; and

(b) if so, when it will be done ?

A :- (a) No.

(b) Does not arise.

DONATIONS TO OPEN VETERINARY CENTRES

880—

* 2668 Q.—*Sri G. C. Kondaiah* :— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state ;

whether Government demands any donations from the people to open Veterinary Centre in Panchayat Samithi areas in the State?

A :— No, Sir.

Voluntary contributions are however being accepted by Government.

CANTEEN FOR WORKERS IN THE GOVERNMENT PRINTING PRESS

881—

* 617 (4441) Q.—*Sri S. Vemayya* :— Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(a) whether it is a fact that no canteen is provided for the workers of the Government Printing Press, Hyderabad in pursuance of Government letter No. 6509 Home (Labour) 1/59-9, dated 1-3-1960, till, now ;

(b) if so, the reasons therefor ; and

(c) when it will be opened ?

A :— (a) No, Sir. There is a canteen in Government Printing Press, Hyderabad which is being run by I. N. T. U. C. Union.

(b) and (c) Do not arise.

IMPLEMENTATION OF RECOMMENDATIONS OF WAGE BOARD FOR SUGAR FACTORIES

882—

* 1608 Q.—*Sri P. V. Ramana (Kondakarla)* :— Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state:

the number of sugar factories which have implemented the recommendations of wage Board (Sugar Factories) in Andhra Pradesh by the end of 30th June, 1964?

A:—All the twelve Sugar Factories in Andhra Pradesh have implemented the recommendations of the Sugar Wage Board.

ESTABLISHMENTS COVERED BY THE MOTOR TRANSPORT WORKERS' ACT.

883—

* 1482 Q—*Sarvasri P. Rajgopala Naidu, P. Narayana Reddy and K. Mara Reddy*:—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state:

(a) the number of Establishments covered so far in the State by the Motor Transport Workers' Act; and

(b) whether provident fund is being given in all these establishments?

A:—(a) 554, Sir.

(b) No Sir. Only 61 Motor Transport undertakings are covered by the Employees Provident Fund Act as they employ twenty or more workers.

REINSTATEMENT OF AN EMPLOYEE BY MEENAKSHI SUNDARAM MICA MINES, GOGINENIPURAM.

884—

* 2304 Q—*Sri P. Satyanarayana*:—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the management of Meenakshi Sundaram Mica Mines, Goginenipuram in Nellore District, has refused to honour the judgment of Labour Court Guntur with regard to payment of lay-off compensation to Smt. Yasodamma;

(b) whether it is also a fact that the agreement entered into between the management and the employee Smt. Yasod-

amma as a result of the conciliation conducted by the Assistant Labour Commissioner was foiled by the management and

(c) what action would the Government propose to take against the management to see that the management abides by the decision of the Labour Court, Guntur?

A:—(a) The terms of the award in Industrial Dispute No. 7 of 1964 published in G. O. Ms. No. 762, Name (L ab. I) Department dated 5—5—1964 are to re-instate the employee Smt. Chitteti Yasodamma with back wages. *There is no other award passed by the Presiding Officer, Labour Court Guntur, in regard to payment of lay-off compensation.* As per the award in Industrial Dispute No. 7 of 1964, the employee has been re-instated into service on 16—7—1964 and back wages have also been paid.

(b) There was only one agreement dated 27—7—1963 arrived at under section 18 (1) of the Industrial Disputes Act by both the parties before the Regional Assistant Commissioner of Labour, Guntur and the agreement relates to re-instatement of Smt. Chitteti Yasodamma, with continuity of service but without back wages, consequent upon her dismissal by the management on 7—5—1963. Subsequently the union in its letter dated 11—10—1963 intimated that though the management re-instated her into service as per the agreement referred to above, they asked her to stop away from work again on 8—8—1963 without any reason. In the circumstances the dispute espoused by the union was admitted for conciliation and the Government referred it for adjudication. The award in I.D. No. 7 of 1964 was given directing the employer to reinstate her with backwages.

(c) Since the terms of the award have been implemented by the management no action was initiated in the matter.

LABOUR COURTS.

885—

* 2404 Q.—*Sri C. D. Naidu. (Chittoor):*—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government to establish labour Courts in every district Head quarters of the State to facilitate easy and quick disposal of the Labour disputes; and

(b) if so, from when ?

A:— (a) No, Sir.

(b) Does not arise.

COLLAPSE OF THE BRIDGE ON KRISHNA
NEAR NAGARJUNASAGAR DAM.

645-A

*2938 Q—*Sarvasri Tenneti Viswanatham, P. O. Satyanarayana Rajn, Vavilala Gopalakrishnayya, N. Prasada Rao, V. Visweswara Rao, G. C. Kondiah, K. Ramachandra Reddy, P. Shyamsundar Rao, K. Rangadass, (Kollapur) K. Rajamallu, G. Rama Rao, (Gudivada) A. Sarveswara Rao, and V. Satayanarayana*:—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(a) the date on which about 16 spans of the Road Bridge below the Nagarjunasagar Dam were washed away;

(b) whether the authorities there, had any prior information that the Tungabhadra was in spate and that they should be vigilant at Nagarjunasagar;

(c) when was the crack in one of the spans observed and by whom;

(d) who were the contractors that built the Bridge;

(e) was there a clause in the agreement guaranteeing the Bridge for a period of eleven and half years; if so, whether the guarantee has been enforced against them; and if not the reason therefor; and

(f) who were the Officers that certified the work before paying the bills finally; is any one of them doing Dam Work on contract; if so, how many units and of what value?

*re : the Bills to be taken up on
4th and 5th December, 1964*

A:—(a) 15 spans of the Road Bridge below N. S. Dam were washed away on 30—9—1964 and 1—10—64.

(b) No, Sir.

(c) A slight subsidence of one span was noticed on the morning of 30—9—1964. It is not known who was the person that first noticed this.

(d) M/s Andhra Cement Construction Co., Private Ltd., Madras.

(e) There is no such clause in the agreement.

(f) The following Officers certified the work before paying final bills.

1. Sri B. V. Narashimaswamy, Executive Engineer,
2. Sri M. Mastan Rao, Assistant Engineer,
3. Sri P. Mallikarjuna Reddy Junior Engineer.

None of the above officers are doing Nagarjunasagar Dam Work on contract.

Announcement

*re : The Bills to be taken up on 4th and 5th December
1964.*

Mr. Speaker:—I have to announce that the following Bills will come up for consideration on 4th and 5th December, 1964.

1. Andhra Pradesh Splitting up of Joint Pattas Bill 1964.

2. Andhra Pradesh Essential Articles Control and Requisitioning (Temporary Powers) Amendment Bill, 1964.

3. Andhra Pradesh Bhoodan and Gramdan Bill, 1964 (as passed by the Legislative council).

Under Rule 129 of the Assembly Rules, I fix 3 p. m. today (3rd December) as the latest hour for the receipt of amendments in respect of the above Bills.

re: The messages received from the Council.

Mr. Speaker:—I have to announce to the House that I have received the following messages.

“In accordance with Rule 174 of the Andhra Pradesh Legislative Council Rules of Procedure and Conduct of Business, I transmit a copy of the Andhra Pradesh Gift Goods (Prevention of Unlawful Possession) Bill 1964 (L. A. Bill No. 33 of 1963) as passed and agreed to by the Legislative Council on 1st December 1964 without any amendment and signed by me”.

“In accordance with Rule 152 of the Rules of Procedure and Conduct of Business of the Andhra Pradesh Legislative Council, I transmit a copy of the Andhra Pradesh Bhoodan and Gramdan Bill, 1964 (L. C. Bill 1 of 1963) as passed by the Legislative Council on 1st December 1964 and signed by me for the concurrence of the Assembly.

Yours faithfully,

(Signed) G. Brahmayya,

1—12—1964

Business of the House

Mr. Speaker:—There is one matter under Rule 74.

శ్రీ.వి. ఎల్వేళ్వరరావు:—అధ్యక్షా, కృష్ణా నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు విషయం ఈ రోజున తీసుకొంటామని అన్నారు.

Mr. Speaker:—I am sorry the time is over.

శ్రీ.వి. ఎల్వేళ్వరరావు:—Question hoursలో గాని లేక—

Mr. Speaker:—I am sorry I can't help.

శ్రీ.వి. నర్సేళ్వరరావు:—Water Courses Bill ఎప్పుడు వస్తుందంటే.

Mr. Speaker:—To-morrow. It has already been taken up. They have given amendment also. If that is over, this will be taken up.

*Calling attention to a matter of
urgent public importance
re : The non-implementation of the
verdict of Orissa Industrial
Tribunal.*

3rd December, 1964

349

Sri Ramchandra Rao Deshpande:—Would it not be desirable to circulate a copy of the programme that is just now read over for the benefit of the members ?

Mr. Speaker:—I have announced now.

Sri Ramchandra Rao Deshpande:—You have announced ; but it would be better if it is circulated.

Mr. Speaker:—That would be done in due course.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:—అధ్యక్షా, 2,4 Bills రేపు వస్తాయని చెప్పారు. వాటికి amendments ఇవాళ 3-00 p. m. కు ఇవ్వాలని చెప్పారు. ఇప్పుడు ఇక్కడ 1-30 వరకు మేము కూర్చోవలసి యుంటుంది. మరి రేపు వచ్చే ఆ Billsకు amendments అవి draft చేసి ఈ రోజు 3-00 p. m. కే ఇవ్వడం ఎట్లా సాధ్యం అవుతుంది.

Mr. Speaker:—You can give before 6-00 p.m.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:—సాయంత్రం కూడా session ఉన్నదండి.

Mr. Speaker:—అవి మీ నుంచి వచ్చిన తరవాత, in the office, they have to be got typed and circulated to all the Members, They have to sit up in the night.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:—ప్రభుత్వానికి, officeకు ఇబ్బంది అంటే, మరి Membersకు ఉన్న ఇబ్బందినికూడా అలోచించాలి కదా. మాకు ఇప్పుడు చెప్పి, సాయంత్రానికి 6 గంటల లోపల ఇవ్వమంటే ఎట్లా?

Mr. Speaker:—I am sorry I can't help it.

**Calling Attention to a Matter of urgent Public
Importance**

*re : The non-implementation of the verdict of Orissa
Industrial Tribunal.*

Sri Tenneti Viswanatham:—Government of Hyderabad constituted a Wage Committee...

Sri A. C. Subba Reddy:—I have not got the information as yet. I want some more time.

*Calling attention to a matter of
urgent public importance
re : The non-implementation of the
verdict of Orissa Industrial
Tribunal.*

Mr. Speaker:—He says he has not got full information. When will you be able to make a statement?

Sri A. C. Subba Reddy:—I will give it about 7th or 8th

Mr. Speaker:—We will have it on 7th. He says he has no information.

Sri Tenneti Viswanatham:—I have no objection if he wants time. I may submit to you that this does not require any information. There is a decision of the Tribunal. I am calling attention of the Minister.

Sri A. C. Subba Reddy:—It is very easy for me to say 'I am going to appeal to High Court'. But I want to get proper information and tell the members what the Government is prepared to do.

Sri Tenneti Viswanatham:—Please allow me to finish. All the papers will be found in the Secretariat. That is what I wanted to say. All the material is here. I just wanted to draw his attention so that he could take some urgent action. It is not that any delay is purposefully made but the matter will not take much time. If he calls for it, I think a day or two will be enough.

Sri A. C. Subba Reddy:—I think Mr. Viswanatham has understood. "I am prepared to prefer an appeal"—to say that, it is very easy. But that is no good. That is why I wanted fuller information.

Mr. Speaker:—Shall we have it on the 5th?

Sri A. C. Subba Reddy:—On 7th, Sir.

శ్రీ ఎ. నత్తనారాయణ్:—అధ్యక్షా, Rule 74 క్రింద నేను కూడా ఒకటి ఇచ్చి ఉన్నానంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీదికూడా ఉన్నది శ్రీ టి. విశ్వనాథం, శ్రీ వి. సత్యనారాయణ, శ్రీ రామన్న శ్రీ కే. బాబురావు.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ:- 7th వరకు కొంత time కావాలి అన్నారు Minister గారు, ఇప్పుడు మాదాంట్లో call attention ఏమిటంటే. ఆ బిల్లులో ఇచ్చినటువంటి తీర్పును అమలు జరుపమనే కాబట్టి, 7thలోగా అమలు జరిపిస్తే రెండు వేల worker's benefit అవుతారు. ఇది రెండువేల మందికి benefit వచ్చే టటువంటిది కాబట్టి కొంత time తీసుకొని అమలు జరపవలసి యుంటుంది, అనే టటువంటి aspectతో time అడిగితే బాగుంటుంది, ఏదో reply ఇవ్వడం కోసం అని కాకుండా,

Mr. Speaker:- (మంత్రిగారితో) ఆ మాట చెప్పేస్తే—your purpose is served.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:- అమలు జరిపే మాట ఆయితే, 74 లేదు.

PAPER LAID ON THE TABLE

Amendments to the A. P. General Sales Tax Rules 1957

Sri N. Ramachandra Reddy:—I beg to lay on the Table a copy of the Amendments issued to the Andhra Pradesh General Sales Tax Rules 1957 in G.O. Ms. No. 876 (Revenue) dated 26th May, 1964 published in Rules Supplement Part-I of Andhra Pradesh Gazette, dated 18th June, 1964 as required under Section 39 (4) of the Andhra Pradesh General Sales Tax Act 1957.

Mr. Speaker:—Papers laid.

Presentation of the Report of the Committee of Privileges.

Sri Vasudev Krishnaji Naik. (Chairman, Privileges Committee):-

I beg to present the Report of the Committee of Privileges (Sri Govindarajulu case) which was referred to the Committee on 18th March, 1964.

Mr. Speaker:—Report presented.

Motion Expressing Want of Confidence in the Ministry.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అధ్యక్షా, 'No, confidence' Motion అంటూ ఒక మోషన్ కొన్ని ప్రతిపక్షాలవారు తీసుకు వచ్చారు, ఈ no-confidence motion అని చెప్పబడేది ఎంత వేలవంగా ఉందో ఆ మోషన్ మొఖం చూస్తూనే తెలుస్తుంది. తరువాత వచ్చే ప్రతి పక్షాల నాయకులు ఆ motion move చేస్తూగాని, ఆ ఉపాధ్యక్షములో వారి కారణాలు-ఎందుకు move చేస్తున్నారో చెప్పేది గమనిస్తే, గవర్నమెంటులో యాక్టివిటీస్ మొత్తం ఒక రోమింగ్ ఎంక్వైరీ మోషన్ లా ఉందితప్ప, no-confidence motion అని అనిపించుకొనటకు అర్హతలేదని మనవి చేస్తున్నాను. అందులో no-confidence motion పెట్టారంటే మాకు ఆశ్చర్యమూ కలగలేదు, విచారము కలగలేదు, కారణం—పూజ్యులు, పెద్దలు, పండిట్ జనహర్ లాల్ నెహ్రుగారు చనిపోయిన కొద్దిమాసాలకే రెండు మూడు మాసాలు వెళ్లినవారేదా అనేటప్పటికే కొత్తగా వచ్చిన లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారి ప్రభుత్వంపైన తీసుకువచ్చారు, వీరు తెచ్చిన మోషన్ వారు ఇంకా సరిగా ప్రైమ్ మినిష్టర్ పదవిలో కూర్చున్నారోలేదో అనే సందర్భంలోనే తీసుకు రావడం జరిగింది. కాబట్టి ఈ no-confidence motion ప్రభుత్వ విధానాల గురించి కాదు, దానికి రాజకీయసంకల్పం ప్రోద్బలం, కారణం, అనేది నిస్సందేహమైనమాట. ఇది కొత్త విషయం కాదు. లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారి గవర్నమెంటులో రెండు మూడు మాసాలు కాకపూర్వమే move చేశారు. మద్రాసు గవర్నమెంటులో, మహారాష్ట్ర గవర్నమెంటులో move చేశారు. సరే All India policy ప్రకారం ఇక్కడకూడ ఒక కాగితము పారవేశారు. దీనిలో నేను ఖచ్చితముగా మనవి చేయాలనుకున్నది కొంచెము మనము political background కూడా ఆలోచిస్తే గాని దీనికి సహేతుకమైన, సరైన కారణము దొరకదు. అధ్యక్షా మీకు తెలియనిదికాదు నేను దురదృష్టవశాత్తు అంటాను. ఈ దేశములో ఉన్నటువంటి కమ్యూనిస్టుపార్టీ రెండు ముక్కలు కావడం—మొన్న ప్రసాద్ రావుగారు చెప్పినట్లు కమ్యూనిస్టుపార్టీ రెండు ముక్కలైతే మేము సంఘోష పడుతున్నామని వాడు అనుకుంటున్నారేమోకాని, దేశం దృష్ట్యా సంఘోష పడుటలేదు. ఈ split అయిన తర్వాత ఈ వేదికనుంచి చెప్పినా చెప్పకపోయినా వారి political సమావేశాల వేదికలపైనుంచి చెప్పుకుంటున్నది పత్రికలలో చదువుకుంటున్నాము, వింటున్నాము. ఏమంటున్నారు, left వారు? ఈ Rightist అనేది revisionistలని దీనిలో భేదాలు ఉన్నవేమో vocabulary తేడాలు తెలియవు, వీరు బూర్జువ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వానికి మద్దతు ఇస్తున్నారని ఈ left Communist వారి ఆరోపణ. అందులో డాంగేగారు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి

అమ్మడు పోయారని, ఒకప్పుడు, ఇవన్నీ పత్రికల్లో చూస్తున్నాము. Rightists ఏమంటున్నారంటే—ఈ Left Communist వారంతా మావో ఏ జంటు అని చెబుతున్నారంటే—ఈ Left Communist వారంతా మావో ఏ జంటు అని చెప్పటం కూడా చూస్తున్నాము. వారికి వీరికి తగాదా ఉంటే బాగుంది గాని, మాకు ఒక ఇరుకు వచ్చింది. దీనిలో ఎప్పుడైతే Left Communist వారు Right Communist వారిని—మీదంతా బూర్జువ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వ పాలనీని సమర్థిస్తున్నారని, నెహ్రూ ప్రభుత్వాన్ని సమర్థిస్తున్నారని మీది real Communist party of India కాదు, అసలు మాది real Communist party of India పెకింగ్ లో పుట్టినది మాది అని చెప్పడముతో, rightists కొంచెము ఇరుకులో పడ్డారు—కాంగ్రెసును బలపరుస్తామనే వాడు వచ్చిందే ఎట్లా తట్టుకోవాలి. దీనికి మా యొక్క కార్యక్రమాలను ప్రతిఘటిస్తే నేగాని, వారిపై వచ్చే వాడు గాని అసవాదుగాని పోవడానికి ఆస్కారములేదు. అందుకని మొదలు పెట్టారు—భారత్ బండ్, ప్రాదరాబాద్ బండ్, దనకతులు పెట్టించడము, ప్రజలను లేవగొట్టడము ఈ కార్యక్రమమంతా పత్రికల్లో చూస్తున్నాము. కొన్ని పెట్టడము, కొన్ని ఉపసంహరించుకోవడం—దీనిపైనకూడా విమర్శరావడం—“వీరు అంటారేగాని పెట్టరు” అని వీరు విమర్శచేయడం—ఇవన్నీ పత్రికల్లో బాగానే చదువుతున్నాము. ఇది ఒకటే కాదు. అసలు నిజంగా ఈ Left, Rightలో వచ్చిన తగాదాల్లో తీవ్రరూపము ఒకరి ప్రకృత ఒకరు కూర్చోనే సంసిద్ధతకూడా లేకపోవడం. ఇక్కడ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం లేకపోతే ఇది ఏమి పరిస్థితులకు దారి తీసేదో కొన్ని కాలిలే గాయ్డ్ అయిపోయేవి. కాని మన అదృష్టం—సుస్థిర కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ప్రజాబలము కలిగిన కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ప్రజా విశ్వాసం అనేకపార్లు వారికి ఉన్నదని నిరూపించుకొన్న ప్రభుత్వం, ఇప్పుడు అధికారంలో ఉండటం దేశం యొక్క అదృష్టం. ఇది ఒకటే కాదు. మనకు కొత్తగా S.S.P. అని ఒక పార్టీ వచ్చింది. ఇదివరకు P.S.P.లు, S.P.లు ఇవన్నీ కలిసి ఒక అతుకుల పార్టీగా S. S. P. అనేది వచ్చింది. వీరు కొత్తగా వచ్చారుకదా! నిన్న ఎవరో చెబుతున్నారు—సాధారణంగా దూడకు కొమ్ములు వచ్చేటప్పుడు ఎక్కువపొడవాలని ఉంటుందిట—అది దానికి సహజగుణం, అందువల్ల వీరుకూడా—they wanted to show up—మా పార్టీచాల బలమైనది, భారతదేశంలో ముఖ్యమైన పార్టీమాది, అని మన రాష్ట్రంలో బ్రిటిష్ పార్టీ అనే ఒక కోటికంటే నాయకత్వంక్రింద నడుస్తున్న సంస్థ—S.S.P. ఒకటి వచ్చింది. అది మా దురదృష్టానికి వచ్చింది. తరువాత Left వారు ఇప్పుడు చెబుతున్నారు—Election Commission వద్దకూడా పోటీ ఉన్నది, Communist party అంటే—real Communist Party మాది అన్నారు. కారణం మేము చెబుతున్న సమర్థిస్తున్నాం, మావోను పూజిస్తున్నాం అందువల్ల Communist Party అంటే మా

Left Party, అసలు Mark వగైరా, వగైరా, సిద్ధాంతాల ప్రకారం నడిచేది మాది, అని వారు ప్రచారం చేయడం, సభయ జరపడం, వీరువారు అక్కడక్కడ కొట్లాడు కొనడం, కొట్లాడుకోకుండా కాపాడే బాధ్యత మా మీదపడటం మీ అందరికీ తెలియనిది కాదు. మన రాష్ట్రంలో కూడ, తెనాలిలో Conference జరిగింది. అక్కడ మావోచిత్రం పెట్టారు, అది ఇదివరకు చర్చలలో వచ్చింది. అయితే ఒక విషయం చెబుతున్నాను, ఎవరికీ కోపం రాకూడదు. ఖర్చం చాలక దైనాలో మా సెక్రటరీగారి బొమ్మపెట్టి పూజిస్తే అటువంటి వారిగతి ఏమి అయ్యేది అట్లాగే ఈ దేశంలో రక రకాల మనుషులు, రకరకాల పద్ధతులు ఉండటం, ఏదీ ఒక గ్రూపుగాని, ఒక పార్టీగాని, ఒక పాలసీగాని ఒక ప్రోగ్రాంలోగాని, ఐక్యత సుహృద్భావం ఉండకపోవడం, మనకు తెలిసిన విషయమే. కాని స్వతంత్రపార్టీ ఉన్నది—ఫర్వాలేదు. Minority Party. ఇంకా ఈ Motionను సమర్థించిన గోపాలకృష్ణయ్యగారున్నారు. వారు ఏ motion కైనా ever ready battery ఎప్పుడైనా ఏమోషన్ వచ్చినా సమర్థిస్తారు. కాని పూజలు, పెద్దలు విశ్వ నాథంగారు ఎందుకు సమర్థించారో నాకు బోధపడలేదు, మనందరికంటే ఎక్కువ అనుభవం ఉన్నది. యోగ్యతలు ఉన్నవి; దేశసేవ ఉన్నది; అన్నీ ఉన్నవే. కాని మా దురదృష్టం ఏమిటో వారు opposition partyలో ఉండబట్టి, opposition వారెవరో no-confidence motion తెస్తే దానిని బలఃరచకపోతే ఎట్లా ఉంటుందోనని—ఇది ఒక విధంగా చెప్పాలంటే కొంత మంది ఇరుకులోపడి blackmail అనుసారాని నేను అనుకొంటున్నాను. అందుకని ముఖ్యమైన విషయం—ఈ దేశంలో ఎట్లా అలజడులు రావాలనేది ఆలోచించినప్పుడు అన్ని విధానాలు ఆలోచిస్తే వారికి ఒకటి దొరికింది—అది food. Unfortunately in India, food is politics.

ఏ ఆహారకొరత అయినా ఏర్పడనీ, ప్రజలను ఇబ్బంది పరిచే పరిస్థితులు ఏర్పడినపుడు—ఏ ప్రజాస్వామ్య దేశంలో అయినా—యుద్ధ సమయంలోకానీ, ఇతర సమయాలలో కానీ,—అన్ని పార్టీలు ఐక్యంగా ప్రవర్తించి, ఒకరి కొకరు సహకరించుకొని ప్రజలకు కలిగే ఇబ్బందులను సాధ్యమైనంతవరకు తగ్గించు కొందామనే ఉద్దేశ్యంతో రాజకీయపక్షాలు ఇతర దేశాలలో వ్యవహరించే సంగతి మానము వింటున్నాము గాని—దురదృష్టవశాత్తు మనదేశంలో ఏ చిన్న విషయం వచ్చినప్పటికీ—స్టూడెంట్స్ ఎక్కడో కొట్టుకొన్నప్పటికీ, సినిమాహాల్స్ లో తగాదా జరిగినప్పటికీ, లేబర్ యూనియన్స్ లో తగాదా వచ్చినప్పటికీ—ఆహార కొరత సమస్య వచ్చినప్పటికీ—ఇంకొకటి అయినప్పటికీ దానిలో పాలిటిక్స్ తప్ప ఇంకో కార్యక్రమం లేదు అనేది ఒక దురదృష్టకరమైన విషయమని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇట్లాగే మనం దేశాన్ని నడుపుకోవాలని ప్రయత్నిస్తే, ఇది దేశానికి చాలా ప్రమాదకరమైన పరిస్థితి అనికూడ చెప్పాలి. ఈ నాడు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాలు ఉన్నాయని—నేను యీ సంగతి చెప్పటంలేదు. ఈ ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో ఏ పార్టీ అయినా రాజ్యానికి రావచ్చును. ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులతో, ప్రజా విశ్వాసాన్ని సంపాదించుకొన్నటువంటి ఏ రాజకీయ పార్టీకైనా యీ రాజ్యానికి వచ్చే అవకాశం ఉన్నప్పుడు—“ఇది ఏదో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఉందికాబట్టి మనం పాలిటిక్స్ ప్లే చేద్దాము” అని అనుకొంటే అది ఎంత పొలిటికల్ ఇమ్యూచ్యూరిటీయో ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇంకా యీ దేశంలో అపోజిషన్ పార్టీస్ కు మెచ్చూరిటీ రాలేదని చెబుతున్నాను. వాళ్ళలో భాగ్యాలైపోవటమేగాదు, ముక్కలైపోవటమేగాదు ; రైట్ యే కాదు; లెఫ్ట్ యే కాదు; లెఫ్ట్ లో సెంటరే కాదు ; సెంటర్ లో లెఫ్ట్ యే కాదు ; స్వతంత్రపార్టీలోని అభిప్రాయభేదాలేకాదు. ఇక ఇతర పార్టీల గురించి చెప్పకోవలసిన పనేలేదు. ఈ బేధాలు అట్లా ఉంచి—యీ ముక్కలు కావటం అట్లా ఉంచి—యీ దేశాన్ని నడపాలి; యీ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం పోయినా, ఇంకోపార్టీ ఏదైనా ప్రజా విశ్వాసాన్ని సంపాదించుకొన్నటువంటి పార్టీ రాన్సి పరిపాలన చేయాలంటే ఏ పద్ధతిలో నడచుకోవాలి అన్నది మనం ఆలోచించినపుడు—మనదేశంలో అపోజిషన్ పార్టీస్ కు ఇంకా మెచ్చూరిటీ రాలేదని నేను ఖచ్చితంగా మనవిచేస్తున్నాను. వారియొక్క చీకలలేకాదు;—యాబ్ సల్యూట్ పొలిటికల్ ఇమ్యూచ్యూరిటీ అని చెప్పటం నిస్సందేహం అనే మాట నేను గట్టిగా చెబుతున్నాను. బ్రహ్మానందరెడ్డిగాని, బ్రహ్మానందరెడ్డి ప్రభుత్వం గాని, బ్రహ్మానందరెడ్డి పార్టీగాని కలకాలం యీ దేశంలో రాజ్యం చేయాలనే అభిలాష మూకులేదు. ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులతో, ప్రజా విశ్వాసాన్ని సంపాదించుకొని, ప్రజల ఆదరణతో, ప్రజా సహకారంతో యీ దేశంలో ప్రభుత్వాలు నడపాలని మా ఆకాంక్ష, అంతేగాని, పెకింగ్ లో జననం పొందో, ముస్కోలో జననం పొందో యీ దేశాన్ని పరిపాలస్తానంటే—అది యీ దేశం సహించేమాట కాదు. ప్రతిపక్షం మా మీద ఎన్నో అపవాదులు వేసినారు ; ప్రభుత్వాన్ని తిట్టినారు; అసమర్థులు అన్నారు; కేపిటిలిష్టులు అన్నారు; సూడో సోషలిస్ట్స్ అన్నారు; తిట్టారు; విమర్శించారు ; కరెప్ట్ అన్నారు ; డిస్ లైసెన్స్ పర్మిట్స్ రాజ్యం అన్నారు, ఎన్ని అన్నా, ప్రజలతో వారి పప్పులు ఉడకలేదు. మన ప్రజలు డిగ్రీలు పొంది ఉండకపోవచ్చునుగాని, మన ప్రజలలో చక్కని విచక్షణాజ్ఞానం ఉంది. ఫండ్ ఆఫ్ కామన్ సెన్స్ ఉన్నటువంటి ప్రజలు మన ప్రజలు. అటువంటి ప్రజలు పల్లెటూళ్ళలో ఉన్నప్పుడు—ప్రతిపక్షం ఎన్ని అశాండాలు వేసినప్పటికీ, ఎన్ని విమర్శలు చేసినప్పటికీ (కొన్ని తప్పులు లేవని నేను చెప్పటం లేదు; తప్పులు ఉంటాయి. కానీ) మీరు చేసే విమర్శల పద్ధతులు అన్నీ చూసుకొన్నప్పుడు వారికి

ఒక నమ్మకం ఉంది. ఏదైనా సరే—కాస్త పౌరపాటు ఉన్నప్పటికీ కూడా యీ దేశాన్ని రక్షించగలిగిన పార్టీ ఒక్క కాంగ్రెస్ పార్టీయే అనేటటువంటిది నిస్సందేహంగా ప్రజలకు తెలుసు. వారు పిచ్చివారు కాదు. ఏ సంస్థ సేవ, ఏ నాయకత్వం, ఏ ప్రణాళికలు, ఏ ఆదర్శాలు, ఏ కార్యక్రమాలు, యీ దేశాన్ని సమర్థించ గలవో, ముందుకు తీసుకుపోగలవో ప్రజలకు నిస్సందేహంగా తెలిసినటువంటి మాట. అటువంటప్పుడు తాము ఏమి చేయాలన్నది వచ్చినపుడు వారికి దొరికినది; రెండు విషయాలు. ఒకటి—ప్రతి మానవుడికి సంబంధించినటువంటి ఆహారము. ఈ ఆహారం విషయంలో మనం వేలుపెట్టాలి; రెండవది—దేశం మొత్తం పైన కేరక్టర్ ఎసాసినేషన్ చేయాలి అన్నది రెండు వారు మూలాధారాలుగా పెట్టుకొని దేశంలోనికి దిగినారు. ఇప్పుడు నేను చెప్పేది ముఖ్యమైన మాటలు అధ్యక్షా, ఈ డిజేట్ కు సంబంధించేకాదు; అసలు దేశంయొక్క రక్షణదృష్ట్యా వీరు చేసేటటువంటి విమర్శలు, వీరు చేసేటటువంటి అభిమానాలు, వీరు చేసే నిందలు ఏదైనా ఒక శాధ్యత కలిగినటువంటి పార్టీలు చేయవలసినవా? అన్నది ఆలోచించినపుడు వారెంత దిగజారుతున్నారో—అన్న శాధకలుగుతున్నది. ఈనో కాన్ఫిడెన్స్ మోషన్ తీసుకువచ్చారు ఇందులో కలిసినవారు ఎవరు? రైట్, లెఫ్ట్, స్వతంత్ర ప్లస్ గోపాలకృష్ణయ్యగారు—దురదృష్టవశాత్తు విశ్వనాథంగారు ఒక సిమిలిని రాజగోపాలనాయుడుగారు చెప్పినారు. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం బండి శరవేగంతో పోతోంది; ఎక్కడ పడుతుందోనని చెప్పారు. మన పార్టీల సం గతి చూడండి. రైట్ పార్టీ ఉంది—అది కొంచెం పెద్ద అపోజిషన్ పార్టీ కనుక దాని సంగతి ముందు చెబుతాను ఇది పామెళ్ళలో రాజకీయరద్దీగారు ఉన్నచోట బయలుదేరి తిన్నగా శ్రీకృష్ణను మంగళగిరిలో ఎక్కించుకొని మునగాల పరగణా వచ్చి మన వెంకటేశ్వర్లుగారిని ఎక్కించుకొని, సరాసరి బొంబాయివెళ్ళి డాంగేను ఎక్కించుకొని అట్లా మాస్కో వైపు మొహంపెట్టుకొని వెడుతుంటే యీ లెఫ్ట్ కమ్యూనిస్టులు అదిగో వారు కాంగ్రెస్ ప్లాగ్స్ తో పోతున్నారని అంటారు. ఇక లెఫ్ట్ పార్టీదారు—వీరి రైలు బయలుదేరటం బయలుదేరటం పెకింగ్ కు బయలు దేరుతుంది. ఇక్కడనుండి బయలుదేరి హిమాలయ పర్వతాలు దాటి టిబెట్ లోకి పోయి ఆ పంచనలామాను ఎక్కించుకొని అట్లా పెకింగ్ కు పోతుంది. స్వతంత్ర పార్టీ రైలు—అది నేరో గేజ్; అదో చిన్నరైలు. అక్కడణియంగా ఉంది; బాగా పొట్టిదిగా ఉంది. ఒకపెద్ద మహానాయకుడు, దేశానికి ఇదివరలో బ్రహ్మాండమైన సేవచేసినవారు, ఆమోఘమైన తెలివిదేటలు కలిగినవారు—ఆయన “నేను ఇంజనీను యీ బండిని నడుపుతాను” అని అంటే కొంతమంది అశవడి ఆందులో ఎక్కారు. ఈ రైలు పట్టాల్పైన నడిచేది కాదండి. నీవు ఏ ఊళ్ళో కావాలంటే ఆ ఊళ్ళో దింపుతానని చెప్పే రైలు అది. మీ శిస్తులు పోతాయని చెబితే కొంతమంది

రైతులు, మీ కింక రైసెన్సులు అవసరంలేదు; వర్మిట్స్ అవసరంలేదు మీ ఇష్టం వచ్చిన ధరలకు అమ్ముకోవచ్చు నంటే కొంతమంది వర్తకులు—వీ రెక్కిన రైలు అది. ఈ రైలు నాలుగడుగులు కదలకముందే డిరెయిల్ అయిపోయింది. కాబట్టి మన స్వతంత్రపార్టీ విషయం నేను ఎక్కువగా చెప్పనవసరం లేదు. గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఉన్నారు; వారు మంచివారే; మా జిల్లా వారే. దేశానికి ఎంతో ఇదివరకు పోరాటాల్లో సేవ చేసినవారు. ప్రజలకు సేవచేయాలనే ఆశురత కలిగినవారు. అయితే ఉన్నది ఏమిటంటే కొంచెం ఈక్విలిబ్రియమ్ తక్కువ. అది ఒకటే నా కంట్రబ్యూట్. అంతకంటే ఇంకేమీ లేదు. విశ్వసాధంగారి రైలు నేను చెప్పను, ఇంజన్ మంచిది. ఫస్ట్ క్లాస్ ఇంజన్. 50 సంవత్సరాలనుండి దేశానికి సేవ చేసిన ఇంజను. అయితే అతుక్కున్న గుడ్స్ పెట్రెలు ఉన్నవి కొన్ని నాట్ టు బి లూజ్ సంటెడ్. పోనీ వారిలో వారికి ఐక్యత ఉన్నదా? దృక్పథంలో ఐక్యత ఉన్నదా? లీడర్ ఆఫ్ ది అపోజిషన్ విల్లెలమరి వెంకటేశ్వర్లుగారు చెప్పారు. అసమర్థత అన్నారు. మీకు చేతకాదన్నారు; మంచిది. “దేశంలో ఆహార కొరతకాదు, దీనికి కారణం; దీనికి హార్డింగ్ జరుగుతున్నది: మీకు హార్డింగ్ ను బయటకు తీసుకువచ్చే శక్తి సామర్థ్యాలు లేవు” అని వారి కంట్రబ్యూట్. లచ్చన్నగారి కంట్రబ్యూట్ “మీరు కంట్రోలు పూర్తిగా పెట్టినారు; స్వేచ్ఛా వ్యాపారానికి అడ్డవచ్చినారు; కాబట్టి యీ ఆవస్థ ఏర్పడింది” అని వారి యొక్క ఎనాలిసిస్ సుందరయ్యగారు ఏమి అంటే, నాగిరెడ్డిగారు అదే అంటారు కాబట్టి వారన్నది—వారి ఎనాలిసిస్ ఏమిటంటే—“అసలు హార్డింగ్ అట్లా ఉంచండి; అసలు ఆంధ్ర దేశంలో ఆహారంలేదు: మీరు చెప్పినంతగా ఏమీలేదు: ఇక్కడ ఉన్నది మనకు సరిపోతుంది: కాబట్టి యీ పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి” అని వారు చెప్పారు. ఇంకొకటి వారు చెప్పింది నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది, “మీరు రేషనింగ్ అయినా పెట్టండి: లేక కంప్లీట్ ఫ్రీట్రేడ్ అయినా వదలిపెట్టండి” అని చెప్పారు. వారు ఆ రెండూ ఆర్గ్యుమెంట్ కొరకు చెప్పినారా? లేక కేవలం వారు ఫ్రీ ట్రేడ్ ను సమర్థిస్తున్నారా? అన్నది నాకు బోధపడలేదు. ఏమైనప్పటికీ, నాకు తోచినది ఒకటే. మళ్ళీ Statutory rationing in the entire Andhra Pradesh అని చెబితే స్వతంత్ర పార్టీ వారు కలిసిరారు. మా అసమర్థత అని చెప్పడానికి మీరు అడిచేయలేదు. ఇది చేయలేదు అని వారు చెప్పినట్లుగా బోధపడుతున్నది. ఇటువంటి భిన్న భిన్న అభిప్రాయాలతో ఒక పాలిసిమాకు లేదు అని చెబుతున్నారు. మాకు ఉన్నదో లేదో నేను తరువాత మనవి చేస్తాను, మీ policy ఏమిటి అని అంటున్నారు. మీకు ఒక policy ఉన్నదా అని అడుగుతున్నాను. ఉన్నటువంటి 70, 80 మందిలో 6 అభిప్రాయాలు అవుపడుతున్నాయే మీకు ఏమి policy ఉన్నదని నేను అడుగుతున్నాను. మీ యొక్క predictions బట్టి స్వతంత్ర పార్టీ యొక్క కమ్యూనిస్టు పార్టీ

యొక్క నిర్దాంతాలనుబట్టి కేవలం వారి వారి దృక్పథాలను వారి సంగతులను చెప్పుకోవడం తప్ప మరేమైనా Solution చెప్పారా ? ఒక policy అని ఒక వద్దతి అని చెప్పినారా ? నేను ఎవరిమాట వినాలి.

లచ్చన్న గారికి కోపం వచ్చింది. అసెంబ్లీ సభ్యులయొక్క అభిప్రాయాలు తీసుకుంటాను, తీసుకొన్న తరువాత ప్రభుత్వం యొక్క కార్యక్రమాలు చెబుతాను అంటే వారికి కోపం వచ్చింది, కోపం రావలసినటువంటి అవకాశం ఏమిటి ? అని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రజా ప్రతినిధులు, ఈరాజ్యాన్ని పరిపాలించేటటువంటిది ఈ శాసనసభ అయినప్పుడు వారి అభిప్రాయాలను నేకరించుకోవడంలో తప్ప ఏమైనా ఉన్నదా ? భిన్న భిన్న అభిప్రాయాలు వచ్చినప్పుడు వాటిని నిదానంగా ఆలోచించుకొని ప్రభుత్వ అధికారులతో ఆలోచించుకొనే మన కార్యక్రమం ఎట్లా ఉండాలి అని నిర్ణయించుకోవడంలో పొరపాటు ఏమిటి అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. వారు యింకొక మాటకూడ చెప్పారు. అసెంబ్లీ సమావేశం నెవ్వెంబరులో పిలవమని చెప్పాము. మీరు ఎందుకు పిలవలేదు అని అడిగినారు. నాకు తెలుసు నేను వీరికి భయపడి పిలవకపోలేదు. అప్పటికే నెవ్వెంబరులో ఏవిధ మైన స్కేర్ దేశంలో కలిగించి అనేకచోట్ల హైదరాబాదు బండ్, భారతదేశ బండ్లు. ఈయొక్క processions ఊరికే జరుపుతూ ఉన్నటువంటి పరిస్థితిలో ధాన్యంకూడ బైటికి రాకుండా అనేక భయంకర పరిస్థితులు దేశంలో ఏర్పరస్తున్నందువల్ల యిప్పుడుమనం సమావేశం జరిపించినట్లుయితే ఇవ్వాళ చూచినటువంటి ఉపన్యాసాలే అప్పుడూ చూచేవాళ్ళం. ప్రజలు ఇంకా ఇబ్బందులకు గురి కావలసిన పరిస్థితులు వస్తాయికాబట్టి పిలవటానికి అవసరంలేదు అని చెప్పాను. అవసరంలేదని చెబుతూ ఏనాయకులు అయితే నాకు ఉత్తరం వ్రాశారో అనాయకులకు ఉత్తరం వ్రాశాను. దయచేసి మీరు నలుగురు కలిసిరండి, లేక మీరు ప్రత్యేకంగారండి. Food విషయంలో మీరు ఏమి సలహాలు ఇవ్వారో ఇవ్వండి నేను ఆలోచించి స్వీకరించడానికి సిద్ధంగా వున్నాను అని. Food కాంగ్రెస్ పార్టీయొక్క బాధ్యతేకాదు. దేశాన్ని పరిపాలిస్తున్నటువంటి శాసనసభలు సక్రమమైన పాలసీలు నిర్ణయించుకోవడం సమగ్రమైన programmes నిర్ణయించుకోవడం దానిని సక్రమంగా అమలు జరపడం రాజకీయ స్వప్రయోజనాలకొరకు దానిని చెడగొట్టకుండా వుండడం అందరియొక్క సమిష్టి బాధ్యత అనికూడ నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఎవరైనా వచ్చారా ? ఎవరు వచ్చారు. అనినేను అడుగుతున్నాను. అఖిరికి ఒకపారి సుందరయ్యగారు వచ్చినప్పుడు, ఏదో ఆయన పనిలో వస్తే, మీ యొక్క విధానం ఏమిటి, మీయొక్క వుద్దేశ్యం ఏమిటి అని నేను voluntary గా

అడిగాను. మీరు ఏమాదిరిగా చేస్తే బాగావుంటుంది అనుకుంటున్నారు అని నేను అడిగాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :- ఎవరికి వాశారో చెబితే ఎవరు వచ్చారో చెప్పడానికి వీలు అవుతుంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు వుత్తరం ప్రాంతానికి వారిని అడగండి. సమాధానం వచ్చినదో లేదో అసెంబ్లీ సమావేశం పిలవలేదు అనుకుంటే మటుకు చాలా పొరపాటు. అసెంబ్లీ సమావేశాన్ని పిలిచినట్లయితే ఆ ఊరులో అట్లా అయిపోయింది, ఈ ఊరులో అట్లా అయిపోయింది, అక్కడ బ్రహ్మాండమయిన పరిస్థితులు వున్నాయని అందరూ చెప్పండి, దానివల్ల ఇంకా విపరీతమైన పరిస్థితులు—అసలే ఇబ్బందిగావున్న పరిస్థితులు ఇంకా ఇబ్బంది అయిపోతాయనే భయంతోనే తప్ప ఇంకో విమర్శకు భయపడేవాళ్ళం కాదు అనే సంగతి అనేకసార్లు నిరూపించుకుంటున్నాము. ఇప్పుడు కూడా నిరూపించుకుంటున్నాము Food shortage ఎందుకు వచ్చినదనేది కూడా మనం కొంత ఆలోచించవలసిన అవసరం వున్నది. నిన్న మొన్న మిత్రులు అహారశాఖను నిర్వహిస్తున్న బలరామిరెడ్డిగారు అన్ని details తో, ఎప్పటికప్పుడు తీసుకున్న చర్యలతో సహా అఖాండాలు వేయాలని ప్రయత్నం చేసిన వారిని యెంతో చక్కగా ఖండించేసిన సంగతి కూడా మీకు తెలిసే వుంటుంది అనుకుంటాను. నిందలు, అఖాండాలు వేసినందువల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ కు అగౌరవం మీరే సంపాదిస్తారనే అర్థం మీరు ప్రజలయొక్క కార్యక్రమాలకుగాని, ప్రజలయొక్క బాగుకుగాని దోహదం చేసినవారు కాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ కార్యక్రమాలు మీకు తెలుసు. అందుచేతనే నేను మొట్టమొదటనే తమకు మనవి చేసుకొన్నది.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

జూన్ మాసం వచ్చేటప్పటికి ఇతర పార్టీలు opposition పార్టీలు ఇక్కడ కానివ్వండి, భారతతేజం మొత్తంలో కానివ్వండి చేసినటువంటి అలజడి మూలకంగా వారు చేసినటువంటి ఉపన్యాసాలు అనుకోండి వారు చేసినటువంటి బండ్ కార్యక్రమం అనుకోండి. ఒక విధమైన రూపం తాల్చింది, గతసంవత్సరం సరిగానే జరిగినది. ఈ సంవత్సరం ఏదైతే చూచినామో అటువంటి పరిస్థితులు లేనటువంటి గత సంవత్సరం 62-63 గడిచిపోయినప్పుడు ఈ జూన్ మాసం వచ్చేటప్పటికి తాత్కాలికమైన చర్యలు ఎప్పటికప్పుడు తీసుకొని రావలసిన సందర్భం ఏర్పడ్డది. నిన్ననే బలరామిరెడ్డిగారు చెప్పారు. ప్రభుత్వం ఒక కార్యక్రమాన్ని చేయడం

ఒక rule అవండి. order అనండి, దానిని circumvent చేయడానికి trader ఇంకొక ప్రయత్నం చేయడం అది ఒక race అయిపోయింది. ఈ సందర్భంలో నేను ఒక్కటే మనవి చేస్తున్నాను. మీరు ఆలోచించండి. ఇంకొకరిపైన ఇంకొక ప్రభుత్వంపైన నింద వేయడమనే మాటకాదు. August 1st కో ఎప్పుడో కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. Southern Zone southern zone గానే ఉండాలని Southern Zone గానే వున్నప్పుడు డెడమ deficit pockets అన్నీ feed చేయ వలసిన పాధ్యత ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి వున్నదని వారు చెప్పినప్పుడు కేంద్రప్రభుత్వం వారికి అప్పుడే మనవి చేశాము. Southern Zone పెట్టడం, మా రాష్ట్రానికి ఒక zone పెట్టండి, మాదగ్గరపున్న surplus ఎంతోకొంత, గత సంవత్సరం లెక్కలు చూచుకుని నిర్ణయించుకుందాము ఏనెలకు ఇంత అంటే అంతవరకు పంపించే పాధ్యత నాది అనికూడ వారికి చెప్పాను. వారు అప్పుడు ఏమి అన్నారు అంటే—మనం జూన్, జూలై, ఆగస్టు మాసాలలో ఉన్నాము. గతంలో కొన్ని సంవత్సరాలుగా వస్తున్నటువంటి విధానాలను ఇప్పుడు మార్చేటట్లయితే తారు మారు అయిపోతాయి. ఆ కార్యక్రమాన్ని తరువాత ఆలోచించుకుందాము, వచ్చే crop సందర్భంలో ఆలోచించుకుందాము. ఇప్పుడు మళ్ళీ revolutionary changes ఏమి చేయవద్దు అని చెప్పారు. ఈ మూడు, నాలుగు మాసాల పరిస్థితులను తాత్కాలికంగా ఎదుర్కొని tide over చేయాలనే సంకల్పం కలగడం జరిగింది. అధ్యక్షా, తమకు తెలుసు. ఇందులోకూడ అనుకొన్న ప్రకారంగా కొన్ని ప్రభుత్వాలు నిర్వహించక పోవడం నేను ఇక్కడనుంచి చెప్పేమాట కాదు, All India Food Minister శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యంగారు చెప్పినమాటలు మనవి చేస్తున్నాను. ఒక ధర నిర్ణయించినారు. రైతుకు ఒక ధర, consumer కు ఒక ధర నిర్ణయించినారు. మీరు ధరలు నిర్ణయించినంత మాత్రాన ప్రయోజనం లేదని మేము చెప్పినాము. అదేమిదిగా మద్రాసులో ధర నిర్ణయించినారు. రైతుకు ఇచ్చేధర consumer కు వచ్చే ధర కేరళలో నిర్ణయించినారు. మైసూరులో నిర్ణయించినారు. మేము అప్పుడే ఖచ్చితంగా చెప్పినాము. ఈ Prices ఏదైతే నిర్ణయిస్తున్నారో వాటిని అమలుపరచడం మాకు శక్యంకాదు, మాకు సాధ్యం కాదు. మేము చెప్పిన solution తప్ప ఇంకొకటికాదు అని గట్టిగా చెప్పినాము. మేము ఇదివరలో చెప్పినట్లు—ఇక్కడ మేము యీ కార్యక్రమాన్ని ఒప్పుకోడానికి వీలులేదు. Southern Zone break చేయడానికి మాకు ఇష్టంలేదు. Prices control జరిగేటట్లు మేము చూస్తాము అనివారు మాకు హామీ ఇచ్చినారు. ఏమైతే? మద్రాసులో దాదాపుగా—అక్కడక్కడ కొంత వేరియేషన్ ఉన్నప్పటికీ, ఒక్క మద్రాసు రాష్ట్రములో ముమారుగా జరుపుకున్నారు. కేరళలో

ఏమైపోయింది ? ప్రైవేట్ కంట్రీలో అమలు జరపడానికి ప్రభుత్వానికే అసలు కోరిక వున్నట్లు అవుపడలేదు మాకు, చేయగలరా ? చేయలేరా అనేది వేరే విషయం. అసలు ఆ కోరికే లేదు, ఆశ్చర్యం అనిపిస్తుంది ఒక్కొక్కప్పుడు. ఆ రాష్ట్రంలో ఆహారం కొరత విపరీతంగా వున్నది. పది లక్షల టన్నుల కొరత, జనాభా విపరీతంగా పెరిగి పోతున్నది. అందువలన కమ్యూనిస్టు పార్టీ కూడా అక్కడ కొంత పెరుగుతున్నది. (నవ్వులు) జనాభా పెరిగిపోతున్నట్లు గ్రో చేసే ఎంత రేజీ తక్కువ అయిపోతున్నది. మనం కామ్ క్రాప్స్ అంటామో దానికొరకు, యిదివరకు పాడి రైజ్ చేసినటువంటిది దానికి తరలించడం జరుగుతున్నది. అంటే ఏమిటన్న మాట ? జనాభా పెరుగుతున్నది. ఫుడ్ గ్రో చేసే లాండ్ తగ్గి పోతున్నది. అసలే తక్కువ. డెన్నిటీ ఆఫ్ పాపులేషన్ పెరిగిపోతున్నది. అవన్నీ మనకు తెలిసినల్లాటే. ఇవన్నీ రావడంతో వారికి ఏమైనా సరే కంట్రీల్లో, పాడూలేదు; ధర వున్నా సరే, లేకపోయినా సరే, “ఫుడ్ ఎటెనీ కాస్ట్” అనే థియరీని ప్రభుత్వమే ఎంకరేజ్ చేస్తుంటే—లేకపోతే వారు యిక్కడికి రావడం క్వింటాల్కు పది పదిహేను, వారి యిష్టం వచ్చిన ధర పెట్టడం—ఫ్రీడమ్ ఆఫ్ మూవ్ మెంట్ రాష్ట్రంలో వుండడం సౌత్ జోన్ లో వుండడం, మేము అడ్డగించడానికి అవకాశం లేకపోవడం జరుగుతున్నది. ఈ సందర్భంలో నేను ఒక విషయం చెబితే ఉపయోగపడుతుంది. ఎక్కడయినా ఇన్ ఫార్మల్ గా అడ్డం పడదాం అనుకున్నప్పటికీ, మన దేశంలో తొయర్లు తక్కువ, తెలివితేటలు తక్కువ; నువ్వు ఎవ్వడివి నా లారీని అడ్డడానికి ? నువ్వు పెట్టు నా పై కేసు. నీ సంగతి చూస్తాను” అనేటటువంటివారు కూడ కొంతమంది వున్నారు. అట్లాగే మైసూరు పరిస్థితి. కేరళ అంత విపరీతంగా లేకపోయినా, మైసూరు లో, ముఖ్యంగా బెంగుళూరు నీటిలో అదే ప్రయత్నం జరిగింది. అప్పుడు కూడా ప్రైవేట్ స్ట్రక్చర్ అమలు కాలేదు. అమలు కాకపోవడం వలన ధరలు పెరగడం అందులో మనవారికి కూడా కొంత జాధ కలగడం, యిబ్బంది కలగడం జరిగిందని మనవి జేస్తున్నాను. అపోజిషన్ వారు కొన్ని మాటలు చెప్పినప్పటికీ, ఆహారం కొరత అనే విషయం కంటే, ధరలు ఎక్కువగా పెరిగిపోతున్నటువంటిది మనం చూస్తున్నాం. మనం కళ్ళార చూశాము. దానిలో నేనేమీ రెహ్మాజ్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. ఇటువంటి విపరీతమైన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. సెప్టెంబర్ లో మద్రాసులో నేను చెప్పాను. రైతుకు ఏ ధర వుండాలి ? అనే విషయం, నాలుగు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రుల సమావేశం ఫుడ్ మినిస్టర్ గారు ఏర్పాటు చేసినప్పుడు నేను అప్పుడే చెప్పాను దీనికి సొల్యూషన్ ఖచ్చితమైనది, ఎక్కడ ఎంత సర్ప్లస్ వున్నదో అక్కడ వారికి ఒక జోన్ చేస్తే తప్ప మీరు దీనిని అమలులో పెట్టలేరు. తీసుకోండి. ఆంధ్రరాష్ట్రం సర్ప్లస్, పంజాబ్ సర్ప్లస్, మధ్యప్రదేశ్ సర్ప్లస్,

ఒరిస్సా సర్ప్లస్, ఇంకా, మద్రాసు కూడా కొంత సర్ప్లస్. కటువంటి సర్ప్లస్ రాష్ట్రాలు వున్నవి. వారివద్ద నుంచి సేకరించండి. న్యాయంగా వున్న సర్ప్లస్ గమనించుకుంటూ—మీరు తెచ్చే ఇంపోర్ట్స్ 50 లక్షల టన్నులు, దానిని ఇంకా పెంచండి, కొంత యిబ్బంది అయినా సరే. ఫారిన్ ఎక్స్‌చేంజ్ కష్టం అయినా సరే. ఆహారం విషయంలో మనం డబ్బు మానుకోవడానికి వీల్లేదు. దానికి ప్రయత్నం చేయండి. సుమారుగా 50 లక్షల టన్నుల వీల్ను సి. యల్. 480 వరైరాల క్రింద వచ్చే రుపీ వేమెంటుల్లో చేసేది, దానిని కూడా మనం చేసుకుంటున్నప్పుడు, ఒక సమృద్ధి వన సంఘంలో వున్నది, ప్రజల ముందుకు, దృష్టికి వచ్చినప్పుడు యీ యిబ్బందిలన్నీ చాలావరకు తొలగి పోతాయని చెప్పడం జరిగింది. ఎన్ని కారణాలున్నప్పటికీ, ముఖ్యమైన ఒక కారణమును మనం మరచి పోకూడదు. మనది పెద్ద బ్రహ్మాండమైన సర్ప్లస్ ఏమీ కాదు. మనది, రైస్ కు సంబంధించినంత వరకు హాండ్ టు మార్కెట్ డిస్ట్రెస్సులో ఉన్నది. ఇండాక తెన్నేటి విశ్వనాథంగారు చెప్పినట్లుగా 361 లక్షల టన్నుల రైస్ యీ దేశం ఉత్పత్తి చేస్తూ ఉంటే ఒక పది లక్షల టన్నుల అయిదు లక్షల టన్నులు తక్కువ అని చెప్పుకొనడం మనకే ఒక రకంగా సిగ్గు కలిగే విషయమని మనవి జేస్తున్నాను. నేను విశ్వనాథంగారు చెప్పిన దానిని సమర్థిస్తున్నాను. అయితే గత సంవత్సరం 340 లక్షల టన్నులపై చిల్లర అయితే 63-64 వచ్చేటప్పటికి 360 లక్షల టన్నులు, పోనీ లెక్కలు కొంచెం పొరపాటు అనుకున్నా నాలుగైదు లక్షల వ్యత్యాసమున్నదనుకున్నా 62-63లో లేనిది 63-64 లో రావలసిన కారణమేమిటి? అనే విషయాన్ని మనం చూచిస్తే దేశంలో ఈ రాజకీయ పార్టీలు అవలంబించిన పద్ధతి, రాజకీయ స్వప్రయోజనాలకు దీనిని ఉపయోగించుకోవలసే పద్ధతి, దానివలన వారు చేసిన కార్యక్రమం దానిని బట్టి దేశంలో ఆహార కొరత ఏర్పడింది. “రేపు నా గతి ఏమిటి? ఎల్లుండి నా గతి ఏమిటి?” అనే భయభీతులలో ప్రజలు పడేటట్లుగా దేశంలో ఒక scare create కావడం, scare create అయేటప్పటికీ—మానవ స్వభావం ఎంత పెద్దవాడు, చిన్నవాడు అయినా, తనకు పదిహేను రోజులవరకు సరిపోతుంది అనుకున్న దానిని ఒక నెల రోజులకు వుంచుకోవాలనే అభిప్రాయం రావడం,—ఇది హార్డింగ్ క్రిందకు కూడా రాదు—అచ్చన్నగారికి పది మానికలు సరిపోతుందనుకుంటే, ఏమో ఏమీ కష్టం వస్తుందో అనే అభిప్రాయంతో ఇరవై మానికలు కొని పెట్టుకోవడం దేశం మొత్తంమీద లెక్క వేస్తే ఏవిధంగా వుంటుందో ఆలోచించండి. శక్తి వున్నవాడు, శక్తి లేనివాడు, చేతిలో రూపాయి వున్నవాడు, లేనివాడు యీరకమైన కార్యక్రమం ఎక్కువగా చేసి హార్డింగ్ క్రిందకు రాకుండా కొంతవరకు scare create కావడానికి చేసినప్పుడు తతిమ్మవారికి బాధ కలగడం సహజం

కారా—అని నేను అడుగుతున్నాను. ఈ పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. దానిని మనం ఊరికే వెనక్కు వెళ్ళి విచారిస్తే లాభంలేదు. దేముని దయవలన, అక్కడక్కడ కొన్ని యిబ్బందులు కలిగినప్పటికీ, అవి గడచిపోయినవి. అందువలన, మనం మళ్ళీ వెనక్కు వెళ్ళి ఒకరిపై ఒకరు అభాండాలు వేసుకొనడం వలన ప్రత్యేకంగా ప్రయోజనమేమీలేదు. ఇది ఆహారం విషయం. ముఖ్యమైనది. 370 లక్షల ఆంధ్ర ప్రజలకు సంబంధించిన విషయం. అందువలన యీ బాధ్యతను మనమందరం స్వీకరిద్దాం. ఈ బాధ్యతను నెరవేర్చడానికి మనం ఒకరిలో ఒకరం సహకరించుకుంటూ, తోడ్పడుతూ ప్రజలకు యిబ్బందులు కలుగకుండా చేసే పద్ధతిలో పోరాడుమని మనవి జేస్తున్నాను. ఏమాత్రంకూడా దీనిలో స్వప్రయోజనాలు వస్తాయి అనుకుంటే అది పొరబాటు, పొరబాటు, పొరబాటు అనికూడా నేను మనవిజేస్తున్నాను.

అందుకని మన రాష్ట్రంలో మనం చేసుకోవలసినది ఏమిటి? ఏ కార్యక్రమాన్ని రూపొందించుకోవాలి? అని అలోచించినప్పుడు ముఖ్యంగా తమరుచూడవలసినది—నేను దేముని దయవలన అని చెబుతున్నాను, అది ఎదో ఒకరి ప్రజ్ఞ అని చెప్పడంలేదు. మనం చేసిన వాదం, మనతో బాటుగా మధ్యప్రదేశ్ చేసిన వాదం ఎంతమంది, డెఫిసిట్ ట్రేట్ నుంచి వచ్చిన ముఖ్యమంత్రులు. కొంతమంది ప్రతిఘటించినప్పటికీ, అది ఒక రకంగా “హేప్స్ అండ్ హేప్ నాట్స్” సమస్యగా తయారైనది, మిగులు రాష్ట్రాలు. తరుగు రాష్ట్రాలు అని ఏ విషయాలు వచ్చినప్పటికీ, అక్కడ మన ప్రధానమంత్రి లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారు అన్ని విషయాలు రెండుమూడు రోజులు రాత్రింబవళ్లు కూర్చుని డిస్కస్ చేసిన తరువాత ఒక నిర్ణయం చేశారు. అది చాలా సంతోషాన్ని కలిగించినదని, మీ అందరికీ కూడా సంతోషాన్ని కలిగిస్తుందని కూడా ఆశిస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఒకటే ఒక జోన్ గా వుండడం సముచితమని, స్వాయమని, ఎవరెవరి యిబ్బంటులో తీసుకొచ్చి మన నెత్తిన రుద్ది బాధపడే పద్ధతి తొలగిపోతుందని కూడా అనిపించింది. అయితే మనకు, యిటువంటి క్లిష్ట పరిస్థితిలో మనం ఒక్క మన సంగతే చూసుకోవాలా? దేశం యొక్క సంగతి కూడా చూడవలసిన బాధ్యత లేదా? అని అంటే వున్నది. ఖచ్చితంగా వున్నది. నాకు సంతోషం కలిగినది; సుందరయ్యగారు తమ ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. మనకు బాధ్యత ఉన్నది. కేరళను ఫీడ్ చేయవలసిన బాధ్యత ఉన్నది. లేకపోతే మైసూరును ఫీడ్ చేయవలసిన బాధ్యత ఉన్నది. పొరుగున మూడు నాలుగు బౌన్సులు కూడా దొరకకుండా బాధ పడుతుంటే ఒక బౌన్సు మనం తగ్గించుకొని ఆయినా వారికి సహాయ పడవలసిన బాధ్యత మనమై వున్నది అని మనవి జేస్తున్నాను. మనం ఈ కార్యక్రమం చేయడం వలన మన రాష్ట్రానికి మొత్తానికి లాభమేగాని, దండగ ఏమాత్రం లేదని

కూడా నేను మనవి జేస్తున్నాను. ఈ రోజున భారత ప్రభుత్వంలోగాని, ఎక్కడ
యినా గాని, మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఎంతో ఎక్కువగా రైతులు కష్టపడి ధాన్యా
న్ని పండిస్తున్నారు, యితరులకు కొంతవరకు సహాయపడుతున్నారు అనే భావం
వున్నది. ఆ సుహృద్భావాన్ని మనం పెంపొందించుకోవాలని అంటున్నాను. తనకు
మాలిన ధర్మం లాగా కాకుండా, మనం ఉపోషం వుండి యితరులకు సహాయం
చేయాలని గాకుండా, సాధ్యమైనంతవరకు మన సర్వ్లస్సును యితర రాష్ట్రాలకు
సహాయపడే విధంగా దేశం మొత్తంమీద అలబడి లేకుండా చేసేందుకు కొంత
వరకు మనం చేయవచ్చునని కూడా మనవి జేస్తున్నాను. ఇప్పుడు జోన్ వచ్చింది.
జాలా సంతోషం. దీనికి స్వతంత్రపార్టీవాలుగాని, కమ్యూనిస్టుపార్టీవారుగాని,
పెద్దలు తెన్నేటి విశ్వనాథంవంటివారుగాని మా పార్టీలో స్నేహితులు గాని
వారు చెప్పిన విషయాలన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని సమగ్రంగా ఆలోచించుకొనడం
జరుగుతున్నది.

ఏమి చేస్తే బాగుంటుంది? మన రాష్ట్రానికి సంబంధించి నంతవరకు ఆల్
ఇండియా కాంటెక్స్ట్ లో విరుద్ధం కాకుండా, ఏమి చేసుకుంటే బాగుంటుందను
కున్నప్పుడు మొట్టమొదటనే రాష్ట్రం ఒక జోన్ గా వుండాలనుకున్నాము. ఇది
వరకు ఢిల్లీలోనే నిర్ణయం అయింది. రాష్ట్రంలో మూవ్ మెంట్ రిస్ట్రీక్షను వుండ
కూడదనుకున్నాము. కొంతమంది స్నేహితులు—అవైపువారు, యీ వైపువారు
చెప్పినదాని ప్రకారం స్టేటులో... free movement within the State except
East Godavary, West Godavary and Krishna will be one zone and
Guntur and Nellore will be another zone. ఇవి సర్వ్లస్స్ పరియాస్.
కేంద్రానికి యివ్వవలసివుంది. మన రాష్ట్రంలో కూడ ఏ యిబ్బందినైనా ఎదు
ర్కొడానికి సంసిద్ధమయే పరిస్థితి పెట్టుకోడానికి యీ పరియాలను గార్డు చేసుకో
వలసిన అవసరం వుందని నిర్ణయం చేసుకున్నాము. తక్కిన రాష్ట్ర మొత్తంలో
There will be freedom of movement not only between Taluk and
Taluk but also between District and District.

Restriction వుండరాదని మనవిజేస్తున్నాను. ప్రథమచర్య యీ రాష్ట్రం
నలుప్రక్కలా వుండే వార్డర్స్ సీల్ ఆఫ్ చేయాలనుకున్నాము. వారికి అపోహ
వుండవచ్చు. కాని, ఎన్ని చేసినప్పటికీ కొంత దొంగతనంగా పోయే అవకాశం
వుంటుందని చెప్పారు. ఉంటుంది. లేదని నేననను. మన రాష్ట్రంనుంచి బైటకు
పోయే ఆహారం నూటికి 80 వంతులు రైలు ద్వారానే పోతుంది, ఒక 20 పర్సెంటు—
ఒక పర్సెంటు అటూ, యిటూ—రోడ్డుపైన జరుగుతుంది. జోన్ సెవరేట్ ఆయి
నప్పుడు రైలు మూవ్ మెంటు అసాధ్యమైన మాట. దొంగతనంగా ఖరీదాయలు

పోతున్నాయని చెప్పి రైస్ పంపే పద్ధతికూడ వుండవచ్చు. దానికికూడ తగు చర్యలు తీసుకున్నాము. ఎలిమినేషను అని వేను చెప్పలేను గాని, కరష్టును వల్ల బైటకు పోతున్నదనేది, టు ది లోయస్ట్ మినిషం — సాధ్యమైనంత వరకు మిని మైజ్ చేయడానికి ప్రయత్నంచేసి గెజిటెడ్ ఆఫీసర్లను మాత్రమే చెక్ పోస్టులలో పెట్టుకోవాలని నిర్ణయం తీసుకున్నాము. అంతేగాక, గెజిటెడ్ ఆఫీసర్లతోనే ప్లయింగ్ స్కావ్విడ్స్ పెట్టి, తనికీచేసే పద్ధతికూడ పెట్టుకున్నాము. ఈరాష్ట్రంలో వున్న ధాన్యం గవర్నమెంటు కు గవర్నమెంటు అక్కంటుకుతప్ప యింకొక విధంగా ఎస్ కేప్ కాకుండా వుండడానికి ఎంతవరకు సాధ్యమవుతుందో అన్ని చర్యలుకూడ ఇదివరకే తీసుకున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంత చేసినప్పటికీ కొంత పోతేపోవచ్చు. రాష్ట్ర జార్జర్స్ మనకు తెలియనివికావు. ఏ చిన్న బళ్ళ ద్వారానో కొంత జరిగితే జరగవచ్చునని ఊహించవచ్చు. సాధ్యమైనంతవరకు పీపుల్ కు హరాస్ మెంటుకూడ లేకుండా చూసుకోవలసిన బాధ్యతకూడ వున్నది. కాస్తో, కూస్తో తెచ్చుకుంటుంటే—వారికి హరాస్ మెంటు వుండకూడదని అట్లా చేస్తున్నాము. 25 చక్ పోస్టులు పెట్టుకున్నాము. ఒకటి. రెండు కాదు. 8 మొబైల్ స్కావ్విడ్స్ పెట్టాము. ఇవన్నీ గెజిటెడ్ ఆఫీసర్లచేత నిర్వహింపబడేవే.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—ఇవి అమల్లో వున్నాయా, పెట్టుకున్నారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—చక్ పోస్టులు, ప్లయింగ్ స్కావ్విడ్స్ పెట్టేశాము. తకువాత, ప్రాదరాజాదుకు సంబంధించినంతవరకు స్టాట్యూటరీ రేషనింగుకావాలా వద్దా అనేది. ప్రస్తుతం స్టాట్యూటరీ రేషనింగు అవసరం లేదనే నిర్ణయానికి వచ్చాము. ఇదివరకున్న పద్ధతి ప్రకారం—ఇన్ ఫార్మల్ రేషనింగు వుంటుంది తప్ప ప్రాదరాజాదు సిటీకి సంబంధించినంతవరకు స్టాట్యూటరీ రేషనింగు వుండదని నేను గట్టిగా మనవిచేస్తున్నాను. బకింగ్ హామ్ కెనాల్, రైల్ మూవ్ మెంటు—యివన్నీ కూడ గమనంలో పెట్టుకొని ప్రివెంట్ చేయడానికి అగు డైవ్స్ తీసుకున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక విషయం ప్రత్యేకంగా గమనించాలి. నిర్ణయించిన ధరల వల్ల రై తుకు న్యాయమైన ధర గిట్టినదని రై తులుకూడ హర్షిస్తున్నారు. రైతులు, హాల్ సేలర్స్, రితులులర్స్—ఫిక్స్ చేసిన ధరకు కన్ సూమర్ కు దచ్చే ప్రైస్ ప్రొక్చరును జాగ్రత్తగా ఇంప్లీ మెంటు అయ్యేటట్లు వేయిగళ్ళతో చూడవలసిన అవ సరం వున్నది. అందరూ చూడాలి. సుందరయ్యగారు అఖిలపక్ష కమిటీలు వేయాలన్నారు. వారి ఉపన్యాసములో కమ్యూనిస్టు లెఫ్ట్, రైటు, స్వతంత్రపార్టీ జనసంఘ, ఎస్ ఎస్. పి., ఇత్రేహాదు ముస్లమానులు—అందరినీ వేయాలన్నారు. అట్లా వేస్తే దీనిగతి ఏమవుతుంది ? బాగారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు యీ కమిటీ తగవు

లాడకుండా వుండడానికి యింకొక కమిటీ వేయాలి అంతేతప్ప, అది జరిగేది కాదు. ప్రైన్స్ ప్రొక్చరు కేవలం ప్రభుత్వపార్టీవారు, ప్రభుత్వోద్యోగస్థులు ఏదో చేస్తారని చెప్పారో అందులో కూడ సత్యం ఉండకపోలేదు. హోర్డింగును ఆపడానికి ప్రతి డివిజనులోకూడ శాసనసభ్యులు, పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షులు—వారు ఏ పార్టీకి చెందినప్పటికీ ఆపార్టీలతో కమిటీలు వేయాలనుకుంటున్నాము. ఆప్రైన్స్ ప్రొక్చరు సరిగా జరుగుతుందా లేదా, హోర్డింగు వుందా అనేది స్థానికంగావుండి, వారు ఆలోచించి ఎప్పటికప్పుడు ప్రభుత్వానికి చెప్పడం, అధికారులకు చెప్పడం జరుగుతుంది. దీనిని సాధ్యమైనంతవరకు చక్ లో వుంచడానికి—గెజిటెడ్ ఆఫీసరు రాంక్ లోనే వేయాలనుకుంటున్నాము. సర్ప్రయిజ్ చక్స్ వుంటాయి. ఆర్డి నెన్సు ద్వారా ప్రభుత్వాలకు కొన్ని అధికారాలున్నాయి. వెంటనే చర్య తీసుకో దానికి వవర్లు వున్నాయి. ఎంతవరకు వీలయితే ఆంతవరకు అమలు చేయాలి. అమలు చేయడంలో ప్రభుత్వపక్షమని, ప్రతిపక్షమని, అధికారులని తేడాలు లేకుండా అందరి సహకారం తీసుకోవాలని నిర్ణయంకూడ చేశాము. ఈ చకింగ్ తో పాటు సి. ఐ. డి. లను కూడ పెట్టుకుంటున్నాము. ఇది కొన్ని లక్షల్లో అయ్యే ఖర్చు, ఇతర రాష్ట్రాలకు యిచ్చే ధాన్యం కొన్ని లక్షల టన్నులుంటుంది కాబట్టి వారిచ్చే మార్జిన్స్ లో ప్యాఫిట్ వుంటుంది కాబట్టి అది దానికి ఉపయోగించాలనేది కూడ వుంది. ఎన్ ఫోర్స్ మెంటు, హోర్డింగు, ప్రొక్యూర్ మెంటు—కేంద్రంగాని, కేంద్రం తరపున మనం తీసుకున్న ధాన్యం నేను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఒక్కటే చెప్పాను. మీరూ, మేమూ కలిసి చేస్తామంటే అది ఆసాధ్యం, మేమైనా చేస్తాము లేకపోతే మీరైనా చేసుకోండి అన్నాను. వారు, మీరే చేయండి, మేము చేసేది లేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తమ నిబ్బందితో చేసుకుని, అందులోది మాకుయిస్తే మేము కావలసిన చోట్లకు పంపించుకుంటాము అని చెప్పారు.

(Mr. Speaker in the Chair.)

ఇదంతా స్టేటు మెషినరీయే చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. నిన్నా మొన్నా బార్దర్ల పరియాలలో సర్ప్లస్ వున్నచోట—శ్రీకాళంలో రైతులు తక్కువకు అమ్ముకుంటున్నారనేమాట వచ్చింది. వెంటనే బోర్డు మెంబరుగారిని, కలెక్టరుగారిని కనుక్కున్నాను వీరు చెప్పే సమాచారం లేదు కాని—అయినప్పటికీ తగుచర్య తీసుకోవలసింది. ఏ రైతు యిచ్చినప్పటికీ కొనడానికి సిద్ధంగా ఉండాలని బ్లాకు పరియాలకు, తహశీల్దార్లకు, అందరికీ కూడ తెలియపర్చవలసిందని చెప్పడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను.

దానికి వేరే చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. మీకు మాకు కూడా తోచేది more production అనేది నిస్సందేహమైన మాట, ఒక్కొక్కసారి, అధ్యక్షా,

విపరీతమైన పరిస్థితులు రావడంకూడా మనకళ్ళు తెరవడానికే వస్తుందని మన అనుభవంలో చూస్తున్నమాట, నేను ఎక్కడో చెప్పినట్లుగా—Sweet are the uses of adversity. మనకు ఈ అనుభవం వచ్చింది, Suddenగా ఒక అనుభవం వచ్చింది. చూచాము, గ్రహించాము. ఇబ్బందులను తెలుసుకుని కొంతవరకు దీనిని అతిక్రమించడానికి ప్రయత్నం చేశాము, కొంతలోపించ వచ్చును. జయప్రదం completగా కాకపోవచ్చును. ఏమైనప్పటిని ముందు రోజులలో జాగ్రత్తగా ఉండాలి. ఈ విధానాలు సక్రమంగా ఉండటమే కాకుండా more production అనేది మనం emphasise చేసుకోవాలి అనేది మనం programme చేసుకోవాలి అనేది మనకందరకు తెలియనిది కాదు. నాలుగవ ప్రణాళికలో more money for agriculture పెడుతున్నారు, ఇప్పుడు తాత్కాలికంగా మూడవ ప్లానుకు over and above the ceiling మనకు crash programmes వారు పెట్టడం, ఇప్పటికే 90 లక్షలు కాంక్షన్ చేయడం, ఈ రోజున మైనర్ ఇరిగేషన్లు వచ్చిన 50 లక్షలు కాక 90 లక్షలు ఇదివరకే ఇవ్వడం, 93 లక్షలకు స్కీములు ఇండియా గవర్నమెంటు processing ఉండడం నేను మనవి చేస్తున్నాను. Subsidiary foods అనుకోండి, fruits అనుకోండి, మైనర్ ఇరిగేషన్ జాగ్రత్తగా ఎక్కువగా జరపడం అనుకోండి crash programmes క్రింద ఇంకా ఎక్కువడబ్బు కేటాయించడం గురించి నేను మనవిచేస్తున్నాను. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు గురించి తుంగభద్ర ప్రాలెవెలు చానెలు గురించి కూడా చెప్పవచ్చును, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఎన్ని సంవత్సరాలుగా చెబుతున్నప్పటికీ — ఎందుకు ఈ విధంగా ఆలస్యం చేస్తారు, పెద్ద ప్రాజెక్టులకు డబ్బు ఇవ్వండి, ఒకటి రెండు సంవత్సరాలలో అయిదులక్షల ఎకరాలు సాగులోకి తెస్తాము. రెండున్నర లక్షల టన్నులు అదనంగా పండించడానికి అవకాశం ఉంటుంది అన్నప్పటికీ — ఇప్పుడు ఈ పరిస్థితి వచ్చింది కాబట్టి ఈ argument కొంచెం వచ్చింది, తలకు ఎక్కింది, ఈ సంవత్సరం నాలుగుకోట్లు ఇవ్వటం, వచ్చే సంవత్సరం తొమ్మిదికోట్లు ఇస్తామని వాగ్దానం చేసిన సంగతి ఇదివరకే పత్రికలలో చూచినారు, మరల పునరుద్ఘాటించ వలసిన అవసరంలేదు. తుంగభద్ర ప్రాలెవెలు చానెలుకూడా అడిగాము, ఇంకా కాన్క్షన్ ఆర్డరు రాలేదు. నేను టి. టి. కృష్ణమూచారిగారితో మాట్లాడాను, 110 లక్షలు అదనంగా ఇస్తున్నామని చెప్పారు. అందుకే మొన్నటి రోజు remind చేస్తూ దయచేసి ఆర్డరు పంపాలని ఉత్తరం వ్రాశాను. అందుకే అది వస్తుందనే ఆశతోనే ఇప్పుడు అక్కడ కార్యక్రమం ఏ మాత్రం కుంటుపడకుండా కార్యక్రమం సాగించుకోవాలని అక్కడ ఉన్న ఇంజనీరింగ్ అధికారులకు ఉత్తర్వులు జారీ చేయడం జరిగింది. ఈ విధంగా మనం more productions మనం emphasise చేయాలి, ఒక మనవి మీరు విమర్శలు చేసినంత మాత్రం చేత అభిమాని మామై వేసినంత మాత్రంచేత మీ బాధ్యత తీరిపోతుందని అనుకుంటే

చాలా పొరబాటు అని చెబుతున్నాను, ఇంతటితో బాధ్యత తీరిపోదు. తప్పులు చేస్తే విమర్శించండి. వినడానికి వాటిని దిద్దుకోడానికి సంసిద్ధంగా ఉన్నాము. కేవలం విమర్శలు చేసి ఇబ్బందులను చెప్పి ప్రజలను రెచ్చగొట్టడంతోనే మీ బాధ్యత, అప్పీజిషన్ పార్టీ బాధ్యత అయిపోయిందనుకుంటే అసలు అప్పీజిషన్ పార్టీ డ్యూటీలు మన ప్రజాస్వామ్యంలో అర్థం చేసుకోలేదని అనుకోవలసి ఉంటుందని ఎదురుగా ఉన్న గౌరవ సభ్యులకు హెచ్చరిక చేస్తున్నాను. ఇంతకంటే ఈ విషయం హెచ్చుగా చెప్ప వలసిన అవసరంలేదు. మా ప్రక్క వుండే గౌరవ సభ్యులు ఈ డిటెయిల్ లో intervene అయి ఎప్పటికప్పుడు వారు చేసే అసత్య ప్రచారాన్ని వారు చేసే ఇతర తరుకులు బెళుకులను గట్టిగా ఖండించి చాలా చక్కగా చెప్పారు. వారందరికి నా ధన్యవాదాలు. ఎంతో సహేతుకంగా ఆస్కారీడ్కడ ఖండించి ఇది కేవలం అసత్యప్రచారం అని చూపించారు. దాని వెనుక ఉన్న మత్స్యత్వాన్ని మేము ఖండిస్తున్నాము అని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది దేశానికి మంచిది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. కేవలం కాంగ్రెసు పార్టీలో బ్రహ్మానందరెడ్డియో, మజ్రూర్‌రెడ్డియో, మరొక పుల్లయ్యయో పోతే దేశం బాధ్యత నీకు పోయిందని అనుకోకు, వ్యక్తులతో దేశంలేదు. దేశ బాన్నత్యం వ్యక్తులతో లేదు, దేశానికి ముఖ్యమైన పరిస్థితులలో ప్రజలకు సంబంధించిన విషయాలలో నీవు ఏమీ పాత్రవహించాలో ఆలోచించాలి. ఇంతకంటే ఎక్కువ అభాండాలే వేశారు, నిష్ప్రయోజనం అయినాయి. మనం చూచాము, హిస్టరీ చెబుతుంది, ఈ అభాండాలవల్ల ఏదైనా ప్రయోజనం సంపాదించాలనుకుంటే మాత్రం గుండుసున్న. It will recoil against you అని గట్టిగా చెబుతున్నాను. అది వద్దు, మరొక విషయం, చిత్తూరు షుగర్ ఫ్యాక్టరీ గురించి మిత్రులు రాజగోపాల నాయుడుగారు చెప్పారు, Inauguration Ceremony కి 10 వేలో 12 వేలో ఖర్చు అయినదని అన్నారు. పూలమాలలకు వెయ్యి రూపాయలు అయ్యాయన్నారు. నేను తెక్కలు చూడలేదు. నేనూ వెళ్ళాను. నాభాగం రెండుమాలలు మాత్రమే వచ్చాయి. అంతకంటే ఎక్కువ రాలేదు. నేను వెయ్యి రూపాయలు ఖర్చును సమర్థించే వాణ్ణి కాదు, నిజంగా వెయ్యిరూపాయలు ఖర్చుఅయివుంటే సమర్థించే వాణ్ణి కాదు. అసలు ఈ పుష్పమాలల గొడవ కొంచెం తగ్గాలని నేను అంటున్నాను. ఎక్కడికియినా పోయినపుడు గౌరవసూచకంగా మన సాంప్రదాయం బట్టి సంస్కృతీనిబట్టి ఏదైనా ఒక హోరం వేస్తే వేయవచ్చును. కానీ ఇదంతా అనవసరమనే అంటున్నాను. 15 వేలు ఖర్చు అయినాయిఅంటే 7 వేలమంది సభ్యులు share holders గా ఉన్నారు. వారందరిని పిలుచుకున్నారు. వారందరికి టిఫినులు పెట్టారు, కాఫీలు ఇచ్చారు, భోజనాలు పెట్టారు. ఇదంతాచేసి 10 వేలు ఖర్చు అయ్యినదంటే నేను బాధ్యుణ్ణా? మరొక విచిత్రమైన విషయం చెబుతాను.

చిత్తూరు ఫాక్టరీకి నష్టం వచ్చిందని అన్నారు. నిజమే, నష్టం వచ్చింది. ఎందుకు నష్టం వచ్చింది? సుమారు 12 రూపాయల వై చిల్లర ప్రభుత్వం చెప్పినదానికి ఎక్కువగా టన్నుకు చెల్లించారు. ఇండియా గవర్నమెంటు నిర్ణయించిన రు. 50-80 లు ఇవ్వకుండా రు. 70 లు టన్నులకు ఇచ్చినారు రైతులకు. అంటే ఏమిటి అన్నమాట? 4 1/2 లక్షలులాభం రావలసినచోట 9 లక్షల వై చిల్లర-10 లక్షల వరకు నష్టం వచ్చింది. దానియొక్క కారణం ఏమిటి? జాగరీ price ఎక్కువగా ఉంచి, అంతా జాగరీకే పోతోంది, మా ఫాక్టరీ సడిచే పద్ధతిలేదు, మా ఫాక్టరీ నడవబోతే అందులో మాకు వచ్చే నష్టం 14, 15 లక్షలే కాని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వచ్చే నష్టం 30 లక్షలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఇతర రూపేణా వచ్చే నష్టం 6 లక్షలు-అంతా కలిపి 41 లక్షల వై చిలుకు నష్టం వస్తుంది. రైతులకు ఎక్కువ ఇచ్చి ఫాక్టరీ సాగిస్తే లాభం అని వారి సమాధానం; ఇక్కడకు వచ్చి రాజగోపాలనాయుడుగారు ఇట్లా చెబుతారు. మనకు ఒక కథ బాగా తెలుసు; ఇంటిలోపల మొగుణ్ణి బాగా మొత్తి బైటకు వచ్చి కూర్చుని పడవటం సాగించిందట ఒకావిడ అట్లా ఉంది కథ. 20 లక్షలు నష్టం వచ్చినదని ఇక్కడ చెబుతున్నారు. ఈ రాజగోపాలనాయుడుగారే. ఈ సి. డి. నాయుడుగారే రైతులకు ఎక్కువ ఇవ్వక పోతే ఈ ఫాక్టరీ వద్ద సత్యాగ్రహం చేస్తామని చెప్పి రైతులకు ఇప్పించినవారు. ఇక్కడ మా వై నిందలు వేసినవారు వారే. కావాలని ప్రయత్నం చేయడం దౌర్భాగ్యం. న్యాయం ఉండనవసరంలేదా? అక్కడ చెప్పినది వారే, ఈ సంవత్సరం మరల resolution పాస్ చేసినవారు. ఇంతచేస్తే తప్ప ఈ ఫాక్టరీ నడవడానికి పిలువలేదని. I would not yield Sir. If there are any questions, I will answer later. మరొకటి మనని చేయాలి. మరల లేనిపోని నేను మరిచి పోయిన, విజయవాడ fires సంగతి తెచ్చారు. బెంగళరావుగారు చక్కని సమాధానం ఇచ్చారు. నేను దానిలోనికి ఎక్కువగా పోను. నేను ఇంకా ఏమి చెప్పేది? ఎవరు చేశారు? ఎవరు చేయలేదు అనేదానికి తమరు కూడా క్రిమినల్ లాయరే కదా అధ్యక్షా. Fire cases అనేవి నిలవడం ఎంత కష్టమో మీకు తెలియనిది కాదు. ఒక రిపై నేను ఆశాండాలు వేయదలుచుకోలేదు. వేయను. కాని ప్రజలకు తెలుసు. ఎవకు ఏమి చేశారో, ప్రజల నోళ్ళలో విచిత్రంగా నానిపోయారు, నేను ఎందుకు చెప్పాలి—కనవసరంగా అందులోనికి పోను, కేసులు పోతే పోతాయి, ఎన్ని కేసులు పోలేదు? కేసులు పోవటం ముఖ్యమైన విషయం కాదు. మన స్పీకర్ గారివే అడగండి—వారి అనుభవంలో సుమారు 100, 150 మంది ఖాసీ కేసులలోని ముద్దాయిలనై నా వదిలి. పెట్టటానికి ఆయన తమ చాక చక్కంవల్ల కారణమై ఉండవచ్చును. నేను కూడా కొంతవరకు కారణమే. ఇప్పుడు కాదు. ప్లీడరుగా ఉన్నప్పుడు, కాబట్టి కేసులు పోవడానికి నిజానిజాలక చాలా వ్యత్యాసం ఉంది.

అందుకని చెప్పి దానిని ఒక కారణంగా తీసుకొని మరి అది ఏదో దానిలో point చేయాలని అనుకోవద్దు. అది బెజవాడ ప్రజలకు తెలుసు. అక్కడ పరిస్థితిలో ఏమి ఖయంతో బ్రతికినారో, నిద్రలేకుండా ఎట్లా చచ్చిపోయినారో, ఎందువల్ల భయం వచ్చినదో. ఎవరిపైన ఎవరు pamphlets వేసుకున్నారో, ఉదయం ఒకటి, మధ్యాహ్నం ఒకటి, గంటకి ఒకటి, గంటన్నరకి ఒకటి, దానికి ఎదురు ఒకటి, ఎర్ర రంగుది ఒకటి. తెల్ల రంగుది ఒకటి, ఎన్ని వేసుకున్నారో. ఇవన్నీ పాత చరిత్రం. కొత్తగా ఏమి చెప్పేది. నేను ఎవరినీకూడ ఏమీ అనడలుచుకోలేదు. కాని నాకు వచ్చిన జాధ ఏమిటంటే ఆరు మాసాలైన తరువాత మళ్ళీ లేవదీశారు అని, అదృశ్యం, ఇంకొకటికూడా చెప్పాలి. ఒక ఆపోహ అని చెప్పనుగాని కొంచెం ఒక criticism ఉన్నది దానిలో కొంత సహేతుకం ఉన్నది. R.T.C. గురించి చెబు తున్నాను. ఏదో ఓడు, ఓడు, అంటే అంతా ఓడే అనే పద్ధతిలో మొదలు పెట్టు కోవడం తప్పు, కొంచెం ఓడు. ఉంది దానిని సరిచేసుకోవాలి, సరిచేసుకుంటున్నారు. ఇంకా సరిచేసుకోవలసిన అవసరముంది. ఇంకా తనిఖీ ఎక్కువ ఉండవలసిన అవ సరముంది. ఇంకా bus depots ఎక్కువ రావలసిన అవసరముంది, Repairs చేసేటటువంటి organization ఎక్కువ కావలసిన అవసరముంది, ఇంకా run- ning time సక్రమంగా నడవటానికి నెలకు 30 రోజులు బస్సు నడవటానికి అవ సరముంది. సర్దుకొని పీరవలసిందే. కేవలం నేపనల్ల జేషన్ చేసుకున్నప్పుడు రెండు, మూడు కారణాలున్నాయి. Ideological గా మనకు ఉండే భావాలు అదేకాదు వర్కరు బాగుపడాలి. పెక్కురిటీకావాలి Passenger కు సౌకర్యం ఏర్పడాలి. ఇవన్నీ మనం అనుకున్నాం. ఈ కార్యక్రమాలతోనే దీని ద్వారాకూడ ఏదయినా లాభం వస్తే ప్రభుత్వ ఇతర కార్యకలాపాలకు ఉపయోగించు కొన డానికి అవకాశం ఉంటుందని మనం అనుకున్న సంగతి. రెండు మినిట్స్ లో చెబు తున్నాను. మనకు మొట్టమొదట R.T.C. తీసుకున్నప్పుడు 532 బస్సులు. ఈ రోజున 2,050 బస్సులు, మొట్టమొదట మనది 2 కోట్లు లాభాలు. ఇప్పుడు అరు కోట్లు. అప్పుడు పాసింజెర్లు 6 కోట్లు, ఇప్పుడు 21 కోట్లు. సరే night routes అనుకోండి, long routes అనుకోండి, passengers amenities బస్సు ప్రేషన్స్ గానీ way side station గానీ, పాసింజర్ల సౌకర్యం కొరకు ఇదివరకు లేనటు వంటి అనేక చోట్ల కొన్నికొన్ని లక్షలు లక్షలు ఖర్చు పెట్టుకుని పాసింజర్ల సౌకర్యంకోసం కొనుక్కన్నాం. అది మాత్రమే కాదు, లేబరు అప్పుడు నాలుగువేలు ఉండేవారు. ఈరోజున 13 వేలు ఉన్నారు. ఈరోజున 13 వేలుంటే వారిజీతాలు చూడండి. వారి allowances చూడండి, వారి leave salary చూడండి. వారి security of service చూడండి. ధైర్యం లేదుకనుక details లోకి పోవడం

లేదు. వారి ప్రావిడెంటు పండు చూడండి. ఒక్కొక్క కండ్లకు మైదరా బాదు నీటిలో ఎక్కువ అనుకోండి. సరాసరి తీసుకుంటే 150 రూపాయలకు తక్కువ వచ్చే కండ్లకు లేదు. 180 రూపాయలకు తక్కువ వచ్చే డ్రైవరు లేడు. ఇదంతా ఉపయోగం కాదా? అందులో దండుగ దండుగ అంటూంటే మేము కూడా బాగుపడుతుందని సక్రమంగా జరగలేదనే వాదన ఒక కారణంగా తీసుకుని అంటే చేయవలసినది లేదని మనవి చేయటం లేదు. దిద్దుకోవలసినవి చాలా ఉన్నాయి. కానీ దానిలోనుంచి వచ్చిన లాభాలు 44% లక్షల రూపాయలు, అయిదు సంవత్సరాలలో R.T.C, plug in చేసి సగము బిస్సులను అధికంగా కొన్నట్టువంటిది, ప్రస్తుతం ఉన్న బిస్సులలో సగము బిస్సులు కేవలం R.T.C. కి వచ్చినట్టువంటి లాభాలనుంచి పెట్టుకున్నట్టువంటిది, depreciation వగైరాలలో నుంచి పెట్టుకున్నట్టువంటిది. కేవలం ఒక depreciation క్రింద 560 లక్షల రూపాయలు తగ్గించడం జరిగింది. అందుకని ఇప్పుడు నేను సమాధానమనికాదు చెప్పేది. R.T.C, బాగు చేసుకోవలసినది, ఉన్న తప్పులు దిద్దుకోవలసిన అవసరముంది. Break down, pilferage మైములో రిపేరుచేసి అన్నీ చేయవలసివుంది. నడిపించే శక్తి ఇంకా రాలేదు. అవన్నీ బాగుచేసుకోవాలి. బాగుచేసుకుంటాం. కేవలం ఓడు అంటే అంతా ఓడే అనేటట్టువంటిది ఉండడం మంచిదికాదని మనవి చేస్తున్నాను. మైనింగు కార్పొరేషను విషయం శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు చెప్పారు. ఎప్పటినుంచో చెబుతున్నారు. అది లాభాలు తీసినది, అరు ఊటూ రెండు లక్షలూ లాభాలు తీసినది. వారికి ఒక ప్రత్యేక కంప్లయింట్ వుంది. అక్కడ ఇచ్చే కంట్రాక్టు experience ఉంటేనేగాని ఇవ్వటానికి వీలులేదు. అందుకని ఇతరులు రాలేక పోతున్నారనే కంప్లయింట్. రెండు, మూడు సంవత్సరాలుగా చెబుతున్నారు. ఇప్పుడు అది తీసేసినారు, పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు సంశ్చిప్తి పడవచ్చు. ఎవరుండితేవారు రెండరు పెట్టుకోవచ్చునని ore చేసే అవకాశం మైనింగు కార్పొరేషనుకు కల్పించారని మనవి చేస్తున్నాను. అరు వాత లచ్చన్నూరు చెప్పినవి ఉన్నవి. ప్రతి subject పైన details కు అవకాశం లేదు. అద్యక్షా. సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు గురించి నేనుకూడా అంకెలు మట్టుకు చెబుతున్నాను, పోయిన సంవత్సరంకంటే ఈ సంవత్సరం అంటే ట్రైనింగ్ పెడ్యూట్లు కులాలుకానియండి ఇతర సోషల్ వెల్ఫేర్ లో ప్లానులో 40 లక్షలు ఎక్కువ ఇచ్చినాము. పోయిన సంవత్సరం నాన్-ప్లానులో 42 లక్షలు ఇవ్వడం జరిగింది. మొత్తంపైన 82 లక్షలు plan or non-plan from last year to this year మనం compare చేసుకోవచ్చు, figures ఖాదా మనవి చేస్తున్నాను. ఈ మధ్య ధరలు పెరుగుతూవున్నాయి కొంచెం, అందుకని గవర్నమెంటు హాబిల్స్.

లోను, హరిజన హాస్టల్స్ లోను విద్యార్థులు ఎవరైతే ఉన్నారో ఇదివరకు 15 రూపాయలు ఉన్నదానిని 17 రూపాయలు చేయడం జరిగిందనికూడా మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి ఏదో వారి సంగతి చూడలేదని అనడం మంచిదికాదు. తరువాత fertiliser factory, power development గురించి వారు చెప్పినారు. Food విషయంలో నిన్న బలరామిరెడ్డిగారు చెప్పి మరిచిన ఒక విషయం మళ్ళా చెబుతున్నాను. 7 లక్షల వైచిల్లర ఇస్తామని ఒప్పుకున్నాము. ఇస్తాం అనుకొని దృష్టితో పెట్టుకొన్నాం. ఒక లక్ష టన్నులు వైచిల్లర wheat వస్తుంది, Wheat flour వగైరా లక్ష టన్నులు వస్తుంది. మైసూరు ప్రభుత్వం దయతో ఒప్పుకున్నందువల్ల మనం గోదావరి ఆనకట్ట క్రింద సుమారు 2 1/2 లక్షల ఎకరాలు అదనంగా, పోయిన సంవత్సరంకంటే అదనంగా second crop సాగుజీడి చేసేటటువంటి అవకాశం ఉంది. అదే కాకుండా కొంత వరకు కొన్ని వేల టన్నులయినా సరే జవార్ రా జస్తాన్, మధ్యప్రదేశ్ నుంచి కొంతవరకు కొనుక్కుని పెట్టుకోవాలి, దాని దృష్ట్యాగాని కొంచెం పప్పు దినుసులు గురించి పంజాబు చీఫ్ మినిస్టర్ తో వెనుక ఢిల్లీ వెళ్ళినప్పుడు మాట్లాడాను. కొంత వరకు పంజాబునుండి పప్పుదినుసులు మనంకొనుక్కోనే సదుపాయము దానివల్ల అనుకోండి, వీటి అన్నిటిదృష్ట్యా మనం safe గా obligations meet అవుతూ దేశ పరిస్థితి అలోచించి national outlook పెట్టుకుని పూర్తిగా సహాయపడితే బాగుంటుందనే నమ్మకానికి వచ్చామని నేను మనవి చేస్తున్నాను. Power development విషయం నా దగ్గర ఒక note ఉంది. మేము తగుశ్రద్ధ వహిస్తున్నామని చెబుతున్నాను ఇదివరకు ఏమి జరిగినప్పటికీ మనం 64 కోట్ల నుండి సుమారు 80 కోట్ల వరకు పెంచుకున్నామని పదే పదే ఈ సమావేశంలో చెప్పడం జరిగింది ఇప్పుడు కేవలం మరి third plan endకి అంటే చెప్పలేనుగాని 1967 లో గాని, 1968 మార్చిలోపు మనకు ఈ రాష్ట్రములో 900 మెగావాట్సులైన ఉత్పత్తివస్తుంది తప్పదానికి తక్కువరాదని మనవిచేస్తున్నాను. అలాగే Fertilizer Factories గురించి చెప్పినారు. నిజమే, Fertilizer Factory విశాఖపట్నంలో వచ్చేది అంతా తయారైనది, వారు కార్యక్రమాలు తీసుకుంటున్నారు. కొత్త గూడెం ఫ్యాక్టరీ విషయం నిద్రపోతున్నామని అనుకోవద్దు, పదే పదే అదగడం జరుగుతున్నది. వారు చెప్పడం జరుగుతున్నది, ఇప్పటికీ, సంతోషం నిన్నటి రోజున హరిశ్చంద్ర ప్రసాద్ గారు వారి మేనేజింగ్ డైరెక్టరు భాను ప్రసాద్ గారు నిన్నటి రోజున నా గదిలోకి వచ్చి చెప్పినారు. "అన్ని arrangements పూర్తి అయినాయి. జనవరిలో అమెరికా వెళ్ళుతున్నాము. పూర్తి చేసుకుని కార్యక్రమం అమలు పరుస్తున్నాము" అని గట్టి నమ్మకం కలుగజేసినారని చెబుతున్నాను. మేముకూడా చాలా విచారిస్తున్నాము, కార్యక్రమంలో అలస్యం

జరిగిపోయింది అనే దుగ్ధ. విచారము లేకపోలేదు, ఉందికూడా, అయినప్పటికీ మనం కార్యక్రమాన్ని ఎప్పటికప్పుడు అందులో 32 కోట్ల కోరమాండల్ ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీ, అటువంటి పెద్ద ఫ్యాక్టరీలు వచ్చినప్పుడు మనం చారిని తొందర పరచవలసినదే తప్ప అడుగడుగికి కేన్సిల్ చేస్తాం అని కేన్సిల్ చేస్తే వచ్చిన ప్రయోజనం ఏమిటని అడుగుతున్నాను. అందుకని క్రద్దవహించి తప్పకుండా తీసుకు వచ్చేటట్లు చూడాలి. ఈ మధ్య కేంద్ర ప్రభుత్వానికికూడా ఉత్తరం వ్రాశాను, నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పెట్టుకుందాం, Public sectorలో పెట్టుకుందాం అనే fertilizer factory మా రాష్ట్రంలో పెట్టవలసినదని ముందుగా వ్రాశాను. వస్తుందని ఈ రోజు చెప్పడంలేదు, చేసినటువంటి claim నచ్చ చెప్పడానికి ప్రయత్నం చేసినటువంటి effortని మాత్రం మీకు మనవి చేస్తున్నాను.

నేను ఇండాక చెప్పినట్లు అది ఒక దురదృష్టము నేను ఎక్కువగా గోపాల కృష్ణయ్యగారిని ఏమీ అనను. నేను ఇదివరకే చెప్పాను లేనిపోని మాటలు వారు చెప్పడము బాగాలేదు దయచేసి ఎప్పుడూ అటువంటివి చెప్పవద్దని కోరుతున్నాను Interference in judiciary అన్నారు. ఏమి అన్యాయము అయిన మాట భారత దేశము మొత్తములో ఏ రాష్ట్రానికి గౌరవమువుంది అంటే ఈ రాష్ట్రానికి వుంది అని మనవి చేస్తున్నాను, High Court కాని, క్రిడికోర్టులు కాని ప్రభుత్వానికి సంబంధము లేకుండా పోవాలి. Subordinate judiciary విషయము High Court చూసుకోవాలి అనే వద్దతిలో పోతూవుంటే interference in judiciary అని చెప్పితే కష్టము వేస్తోంది ముఖ్యమంత్రి వెళ్లినపుడు తప్ప, ఇతర మంత్రులు వెడితే judicial officers రారు చారి services ముఖ్యమంత్రి చేతులలో వున్నవి కాబట్టి నమస్కారము పెట్టడానికి వస్తారు మాకు ఎంతో భయము. వారు నమస్కారము పెట్టడానికి వచ్చినపుడు 10 మందిలో నమస్కారము తీసుకొంటాము. ఎందుకంటే వారి దగ్గర లక్షల కేసులు వుంటాయి. ఏదోగదిలోకి పిలిచి నీ కుమారుడు బాగావున్నాడా, కుమార్తె బాగావున్నదా అని అడిగినప్పటికీ ఆంజిలో సిఫార్సు చేశారు. ఈ caseలో సిఫార్సు చేశారు అనేమాట ఆ case పోగానే మా మీద పెట్టడానికి అశాండాలు వేస్తారు. అందుచేత ఎంతో జాగ్రత్తగా చూసుకొంటూ వుంటే వూరికే interference in judiciary అనేస్తే వారికి గౌరవంకాదు రాష్ట్రానికి గౌరవముకాదు. అందువల్ల వారికి వినయపూర్వకముగా మనవి చేస్తున్నాను. Police are acting according to the Congress men అని ఎవరో అన్నారు. విజానికి చెప్పాలి అంటే పోలీసు వారికి కాంగ్రెసువారు అంటే ఒక విధముగా మీరు మొన్ననే చూశారుకదా ఏనుపాదంగారి సంగతి. వేరే నిరూపణ చేయాలా? ఇట్లామేము ఇబ్బందులుపడి కొట్టు కొంటూ వుంటే కమ్యూనిస్టుపార్టీ వారిని

చూస్తే మాత్రం తప్పకుండా వారికి భయము. "సరాసరిన తీసుకువచ్చి ఒకరు case పెట్టి వాడు ఇట్లా చేస్తాడు అంటే నాకు ఎందుకు పాపం, ఈ పేర్లు తెప్పించడము, ప్రజల దృష్టికి వాపేరు రావడము, నాపై ఏమి శిక్షలు వస్తాయో" అని భయ పెట్టి పనులు చేయించుకోవాలనే పద్ధతి కమ్యూనిస్టు పార్టీకి తెలిసినట్లు ఇంకెవ్వరికి తెలియదు ఎవరి చరిత్ర ఎవరికి తెలియదు వాటి విషయాల్లోకి పోతే వీమర్శలు వస్తాయి. వారి పుస్తకాలు బాగా చదువుకొన్నాము. నూ పుస్తకాలు వారు బాగా చదువుకోలేదు. వారికి రెండవ దృష్టి లేదు. ఎద్దుకు గంతకట్టినట్లు అట్లాగే చూడగలరు కాని ప్రక్కకు చూడలేరు మేము కూడ తెలుసుకొన్న వారము మరి అంతచులకనగా తీసిపారేయకండి ఏదో ఒరిస్సాలో, వంజాబులో, ఎక్కడో ముఖ్య మంత్రులవైన ఏదో అరోపణలువస్తే దానికి దీనికి ఏమి సంబంధమని నేను అడుగు తున్నాను సింపతెటిక్ యాక్షన్? Sympathetic fast or sympathetic strike ప్రసాదరావుగారు పెద్ద ఉపన్యాసము చేశారు. 25 సంవత్సరాల నుంచి దాంగే బ్రహ్మాండమైన నాయకుడని ఈయనంత నాయకుడు కమ్యూనిస్టు పార్టీలో లేడని చెప్పిన right, left - కలసి ఈ రోజున ఆయన బ్రిటీష్ ఏజంటు, వారి దగ్గర డబ్బుతీసుకొన్నాడని నిందలు సిగ్గుచేటుగాలేపూ! ఎవడు తప్పుచేస్తే వారి ఖర్చు వారే అనుభవిస్తారు. వారు ముఖ్యమంత్రి కానివ్వండి ఇంకొకమంత్రి, కానివ్వండి తప్పకుండా అనుభవించి తీరుకాదు నిజము బయటపడక ఆగదు Truth will be out today or tomorrow. ఏదో కప్పిపుచ్చుకొని, bluff చేయాలని ప్రయత్నము చేసినప్పటికీ అది సాగేవిషయము కాదు అందుచేత ఎవరికో వచ్చినదని చెప్పి చెప్పడము చాలపేలవమైన మాట చులకన అయినమాట. ప్రణాళిక గురించి మా దృక్పథము ఏమిటి అనేది మనవి చేస్తాము. ప్రజల ప్లాను, ప్రజల ప్రోగ్రామ్ అని మొదటినుంచి అనుకొంటున్నాము సాధ్యమైనంత వరకు ప్రతి ఒక్కరు ప్లానులో భాగస్వాములు కావాలి శ్రద్ధతీసుకోవాలి ఇదికేవలము కాంగ్రెసు మంత్రికో, పార్టీకో సంబంధించిన ప్రణాళిక మాత్రమే కాదు దేశము మొత్తమువైన పున్న అందరి ప్రజల ప్రణాళిక అందుచేని ప్రణాళిక కార్యక్రమము నిర్వహించడములో జాగులేకుండా చేసుకోదానికి, ఏదయినా అవినీతి కార్యక్రమాలుంటే సాధ్యమైనంత వరకు తొలగించుకోదానికి శీఘ్రముగాచేసి కార్యక్రమాలు ప్రజల ఉపయోగములోకి రావాలని ప్రయత్నము చేసుకొంటున్నాము, అందరి సహకారాన్ని కోరుతున్నాము. ఈ రాష్ట్రానికి సంబంధించి వంతవరకు మా దృక్పథము అందరి సహకారాన్ని తీసుకోవాలని ఈ రోజున Administrative Reforms Committeeని వేసుకొన్నాము అపోజిషన్ లో వున్న అనుభవనాయకులను వేసుకొన్నాము. ఈ కమిటీ ఇదివరకు లేక

కాదు ఇదివరకు వున్నది. వారిసిఫార్సులు వచ్చినవి. ఒక దృక్పథముతో చూసిన సిఫార్సులు వచ్చినవి. వివిధ రకాల views చూడవలసిన అవసరమువుంది. సుందరయ్యగారిని, విశ్వనాథంగారిని, అనుభవమువున్న పట్టాభి రామరావుగారిని చాటిలో ఏర్పాటు చేసుకొనడం జరిగింది. ఈ రోజున Consultative Committees చేసుకొన్నాము ప్రతి ఒక్క కమిటీలోను అనుభవమువున్న 5 గురికి ఎడ్యుకేషన్ కమిటీలో ఏడుగురికి ఇతర పార్టీలకు చెందినవారికి ఇవ్వడం జరిగింది. సభ్యత్వము ఇచ్చినంత మాత్రాన వారికి గౌరవము వచ్చినదని చెప్పడంలేదు. వారికి గౌరవము కల్గించాలని చెప్పడంలేదు. ఇది ప్రజల స్థాను. ఈ కార్యక్రమ లు జరిగేటప్పుడు ఒక చేత జాప్యం జరిగిందని చెబితే ఎందుకు చూడకూడదు. అవినీతి జరిగిందని చెబితే ఎందుకు చూడకూడదు సకాలములో ఎందుకు జరగలేదు అంటే మనము చూసుకోవలసిన బాధ్యతలేదా ఈ కమిటీలు సహాయ పడతాయి. ప్రతి మంత్రివారి కార్యక్రమాలు వారిముందు పెట్టి ఏ కార్యక్రమం ఎట్లా జరుగుతున్నది అనేది చూసుకోవలసిన అవసరం వుందని వారి సహకారము తీసుకొంటూ వుంటే ఏదో కేవలము కాంగ్రెసుపార్టీ మెజారిటీలోవుంది ప్రభుత్వము చేస్తున్నారు అనుకొనడము పొరపాటు. అలా అనుకొనడములేదని మనవిచేస్తున్నాను, పూర్తి బాధ్యత మా మీద వున్నప్పటికి నిర్ణయముచేసే ముందు పెద్దల సలహాను, అనుభవాన్ని ఉపయోగించుకొంటే చాలా బాగుంటుందని ఒక దృక్పథముతో ముందుకు పోతున్నాము.” మీకు మెజారిటీ వుంది కాబట్టి పరిపాలన చేస్తున్నారు’ అనేభావం సభ్యులు వుంచుకోవద్దని ప్రార్థిస్తున్నాను ఇది సమిష్టి బాధ్యత మాకు ఎక్కువ బాధ్యతలున్నవి ఒప్పుకుంటున్నాను. వారికి బాధ్యత లేదనుకొంటే పొరపాటు అవుతుంది. ఇది dictatorship కాదు రెండవ వారికి నోరు మూసేపద్ధతి కాదు. అందరి సహకారాన్ని తీసుకొని ప్రజాస్వామిక పద్ధతులతో ఈ దేశాన్ని ముందుకు తీసుకొని పోవాలనే ప్రయత్నము తప్ప ఇంకొకటి కాదని మనవి చేస్తున్నాను. పెద్దలు విశ్వనాథంగారు ఒక విషయము చెప్పారు. వారితో ఏకీభవిస్తున్నాను. “రాజ్య పరిపాలన జరిగేటప్పుడు న్యాయ దృష్టితో పోవాలి. ఆశ్రిత పక్షపాతము వుండకూడదు. ఏదయినా సరిపడని వారు చెబితే సరిపడని వారు కాబట్టి వారిమాట వినకూడదు అనే ధోరణిలో వుండకూడ”దని వారు చెప్పారు. నిస్సందేహము.

మా యొక్క పద్ధతి కమ్యూనిస్టు పార్టీ వారు చెప్పనివ్వండి, స్వతంత్రపార్టీ వారు చెప్పనివ్వండి, ఇతరులు సంబంధంలేనివారు చెప్పనివ్వండి, ఇంకా ఎవరు చెప్పినప్పటికీ-ఆ కేస్ యొక్క మెరిట్సుపైన దాని నిర్ణయం ఆధారపడి ఉంటుందే తప్ప ఇంకొకటి కాదని చెబుతున్నాను, నాకు తెలుసుకూడ. కేవలం మీరు చెప్పడమే కాదు సౌలభ్యం దృష్టితో చూచినప్పటికీ, నా పార్టీ దృష్టితో చూచినప్పుడు

టికి ఎప్పుడైతే రాజ్యం సక్రమంగా న్యాయంగా పరిపాలన జరుగుతుందో—అప్పుడు కాంగ్రెస్ గౌరవం పెరుగుతుందేతప్ప ఇంకొక విధంగా కాదని నా దృఢమైన నిశ్చయం. నిన్న విశ్వనాథంగారు చెప్పినారు మీరు ఎందుకు పోయినారు ఒకచోటి కని. మా పార్టీలో కొందరు స్నేహితులకు భేదాభిప్రాయాలు వస్తే వాటిని సమన్వయం చేసుకోడానికి మేము పోకూడదా? లేకపోతే ఇంకా ఇతర కార్యక్రమాలు చూచుకోవడానికి మాకు జాగ్రత్త లేదా? అంతే తప్ప కేవలం అక్కడకు వెళ్ళి ఎత్వన్నులో పాల్గొనడానికి పోతే తప్ప. ఏదైనా మిషమీద పోతే తప్ప. నేను ఇందాక చెప్పాను. మాది బాగా రైలు చక్కగా నడిచినటువంటి పక్షం, విండయినటువంటి పార్టీ. టాప్ వైస మనుష్యులున్నారు. ఫుట్ బోర్డులైన మనుష్యులున్న పార్టీ అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. స్వతంత్ర పార్టీవారు బీహారులో ఇతర పార్టీలనుంచి వచ్చి ఎక్కుతాము అని చెబితే ఉండండి స్థానంలేదు అని చెప్పేటటువంటి పార్టీ మూడి.—లాప్టర్—మా పార్టీ సక్రమంగా రైలు ఎక్కినవాణ్ణి వాడి స్థానంలో దింపగల పార్టీ. అయితే మా పార్టీలో కొంచెం చిన్న లోపం ఉంది. అప్పుడప్పుడు లోపల కూర్చున్నవాడిని కొంతమంది ఫుట్ బోర్డుపైన నిలబడినవాళ్లు—కొన్ని సంవత్సరాల తరబడి ఫుట్ బోర్డుపైన నిలబడినవారు లోపల కూర్చోవాలని అనుకోవడంలో తప్ప ఏమీలేదు. అందుకని అప్పుడప్పుడు కొంచెం చైన్ ఫుల్ చేస్తూ ఉంటాడు అధ్యక్షా, అది మళ్ళీ సరిపెట్టుకొని ఏదైనా రైలు 10 గంటలకు చేరాలంటే తప్పకుండా సక్రమంగా ఊహంగా 10 గంటల 10 నిమిషాలకైనా చేరుతాము కాని చేరగలిగినటువంటి రైలు ఇది ఒక్కటి మాత్రమే. ఇప్పుడు బీహారులోను, ఆంధ్రలోను, ఇంకా ఇతర చోట్ల వస్తామన్నా మేము భయపడుతున్నాము. ఎందుకు భయపడుతున్నాము? 1. చోటు లేదు. 2. ఏదోచైన్ ఫుల్ చేస్తే 2 నిమిషాలు ఆగిపోతుంది. కాని బీళ్లు బోల్లులు, నట్లు ఎక్కడైనా తీసి వేస్తారేమోనని మాకు భయంగా ఉంది. అందుకని ఈ విషయాన్ని గమనించవలసినదని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక ముఖ్య విషయం మీకు తెలుసు. విన్ననో మొన్ననో ఒక క్వశ్చన్ సందర్భంలో రి ఎంప్లాయిమెంట్ విషయం వచ్చింది. రి—ఎంప్లాయిమెంటులో 98 గురివి వేసినామని మనవిచేశాను. అందులో ఎక్కువ భాగం ఇంజనీరింగ్, వైద్య శాఖలకు సంబంధించినవి. ఆ సందర్భంలో చెప్పాను, మళ్ళీ ఇప్పుడు చెబుతున్నాను. కావాలంటే దీనిలో రుజువు చేస్తాను. ఎవరైనా ఇప్పుడు రావచ్చు. తరువాత కూడ రావచ్చు. కేవలం రి ఎంప్లాయిమెంటు అనేటటువంటిది ఇప్పుడు సర్వీసెస్ యొక్క నీడ్ పైన ఆధారపడి ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. స్టేటు యొక్క నీడ్ ను బట్టి తప్పకుండా చేయాలి. అది రి నెలలు అయ్యేది, రి నెలలు అయ్యేది, రి నెలలు అయ్యేది చేసి తీరాలనేటటువంటిది. అయితే

ఏదో ఆశ్రయించారు కాబట్టి, లేకపోతే ప్రభుత్వ పార్టీవారు ఎవరో చెప్పి ఉంటారు కాబట్టి లేకపోతే ఇంకెవరో సిఫార్సు చేసి ఉంటారు కాబట్టి వారికి వచ్చినదని అనుమానం ఉంటుంది. నమ్మారని నేను అనను. ఆ అనుమానం సరికొనినది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. వా యొక్క అదృష్టం అధ్యక్షా, నా శాసనసభ్యులలో ఇంత వరకు ఎవరు వచ్చి నాతో ఇది చేసితిరాలని అన్నవారు లేరు. ఎవరైనా కొదమ పార్టీవారు ఉన్నారు, వారు ఉత్తరాలు రాసినట్లే మా పార్టీవారు ఎవరైనా ఉత్తరాలు రాసిఉంటే ఉండవచ్చు. ఏదో చూస్తారు డిపార్టుమెంటువారు. అంతే తప్ప ఇంకో విధంగా ఇబ్బందిపెట్టి చేయించుకొనే పరిస్థితి లేదు. అది ఒక అదృష్టం ముఖ్యంగా అధికారంలో ఉన్న పార్టీ సభ్యులు అట్లా వ్యవహరించడం కూడా అదృష్టమని మనవి చేస్తున్నాను. వినండి—నేను ఊరికే కొన్ని పేర్లు చదువుతాను. సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్, రాఘవాచారి గారు, సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్ కోటిగారు, ఎన్. ఎన్. ప్రసాదరావుగారు, బి. నరసింహదాసుగారు, పి. నరసింహారావుగారు, పి. సత్యనారాయణరావుగారు, రిటైర్డ్ ప్రైవేట్ జడ్జిగారు, బి. నరసింహారావుగారు, శ్రీ నాగరాజుగారు, శ్రీ కె. కృష్ణమాచార్యులుగారు. డాక్టర్ పి. ఎమ్. నాయుడుగారు పద్మనాభరావుగారు, టి. ఆర్. కె. చారిగారు, ఎన్. ఎమ్. హుస్సేన్ గారు, వెంకటకృష్ణయ్యగారు, జగన్నాథరావుగారు, పి. ఎన్. పల్లెసర్ గారు, వీరంతా ఉన్నారు. ఇందులో ముఖ్యంగా 56 మంది ఒక్క డాక్టర్లు మాత్రమే. మనం ఏదైతే పార్టీజ్ అనుకుంటున్నామో ఈ 98 మందిలో 56 మంది డాక్టర్లు ఎంప్లాయిమెంట్ జరిగింది. అదే నేను చెబుతున్నాను. గుడ్డిగా దస్కర్లు పెడుతున్నాము. ఇంకా మనకు 40 పై చిల్లర వేక్స్ సీన్ ఉన్నాయి. బహుశః ఈ సంవత్సరం యువకులు పాస్ అయినవచ్చిన తరువాత కొరత తీరుతుండేమో. మామూలుగా కాన్ఫిడెన్సియల్స్ ఉంటే ఆటోమాటిక్ గా ఎక్స్ ప్రెస్ షన్ ఇచ్చుకుంటూ పోతున్నాము, కాబట్టి ఏదో స్నేహితులను ఆశ్రిత పక్షపాత బుద్ధితో చూస్తున్నారని అనుకోవడం సరైనది కాదని నేను వినయ పూర్వకంగా మనవి చేస్తున్నాను. పెద్దలు విశ్వనాథంగారు మాట్లాడుతూ మీరు అంతా అధికారులకు మాత్రమే పెత్తనం ఇస్తారు, పైన ప్రభుత్వాలు ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వాలు వచ్చినాయి గనుక మీరు చూచుకోవాలని చెబుతున్నారు. నిన్నటి ధోరణి మీరు అధికారులకు వదిలిపెట్టాలని. అయితే ఆ మాట చెప్పారని చెప్పను. మీ జోక్యం వద్దు అనేది చెప్పారు. విన్న నాగిరెడ్డిగారు మీ అసమర్థత; మీ అధికారులను మీరు కంట్రోల్ చేసుకొనేది మీకు లేదు. మీ అధికారులు చెప్పినటువంటి మాటలు విన్నన్న చెప్పినదే వేదంగా మీరు అనుసరిస్తున్నారు, మీ అసమర్థత రుజువు అవుతున్నదని అన్నారు. అందుకని ఇది జోక్యం కాదు. పాలసీలు నిర్ణ

యించుకోవడం అపాలనీలు సక్రమంగా ఆచరణలోకి వస్తున్నాయా లేదా చూచుకోవడం కానివ్వండి, అధికారులను సక్రమమైనటువంటి మార్గంలో పెట్టుకోవలసి నటువంటి బాధ్యత ప్రభుత్వానిది అన్న సంగతి మరచిపోకూడదు అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. సర్వీసెస్ కు చెప్పాము. నేను ముఖ్యమంత్రి అయిన రోజునే రేడియో ఉపన్యాసంలో చెప్పినటువంటి ముఖ్య విషయం అది. సర్వీసెస్ లో ఆశ్రిత పక్ష పాతం నల్ల ప్రామోషన్ రాదు. A man must be able to earn his promotion in every department. అతనియొక్క కారెక్టర్ పైన అతనియొక్క పర్మనెన్ట్ ఆధారపడి ప్రామోషన్ సంపాదించుకోవాలి ఇంకో విధంగా ప్రయత్నాలుచేస్తే మంచిదికాదని మనవిచేస్తున్నాను. నేను దానికి ట్టుబడి ఉండాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. ఈ ఉద్యోగస్థులు ఆయా ప్రాంతాలవారు ఉద్యోగాలు చేస్తూ ఉంటే ఇంకో పె్షర్లువల్ల అన్యాయం జరిగితే అది మంచిదికాదు. నిన్న పెద్దలు విశ్వనాథంగాడు నెలవిచ్చారు. మా దగ్గరకు వస్తూ ఉంటారని. వారికి దేశ లోకజ్ఞానం, అనుభవం ఎక్కువగా ఉంది. నాకు మంత్రిగా 8, 9 సంవత్సరములనుంచి అనుభవం ఉంది, ఈ వచ్చేటటువంటి గోల చేసేటటువంటి అధికారులు రెండు రకాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఒకరకం ప్రామోషన్స్ కు అర్హతలేక పోయివచ్చుటకీని ఏదైనా రాజకీయ బలమో, ఇంకొక బలమో తీసుకొని ఆ ప్రామోషన్ ఇంకొకడికి అన్యాయంచేసి సంపాదించాలనే రకం. రెండవది ఎక్కడా చెల్లకపోయి, ఇతను లాభంలేదు అన్నవాళ్లు. వీళ్లు ముఖ్యంగా ఆపోజిషన్ పార్టీ వాళ్ళ దగ్గరకు పోతుంటారు. ఈ రెండు రకములను నేను అనుభవంలో చూచాను. ఎవరైతే ప్రామోషన్ వచ్చేటటువంటి వాడున్నాడో న్యాయంగా వస్తుందో, రాబోతుందో వాడు ఎవరిదగ్గరకు పోడు. వాడికి తెలుసు. వాడి కారెక్టర్ పైన, వాడి పర్మనెన్ట్ వాడికి వస్తుందని తెలుసు. ఎవరైనా బ్రహ్మ సందర్శిగారి బంధువు నాకు ఉన్నాడు కాబట్టి నా పైన 50 మంది ఉన్నప్పటికీ నేను పైకి ఎక్కాలనేటటువంటి పేరాస ఒకడికి. రెండవది ఎక్కడా చెల్లని రూపాయిలు. కౌంటర్ హిట్ కాయమ్మ. రాజకీయాలు ఉపయోగించుకొని ప్రమోషన్లు సంపాదించుకోవాలనేది ఇంకొక రకం, ముఖ్యమైన రకాలు ఈ రెండూ. ఈ రెండురకాలను తప్పించుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను, మంత్రులుకూడ తప్పించుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. నేనుకూడ తప్పించుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. నా సభ్యులు, ఇతర మిత్రులు కూడ తప్పించుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను, మీకు తెలియనిదా? మనకు ఇక్కడ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత ఎవరైనా ఒకడికి ప్రమోషన్ రాకపోతే సరాసరి బ్రహ్మసందర్శిగారి దగ్గరకు వచ్చేది, వాడి కేస్ చెప్పడు ముందు. అయ్యా ఆంధ్రదేశానికి ఎంతో అన్యాయం జరిగిపోయిందండి అంటాడు. ఇంకొకడికి ఏదైనా జరిగితే తెలంగాణ ప్రాంతం అసలు రద్దు

అయిపోయిందని అంటాడు వాడి సంగతి చెప్పడు. అసలు నీసంగతి ఏమిటి? నీవు ఎన్నాళ్ళు చేశావు నీకు ఎందుకు రాలేదు అంటే ఏమీ చెప్పడు అందుకని నేను ఒకటే ఇవ్వడు చెబుతున్నాను. అది ప్రభుత్వ పద్ధతులకు సరైనదా కాదా అని నేను చెప్పలేను కాని, నా ఓట్ ఆఫ్ సీక్రసీకి కరెక్టుగా ఉన్నదో లేదో చెప్పలేను. కాని మీరు ఏవైనా కష్టమనుకున్న కేసులు 4 తీసుకొనిరాండి. చూదాము కలిసి. వాడు ఏదీనందువల్ల, వాడు కష్టపడినందువల్ల అన్యాయం జరిగిందని మీరు అనుకుంటున్నారో అటువంటి కేసులు 2, 4 తీసుకొని రాండి. నేనూ కూర్చుంటాను. అన్యాయం జరిగిందేమో చూదాం. మళ్ళీ జడ్జిలంటే కాదు. అధికారుల పైన జడ్జిలను పెట్టి మనం ఇంట్లకు పోదాం. అది సరైనటువంటి పద్ధతి కాదు. అది జరిగేటటువంటిది కాదు. జరగవలసినది కాదు. రాజ్యాలు అట్లా జరగవు. అందుకని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఛాలెంజ్ లు కావు. శ్రీ సుబ్బారెడ్డిగారు చెప్పిన దానికి నాకు చాలా సంతోషం వేసింది. అట్లాగా నాకు అనుభవం ఉంది. నేను ఎమ్. ఎల్. ఎ. గా ఉన్నవాడినే. బ్రహ్మాండంగా, తీవ్రంగా సిఫార్సులు చేసిన వాడినే. నేను 1957 వ సంవత్సరంలో లోకల్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ మినిష్టర్ గా చూచినప్పుడు నేను ఏదైతే తీవ్రతతో సిఫార్సు చేశానో నా చేతితోనే ఎర్రగీత గీయడం జరిగింది. నేను ఎవరిపైన అసంతృప్తితో చెబుతున్నానని కాదు. ఎవరో ఏదో వచ్చి చెప్పినప్పటికీ ఎంత ఏడుస్తూ చెబుతాడో అంత బలహీనత అన్నమాట. మీకు తెలుసుకదా; స్టీడర్లకు—కేస్ లేనటువంటి స్టీడర్ 2 గంటలు అర్జూచేస్తాడు. కేస్ ఉన్న వాడికి అరగంట చాలు, అక్కడక్కడ అన్యాయం ఉండవచ్చును నేను రూల్ అవుట్ చేయడం లేదు. ఒకడికి ప్రమోషన్ రావాలంటే ఎన్ని స్టేజీలు పాస్ కావాలి. ముందు ఇమిడియట్ సుపీరియర్ కు పోవాలి. హెడ్ ఆఫ్ డిడిపార్ట్ మెంటుకు పోవాలి. అక్కడినుంచి సెక్రటరీయట్ కు రావాలి. అక్కడినుంచి అసిస్టెంట్ సెక్రటరీ డెప్యూటీ సెక్రటరీ చూడాలి. సెక్రటరీ చూడాలి. సుపీరియర్ సర్వీస్ అయితే ఛీఫ్ సెక్రటరీ చూడాలి. ఛీఫ్ సెక్రటరీ చూసిన తరువాత దానికి సంబంధించిన మంత్రి, అసలు ముఖ్యమంత్రి. ఇంత మంది చూడాలి. ముఖ్యమంత్రికి ఈ రి, 9 మందికి అన్యాయం చేయాలనే బుద్ధి ఉంటుందా. పోనీ ఈ రి మంది సిఫార్సులకు భిన్నంగా మంత్రి ఆర్డర్ వేస్తే చెల్లుతుందా? ఇవన్నీ మనం అర్థంచేసుకొని చూడాలి. అన్యాయం నిజంగా జరిగితే జరిగి ఉండవచ్చు మనం ఎన్ని చట్టాలు చేసినా ఎన్నిరూల్స్ చేసినా డిస్క్రిషన్ అంటూ లేకుండాపోవడం అసాధ్యం హ్యూమన్ రిలేషన్ షిప్ మిడిట్రేన్ చేయలేము, డిస్క్రిబ్ కూడ చేయలేము. హ్యూమన్ రిలేషన్ షిప్ అటువంటిది. అటువంటి దానితో సాధ్యమైనంతవరకు చట్టాలుచేసి, రూల్సుచేసి కవర్ చేసుకోవడానికి ప్రయత్నం.

చేసుకుంటున్నాము. అవిగై డెన్నుకొరకు. అందువల్ల రిలాక్సేషన్ కూడదు అని అనుకోకూడదు. రిలాక్సేషన్ చేసినప్పుడు అది న్యాయమైన కేస్ అన్నప్పుడు దాని మెరిట్సు డిమెరిట్సు అలోచించి రిలాక్సేషన్ చేయవలసినదే తప్ప జ్లాంక్ ఆర్డర్ ను రిలాక్సేషన్ కు ఇవ్వరాదు, ఇంకొక జ్లాంక్ ఆర్డర్ నో రిలాక్సేషన్ అని ఇవ్వకూడదు, విశాఖపట్టణం బార్ ఎసోసియేషన్ వారు పెద్దలు నాకు గౌరవం చేసినప్పుడు నేను మాట్లాడాను. ప్రజాస్వామిక పద్ధతులలో మనం పరిపాలన చేసినప్పుడు, ప్రజలు నమ్మి ఒక బాధ్యత మామైన పెట్టినప్పుడు ఏబ్ సొల్యూట్ డిస్క్రిషన్ అనేటటు వంటిది కాకుండా రూల్ ఆఫ్ లా అనేది మనం డెవలప్ చేసుకొని పోవాలి. Given particular conditions, given particular circumstances the result must be the same irrespective of who the man is అనేటటువంటి దృష్టితో మనం ముందుకు పోవాలి అప్పుడే ఏ ప్రభుత్వాలు వచ్చినా ఎవరికి ఇబ్బంది ఉండదు. అంటే కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ తప్ప. ప్రజాస్వామికమైన దేశంపైన అభిమానం. ప్రజాస్వామిక పద్ధతులతో నడిస్తే ఎవరికి ఏమి ఇబ్బందిలేదు. రూల్ ఆఫ్ లా ప్రివైల్ అయినంతకాలం. అటువంటి ఏటి ట్యూడ్ డెవలప్ చేయాలి. ఆ కార్యక్రమం అచరణలోకి వచ్చేటట్లు చూడాలి. ఏవైనా పొరబాటులు జరిగితే దిద్దుకోవాలి. అది తప్ప ఇంకో మార్గంలేదు.

పొందూర్ లై ఎలెక్షన్ సంగతి నేను ఎందుకు చెప్పుకోవాలి గెలిచినవారు కొంచెం తగ్గిఉండడం మంచిది. ఓడినవాడి ఆవేశం నేను అర్థం చేసుకోగలను. పొందూరు ఎలెక్షన్ విషయంలో చాలసంతోషం, అక్కడ ఉన్నటువంటి ప్రజలకు నాహృదయపూర్వకమైన నమస్కారములు. చాలచక్కటి మెజారిటీ, 7,200 పై చిల్లర మెజారిటీతో గెలిపించారు. వారికి ఉన్న ఇబ్బందులు నాకు తెలియక పోలేదు. గెలిచినంత మాత్రాన ఏదోగా భావించరాదని నిన్న ప్రసాదరావుగారు చెప్పినారు. వారు గెలిస్తే ఉపన్యాసాలు ఇంకొక విధంగా ఉంటాయి. కాని గెలవలేదు పాపం. పొందూరు ఎలెక్షన్ గెలిచాము కాబట్టి లోకం అంతా సరిగా ఉందని మేము అనుకోవడం లేదు. మేము అనుకుంటున్నది ఏమిటంటే పొందూరు ఎలెక్షన్ లో ప్రజలు అందరికీ ఎన్ని ఇబ్బందులున్నా, అహార ఇబ్బందులున్నా అనేక కొరతలున్నా మామైన విశ్వాసం చూపించినారు, దానికి మేము ఏ విధంగా నూ కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించాలనేటటువంటి బాధతప్ప మేము ఏమి గర్వపడడంలేదు.

ఎ. ఐ. సి. సి. సమావేశం జరిగింది, బ్రహ్మాండంగా జరిగింది, కనివిని ఎరుగ నట్లు జరిగింది. కండ్లకు ఇంపుగా జరిగింది. కొంత మందికి కండ్లు కుట్టాయి. నేను ఏమి చేయను—లాప్టర్—అంధ్ర దేశానికి గౌరవప్రదంగా గౌరవ ప్రతి

వ్యలు సంపాదించే మాదిరిగా జరిగాయి. అందరు సంతోషించారు. అయితే స్టేట్సుమన్ పత్రిక ఒకడు, ఇంకో పత్రిక ఒకడు ఎందుకు సేనుసమాధానం చెప్పేవాడిని ఇక్కడ ఉండగా. నాగి రెడ్డిగారు కలకత్తా పోవలసిన అవసరమేలేదు. కలకత్తా వెళ్ళి స్టేట్సుమన్ పట్టుకొని, ఇంకొక ఊరు వెళ్ళి ఇంకొకటి పట్టుకొని దానిని ఇక్కడ చెద్ద ఆర్గ్యుమెంట్ గా చెప్పవలసిన పనిలేదు. అది బేడ్ వే ఆఫ్ ఆర్గ్యుమెంట్. సేను నిన్ననే చెప్పినట్లు ఒక పేపర్లో 75 అన్నాడు ఒకాయన 93 అన్నాడు. కోటి ఏమో, 75 ఏమో. ఇవి లక్షలా రూపాయలా, నయా పైసలా అని నాకు అనుమానం వేస్తున్నది. మేము 5 లక్షల రూపాయలు గుంటూరు మునిసిపాలిటీకి అప్పు ఇచ్చాము. రోడ్లు బాగు చేసుకోవడానికి, నీరు కొంత భాగానికి అందేదానికి ఇచ్చారు. ఆ డబ్బును ఉపయోగించుకొని పనిచేసేవారు. పనిచేయడంలో కొంచెం తొందరగా మాకు కూడ ఉపయోగ వడేటట్లు చేశారు. ఈ వాళ గుంటూరుపోయి చూడండి. సంవత్సరం క్రిందట గుంటూరుపోయి చూడండి. మళ్ళీ అంటారేమో బ్రహ్మానందరెడ్డిది గుంటూరు కాబట్టి అలా చేసుకొన్నాడని. అట్లాగ అనుకోబోకండి. రోడ్లు బాగు పడ్డాయి. ఎన్క్రోచ్ మెంట్లు పోయినాయి. కొంచెం మురుగు పోయింది. ఆ మురికిగా ఉన్నటువంటి చెరువు, అన్ని జబ్బులకు గుంటూరులో కారణం అయినటువంటి చెరువు—కొన్ని సంవత్సరములు అక్కడ చదువుకున్నాను—ఆ చెరువు కొంచెం బాగుపడింది. స్టేడియమ్ వచ్చింది. నిన్న చెప్పారు లారీలు ఉపయోగించారు. ఇంకేవో ఉపయోగించారని. దేనికి ఉపయోగించారు? స్టేడియమ్ కు అది ఎవరి ఆస్తి. మన ఆస్తి. నాగి రెడ్డిగారి ఆస్తి. నాకెంత భాగం ఉందో నాగి రెడ్డిగారికి అంతభాగం ఉంది. కమ్యూనిస్టు పార్టీవారు మీటింగు చేసుకున్నారు. మీరుకూడ చేసుకోండి, మేము ఆశేపణ పెట్టం. మీకు పోలీస్ బందోబస్తు ఇస్తాము. ఎవరు కొట్టకుండా చూస్తాము. అది కొద్దిగా ఉపయోగించాము. అది కూడ స్టేడియమ్. అక్కడ పనిచేసినటువంటివారికి వేతనములు ఈయబడినాయి. మేము ఏదోవాళ్ళను విళ్ళను అడిగి-మా దగ్గర డబ్బు ఎక్కడ ఉంటుంది అధ్యక్షా, వాడిదగ్గరవంద, వీడిదగ్గర 50 రశీదులు ఇచ్చి తీసుకొని ఆడబ్బు రేపు ఈనాగి రెడ్డిగారికి చెందబోయే ఆస్తిలో కూడాను ఒక లక్ష రూపాయలు పెట్టాము. ఏదో బ్రహ్మాండంగా జరిగింది కాబట్టి 7, 8 లక్షలకు పైగా జనం వచ్చారు కాబట్టి బాగా జరిగింది. జండాలు కట్టుకున్నాము, తప్పేమి ఉంది. అవి కాంగ్రెస్ జండాలు, ప్రభుత్వ జండాలు కావు. కమ్యూనిస్టు పార్టీకి ఒకటే జండా, ప్రభుత్వానికి ఒకటే జండా. మాకు అట్లా కాదు, ప్రభుత్వానికి వేరే జండా, పార్టీకి వేరే జండా. అందులో తప్పేమి లేదు. పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు నిన్న కోప పడ్డారు. అక్కడ మీటింగ్ దగ్గర పోలీస్ బందోబస్తు చేశారు అని. చేయకుండా ఎట్లా?

ప్రధానమంత్రిగారు మీటింగ్ ఎడ్రస్ చేస్తూ ఉంటే దానిని జరిపించేటటువంటి బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి లేదా? అసలు మీకు తెలియదేమో, ఒక రాష్ట్రానికి ప్రధానమంత్రి వస్తే ఆయన జేమం బాధ్యత, ఆయన మీటింగ్ ల బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానిది అది కూడ తెలుసుకోండి. అందుకనే మేము చేసుకున్నాము.

ఇంకొకటి అసలు కమ్యూనిస్టు పార్టీ meeting కి కూడా పోలీసు బందోబస్తు ఉంటుందంటే. ఎప్పుడూ వుంటుంది. లచ్చన్న పార్టీ meeting చేసినా ఉంటుంది. చిన్నచిన్న meetings 50, 60 మంది ఉంటే. ఉండదు. పెద్ద meetings జరిగితే తప్పకుండా ఉంటుంది. ప్రజా సమూహము, ఎక్కడైతే ఉంటుందో, కొన్ని వేలమంది, కొన్ని లక్షలమంది ఎక్కడైతే ఉంటారో. అక్కడ పోలీసువారు తప్పకుండా వుండితీరాలి. పండుగలు జరిగేటప్పుడుకూడా జన సమూహము వున్నచోట బందోబస్తు వుంటుంది. కనుక ఆదేమీ కొత్త విశేషముకాదు. నేను చివరకు ఒకటే మాట మనవి చేస్తున్నాను ఏదో ఇటువంటి తీర్మానాలవల్ల వాతావరణాన్ని కలుషితం చేయవద్దని నేను వినయ పూర్వకంగా ప్రార్థిస్తున్నాను. కలుషితం చేసే దానికి ప్రయత్నించినా జరిగేదికాదు. అయినప్పటికీకూడా అంతమంచేదికాదు. అఖాండాలు వేయవద్దు. అటువంటిదికాకుండా మీయొక్క సహకారాన్ని సంపూర్ణంగా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. పార్టీ కార్యక్రమాలలో మీయిష్టం వచ్చినట్లు చేసుకొన్నప్పటికీ, మన ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలలో ప్రజలకు సంబంధించిన వాటిలో మీసంపూర్ణసహకారాన్ని ఇచ్చి ఆంధ్రప్రదేశ్ యొక్క గౌరవప్రతిష్టలు కాపాడడమే కాకుండా, ఏదైతే మనము కొన్నిరంగాలలో వెనుకబడినామని అనుకున్నామో, ఆ వెనుకబడిన దానిని తీర్చుకోసేదానికి ప్రయత్నం చేయడంతో మీరు సంపూర్ణ మైనటువంటి సహకారము ఇవ్వాలని పదేపదే ప్రతిపక్ష సభ్యులందరినీ అర్థిస్తూనేను సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(హర్షధ్వనాలు)

శ్రీ తన్నేటి విశ్వనాథం :- అధ్యక్షా, నేను మాట్లాడినప్పుడు, ముఖ్యమంత్రిగారి విషయమై నేను వల్లెత్తు మాటకూడా అనలేదు, అయినప్పటికీ నేను ఏదో black mail అయిపోతున్నానని అన్నారు. నేను మనవి చేసేది, నేను black mail కాదు, red mail కాదు, white mail కూడా కాదు. Mail ఎక్కడా లేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :- ఉమించండి. If he has any objection, I will withdraw, Sir. నేను అన్నది ఏమిటంటే, opposition party లో వాడు ఉండడం కారణంవల్ల, ఈ దస్కస్తు పెట్టడం తప్పిందికాదు అని అన్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :- మీరు inference చేసుకొనేందుకు కొంతబాగానే పున్నది అది. కాని అది correct inference కాదు.

Mr. Speaker :- Whatever it may be, he used the word 'black mail'.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :- వారు నన్నేమీ బాధ పెట్టాలనే ఉద్దేశంతో నడచేదు. ఆయన ఏమన్నారంటే, 'black mail అయిపోతున్నట్లు పున్నది ఈయన కూడాను, లేకపోతే ఈయన support చేయరు అని. Black mail అయి కాదు. August 1951 నుంచి, ఒక విధమైనటువంటి మన సత్వంతో వుండడంవల్ల, ఇదేదో ఊరికే సంతకం పెట్టడంకాదు. ఆసలు మాపార్టీవారే వచ్చి ప్రత్యేకంగా ఒప్పు వలసింది. కాని మాపార్టీవారు చాలా తక్కువగా పున్నాము కాబట్టి, నియమం కొనేవారు వుండరు కాబట్టి, మేము పెట్టలేదు. అందుచేత మాకు పున్న అసంతృప్తి వారికి కూడా వచ్చేంత వరకు ఆగాము. అంతేగాని, మరేమీలేదు. తరువాత నిన్న food debate లో మీరు ఒక point clear చేయలేదు నిన్న ఏమీ వచ్చిందంటే, ఈవేళ పున్నటువంటి, ఈ ఊరిలో పున్నటువంటి wholesalers అందరిని కూడా ఒక association క్రింద form చేశారు. అది గవర్నమెంటు intervention వల్ల లేకపోతే వీరిప్రోత్సాహం వల్లనే కలెక్టరు చేశారు. చేసిన తరువాత, ఇప్పుడు ఆ syndicate కి కూడా మళ్ళీ ఇందులో ఇక్కడ నైజామాబాదుకు వచ్చి ఇక్కడ పున్నటువంటి ధాన్యం, బియ్యము వాళ్ళు కొనుక్కోకండా వాళ్ళ మీద నిషేధంచేసి, ఇదివరకు ఎప్పుడు కూడాను ప్రైవేటాబాదులో agency కూడా లేనటువంటి వారికి, కొత్త వారికి, ఆ syndicate వారికి ఇవ్వడం ఏ పరిస్థితులలో జరిగిందని ప్రశ్న. ఆ పరిస్థితులు చెప్పినట్లయితే బాగుంటుంది. They are not given permits.

Mr. Speaker :- I will ask him to answer it. Let them finish one by one.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :- అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మన ముఖ్యమంత్రిగారు చమత్కారంగా మాట్లాడుతూ ఆఖరుకు ఈ వాతావరణము కలుషితం చేయవద్దు అని అన్నారు. బాగానే పున్నది. కానీ రాష్ట్రపతిగారు చెప్పింది మొన్న నేను చదివి వినిపించాను. పత్రికలలో దేశము యొక్క వాతావరణం కలుషితం అయింది, మంత్రులంతా ముఠాతత్వాలతో పున్నారని చెప్పిన వుపన్యాసం గురించి మరి ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమీ సెలవు ఇవ్వలేదు. కాబట్టి అది వారు స్పష్టంగా గమనించవలసి యున్నది. రెండవది, చిత్తూరు Sugar Factory కి వచ్చిన నష్టము. రాజగోపాల

నాయుడుగారు, C.D. నాయుడుగారు మరి మేము ప్రాణమైనా పోగొట్టుకుంటాము. సత్యాగ్రహము చేస్తాము, అదనపు డబ్బు మీరు రైతులకు ఇవ్వక పోయినట్లయితే అని అన్న కారణంవల్ల, అది ఒక్కటే కారణంవల్ల వచ్చిందనే భావముతో మీరు సమాధానం చెప్పారు. మరి కారణము చెప్పలేదు. అందువల్ల మొత్తం ఈ వచ్చిన వస్తు అంతాకూడా పాపము అరైతులకు ఎక్కువ ఇచ్చినందు వల్లనే వచ్చిందా లేకపోతే ఇతర కారణాలు ఏమైనా ఉన్నాయా అనేది పరిశీలించారా లేదా అనేదికూడా చూడాలి.

మూడవది, Social Welfare Department గురించి నేను మాట్లాడినప్పుడు, హరిజనులకు అదనంగా ఇచ్చారని చెప్పారుగాని, other backward classesకు ఇదివరకు ఇస్తున్నటువంటి scholarships ఏమైనా పెంచినట్లు చెప్పలేదు. కనుక ఇకముందు మిగతా వర్గాలను సముద్రంలోకి కలిపినట్లు భావించవచ్చునా?

నాల్గవది, nationalisation of buses గురించి కొన్ని విషయాలు మానివేశారు. మొట్టమొదట ఇన్ని బస్సులు ఉన్నాయి. తరువాత ఇన్ని అయినాయి. ఇన్ని మైళ్ళు అయినాయి. మొదట ఉన్న పెట్టుబడి ఎంత? ఇప్పుడున్న పెట్టుబడి ఎంతకు పెరిగింది? దానిమీద వచ్చినటువంటి లాభములో ఎంత percentage గిట్టుతుంది అనేది ఉపన్యాసములో రాలేదు. దయచేసి వీలుంటే అది కొంచము వారు గమనించాలి.

పోలీసువారు కాంగ్రెస్ వాంటిర్లుగా తిరుగుతున్నారనేది కల్పితమని అన్నారు ఒక విషయం మనవి చేయదలుచుకొన్నాను, మన జాతీయ సత్యాగ్రహ జరుగుతున్నప్పుడు, వరంగల్ లోను, సోంపేటలోను, black flags demonstration చేయాలనుకొన్నప్పుడు పోలీసువారువచ్చి Congress Blocks లో కాంగ్రెస్ వారి play cords ను భద్రంగా కాపాడుతూ కాపలాకాచి. ప్రతిక్షం వారు పెట్టిన శెండాలు, play cords ను తీసివేయడము అది కాంగ్రెస్ పార్టీకి volunteers గా వ్యవహరించడం అవుతుందాకాదా అనేది కాస్తావారు విచారించి జాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత Administrative Consultative Committees ను గురించి చాలా చక్కగా చెప్పారు. ఈ Committees కు అన్ని పార్టీలయొక్క సహకారము కావాలనుకొన్నారు. సంతోషమే. కాని ఆయా పార్టీల ప్రతినిధులను వేసుకొనడంలో, తమ ఇష్టం వచ్చినవారిని వేసుకొనడము, ఇష్టంలేని వాళ్ళను వదిలివేయడమా? ఆ పార్టీలను అడగవలసిన అవసరంలేదా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మిమ్ములను అడగలేదు, కాని ముఖ్యమంత్రి నటువంటి రాజగోపాలనాయుడుగారిని, C.D. నాయుడుగారిని వేసినాము. మిమ్ములను వేసినాము.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—ఎవరిని వేసినా, ఒక పద్ధతిని అనుసరించారా అని. మేము చెప్పేది ఎవరిని వేసినా ఒక పద్ధతి అనుసరించాలని.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—స్వతంత్ర పార్టీని అడగలేదాండి?

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—కమ్యూనిస్టు పార్టీని అడిగినారా? ఎందువల్ల అడగలేదు?

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అన్ని పార్టీలయొక్క సహకారము కావాలనేటటువంటి విశాల భావముతో మాట్లాడినటువంటి ఆ లంబాబేడా వాక్యానికి ఎంత అర్థం ఉంటుందో మనవి చేయాలి. స్వతంత్ర పార్టీని అడగలేదు. అడగనవసరంలేదు, అన్ని పార్టీలయొక్క సహకారము మాత్రం కావాలి, సమస్యలు వస్తే, ఇది అట్లా ఉంటుంది అంటే వెనుక ఒక కథ ఉన్నది. ఒక పావుకారి కొందరితో ప్రయాణం చేస్తూ, దారిలో నాయనా ఎలుగొడ్డు వస్తుంది, వచ్చి మనందరినీ తినేస్తుంది, నన్నందరు కౌగలించుకోండి, నేను మధ్యన హాయిగా ఉంటాను అనే మాదిరిగా ఈ సహకారము కన్నదుతున్నదేగాని, సరి అయినది అవుతుందాకాదా అనేది మాత్రం వారు వివరిస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ వీల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతూ, all parties వారిని నేను invite చేశాను, మళ్ళీ నేను ఉత్తరంకూడా వ్రాశాను. మళ్ళీ వారు వచ్చినాతో ఏమీ చెప్పలేదు అని చెప్పారు. అసలు క్రిందటి తడవ శాసన సభా సమావేశమప్పుడు ఆహార సమస్యమీద చర్చ సందర్భంలోనే మా పార్టీ తరపున all parties committee పెట్టండి. ఈ సమస్యలన్నీ చర్చించడానికి వీలుంటుంది. వాటిని effective గా చేయడానికి వీలుంటుంది అని చెప్పాము. అప్పుడు వారు నిరాకరించారు. తరువాత కూడా అడిగాము. తరువాత వాళ్ళు వచ్చి నప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారికి జ్ఞాపకం ఉంటుంది, అనేక తడవలు వారు ఉత్తరము వ్రాసినమాట విజమే. నేను వెళ్ళి మాట్లాడానుగాని, అంతటితో ఆగిపోయింది. ఈ committees యొక్క అవసరం ఎక్కువగా ఉన్నదని మళ్ళీ చెప్పుతున్నాను. తరువాత ఏన్న సుబ్బారెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ వారు ఏదో చెప్పారుగాని, ఆ మాటలకు నేను ప్రత్యామ్నాయంగా చెప్పదలచుకోలేదు. నేను చెప్పినటువంటి వాటిలో రాళ్ళు వాగుమీద నిర్మించబోయే కొత్త చెరువు వేసేదానికి ఐదులు 10 సంవత్సరాలు

రముల క్రిందట పూర్తి చేయబడిన రాళ్ళవాగు ప్రాజెక్టు, కందుకూరు విషయం మంత్రిగారు జవాబు చెప్పారు. ఎందుకంటే, నేను వ్రాసిన తరువాత, విన్నమాట నాకు వ్రాసి పంపించారు. దాంట్లో జరిగింది ఏమిటంటే, నేను రాళ్ళవాగు విషయం చెప్పాను. అంతేగాని, రాళ్ళపాడు విషయంకాదు. అది 10 సంవత్సరాల క్రిందట ఎప్పుడో కట్టారట. అదేమైనా బాగానేవున్నది. దానికి నా అభ్యంతరం లేదు. ఈ విషయం పురస్కరించుకొని నేను చెప్పించేమీలేదు, కాని ఇది తీసుకుని చెప్పారు. మహాకటేమో నేను చెప్పింది. Public Accounts Committee Report లోనుంచి note చేసి చెప్పినటువంటిదాంట్లో ఏమిటంటే, నెల్లూరు జిల్లాలో కందుకూరు తాలూకాలో మారెళ్ళ గ్రామంఉంది. మారెళ్ళవాగు స్కీము "Construction of a tank for 6.9 lakhs sanctioned". మొట్ట మొదట ఏమైనా ఒక site నిర్ణయించారు. దానిని ఏమైనా shift చెయ్యమని అడిగారు. దానికి S.E. Investigation అంగీరించలేదు. అది అంగీరించకపోవడంవల్ల, దానిలో వ్రాసింది ఏమిటంటే దీనివల్ల 50 వేల రూపాయలు నష్టము వచ్చింది అనేటటువంటి విషయం. దాంట్లో clear గా వ్రాసివుంది. ఏ విధంగా Ministerial interference వల్ల నష్టము వస్తున్నది అనేటటువంటి విషయాన్ని నేను తీసుకువచ్చి చెప్పాను.

ఇంకొక unfortunate విషయం ఏమిటంటే దగ్గుర్తి కాలవ, డొక్కల కాలవ గురించి చెప్పేటప్పుడు—ఇటువంటివి చిన్నవి ఉన్నవి S.E. నుంచి technical objections వచ్చినా మీరు శాంక్షన్ చేస్తూ వచ్చారు. కాని కోనాయ పాలెం స్కీములో నాకు ప్రత్యేక interest ఉన్నదని చెబుతున్నారు, అది పొర పాటు. దానిలో నాకు ఏమీ interest లేదు. నా చుట్టాలులేన, నెంట్లు ఖూమి లేదు, నాకు ఓటు వేసినవారికికూడా అక్కడ ఖూమిలేదు. ఖూమి ఉన్న వారు కూడా పూర్వం కాంగ్రెసుకు వేసినవారే అది new scheme క్రింద S.E. recommended చేసి పంపిన తరువాత అప్పు చేయబడిందని చెప్పారు. వారే కాదంటే నేను ఏమీ అనను? ఇది ministerial intervention మానించడానికి చెబుతున్నాను. నెల్లూరులో బాగుచేయించినా ఎక్కడయినానరే ఏ ఒక్క గ్రామాన్ని బాగు చేయించినా సంతోషిస్తాము, అక్కడ ఇచ్చారు ఇక్కడ ఇవ్వలేదు. అని చెప్పే దౌర్భాగ్య స్థితిలో లేము.

ప్రొమోషన్సు గురించి ఒక విషయం సరిగా చెప్పలేదు. రంగస్వామిగారిని గురించి చెప్పాను—S.E. నుంచి C.E. కి ప్రొమోషన్ చేసేటప్పుడు వారికంటే ఇంకా ముగ్గురు సీనియర్లు ఉన్నారు. Is it not irregular? దానివల్ల సర్వీసెన్లో ఏ

విధమైన అభిప్రాయం వస్తుందో చెప్పడానికని చెప్పాను, అంతేగాని వానాకాలం చదువా, ఎండాకాలం చదువా, చలికాలం చదువా అనికాదు. ఉన్న విషయం review చేయవచ్చుగదా? ప్రమాదంలేదు. చెబితే అర్థం అవుతుంది, కాని Extraneous గా పోవడం సమంజసంగా లేదు. పి.ఆర్. గోపాలకృష్ణారెడ్డిగారిని గురించి, పేర్లుకూడా పీటిలో reactions వస్తాయేమోనని చాలా జాగ్రత్తగా చెప్పాను, దీనిలో 195 లో ఇచ్చిన G.O. ప్రకారం ఈ కేడర్ fix చేశారు— A.E. Cadre లో fix చేశారు. 62 లో మార్చారు. దానివల్ల వచ్చిన ఫలితం గురించి చెప్పాను. దాదాపు 90 మంది E.Es. గా పనిచేసేవారికి అప్పటికి ఈయనపైన ప్రొటెస్ట్ గా చేసేవారికి సీనియారిటీ పోయిందని, దానివల్ల Engineers Association నుంచి protest వచ్చిందని ఇదిమంచిదికాదని అనేవిషయాలు చెప్పాను. G.K. Reddy—S.E. Mechanical Engineer, he worked as a factory Inspector, Factory Department లోనుంచి తెచ్చారు. Highways లోకి తీసుకు పోయారు; P.W.D. లోకి తీసుకువచ్చారు. ఇన్ని చేసేటప్పుడు గవర్నమెంటులో fixation of the cadre కు ఒక ప్రాసీజరువున్నది. ఒక డిపార్టుమెంటులో వున్న సీనియారిటీ ఇంకొక డిపార్టుమెంటులోకితెచ్చి ఆ రకంగా చేసేది లేదని అనేక మందిని N.G.Os. Association వారిని, మిగిలిన వారిని, ascertain చేసి చెప్పాను. అంతేగాని లేనిపోని motives వారు కల్పించుకొని ఇంకొకరికి అపాదించడం సరిగాలేదని చెబుతున్నాను.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు:—ముగర్ ఫ్యాక్టరీ విషయంలో ముఖ్యమంత్రి గారు అన్నారు—ఈ విధంగా రైతులకు ఇచ్చిన దానివల్లనే నష్టం వచ్చిందని అన్నారు. అలా నష్టం రాలేదు. అయినా ఎంక్వైరీ చేయవచ్చును. వారి రిపోర్టు ఇప్పుడు చదువ దలచుకోలేదు. 'ఫర్ములోని అంబూర్ ముగర్ ఫ్యాక్టరీ ఉన్నది. Molasses రు 60/- లకు అమ్మారు. చిత్తూరు ఫ్యాక్టరీ కూడ అమ్ముతాము మేము, ఇవ్వమని correspond. చేశారు. ముఖ్యమంత్రిగారిని ఎంక్వైరీ చేయమనండి. రికార్డు ముందు పెట్టించమనండి.—నిజమో. అబద్ధమో తెలుస్తుంది. రు. 60 లకు ఇవ్వకుండా ఇప్పుడు రు. 25 లకు అమ్మారు: ఇప్పుడు రు. 6.75 లకు అమ్ముతున్నారు. ఈవిధంగా చేసినప్పుడు ఫ్యాక్టరీకి నష్టం వస్తే, రాజగోపాలనాయుడుగారు, పి. డి. నాయుడుగారు రైతులకు ఎక్కువగా డబ్బు ఇవ్వమని చెబుతున్నారని, కాబట్టి నష్టం వచ్చిందని అన్నారు. రైతులకు ఎక్కువ ఇచ్చినా లాభం సంపాదించే దానికి వీలంది. మా చేతుల్లో పెట్టితే తప్పని సరిగా లాభం చూపిస్తామని చెబుతున్నాను. పొన్నూరు పంచాయతీ సమితి విషయంలో ప్రశ్న

చేశాను—సమాధానం చెబితే బాగుంటుంది. అక్టోబరు 1 తేదీ తప్పనిసరిగా రావలసి యుంటుంది. అది మ్యూనిసిపాలిటీగా డిక్లెరు అవుతోంది. దానిని పంచాయతీ సమితిలోనుంచి రెండు సెలలుగా ఎందుకు exclude చేయలేదు? మొన్న point out చేశాము. ఏమి చర్య తీసుకొంటున్నారో తెలియజేయమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:—బియ్యం రవాణా విషయంలో మన స్టేటులో surplus districtsను ఒక జోనుగా చేయబోతున్నమని చెప్పారు. అది surplus districts లో నుంచి deficit districts లోకి ధాన్యం రావడానికి ఉపయోగపడుతుందని బండ్ చేస్తే రాయలసీమనుంచి విశాఖపట్టణం తెచ్చుకొనుటకు ఎట్లా సాధ్యమౌతుంది? కనుక State border seal చేసి వివిధ జిల్లాలలో నిర్బంధాలు తొలగించడానికి ఏమి ఆటంక మో చెప్పగలరా ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—చీఫ్ మినిస్టరుగారు నీకు equilibrium లేదని అన్నారు సంతోషం. ఈ మాట చరిత్రలో వెతుక్కుంటే ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వం తిలక్ గారిని అన్నద; చంపారణ్ కేసులో గాంధీగారిని అన్నది. దానికి వారిని కాంప్లిమెంటు చేసేందుకు తప్ప వేరే ఏమీ లేదు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతూ ఆహార కొరత గురించి opposition parties వారే బొంబాయి బండ్ ని, హైదరాబాదు బండ్ ని, అక్కడ బందని, ఇక్కడ బందని, చేశారని చెబుతున్నారు నేను అడిగేది ప్రధాన మంత్రి లాల్ బహదూర్ గారు—దేశంలో ఆహార కొరత ఉందని, అనలేదా, సుబ్రహ్మణ్యంగారు అనలేదా, మన ముఖ్యమంత్రిగారు cabinet meeting అయిన తరువాత press conference లో—ఆంధ్రరాష్ట్రం నుంచి బియ్యం ఎగుమతి అయినదని, ఆంధ్రరాష్ట్రంలో బియ్యంలేవని చెప్పలేదా? ఇవన్నీ—దేశంలో ఆహార కొరత ఉన్నదని ప్రజలకు చెప్పడం కాదా? అని ముఖ్యమంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వి. వి. కృష్ణారావు (తుని):—ముఖ్యమంత్రిగారు సెలవిస్తూ ఆహార సమస్య గురించి జిల్లాలలో restrictions లేకుండా, free movement విషయంలో చర్యల ఫలితంగా ఏదో చెప్పామని చెప్పారు. నేను కోరేది—రెండు మాసాల క్రితం మేము కోరడం, 23 తేదీ పార్టీ సమావేశంలో చెప్పడం—restrictions తీసి వేయాలని, ధరలు సరిగా అమలు పరచనట్లుంటే శిక్షించాలని కోరడం, దాని మీద కేబినెట్ లో మాట్లాడి చేస్తామని చెప్పిన విషయం కూడా మనకు చేస్తూ, మా

పార్టీ request వైన settle అయిన విషయం ఇక్కడ చెప్పారేగాని ఇక్కడ చర్యల ఫలితంగా కాదని, వారు విపులంగా చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:-అధ్యక్షా, S. S. P. గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతూ—కోటీశ్వరుడైన బ్రిటిష్ కాలిఫ్ పిట్టీ నాయకత్వం క్రింద అతుకుల బొంతగా నడుస్తోందనే ధోరణిలో చెప్పారు. వారు ఆవిధంగా చెప్పడం—ఇక్కడ జరిగిన చర్యలలో అటువంటి ప్రశంస రాకుండా ఉండడానికి అవకాశం లేకుండా చెప్పడం అనేది సమంజసం కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:-కృష్ణం రాజుబహదూర్ గారు చెప్పిన దానికి—ప్రభుత్వం పాలనీయ నిర్ణయించే టప్పుడు ప్రభుత్వపక్షం వదై తే మెజార్టీ పార్టీయో ఆ పక్షానిదే ఎక్కువ బాధ్యత. Naturalగా వారు చేసిన నిర్ణయాలు, ప్రభుత్వానికి ఇచ్చిన సలహాలు అమలు పరచాలి. తదనుగుణంగా ప్రతిపక్ష సభ్యులు చెప్పినదానిని కూడ తీసుకొనడంలో తప్పులేదు. అంతేగాని ఇవి ప్రభుత్వ పార్టీవారు, ప్రభుత్వం చేసిన నిర్ణయాలు అని ఖచ్చితంగా చెబుతున్నాను—

లచ్చన్నగారు ప్రెసిడెంటుగారి స్పీచ్ ని గురించి చెప్పారు. నేనుకూడ చదువు తాను;

The President Dr. Radhakrishnan said here yesterday that the present situation in the country was unsatisfactory and to improve it the people in general and those in public life in particular should follow the fundamental principles of self-control, charity and compassion in day to day life. He felt that both peasants and politicians had gone astray resulting in food shortage and inter-State quarrels. The President was pained to see the States fighting amongst themselves forgetting that they belong to one nation and also not many States were without group rivalry and factionalism which adversely affected the administrative machinery. The States were openly taking sides on one issue or the other. This had a detrimental effect on the morale of the nation.

కాబట్టి దీనిలో ఏమి చెప్పారో, ఏమి మంత్రులను అన్నారో, ఏది లచ్చన్నగారిని ఆనలేదో నాకు బోధపడలేదు. వారు పెద్దవాడు కాబట్టి, రాష్ట్రపతి కాబట్టి, యీ రాజ్యంలో పొలిటికల్ పార్టీస్ కానీండి, పబ్లిక్ లైఫ్ లో ఉన్నవారు కానీండి సక్రమంగా న్యాయంగా పరిపాలన చేయాలి; అలజదులు చేయకూడదు, మార్చిలు

చేయ కూడదు, బంధులు చేయకూడదు. రైవలరీస్ పెట్టుకోకూడదు అని వారు చెప్పినారు. అందులో తప్పేముంది? వారు చెప్పినదానిలో ఏమీ తప్పులేదు. నాకు ఆ భాష రాలేదు అనుకోండి—నేను చెప్పిందీ అదే. మనం జాగ్రత్తగా, సక్రమంగా అందరం ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకొని కార్యక్రమాలు చేసుకోవాలి అని చెప్పాను. కన్సల్టేటివ్ కమిటీలు వేసినప్పుడు వారిని అడగలేదు అన్నారు. ఒప్పుకొంటున్నాను. అడగని మాట వాస్తవమే. యాజ్ ఏ పార్టీ అడగలేదు. కాని నా దగ్గరకు సుందరయ్యగారు వచ్చినారు: పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు వచ్చినారు. నాకు ఉన్న అనుభవాన్ని బట్టి, కొంతమందిని ఇక్కడ వారు చర్చలలో పాల్గొనే దానిని బట్టి, ఎవరికి ఏ సబ్జెక్టు రుచి ఉన్నదో ఆ సబ్జెక్ట్‌లో సాధ్యమైనంతమటుకు వేశాను. తర్వాత పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు పిరిని తీసి ఇంకొకరిని వేయాలనిందని చెప్పినారు. అట్లాగే చేసినాను. సుందరయ్యగారు అట్లాగే చెప్పినారు. నా పేరు తీసివేసి ఇంకోపేరు వేయండి—అన్నారు. అట్లాగే వేసినారు. ఇప్పుడు స్వతంత్రపార్టీ నాయకులుగా ఉన్నటువంటి రాజగోపాలనాయుడుగారిని, లచ్చన్నగారిని, సి. డి. నాయుడుగారిని వేశాము. ఇందులో ఎవరికైనా ఒకదానిలో ఇష్టం లేదు; ఇంకొకరిని వేయాలని చెబితే మారుస్తాము. దానికేమీ ఆక్షేపణ లేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:-ఇక్కడ పార్టీని సంప్రతించి వేశామన్నారు. వారు వచ్చి అడుక్కుంటే వేస్తున్నామని సమాధానం చెబుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:-వారు సంప్రతించి వేశామని చెప్పలేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:-ఇండాక వారి ఉపన్యాసం వారు టెవ్రికార్డ్ తీసి చూస్తే తెలుస్తుంది. నేను పార్టీని కన్సల్ట్ చేశాను; కమ్యూనిస్టు పార్టీని అడిగాను; స్వతంత్ర పార్టీని అడగలేదు—అన్నారు. వారు తమరి ఎదుట చెప్పిన సంభాషణ మన విచేతాను. పార్టీని సంప్రతించాలి అన్నప్పుడు—సభానాయకులైన ముఖ్యమంత్రిగారు యీ కమిటీ వేస్తున్నాము; మీరు ఏదైనా పేర్లు ప్రపోజ్ చేయండి అని అన్నప్పుడు చేయకపోతే మంచి తప్పు. మేము ఏదో వేసుకొన్నాము; తర్వాత వారు వచ్చి చెప్పకోకపోతే మంచి తప్పు—అంటే, అది ఒక సాంప్రదాయమేనా? అదొక పద్ధతయేనా అని అడుగుతున్నాను.

కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:-సరే—రాజగోపాలనాయుడుగారు చెప్పిన విషయము—నేను గాలిలో ఏమీ మాట్లాడలేదు. అక్కడ సుగర్ ఫ్యాక్టరీయొక్క అధ్యక్షులు మాకు సుగర్ ఫ్యాక్టరీస్‌కు వైన పని చేస్తున్నటువంటి కాలనుబ్రహ్మణ్యఅయ్యర్

గారు ఇచ్చిన రిపోర్టు బట్టి నేను చెప్పాను. ఏదో మొలాసిస్ ఒకచోట ఒక రేటుకు అమ్ముతున్నారని అన్నది వేరే విషయము. అసలు మొలాసిస్ తక్కువకు అమ్మటం ఎక్కువకు అమ్మటం, గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండయావారు కొంతవరకు కొంత మందికి పర్మిట్స్ ఇవ్వటము అదివేరు. ఒక్క విషయం ఒప్పుకోవాలి. గవర్నమెంట్ వారు రిరన్నరరు. ధర చెబితే, దానికి 1 రిరన్నరరు. వైచిల్లర ఎక్కువ ప్రతి ఒక టన్నుకు రైతుకు ఇచ్చారు అన్నది నిస్సందేహమైన మాట. అది రికార్డులో ఉన్న మాట. అది ఇవాళ కొద్దగా సృష్టించి మాటకాదు. ఆ అవకాశకలవల్ల 4 లక్షల 52 వేల రు. లాభం వచ్చేది 9 లక్షల వైచిల్లర నష్టం వచ్చిందని చెప్పారు. రైతులకు ఎక్కువ ధర ఇవ్వటానికి కారణాలు కూడా చెప్పినారు. ఎప్పుడైతే జాగరీప్రయిస్ ఎక్కువ అయినదో, ప్రతి రైతు కేన్ జాగరీకి అమ్ముకోవాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు, సుగర్ ఫ్యాక్టరీస్కు కేన్ ఎప్పుడైతే రాలేదో అప్పుడు యీ పాచ్చు రేటు రైతుకు ఇస్తే సుగర్ ఫ్యాక్టరీ పని చేస్తుంది; సుగర్ ఫ్యాక్టరీ పనిచేసినందువల్ల ఇండైరెక్ట్ గా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ కేంద్ర ప్రభుత్వాలకు 40 లక్షల రు. లాభం ఉన్నది; దీనిలో 10 లక్షలు రైతులకు సహాయం చేద్దామని ఒకభావం; అట్లా చేయకపోతే మొత్తం మీద రాష్ట్ర కేంద్ర ప్రభుత్వాలకు నష్టం వస్తుంది అన్నది ఒక భావం. అది సక్రమమైన వాదన అని రాజగోపాలనాయుడుగారు ఇతరులు కూడా చేసి వుండవచ్చును. ఒక్క రాజగోపాలనాయుడుగారు చేస్తేనే జరిగిందనికాదు నేను చెప్పేది. నేను చెప్పింది—ఏ కారణాలకైతే అక్కడ వారిని ప్రోద్బలం చేసి, సత్యాగ్రహం చేస్తామని బెదరించి రైతులకు ఎక్కువ ధర ఇప్పించి, తద్వారా ఏదైతే నష్టం వచ్చినదో. ఆ నష్టం మీ అసమర్థత వల్లనే వచ్చిందని చెప్పటం సరైనది కాదు అని కూడా నేను మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వీ. రాజగోపాలనాయుడుగారు:—సత్యాగ్రహం చేస్తామని బెదరించి అనే మాట చెప్పారు. మేము ఎక్కడ సత్యాగ్రహం చేస్తామని బెదరించినాము? ఎక్కడ జరిగింది? జాగరీప్రయిస్ ఎక్కువ అయినందువల్ల ...

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—మీరు సత్యాగ్రహం చేస్తామని అనలేదన్నమాట? రైతులకోసం మీరు ఎక్కువ ధర ఇవ్వమని చెప్పలేదన్నమాట?

శ్రీ వీ. రాజగోపాలనాయుడు:—రైతులకు ఎక్కువ ధర ఇవ్వాలని ఇప్పుడు కూడా కోరుతున్నాము. అది వేరు సంగతి. మేము సత్యాగ్రహం చేస్తామని బెదరించి తెచ్చినది గాదు ఇది. అసలు రైతులు కేన్ ఇవ్వలేదు. ఆ సమయంలో చక్కెర ధర ఎక్కువ ఉంది. వారు కేన్ ఇవ్వకపోతే మీరు తప్పని సరిగా ఎక్కువ ధర ఇవ్వాలని మేము చెప్పాము; ఇతరులు కూడా చెప్పారు. కమిటీలో ఉన్నవారు

చెప్పారు గనుక ఎక్కువ చేశారు. ఎక్కువ చేసినాగాని, నష్టము రావలసిన అవసరం లేదని చెబుతున్నాను. అవసరమైతే నేను ప్రతికకు వ్యాసం వ్రాస్తాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అది వేరు విషయమండి. మొలాసిస్ ను కొంత మనం ఇష్టం వచ్చినట్లు అమ్ముకొని ఇచ్చేటట్లు ఉంటే అది వేరుసంగతి. దానిపైన సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ కంట్రోలు ఉంది; ఇంత ధరకు అమ్మాలని, అలాగాక, మొలాసిస్ తమ ఇష్టం వచ్చినట్లు దొంగ సారాయిను అమ్ముకొనే పద్ధతి ఉంటే లాభం వేరే రావచ్చును. అది వేరే విషయము. దాని విషయం నేను మనవి చేయడం లేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—కో-ఆపరేటివ్ సుగర్ ఫ్యాక్టరీలలో మొలాసిస్ దొంగ తనంగా అమ్ముకొంటే అమ్ముకోవచ్చునని చీఫ్ మినిస్టర్ గారు చెప్పటం...

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—దొంగతనంగా అమ్ముకోవచ్చునని కాదండి; ఏమిటండి? సగం ఐని, సగం వినకుండా లేనిపోని అర్థం చెబుతారు? మొలాసిస్ ఫలానా ధరకు అమ్మాలని మొలాసిస్ పైన సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ కు కంట్రోలు ఉంది. ఆ కంట్రోలు లేకుండా ఇష్టం వచ్చినట్లు ఎవరికి పడితే వారికి అమ్మితే, దానిలో లాభం రావటానికి అవకాశం వుంటే ఉండవచ్చును అని నేను చెప్పాను. దొంగ తనంగా అమ్ముకోమని కాదు; నేను చెప్పింది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు వారు క్లియర్ గా చెప్పినానని అన్నారు. పేరు-పి. ఆర్. గోపాలకృష్ణారెడ్డి. In G. O. of 1958 the Government direct that in respect of all the officers of Highways Department who have been taken over to the PWD Engineering service a flat cut of one year in the gazetted service in that category should be imposed. అని ఇచ్చినారు; అప్పుడు తీసుకొన్న ఆఫీసర్లకు అందరికీ. అది ఆ సీనియారిటీలో పెట్టారు. వన్ ఇయర్ కట్ చేసి సీనియారిటీలో పెట్టారు. సీనియారిటీలో పెట్టేలోపల—He became the senior. We have not superseded any other man for the sake of this Gopal Krishna Reddy's promotion. తరువాత, జి. కె. రెడ్డి—అక్కడ ఏదో ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టర్ గా ఇంటే ఇక్కడకు తీసుకువచ్చారు అన్నారు. అయినను 57 లో తీసుకు వచ్చాడు, ఇక్కడనుండి తిరిగి ఏ సర్వీసుకు పంపలేదు. ఇక్కడనే ఉన్నాడు. He was specially brought here for mechanical section. అందువల్ల అయిన ప్రమోషన్ కూడ—He was in the mechanical section. He became senior. కాబట్టి నేను తీసుకువచ్చి, మెకానికల్ సీనియర్ ఇచ్చినారని ఆరోపణ

చేయటం మంచిది కాదని నేను చెబుతున్నాను. అసలు రాళ్లవాగుమీద ఏదో స్క్రిము అన్నారు. అసలు రాళ్లవాగు మీద స్క్రిముయే లేదు. చెమరామ రెడ్డి ఏదో 30 వర్సంటుతో 7 లక్షల పని తీసుకొన్నాడు; ఇదంతా అన్యాయం చేస్తున్నారు అన్నారు. 30 వర్సెంటుకాదు; 8.85 వర్సెంటుతో అతడు తీసుకొన్నాడు. మూడు దఫాలు దానికి టెండర్స్ విలచినా ఎవరూ గవర్నమెంటు దగ్గరకు రాలేదు. అది జరిగినపుడు—అది నా రెజిష్ట్ర కూడ కాదు. 1961-62 ప్రైమ్ లో అది వచ్చింది. అది గవర్నమెంటు దగ్గరకు రారు. అది చీఫ్ ఇంజనీర్స్ తో సరిపోతుంది. అపోజిషన్ లీడరుగారు మీ పార్టీవారినే కనుక్కొని నిజం చెబితే బాగుంటుంది. అంతేగాని, ఇటువంటివన్నీ చెబితే మంచిదికాదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి):—అధ్యక్షా, విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానం ఏదో అపామాషీగా పెట్టింది కాదు, దేశం అంతటా పెట్టారు. ఇక్కడకూడ పెట్టారు వాస్తవమే. ఆశ్చర్యంలేదు—అన్నారు. విచారం కలగలేదు అన్నారు. అవి రెండు లేని మాట వాస్తవమే. దేశం మొత్తంమీద యీ తీర్మానం పెట్టింది కూడ కేంద్రీకరించి ఒకేఒక సమస్య మీదనే అన్నది గుర్తుంచుకోవాలి. కేంద్రంలో పెట్టినా, రాష్ట్రంలో పెట్టినా, మొత్తం ప్రభుత్వం మీద విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానానికి కారణం—అహారం విషయంలో ప్రభుత్వం విఫలమయినదని; దేశంలో ఆ సమస్య సరిష్కారానికి తగిన చర్యలు తీసుకోలేదు అన్నది వాస్తవము. ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా విషయాలకు పోయినారు. నేను ఆ జిమ్నాస్టిక్స్ కు పోతే అసలు యీ విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానముయొక్క పర్పస్ కూడ నెరవేరదు.

వారిలో వారికి తగాదాలు ఉన్నాయో లేవో అంటే నిన్న సుబ్బారెడ్డిగారు చెప్పారు. సంపత్నరం క్రింద మాకు ఉన్నమాట వాస్తవమేగాని ఈ సంపత్నరం మేము సర్దుకున్నాము అన్నారు. సర్దుకున్న విషయంకూడ మాకు ఆశ్చర్యంకాదు. ఇవన్నీ ఫుట్ బోర్డు తగాదాలు మాకు తెలుసు. Policy లో వచ్చేటటువంటి తగాదాలుకావు. ప్రభుత్వ విధానంలో మార్పులు తీసుకురావాలని తగాదాకాదు. పదవులు కావాలన్నప్పుడు పోట్లాడి వచ్చిన తరువాత సంత్ృప్తివడే తగాదాలు, ఇవి విధానాలలో మార్పుకు ఉపయోగపడతాయనే ఆశమాత్రం మాకులేదు, కాబట్టి ఆ విషయాలు పెద్ద సమస్యగా మేము తీసుకోవడంలేదు. మీ తగాదాలు సర్దుకున్నా, ఉన్నా దానిని గురించి సంత్ృప్తి బాధ వ్యక్తంచేసేటటువంటిదికాదు. ఈ సమస్య suddenగా వచ్చినది. మేమంతా కూడ చాల ఆశ్చర్య పడ్డాము. మేము కూడ చాల బాధపడ్డాము. కేంద్రం కూడ అహారసమస్య యింత తీవ్రంగా వస్తుందని ముందు ఊహించలేదని అంటున్నారు, అది మాత్రం వాస్తవంకాదు. సంపత్నరం క్రిందట budget సమా

వేశాలలో ఫిబ్రవరి నెలలో ఆహారసమస్యమీద ప్రత్యేకమైన చర్చకోసం ప్రతిపక్షం ఒత్తిడిచేసి చర్చ జరిపింది అందులో యిచ్చిన సూచనలు కూడ ప్రభుత్వం ముందు ఉన్నాయి. ఈ సంవత్సర కాలంలో కేంద్రంగాని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు గాని అవలంబించిన పద్ధతులవలన కలిగిన ప్రయోజనం ఏమిటో పరిశీలించిన తరువాత యింః ఈ ప్రభుత్వం దీనిని పరిష్కారము చేయలేదని నిర్ధారణకు వచ్చిన తరువాత ఈ ప్రభుత్వం చేతిలో ఆహారసమస్య యికముందు ఉంటే దేశంలో దరిద్రం కరువు వచ్చినదని నిర్ధారణకు వచ్చిన తరువాతే ప్రభుత్వం మీద విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానం పెట్టాము. ఇది number (1) charge మీరు ముద్దాయిలు మేము ప్రాసిక్యూటర్స్ ము. Specific charges పెట్టాము మీరు ప్రభుత్వంలో ఎందుకు ఉండదగిరో, వైదొలగి, బాధ్యత విరమించుకొని మరొకరికి అప్పజెప్పాలి. లేదా మీ విధానాలను మార్చుకోవాలి. ఈ రెండు చేయకపోతే మాత్రం ఈ ప్రభుత్వం మీద మాకు విశ్వాసంలేదు, నమ్మకం మీమీద ఉంచితే దేశంలో క్లిష్టపరిస్థితికి అందరం భాధ్యులం అవుతాము అని ఆ బాధ్యత మామీద పడకుండా చేయడానికి మీమీద విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానం తెచ్చినటువంటి విషయం ప్రభుత్వం గుర్తించుకోవాలి. పొందూరులో గెలిచాము. Vainglorious attitude తీసుకుంటే ఎట్లా? పొందురులో 7వేల మెజారిటీట, ఇది పూర్వం ఎవరి seat? మీకు పోటీలేకుండా ఎన్నుకోబడ్డ seatలో ఈసారి పోటీవచ్చి ఆ పోటీలో 7 వేల మెజారిటీ తప్పితే మిగతా టట్ల అన్ని ప్రతిపక్షం సంపాదించగలిగిన seatలో దానిని పరిశీలించకుండా 7 వేలు మెజారిటీతో గెలిచాము. అది ప్రగల్భాలు మాట్లాడి అదే ప్రజలవిశ్వాసం అనుకుంటే—అది విన్నవాడికి, చెప్పిన వాళ్ళకు కూడ హాస్యాస్పదంగా ఉంటుంది. అది చెప్పుకోవద్దు. ఎదో ఒక ఎన్నికలలో వచ్చేటటువంటి ఫలితాలను గురించి పరిశీలించి చేయదలచుకుంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం రాజీనామా యివ్వవలసిన ఘటనలు కొన్ని ఉన్నాయి. వరుసగా bye electionsలో చిత్తుచిత్తుగా ఓడిపోయిన ఘటనలలో రాజీనామాయిస్తే అదే ప్రజల అభిప్రాయానికి indication అయితే కేంద్ర ప్రభుత్వమేకాదు మొత్తం భారతదేశంలో కాంగ్రెసుపార్టీ రాజీనామా రాఖలు చేసి, నేను ప్రజల విశ్వాసాన్ని కోల్పోయానని చెప్పితేట పదాల్సిన ఘటనలు చాల ఉన్నాయి. ఆ విషయాలలో చర్చకాలేదు. మేము నిర్దిష్టంగా మీమీద పెట్టిన కొన్ని విషయాలు ఉన్నాయి. ప్రతిపక్షంలో మేము అంతా నాలుగు పార్టీలు కలిసి సంతకం చేసి అవిశ్వాస తీర్మానం ప్రకటించాము విల్లెలమర్రె వెంకటేశ్వర్లుగారి గ్రూప్ ది ఒక పాలసీ, స్వతంత్రపార్టీవారిది యింకోపాలసీ. వారు ఒక ప్రక్క యిలా ఊగుతున్నారు మీరు ఒకప్రక్క యిలా ఊగుతున్నారు. ఎవరిది మేము విచారి? ఇది hoten potch opposition కలగా ఫులగంగా పెట్టారు

వారికే policy కుదరదు అని తప్పుకోడానికి ఆ రకంగా ప్రయత్నంచేస్తే మాత్రం తప్పు. దేశంలో వివిధ సమస్యలమీద వివిధ వైఖరీలు, వివిధ పార్టీలు, వివిధదృక్పథాలు వ్యక్తం చేస్తున్నాయి. దేశంలో పరిపాలించేటటువంటి పాలకవర్గం వీటన్నిటినీ దృష్టిలో పెట్టుకొని సమస్యను పరిష్కరించడానికి నిర్దిష్టమైన మార్గం తీసుకోవడం ప్రభుత్వపార్టీయొక్క లక్షణము. మిమ్మల్ని బృహన్నల వేషం వేయమన్నామా? దేశంలో సమస్యలను పరిష్కరించడానికి నిర్దిష్టమైన చర్యలు అధికారాన్ని చేతులలో పెట్టుకొని చేయమని చెప్పాముగాని ఆ బాధ్యతనుంచి వైదొలగడానికి ఆ పార్టీ ఈ పార్టీ అని విమర్శించి తప్పుకోవడ మాత్రం మీరు చేయదగినటువంటి పని కాదు. 17 ఏళ్ళు రాజ్యపరిపాలన చేశారు. ఇది వ్యవసాయకదేశం, కోట్లరూపాయలు ప్రణాళికలో ఖర్చుపెట్టారు. దేశంలో అన్ని హంగులు ఉన్నాయి. సారవంతమైన భూములు ఉన్నాయి. నదీజలాలు ఉన్నాయి డబ్బుచేతిలో ఉన్నది. ఇవ్వాళ దేశంలో ఆహార పరిస్థితి ఏమిటి? ఎందుకు ఈ క్లిష్ట పరిస్థితి వచ్చినది. మన ఆంధ్రదేశం అధికంగా ఉత్పత్తి అయ్యేది అదనంగా ధాన్యం ఉన్నదని చెప్పేరాష్ట్రంలో ఉన్న పరిస్థితి ఏమిటి? గత సంవత్సరం granary of Andhra Pradesh West Godavari District మంచి పంటలు పండుకాయి, హంగర్ మార్చి పలూరులో, భీమవరంలో బియ్యం దొరికినాయా? తాడేపల్లి గూడెంలో దొరికినాయా? East Godavari districtలో కాకినాడలో, దానికి సరిహద్దులో ఉన్న విశాఖ పట్టణం జిల్లాలో కరువు ఉన్నదనిచెప్పి, చివరికి ఫాక్టరీ workers మొత్తం వెళ్ళి Collector ను demonstration చేసి మాకు డిపోలో బియ్యం దొరకడంలేదని చెప్పకుంటే కలెక్టరు ఆమోదించే దుస్థితి కాకినాడలో జరిగింది అంటే—granary ఉన్నటువంటి జిల్లాలలో జరిగింది. అంటే ప్రభుత్వం యొక్క అనమర్శతకు యంతకంటే చిహ్నం ఆక్కరలేదు. 17 ఏళ్ళ రాజ్య పరిపాలన అయిన తరువాత కేరళ రాష్ట్రంలో 3 ఔన్సుల బియ్యం తిని బ్రతకమంటోంది. అనంతపురంలో ఒక కిలో బియ్యం యిచ్చి బ్రతకమని చెబుతున్నారు. నాగిరెడ్డిగారు ఉదహరణ చెప్పారు 17 ఏళ్ళ రాజ్యపరిపాలన అయిన తరువాత, 3 ఔన్సుల ధాన్యం rationing పెట్టి యిచ్చిగాని, rationing లేకుండానే చౌక డిపోలలో యిచ్చి దేశంలో జనాన్ని బ్రతకమని అంటే దానికి సమాధానం చెప్పుకోవాలనిగాని దీనినుంచి తప్పుకోడానికి బాధ్యత వదలుకోడానికి అవకాశం లేదు. గుంటూరు జిల్లా బాగా పండేది. కృష్ణాజిల్లా పండేది. పంటకలిగిన ఈ జిల్లాలను మిగులు జిల్లాలని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. మంచి నాణ్యమైన సరుకు విస్తారంగా పండే గుంటూరులోను విజయవాడలోను కోడిగుడమలు పెట్టే ప్రభుత్వం యిది కోడిగుడమలు మన జీవితంలో ఎటుగుదుమా? విన్నామా? 17 పండ్లు రాజ్యపరిపాలన చేసి కోడిగుడమలు జనానికి పెట్టి డిపో

లలో అమ్మించి అవి నాజూకు సరుకుక్రింద, నాణ్యమైన సరుకు క్రింద చలామణి చేసేటటువంటి ఈ ప్రభుత్వం కనీసం ఆత్మ విమర్శ చేసుకొని ఈ రాజ్యపరిపాలనకు మీరు అర్హులారా? అనే దానిని పరిశీలిస్తారా? ఇవాళ ఒక వైపున ఆహారసమస్యపై ఆందోళనట, బందులట. ఊరేగింపులట, తిండిలేక జనం గుంటూరులో ఊరేగింపు జరుపుతూ ఉంటే కృష్ణాజిల్లాలో గుడివాడలో బెట్లు వేలిపించుకున్నారు ముఖ్యమంత్రిగారు. దానిలో కూడ ఒకడు చచ్చాడు గుంటూరులో, విజయవాడ పట్టణంలో తిండిలేక జనం చచ్చిపోతూఉంటే రు. 30 వేలతో కంచువిగ్రహాలు. దానికి పోలీసు కాపలా? గుంటూరులో కరువుతో చస్తూ ఉంటే, విజయవాడలో చస్తూ ఉంటే, ఆంధ్రదేశంలో కరువు ఉంటే A.I.C.C. సమావేశం పెట్టుకుంటే 6 వేల బస్తాల బియ్యం తినడానికి కొటాయినై 12 వేల బస్తాలు ఖర్చుఅయితే 4,800 బస్తాలు ఏమైనాయి? 37 రూపాయలకు మీరు యినై 67 రూపాయలు బ్లాక్ మార్కెట్ లో పోయినాయి. ప్రభుత్వంలో ఉన్నటువంటి లాసుగులు, ఎక్కడ ఏ తప్పులు జరుగుతున్నాయో ప్రభుత్వానికి charge sheet గా పెట్టి మీరు ఈ విధానాన్ని మార్చుకుంటారా? లేక కఠినమైన చర్యలు తీసుకుంటారా? లేకపోతే పదవీ విరమణ చేసి ఎవరికైనా బాధ్యత అప్పగిస్తారా? అనే మేము విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానం పెట్టాము. దీనికి బాధ్యులు ఎవరయ్యా అంటే కేరళ ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వం మీదకు నెట్టుతుంది. పత్రికా సంపాదకులతో మాట్లాడుతూ గిరిగారు చెప్పారు. కేంద్రాన్ని నమ్మాము. నట్టేట్లో మునిగాము అని కేంద్రం ఆంధ్రగవర్న మెంటుమీద నెట్టుతుంది. మద్రాసు గవర్న మెంటుమీద నెట్టుతుంది. మనం అందరం దేశం అంతటమీద నెడతాము, క్రిందజనం ఏమవుతున్నారు? ఒక బొమ్మ రెండు బొమ్మలు మూడు బొమ్మలు లేదా కోడిగుడిమలు, లేదా ఒక కిలో ధాన్యం. ఎవరు బాధ్యులు అంటే—అంతా ఒకే కోవ, మైనుంచి క్రిందికి పాలించేది కాంగ్రెసుప్రభుత్వం. దానికి నిర్దుష్టమైన విధానం ఉన్నదాలేదా? దేశంలో ఆహార పదార్థాలు ఎక్కువ పండించడానికి ఉన్న ఆహారాన్ని సక్రమంగా పంపిణీ చేయడానికి మీకు ఒక పద్ధతి, విధానం ఉన్నదాలేదా అనేవిషయాన్ని పరిశీలించమని మొట్టమొదట మిమ్మల్ని అడగాలి. రెండవది మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఉపన్యాసంలో సిగ్గుపడాలి, సిగ్గుచేటు అని రెండు మూడు మాటలు వాడారు. “భారత దేశం ప్రధానంగా వ్యవసాయకదేశం అయినప్పటికీ ఆహారధాన్యాల ఎగుమతులకై ఖిత్వాపాత్యో ప్రపంచం అంతటా చుట్టవస్తూ ఉండడం సిగ్గుచేటు” అని రాష్ట్రపతి రాధాకృష్ణన్ గారు బరోడాలో మునిసిపల్ కౌన్సిల్ ఏర్పాటు చేసిన సన్మానంలో చెప్పాడు.

సిగ్గు పడవలసినది ఎవరండీ ? కేంద్రమంత్రి శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యంగారు పదేళ్ళదాకా వరసగా ఏటా యాభైలక్షల టన్నుల బియ్యం దిగుమతి చేసుకుంటే తప్ప దేశంలో జనానికి పొట్టలో గంజిసీళ్లు పంపించలేము అన్నారు. ప్రతి సంవత్సరం యితర దేశాలనుండి దిగుమతి చేసుకుంటూ చివరకు భారతదేశాన్ని, భారతదేశ ప్రజలను పి. యల్. 480 కి ఎడిక్ట్ చేస్తూ, అది తప్ప మనకు గత్యంతరం లేదనే దుస్థితిలో పదిహేడేళ్ల రాజ్యపాలన తరువాత కూడా యీ విధంగానే కొనసాగిస్తూవుంటే ఎవరు సిగ్గు పడాలండీ ? మీరు సిగ్గు పడాలా ? యితరులు సిగ్గు పడాలా ? ప్రభుత్వం సిగ్గుతో తలవంచుకోవాలి. రాధాకృష్ణగారు చెప్పిన మాటలనే మరొకసారి ఆలోచించుకోండి. పరిగణనలోకి తీసుకోండి. దేశంలో ఆహారపదార్థాలను అధికంగా పండించగలిగిన మనకి యావరేజిన పదేళ్లుగా ఎంత కొరత ఏర్పడుతున్నదో ఒకసారి లెక్కలుచూడండి. అవి మేము యిస్తున్న లెక్కలుకాదు. ప్రభుత్వం యిస్తున్న లెక్కలనే చూడండి. యావరేజిన 5.6 శాతం డెఫిసిట్ మనకు. అంటే యింకా 5 శాతం గనుక అదనంగా పంటపండిస్తే దేశంలో కొరత వుండదు. ప్రతినంవత్సరం దిగుమతులకొరకు కోట్ల రూపాయలు తగలెయ్యనక్కరలేదు. కాని, మీ పరిపాలనలో, యంతకాలం పరిపాలనలో దానిని సాధించడానికి ఏమైనా పని చేశారా ? చేయకపోతే మీకు అర్హత వున్నదా రాజ్యపాలన చేయడానికి ? భారతదేశం వంటి వ్యవసాయ దేశంలో పంటలు పుష్కలంగా పండించలేక పి. యల్. 480 పై పర్మనెంట్ గా ఆధారపడేటట్లుగా చేస్తూ, అటువంటి దుస్థితిలో ప్రజలను పెడుతున్న ప్రభుత్వానికి రాజ్యపాలన చేసే అధికారం వున్నదా ? అని అడుగుతున్నాను. అది మీరు చెప్పకోవాలి. దానికి కారణం ప్రభుత్వ విధానాలే. అవి మార్పు కోవాలి. లేక పోతే దిగిపోవాలి. అది నెంబరు వన్ ఛార్జి. మీరు కొన్ని విధానాలను అవలంబించారు లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారు పార్టీ లీడర్ అయినతరువాత కేంద్రంలో— The new Government first object is to cut the rise in prices అన్నారు. వెంటనే ఒక కాబినెట్ సబ్ కమిటీని వేశారు. దీనిపై ఒక రిపోర్టును యివ్వమన్నారు. రిపోర్టు యింతవరకూ రాలేదనుకోండి. జులైలో రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు, ఆహార మంత్రులు సమావేశమైనారు. తరువాత, మరల మూడుసార్లు సమావేశాలు జరిపారు. జులైలోనే రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులందరికీ ఒక సర్క్యులర్ పంపించారు. ధరలను వెంటనే అదుపులో పెట్టడానికి చర్యలు తీసుకోండి అని. జులైలో సర్క్యులర్ పంపించిన తరువాత, కేంద్రమంత్రుల సమావేశం జరిగిన తరువాత 15 రోజులు గ్రేస్ పిరియడ్ యిచ్చారు యీ జ్ఞాన్ మార్కెటింగ్ కు, ఆత్మేము ఆయిపోయిన తరువాత తిరిగి రెండు నెలలు తైము యిచ్చారు. అప్పటికే ధరలు

అదుపులోకి రాలేదు. ఇప్పుడేమి చెబుతున్నారు? ఖరీఫ్ క్రాప్ వచ్చింది కాబట్టి యీ పరిస్థితులలోనుంచి సునాయాసంగా బయటపడవచ్చును అని మళ్ళీ ఉపన్యాసాలు యిస్తున్నారు. ధరలను అదుపులో పెట్టమని ముఖ్యమంత్రి లండనికి సర్క్యులర్స్ యిచ్చారు. కాబినెట్ సబ్ కమిటీని వేశారు. ముఖ్యమంత్రిల సమావేశాలు, ఆహారమంత్రిల సమావేశాలు జరిపారు. ఎగ్జంప్లరీ పవర్స్ అన్నీ కూడా చేతిలో పెట్టుతున్నారు. ఆర్డినెన్స్ జారీ చేశారు. ఇవన్నీ చేసిన తరువాత చూసినప్పుడు, 1964 మే 30 వ తేదీ నాటికి 149.5 పుంజే, ఫుడ్ ప్రైస్ ఇండెక్స్, సెప్టెంబరు వచ్చేందు వచ్చేటప్పటికి 168.3 అయిపోయింది. ఆహార పదార్థాల ధరలను అదుపులో పెట్టమని ప్రధానమంత్రి అయిన వెంటనే యీ చర్యలన్నీ తీసుకున్న తరువాత, అన్ని రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రిల తలలన్నీ కూడగట్టిన తరువాత. ఎగ్జంప్లరీ పవర్స్ అన్నీ చేతిలో పెట్టుకున్న తరువాత, యిన్ని పనులు చేసిన తరువాత యింకా పరిస్థితి అధ్వాన్నం అయిపోతున్నదంటే చివరికి, పవర్ లెస్, యింపొటెంట్ అయిపోయినారు. ధరలు పెరుగుతూనే వున్నవి. 149.5 నుంచి 168.3 కు పెరిగింది. ఇది సెప్టెంబరు వరకు. నవంబరుకు పరిస్థితి ఎలావున్నది? ఆ లెక్కలన్నీ చూడండి, పరుసగా; కాబట్టి 'అసమర్థత' అంటే మీరు అసమర్థులలో కారో ఒక్కసారి పరిశీలించుకోండి. పరిశీలించుకొని, విమర్శను దృష్టిలో పెట్టుకుని కాస్త మొలకతాడు కట్టుకోవాలి గాని, అసమర్థులమీ అని స్వీప్టపడితే మాత్రం లాభంలేదు, దేశం ముందుకు పోదు, లేకపోతే దేశాన్ని యింకా సంక్షోభానికి గురిచేస్తారు అని మనవి జేస్తున్నాను. చివరకు యీ దేశంలో కరువువస్తే దానికి మీరే బాధ్యులు అవుతారు. ఆ బాధ్యతను మా నెత్తిపై వుంచుకోదలచుకోలేదు. ఇదిగో మేము ప్రభుత్వ దృష్టికి యీ విషయాలన్నీ తీసుకువచ్చాము అని చెప్పే బాధ్యత మాకు నెరవేరుతుంది. అందుకే యీ అవిశ్వాస తీర్మానం తీసుకురావడం జరిగింది, అయ్యా, మీరు దొంగవ్యాపారస్తులకు గేర్స్ పీరియడ్ యిస్తున్నారు. పదిహేను రోజులు పోయింది. రెండు నెలలు అయింది. తిండి లేక జనం గోలపెడుతూ వుంటే వారికి యిచ్చింది ఏమిటి? తుపాకులు, లాఠీ చార్జీలు, కొత్తగా కొమ్ములోచ్చిన దూడ తలవిసురుతుందట, కొత్తగా రాజ్యంలో అధికారానికి వచ్చి విసురుతున్నారు; ప్రజలపై. దాని భాగమే యిది. ఆహార పదార్థాల దొంగతనాన్ని బయటకు లాక్కొస్తుంటే మీ బాధ్యత ఏమిటి? గుంటూరులో మేము ఆనేక పర్యాయాలు, ఆనేకవిధాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చాము దిగజారుతున్న పరిస్థితులనుగూర్చి చెప్పాము. సప్లయ్ అందడంలేదు. చివరకు పెద్ద డిమాన్డ్స్ వేస్తే పెట్టాము. సత్కాగ్రహాలు చేశాము. చివరకు, అఖరుకు ఫుడ్ డిపోజిట్ వద్దకు, హోల్ సేల్ డిలర్ల వద్దకు ఫ్యాక్టరీస్ వద్దకు వెళ్ళి వాలంటరీ గ్లస్ పెట్టి అమ్మించడానికి ప్రయత్నించాము. లేదు అని వెనక్కు పంపిస్తూ వుంటే

మేము పోయి జండాలుపట్టుకుని వలంటీర్స్ వుండి రోజుకు 650 బస్తాలు దొంగ
మార్కెట్లోనుంచి బయటకుపోయే వాటిని దగ్గరవుండి ప్రజలకు యిప్పించాము.
650, 750 బస్తాల వరకు. మీకు తాధపడింది? ప్రజలకు ఆహారం దొరికిందని
సంతోషం కాదు. పాపం, వీరికి ఎర్ర జండాలుంటే తాధ. ముఖ్యమంత్రిగారు
అక్కడకుపోయి చెప్పినమాట ఏమిటి? విలిపించారు. నాగయ్య. ఎం. ఎల్. ఏ
గారిని, “ఏమండి మీరు ఏమి చేస్తున్నారు? మీరు జండాలు పట్టుకున్నారే.”
అని అడిగారు. వీరే కాదు, అందులో కాంగ్రెసువాదులు కూడా వున్నారు కాని
వారు కాంగ్రెసు జండాదగ్గరకు పోవడానికి కూడా సిద్ధపడ్డారు. కారణం ఏమిటి?
ఎవరివలన తిండి దొరకడంలేదు? ఎవరివలన దొంగమార్కెట్లోనికి పోతున్నది?
ఎవరివలన ధాన్యగారం అయిన గుంటూరులో ధాన్యం లేకుండా పోతున్నది?
గుంటూరు ముఖ్యమంత్రిగారి జిల్లా. గుంటూరు వంటి మహాపట్టణంలో బియ్యం
లేకుండా పోయింది. వలంటీర్స్ దగ్గరవుండి దొంగమార్కెట్ను బయటకు లాగ
డానికి ప్రయత్నించారు. ప్రజలకు ఆహారం సరఫరా చేయించడానికి ప్రయత్నిం
చాకు. మీరు మాత్రం ఏమీ చేయలేకపోయినారు. అక్కడికి తీసికెళ్ళి కాంపుల్స్
చూపించాము. ధాన్యం ఏమీ లేదు అంటున్నారు. డి. యస్ ఓ వెల్లి మిల్లు యజ
మానులతో మాట్లాడుతూ వుంటే ఆయనను ఒక మామూలు జీతగాడిక్రింద, వేతనం
తీసుకునే పాతేరుక్రింద లెక్కకట్టి మాట్లాడారు. “నువ్వెవరివయ్యా మాకు అడ్డం
రావడానికి? అన్నారు. ఎవరికి భయపడ్డారు? అక్కడవుండి ప్రజలకు సహక
రించే వాలంటీర్స్కు భయపడ్డారు. ఇది ఎందుకు చెబుతున్నానంటే — దొంగ
మార్కెట్టు ఎక్కడ వున్నదో పట్టుకోవడానికి మీ సి. ఐ. డీలకు సాధ్యం కాదు.
మీరు ప్రొహిబిషన్ పెట్టారు. గుంటూరు, లాలాపేట పోలీసు ప్రేక్షా వెనకే
నాలుగు ఒట్టలు వున్నాయి. పట్టుకోవడం మీకు చాతనయినదా? దొంగమార్
కెట్టులోనికి పోతున్న దానిని అరికట్టడం మీ ఆఫీసర్స్కు చాతనవుతున్నదా? ఎవ
రికి సాధ్యమవుతుందంటే—వీపులమీద. బళ్ళమీద వేసుకుని ఎవరయితే చేర్చారో,
ఆ లాగులబండ్ల ముతా, ఆ కార్మిక సంఘానికి సాధ్యం అవుతుంది. వారి సహ
కారం ఎప్పుడైనా తీసుకున్నారా మీరు? లేదు. వారంటే భయం. తగాదాలు
ఎక్కువవుతాయట. పదిహేడేళ్ళ పరిపాలనా అనంతరం, ఎగ్జిక్యూటివ్ అన్నీ
చేతిలో పెట్టుకున్న తరువాత కూడ ఆహారసమస్యను పరిష్కరించడానికి మీకేమి
సాధ్యం అయింది? ధరలను అదుపులో పెట్టడం మీకు సాధ్యం కావడంలేదు. ఇది
నంబర్ వన్ ఛార్జి. ముద్దాయిగా శ్రుత్యం యీ విషయంలో ముందుకు రావలసి
వుంటుందనేది ధృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. దేశంలో పంటలు ఎక్కువగా పండిచా
లని ప్లానింగ్ వై చాలా ఖర్చు చేశారు. కాని ఫలితాలు ఏవిధంగా వుంటు

న్నాయి? మొదటి ప్రణాళికలో 7.3 బిలియన్ రూపీస్, సెకెండ్ ప్లాన్ లో 9.5 ధర్డ్ ప్లాన్ లో 17.2 ఖర్చుపెడితే ఫలితాలు ఏవిధంగా వున్నాయి? గత మూడు సంవత్సరాలనుంచి పరిస్థితి ప్లాగ్ నెంట్, తరువాత రెండు సంవత్సరాలు డౌన్ వర్డ్ క్రిందకు దిగజారుతున్నది. పంటలు అధికంగా పండించడానికి గాను కావలసిన, అవసరమైన పనులు మీరు చేయలేదు. ఇక్రిగేషన్ పొటెన్షియాలిటీని అంతా మీరు ఉపయోగించుతున్నారా? 30 పర్సెంట్ ఇక్రిగేషన్ పొటెన్షియాలిటీ వేస్ట్ అయిపోతున్నది ఎందుకని? కాదా? అసలు మన రాష్ట్రంలో వై నా వున్న ఇక్రిగేషన్ పొటెన్షి. యాలిటీనంతా ఉపయోగించుకో గలుగుతున్నారా? రైతులకు కావలసిన పరపతి సౌకర్యాలున్నాయా? వారి భూముల మరమ్మత్తులకు కావలసిన పెట్టుబడు బడులను యివ్వగలుగు తున్నారా? ఇక్రిగేషన్ పొటెన్షియాలిటీనంతా సక్రమంగా ఉపయోగించుకోలేక పోవడం మొదటిది. రెండవది—ప్రాజెక్టు ఫేజింగ్. మన ఇక్రిగేషన్ మంత్రిగారు ప్రస్తుతం యక్కడలేరు. నాగార్జునసాగర్ కట్టడంలో ధరలు రోజురోజుకు ఎందుకు పెరిగిపోతున్నవి? 91 కోటి మొదటి ఫేజ్, ఇప్పటికి 146, 147 కోట్లకు పెరిగింది. ఇంకో నాలుగేళ్ళు పోతే యింకా పెరుగుతుంది. ఎవరు సిగ్గుపడాలండి? మేము ప్రొహిబిషన్ ఎత్తివేసి, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు కట్టమంటే, ప్రొహిబిషన్ రద్దుకాలేదు: త్రాగుడు యింకా ఎక్కువ అయిపోతున్నది. అవినీతి యింకా పెరిగిపోతున్నది. లంచగొండితనం పెరిగిపోతున్నది, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు వాయిదాపడింది. కేంద్రంనుంచి తేవడం మీకు చాతకాలేదు. ఎలోకేట్ చేయడం మీకు చాతకాలేదు. చివరకు, అసమర్థ తతో 91 నుంచి 147 కోట్లకు పెరిగింది. ఇంకా మేము సమర్థులమేనని చెప్పుకోవడానికి ధైర్యం కావాలి. సాహసం ఉండాలి.

సంవత్సరంలో పూర్తిచేయవలసిన చిన్న ప్రాజెక్టు కూడ పూర్తిచేయడానికి 4-5 ఏండ్లు తీసుకుంటూవుంటే దేశంలో ఆహార ఉత్పత్తి పెరుగుతుందనుకుంటే పొరపాటు. ప్రాజెక్టు ఫేజింగు, శాంక్షను, కంప్లీషను—వీటికి చేయవలసిన పని చేయడంలేదు. దేశంలో కరువురావడానికి యిదొక అసమర్థత. పండించగలిగిన మనరాష్ట్రం పండించాలి. కేరళను పండించమంటే మిరియాలు పండిస్తారు రాజస్థానును పండించమంటే వారికి యిబ్బందు లున్నాయి. పుష్కలంగా పండించి యితర రాష్ట్రాలకు పెట్టవలసిన మన రాష్ట్రంలో పంటలు పండింపనిది ప్రభుత్వంమీద రెండవ చార్జిగా పెట్టుతున్నాను. రైతులకు ఫారం క్రెడిట్స్ ఏమి యిస్తున్నాడు? రైతులదగ్గర 24 రూపాయలకు కాని, బ్యాంకులలో నిలవ చేసి 37 1/2 రు. లకు అమ్ముతుంటే అటువంటి నిలవ వ్యాపారస్థులకు బ్యాంకులు లోన్ను యిస్తున్నాయి. పెడబాల్లు బ్యాంకులు వారికిచ్చే లోను 128 కోట్లు.

రైతులు పండించాలంటే దేశంలో పెట్టుబడి లేదు. ప్రభుత్వం యివ్వదు, ఎరువులు పుష్కలంగా యివ్వదు, విత్తనాలు యివ్వదు. వ్యవసాయ పనిమట్లు యివ్వరు. దీని కంతకూ కారణం ఎవ్వరు? పండించే రైతులను ప్రోత్సహించి తగు ధరలు యిచ్చారా? వాటికి ప్రభుత్వం సమాధానం చెప్పకుండా ఎప్పుడూ రష్యా, చైనా అంటూ—యీ జిమ్మోస్కిన్ వారి శాధ్యతను తొలగించలేవని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. నేనెప్పుడు ఆవిషయంలోకి పోను. కాని కావాలంటే సమాధానం చెప్పగలను. నాలుగవ విషయం, భూ సంస్కరణలు పెట్టాలని ప్లానింగు కమిషను ఒక స్టడీ టీమ్ వేసింది. దేశంలో పంటలెందుకు పండడం లేదంటే ఆ స్టడీ స్కిమ్ చెప్పింది భూ సంస్కరణలు కాగితాలమీదనే వున్నాయికాని అమల్లోకి రాలేదని. లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారు మొన్న చీవాట్లు పెట్టారు. ఆంధ్రదేశం యీ విషయంలో చురుకుగా చేయలేదని, నేను ఒక ప్రశ్న వేస్తాను చెప్పమనండి. సీలింగు ఆక్టు పెట్టి ఎన్నేళ్ళయింది? ఆ ఆసెంబ్లీలోకి మేము రాకముందు పెట్టారు. దానికి కమిటీ వేయడానికి, ఆ కమిటీ తిరగడానికి చట్టం తేవడానికి ఆసెంబ్లీలో పెట్టిన ఖర్చు ఎంత? మూడేండ్లకు వైగాంఅయితే సీలింగు ఆక్టు ప్రకారం అదనంగా ప్రభుత్వమునకు వచ్చిన భూమి లెక్కఎంత? ఆ ఆక్టు ఎందుకు నాలిక గీసుకోడానికా? లేక యీ కాలంలో చలిమంట వేసుకోడానికా? ఎంతభూమి పంచారు? ఏ ప్రభుత్వ మునకైనా సిగ్గు వుండాలి. చేతకాలేదని రాజీనామా ఇవ్వాలి. ఖోస్లా కమిటీ నిరుత్పన్నత పయోగ పెట్టని దద్దమ్మలని రిమార్కు చేసింది. సీలింగు ఆక్టు పెట్టి సెంటు పొలం పంచలేని ప్రభుత్వం దద్దమ్మ. రాజీనామా యివ్వాలి. ప్రజలకు శాధ్యత జవాబు చెప్పాలి. భూ సంస్కరణలు ఎంతవరకు నెరవేర్చారంటే సమాధానం లేదు. బంజరు భూముల పంపిణీ ఏమయింది? 15 సంవత్సరాలనుంచీ వున్న రైతు ఎకరానికి 16 బస్తాలు పండిస్తుంటే దేశానికి అన్నదాతవు, దేశానికి తిండిపెట్టావు అని సంతోషించకుండా ఇరవైరెట్ల పెనాబ్టి—225 రు.లు—పెనాబ్టి వేయడమా? ప్రభుత్వం దేశంలో పంటలు పండించటానికే వుందా? దేశంలో తిండిపెట్టడానికి వుందా? విధానాలలో మార్పులు తేకుండా, లెక్కలు పెట్టి, గారడీచేసి యీ కంట్రీలు పెట్టాము, ఆ రెస్ట్రిక్టను పెట్టాము అని కబుర్లు చెప్పడం, కాగితాల మీద వ్రాయడం—ఇదంతా మోసం, దగా తప్ప మరొకటికాదు. ఈ విధానం దేశానికి తిండిపెట్టేది కాదు. పుస్తకాలు చదువుకోవాలట. మేము చదువు తున్నాము, వారిని కరాచీ తీర్మానం చదువుకోమనండి. పండిట్ నెహ్రూ వ్రాసిన ఆటోబయోగ్రఫీ లేక ది గ్లింపెస్ ఆఫ్ వరల్డ్ హిస్టరీ చదవమనండి. వారి వాగ్దానాలు చదవమనండి, ప్రకటనలు చూడమనండి, చెప్పిన మాటలేమిటి, చేసే పనులేమిటి? దేశాన్ని ముందుకు తీసుకుపోయే విధానాలను తు.చ. తప్ప

కుడా, నిజాయతీగా, నిష్కర్షగా ఆచరణలో పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారా? అట్టి ప్రయత్నం చేయడంలో కఠినం కావడంవల్లనే యీ విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానం రావడానికి కారణం అయింది. ఆచరణలో మార్పులు లేకపోతే చేయ గలిగిందేమీలేదు. పి.సి. జైన్, అలహాబాద్ యూనివర్సిటీలో ఎకనామిక్స్ ప్రొఫెసరుగారు ఒకటి వ్రాశారు. The Indian economy has suffered from high pricing pressure; in the first six months of 1963-64, the price-rise is the highest ever recorded in India ఇవన్నీ వారి చెవి కేకవు. చదువుకోరు. వారికి నొప్పిగా వుండేవి చదవడం మానేస్తారు. ఒక సంవత్సరం లోనే ఫుడ్ గ్రెయిన్స్ లో 25 శత్రుంతు ఇంక్రిజు. ఇవన్నీ ఆఫీషియల్ డేటా లోనే. దొంగమార్కెటులోకి పోతే ఎవరికి అందదు. ఇది హనుమంతుడి తోక వంటిది నెల్లూరునుంచి వెడతూ బాపట్లలో వరదలువచ్చి బ్యాన్స్ పోర్టు డిఫి కట్టివచ్చి జక్కరోజు అక్కడ అగితే ఆ ఒక్కరోజులోను బస్తా బియ్యం ధర 6 రు.లు పెరిగింది. పశువులకు ఏమి చేయడానికి చేతనవుతుంది? ఫుడ్ గ్రెయిన్స్ మీద డిస్ట్రిబ్యూషన్ మీద కించిత్తు అధికారమైనావుంటే చేతనవుతుంది కాని వారికి అధికారంలేదు. అహింసమంత్రీగారు పార్టీ సమావేశంలో చెప్పారట: నిజంగా పశువుల కన్నుకప్పి ఎంత ధాన్యం రోడ్ ద్వారా రవాణా అవుతున్నదో తెలియదు. అనంతపురం జిల్లాకు 3 వేల టన్నుల బియ్యం కాపాలని కలెక్టరుగారు కోరారు, 5 వేల టన్నులు రాష్ట్ర పశువుల సంపింది. అయినా, కొరత తీరలేదు. ఈ ధాన్యమంతా మైసూరుకు పోయింది, అని. ఈ ముఖారి రాగం ఎందుకు?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—ఆ మాట సర్వ అబద్ధం.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:—పత్రికలలో పడింది వారు డిన్నె చేస్తే వాస్తవం తెలుస్తుంది పత్రికలలో వారి స్టేటుమెంటు వచ్చినప్పుడు మేము కోడ్ చేస్తుంటే అది అబద్ధం అంటే యిక ఎట్లా? అట్లా అయితే వారి ఉపన్యాసాల కాపీలు తీసి పంపిస్తే మూట్లాడతాము. పత్రికలు పనికిరావు. ఆఫీషియల్ రికార్డు పనికిరావు, మేము చెప్పేది మంత్రులు కాదటారు, ఇంక ఎట్లా? పత్రికలలో వున్నది మేము చెబుతుంటే వారు అది కాదని డిన్నె చేస్తూ స్టేటుమెంటు యివ్వాలి. పత్రికలలో పడ్డతరువాత పది, కరవై రోజుల తరువాత మేము చెబుతుంటే—వారు డిన్నె చేస్తే మేము అనలేదు అనుకుంటాము. ధరల పెరుగుదలవల్ల కన్సూమర్స్ దెబ్బతింటారు. పీపుల్స్ కెహిసిటీ టు సేవ్ దెబ్బతింటోంది రిసోర్సెస్ ఫార్మేషను దెబ్బతింటోంది, కాన్స్ట్రక్షన్ డిస్ లోకేట్ అవుతోంది. ఎకనమీ దెబ్బతింది.

తోంది. It is not only a humanitarian problem, it is also a national problem and a problem for our economic development. వారు నీరోచక్రవర్తుల్లా నిద్రపోయి కూర్చోవచ్చు. ధరలు పెరుగుతున్నాయి, వారి ఉపన్యాసాలు మాత్రం మిగులుతున్నాయి. గంటలు మాట్లాడుతున్నారు, జబర్దస్తీ చేస్తున్నారు, పోలీసును పయోగిస్తున్నారు, కాని ధరలను పుల్తో పెట్టడం చేత కావడంలేదు. ఇది వారి అసమర్థత అని తేలిపోయింది. దానిని వారిదృష్టికి తేకపోవడం మా జాధ్యత కాదని ఇది తెచ్చాము. 60-61లోనే రిజర్వుబ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా వారు ఒక మైల్డ్ పాచ్చరిక చేశారు, ధరలు పెరుగుతున్నాయి, రేట్ ఆఫ్ ఎకనామిక్ గ్రోత్ హిందర్ ఆవుతోంది అని వారు పాచ్చరికలు చేస్తే అవి లెక్కలేవు, అపోజిషను పాచ్చరికలు లెక్కలేవు. అర్థికశాస్త్రవేత్తలు చెబుతున్నా కూడా వినకుండా చేసినందుకు కేంద్రంగాని, రాష్ట్రంగాని—దీనికంతకూ జాధ్యత వారిదని స్పష్టంగా చెప్పాలి. దానినుంచి తప్పకోడానికి అవకాశంలేదు.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి:—ఆన్ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్. నో-కాన్సిడెన్సు మోషనుపై చర్చ జరుగుతున్న సందర్భంలో ఇప్పుడు ప్రతిపక్ష సభ్యులు సమాధానం యివ్వడం జరుగుతోంది. ముఖ్యమంత్రిగారుగాని, రెవిన్యూ మంత్రిగారుగాని, అర్థికమంత్రిగారు, పంచాయితీరాజ్ మంత్రిగారుగాని ఎవ్వరూ లేరు, ముగ్గురు మంత్రులు మాత్రం వున్నారు, వారిలో హోమ్ మంత్రిగారికి ఏమి మాట్లాడుతున్నారో అర్థంకాదు. ఇంకొక మంత్రిగారు అర్థంచేసుకునే స్థితిలో లేరు. ఒకేమంత్రి బలరామిరెడ్డిగారు కూర్చునివున్నారు. మంత్రిలంతా ఇక్కడ వుండా అని మీరు రూలింగు యివ్వడం న్యాయమని మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—ఇందులో పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ లేదు.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి:—15 మంది మంత్రులందరూ ఒక్క మంత్రిగారే హౌస్ లోవుంటే ఇది హౌస్ ను అగౌరవ పరచడం తప్ప మరొకటి కాదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఒక్క మంత్రిగారున్నాకదా.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ:—మంత్రులు కచ్చాపచ్చా కబుర్లు చెబితే పనికిరాదని గమనించాలి. మొట్టమొదటి కారణం, మనీ సప్లయ ఎక్కువ చేస్తున్నారు. గూడ్స్ ప్యాక్షనుకంటే. ఫ్లైప్లాన్ లో మనీ సప్లయ 12 అయితే ఇంక్రిజ్ ఇన్ నేషనల్ ఇన్ కం 18. సెకండ్ ప్లానులో 29 అయితే ఇంక్రిజ్ ఇన్ నేషనల్ ఇన్ కం 20. మూడవ ప్లానులో మొదటి 8 సంవత్సరాలలో మనీ సప్లయ 31

అయితే నేషనల్ ఇన్ కంలో అభివృద్ధి 8, కొమ్ము ఎటువంటిది? నేషనల్ ఇన్ కం తగ్గుతోంది, మనీ సప్లయ పెరుగుతోంది. ఇది సమర్థతా లేక అసమర్థత? ఇది తెలిసిన ఇకనామిక్స్ లేక అస్యక్తతో చేసినదా? ఇది వారి చేతులు దాటి పోతోంది, మొదటి స్థానులో విలిగి కొట్ట డిఫిసిట్ ఫైనాన్సింగ్ పెట్టారు. సెకండ్ స్థానులో అది 948 కి పెరిగింది. అప్పుడు ఫైర్లింగ్ బాలెన్స్ పున్నాయి కాబట్టి బ్రతికి బయటపడ్డారు.

First period లో కొంచెం food production పెరిగింది; దానితో బైట పడ్డారు. మూడవ ప్రణాళిక మనం ప్లాన్ మొత్తానికి 550 కోట్లు deficit financing నిర్ణయించుకుంటే ఇప్పటికే 674 కోట్లు money supply పెంచారు. ఈ ప్లాన్ లో ఎక్కడ ఉన్నారో ఇప్పటికీ? అయిదు సంవత్సరాలలో చేయవలసిన దానికంటే మూడు సంవత్సరాలలోనే పెరిగిపోతే, economy చేతులు దాటిపోవడానికి ప్రతిపక్షం కేకలు, కూటాలు కారణం అంటే ఏమి లాభం? దానికి మీ విధానాలు కారణమని మరచి పోవద్దని క్రిందనుంచి వైకి పోయి తప్పుకోడానికి ప్రయత్నం చేయవద్దని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ hoarding కు అంతకూ black money కారణమని నందాగారు చెబుతున్నారు. 2500 కోట్లు regular currency ఉంది. పట్నాయక్ గారు, నందాగారు ఇతరులు చెబుతున్నదానిని బట్టి మూడు వేలనుంచి అయిదు వేల వరకు black money ఉంది, Regular money కి తోడుగా దానికి రెట్టింపు, కనీసం దానంత అయినా, ఉన్నది. రెండు ప్రవాహాలు నడుస్తూంటే మురుగు కూపంలో ఉన్నదానిని సహించి ఆ దుర్వాసనతో సమానంగా ప్రయాణం చేస్తుంటే మీ ప్రభుత్వం ఈ దుస్థితి నుంచి బైట పడుతుందనే నమ్మిక నాకు లేదు. మేము మాత్రమే సమర్థులము, మా రాజ్యము, మేము తప్ప మీలో సమర్థులులేరు, ప్రతి పక్షాలు కీచులాడుకుంటున్నారు, మేము హాయిగా పున్నాము అంటూ నికరంగా ముఖ్యమంత్రిగారు చెబితే మీరు పోయే బాట చిక్కు బాట అని చెప్పవలసి ఉన్నది, Regular currency కి రెట్టింపు బ్లాక్ మనీ నడుస్తుంటే దానిని అరుపులో పెట్టలేని ప్రభుత్వాన్ని సమర్థులని అంటే ఆ సాహసము మాకు లేదు, మీకుండాని ఏమైనా అనుకుంటే. Developing economy లో ఇవన్నీ తప్పవు అని చెబుతారు. ఈజిప్టు ఉన్నది. అక్కడ మనకంటే double the rate national economy grow అవుతోంది, అయినా అక్కడ prices stable గా ఉన్నాయి. దానికి కారణం ఏమిటో ఒక కమిటీ వేసి కాని ముఖ్యమంత్రులు కేంద్ర మంత్రులు ఒక డెలిగేషన్ గా వెళ్లి కాని తొలి పాఠాలు నేర్చుకొని రండి, అక్కడ మొత్తం national economy చేతులలో పెట్టుకున్నారు. Rate of production పెరగడానికి చర్యలు తీసుకున్నారు. Key industries నేషనల్

స్వెస్టర్ లోనికి తీసుకు వచ్చారు. బాంకులు నేషనలైజ్ చేసి economy ని control చేసే veins ప్రభుత్వం చేతుల్లో పెట్టుకుని నడుపుతూ వుంటే rate of growth double అయినది; prices stable గానే ఉన్నాయి. మనకు rate of growth 8.8 అయితే inflation మాత్రం 3% వరకు పోయింది మీ పాలసీ లను గురించి పరిశీలించుకోండి; ఇతరత్రా పోయే పనులు మాత్రం చేయవద్దని మనవి చేస్తున్నాను. చవుక ఓపోలు, cheap grain depots, fair price shops అవసరమైన చోట్ల రేషనింగ్—విటర్నింగ్కి సప్లయ గ్యారంటీ చేసుకోవాలంటే ధాన్యం కొని నిలువ చేసుకోవడానికి రంగంలోనికి రావాలి. మీరు రారు. Food-grains Corporation ఎవరి ద్వారా కొంటారు—ప్రయివేటు వ్యాపారస్థుల ద్వారా, అయింది—అప్పుడే వారికింద చేరి శుక్రూష చేయడానికి మీరు అంగీకరించారు. వారు కొని మీకు ఇస్తే మీకు గంజినీళ్లు పడతాయి. వారు ఎక్కడైనా dead lock create చేస్తే తరువాత గజేంద్రమోడం పడతారు. మద్రాసు మంత్రి వెంకట్రామన్ గారు మద్రాసు తీసుకురావాలని ప్రయివేటు డిలర్లను కోరితే వారు కేరళ తీసుకు పోయారని మమ్మల్ని దగా చేసారని వారు చెప్పారు. మీరుకూడ అట్లాగే చెబుతారు. వారిని సమ్మాము, దగా చేసారని అంటారు. సుబ్రహ్మణ్యం గారు అదే అంటారు, వారి ముందు సాష్టాంగపడే పని మానుకోండి. వెంటనే మార్కెటులోనికి రావాలి, ధాన్యం వచ్చింది, ఎవరు ఉన్నారు మార్కెటులో? ప్రభుత్వం ఉన్నదా ? ఈ ధరకు కొనే దిక్కు లేకపోతే శ్రీకాకుళం జిల్లాలో విలువ వేసుకునే కొంటున్నారు. వారికి క్రెడిట్ ఇచ్చారు. ఎక్కడ ఉంది గవర్నమెంటు ? కార్పొరేషన్ ఎక్కడ ఉంది? మార్కెట్లో వస్తారా. జూలైలో వస్తారా? ఇప్పుడు మార్కెటులోనికి రాకుండా చివరకు 10 లక్షల టన్నులు కొంటామని బలరామిరెడ్డిగారు అంటున్నారు. అందులో 8 లక్షల టన్నులు ఇతర రాష్ట్రాల కోసమే; రెండు లక్షల టన్నులే మనకు అబ్లాక్ మార్కెటు అరికట్టడానికి మీరు నష్టయి చేయడానికి మార్కెటులో ధాన్యాన్ని పుష్కలంగా కొని ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో పెట్టుకోనిదే cheap grain depots ఏమీ నిర్వహించలేదు, 60 లక్షలు ఇస్తామని చెప్పి జోలి పట్టుకుని తిరిగే దుర్గతి పడుతుంది. అటువంటి దుర్గతికి పోవద్దు. మీ చేతులలో పెట్టుకోండి కొనండి, బాంకులనుంచి తీసుకోండి—ఆ రకంగా చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. వాటిపై popular food committees ను వేసి వాటి అజమాయిషీ లేకుండానే నిర్వహిస్తామని అంటే ప్రొహిబిషన్ కు పట్టిన గతే పడుతుంది. ప్రొహిబిషన్ ఏమీ చేసారో మీకు తెలియదా? కార్మికవర్గం గురించి ఒకమాట చెప్పాలి, ధరలు పెరుగుతున్నాయి. దేశంలో లాభాలు పెరగడం లేదా? మన దేశంలో వ్యాపారం చేసే విదేశీ వ్యాపారస్థులు official band

quasi-official reports ప్రకారమే ప్రపంచంలో ఏదేశంలో రానంత లాభాలు పొందుతున్నారు. వారి లాభాలు పెరిగాయి; కార్మిక వర్గం జీతాలు? Wage Boards వేసారు. ముఖ్యమంత్రిగారి స్వంత జిల్లా మిగతా వాటికంటె కూడా, jute mills wage boards concrete గా ప్రతి individual unit కు వెళ్ళి పరిశీలించి రేట్లు నిర్ణయించారు. ఏ wage board అట్లా నిర్ణయించలేదు. నిర్ణయించిన దానిని లేబర్ డిపార్టుమెంటు కమిషనర్ నుంచి implement చేయాలని సర్క్యులర్లు పోయాయి, కాని implement చేయడానికి నిరాకరించారు. దానిక్రింద రాయబారాలు జరిగాయి. రాయబారాలు విఫలము అయితే ప్రభుత్వం జోక్యం పెట్టుకోక పోతే గత్యంతరంలేక కార్మికులు సమ్మె చేస్తే—యజమానిని ఏమీ చేయలేకపోయి నప్పటికి దానిని tribunal కు refer చేసి సమ్మెనిషిద్దం అన్నారు. ఎవరి పాలసీ ఇది? చోలార్కర్ కు ఏశెంట్లా, లేక కార్మికుల ప్రతినిధులూ మీరు? ఎవరి తరపున మీరు పని చేశారు? ఎందుకు మీరు ఆడుకోరు? మీరు వేసిన wage board లో experts ఉభయ పార్టీల ప్రతినిధులు చేసిన రికమెండేషన్లు మూనివేసి మరొక జడ్జి తీర్పుకు పంపే అసమర్థత ప్రభుత్వానికి ఎందుకు ఉండాలి? కేంద్ర మంత్రిగారిని అడిగితే నాకు ఏమీ చాతకాదు, చట్టంలో నాకు హక్కు లేదు అన్నారు. అటువంటి చట్టాలు చేసుకుని కూర్చున్నారు. Minimum wages విషయం పరిశీలిస్తున్నారా? ధరలు పెరుగుతున్నాయి. వాటిని పరిశీలించడానికి అలోచిస్తున్నారా? indexలో ఎంతో fraud జరుగుతోందని, దానిని పరిశీలించాలని, ఒక expert committee పేయాలని అడుగుతూంటే—క్రిందటి సమావేశంలో అడిగాము—దానిని పేయడానికి కనీసం ఏమైనా అలోచన ఉన్నదా? రాష్ట్ర పరిశ్రమలలో ఒక ఉక్కు కార్యాలయం వస్తుందని అందరూ ఎదురు చూస్తున్నారు. ఇన్నాళ్ళనుంచి మోగింది విశాఖపట్టణం అని; ఇప్పుడు ఆ మ్రోత మ్రోగడం లేదు. ఎందుకు మ్రోగడంలేదో మాకు అర్థం కావడంలేదు. సంజీవరెడ్డిగారు మహాబాబ్ నగర్ లో ఉపన్యాసం ఇచ్చారట—నాలుగు దశాబ్ద రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు కూర్చుని సమావేశమై ఏక్కడ ఉండాలి నిర్ణయించుకోండి అని. రామేశ్వరం పోయినా శనేశ్వరం తప్ప లేదు. సంజీవరెడ్డిగారు కేంద్రంలోకి పోయినా మనకు అదేగతి, నాకు right ఉన్నది అడగడానికి. 1961 నుంచి 1965 వరకు industrial income of India 34.94 అయితే మన రాష్ట్రం 7.49, బడుగు రాష్ట్రం రెండవ ప్లాన్ లో పబ్లిక్ సెక్టర్ లో 2500 కోట్లు పరిశ్రమలకు ఇస్తే మనకు వచ్చినది 40 కోట్లు మాత్రమే—16%. ఎవరు సిగ్గుపడాలి? మూడవ ప్లానులో 1261 కోట్లు మొత్తం దేశంలో ఇస్తే మనకు వచ్చింది 49 కోట్లు—38%. Regional imbalance పోవాలని చట్టాలున్నాయి; తీర్మానాలున్నాయి మన రాష్ట్రంలో steel plant రావడానికి ఏ

మైనా ప్రయత్నం చేస్తున్నారా? ఇప్పటికే హిందుస్థాన్ స్టీల్ లిమిటెడ్ వారి Economic Adviser ధనీయో, ఎవరో, రికమెండేషను చేశారట మధ్యప్రదేశ్ లోనికి అని, సేలంవారు కూడా దానిపై కన్నులు వేసుకుని కూర్చున్నారు. కేంద్రంలో Heavy industries మంత్రి మనవారున్నప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏ మైనా చురుగ్గా పని చేస్తున్నదా? లేక చేయి జారిన తరువాత మరల ముఖారి రాగమో, గజేంద్రమోక్షమో పడతారా? ఈ విషయంలో ప్రభుత్వ శాస్త్ర్యత చాలా ఉన్నది; లేకపోతే చాలా నష్టపోతాము చాలా విషయాలున్నాయి. ఆఖరి విషయం—మనం 200 పర్సెంటు ప్రజాస్వామ్యంలో ఉన్నామని అన్నారు, నాలుగు పాదాల నడుస్తోందట, వాలుగు పాదాల నడిచేది ఏమిటో మనకు తెలుసు. ఇది నాలుగు పాదాల ప్రజాస్వామ్యం! రేపల్లెలో ఒకతను పోలీసు కస్టడీలో చని పోయాడంటే ఆత్మహత్య అన్నారు. పోలీసు కస్టడీలో ఉన్నవారికి ఆత్మహత్య చేసుకునే పరికరాలు సప్లయ్ చేసే దేశం ఇది, ఏనుపాదంగారు చెప్పిన విషయం ఉంది. స్వయంగా లెటర్సు వ్రాస్తే, call attention ఇస్తే ఆయనను అవమాన పరచిన ఆఫీసరుమీద చర్య తీసుకునే బదులు ఆఫీసరునే సమర్థిస్తున్నారు మార్కాపురం పోలీసు కాల్పులకు judicial enquiry వేయరు. ఏమగుండ్లు వెనుక ప్రక్క తగిలినా ఆలోచించరు. దానిని పంశీలించడానికి ప్రయత్నం చేయరు. District Cooperative Officer East Godavary జిల్లాలో 1963 నవంబరులో ఆకస్మికంగా చచ్చిపోయారు—missing complaints వచ్చాయి. కొడుకు, బావమరది చ్రాసారు. నేను ప్రశ్న పంపాను. ముఖ్యమంత్రిగారికి ఇదివరకే తెలుసు. Home department కు వెళ్ళినా ఇంతవరకు enquiry లేదు. పంచాయతీ రాజ్యం ఎట్లా ఉన్నదో చెప్పమంటారా?

నల్లపాడు పంచాయతీ సమితి ఎన్నికలు జరుగుతూవుంటే—కోర్టులమీద మేము ప్రయోగం చేస్తున్నామని స్పీకరుగారుకూడా కొంచెం point out చేశారు. నల్లపాడు పంచాయతీ సమితి ఎన్నికలు జరుగుతూవుంటే పది గంటలకి పై ఆర్డరు పడకొండు గంటలకు వెకేట్ అవుతుంది. పది గంటలకు పై ఆర్డరు ఇచ్చిన ఆయన పడకొండు గంటలకు వెకేట్ కూడా చేస్తాడు. దానికి వెనుకవున్న గాథ ఏమిటండీ? చరిత్ర ఏమిటండీ? పెదకాకాని సమితి ఎన్నికలు జరుగుతూవుంటే పై యిచ్చి మళ్ళా ఎన్నికలు జరిగేలోపల ప్రాదరాబాదునుంచి M.L.C. ని తెలుగురానివాడ్ని తీసుకువచ్చి సమితిలో పెట్టి, సభ్యునిగా నమోదు చేయించుకొని మెజారిటీ సంపాదించుకుని చేసే ప్రయత్నాలన్నీ తప్పుతాయనికాదు గాని యివన్నీ ప్రజాస్వామ్యం 200% ! ఇలాంటివి బాధతో చెబుతున్నాం. కాని మాకు తెలియకపోదు. కావాలంటే ఉదాహరణలు యిస్తాం. కావలసినన్ని చెబుతాం.

కాని ఇది ప్రజాస్వామ్యం అంటే ఇది మాత్రం ప్రజాస్వామ్యం కాని షడ్భులలో నడుస్తున్నది. వాళ్ళ ఆధికారాన్ని ఉపయోగపరచి చేసేవని అని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. మరొకటి కాదు. గుంటూరు యునిసిపాలిటీ వుంది. మేము అనేక సార్లు చెప్పాము. నాలుగు వార్డులున్నాయి. చేబ్రోలు హనుమయ్యగారు చైర్మన్. వైస్ చైర్మను శనక్కాయల అంకన్నగారు. ఇవాళ ప్రముఖ కాంగ్రెస్ వాది చావలి సూర్యనారాయణగారు, మాజీచైర్మను రాచపూడి సుబ్బారావుగారు. ఈ నలుగురి వార్డులు 2,500 వోట్లతో రెండేసి సీట్లు పిళ్ళ వెనకాల ఒకతోక. కమ్యూనిస్టుపార్టీ గెలిచిన నాలుగు వార్డులలో 18 వేలవోట్లు నాలుగు సీట్లకు 18 వేలు వోట్లుపెట్టి నాలుగు సీట్లు యిస్తే 10 వేల వోట్లకు 8 సీట్లు వుచ్చుకునే ప్రజాస్వామ్యం. నాలుగు పాదాల ప్రజాస్వామ్యం ఇవన్నీ చెబితే వాళ్ళకు ఎక్కపు. వారు ఆలోచించరు. కాని ప్రజాస్వామ్యం మాత్రం 200% పోతుందని పెద్ద ఉపన్యాసము దండే కాన్వక్రమం మాత్రం తప్పని చెప్ప దలుచుకొన్నాను. చిలుకపాడు పంచాయితీలో గ్రామ మునసబు తన 17 ఏళ్ల మైనరు కొడుకును తెచ్చి ప్రెసిడెంటు చేశాడు. కంప్లయింట్ వచ్చింది జూలై నెలలో. ఇప్పటికీ విచారణలేదు, మునసబు కొడుకు డిగ్రీ మునసబుకు తెలియదా? కరణం, మునసబు ఏకమై వోటు మైనరుకిస్తే ప్రభుత్వం చర్యతీసుకో నక్కరలేదా? ఇలాంటివన్నీ ఒక ఉదాహరణ చెప్పాను. అఖరు విషయం ఏమిటంటే గుంటూరు A.I.C.C. గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు ఎందుకో ఒక్క విషయాన్ని తప్పకొన్నారు సమాధానం చెప్పడానికి. గుంటూరు కాంగ్రెస్ మహాసభ జరిగినప్పటికీ మేము జరుపుకున్నాం. వచ్చిన అతిథుల్ని చాలా గౌరవించండి. ఆంధ్రదేశం మర్యాద ఉండనివ్వండి. ఆ పేరుతో టవును బాగుపడితే ఆనందిస్తాం అందరమూ, ఆ పేరుతో స్టేడియం బాగుపడితే చాలా సంతోషమని అనేక బహిరంగ సభలలో చెప్పాము. స్టేడియం వరకు గవర్నమెంటల్ క్లబ్ ఫియరెన్స్ ఎంతవున్నా ఆమోదిస్తామని కలెక్టరుతో చెప్పాము. కాని లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి వచ్చిన సందర్భం ఏమిటి? A.I.C.C. సమావేశం సందర్భాన జరిగిన బహిరంగ సభ ఏమిటి? A.I.C.C. సమావేశం సందర్భంలో జరిగిన కాంగ్రెసు బహిరంగసభ. దానికి అధ్యక్షులు ఎవరు? ఆలిండియా కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు శ్రీ కామరాజునాథార్ అయితే ఆ బహిరంగ సభకు ఖర్చు ఎవరు పెట్టుకోవాలి? అక్కడ parade grounds లో జరిగినటువంటి బహిరంగ సభకు ఖర్చు 9 500 ఎవరు భరించారండి? దానికి ఎందుకు సమాధానం చెప్పరు? జరిగిన సమావేశం ఎవరిది? A.I.C.C. డి. రాజకీయ పార్టీ డి. వారు వేసిన zinc sheds పది వేలమందిని accommodate చేసినవి ఎక్కడినుంచి వచ్చాయి.

వాళ్ల డిపార్టుమెంటుకి quotas యిచ్చి ఆ quotas delivery తీసుకున్న తరువాత destiny చేరేలోపల డిపార్టుమెంటుకి instructions ఏమిటంటే దాడిలో మా A.I.C.C. పెండాల్ దగ్గర వదిలి పెట్టండి. మేము erection చేయించుకుంటాం, మీరు కాపలా కాసుకోండి, sheds కి మాత్రం మీదే శాధ్యత, అఫీ సర్లంతా కాపలాకాని వెళ్ళేటప్పుడు మీవాటిని తీసుకొని destiny కి తీసుకొని వెళ్లండని చేశారుకదా చెప్పునుండి సమాధానం. 50 వేల రూపాయలున్నేడియం కమిటీ ఫండ్స్ స్టేడియం కమిటీ సమావేశం లేకుండా ఖర్చుపెడితే ఒకాయన కోర్టుకు వెళతానని అంటే ఆయనను ప్రాధేయపడి మళ్ళీ వేస్తాం. మళ్ళీ వేస్తాం అని ప్రాధేయపడ వలసిన పని ఎందుకు తిగింది ప్రభుత్వానికి? దేనికి చెబుతున్నాం అంటే వారు మహానభ జరిపారు. మేమూ మహానభ జరిపినాము. వారి లక్షలు మాకు ఆక్కరలేదు. వారి కోట్లు ఎక్కడనుంచి తెచ్చుకొంటారో, తెచ్చుకున్నారో మాకు తెలుసును. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో బస్సు ఓనర్లు అందరినీ నేషనలైజేషను గురించి చర్చిస్తామని సర్కులరు పంపించి వచ్చిన తరువాత చేసిన పనిమిటి? అంతా బస్సుకు వంద రూపాయలు చందా ఎవరండి కో ఆపరేటివు మినిస్టరు రైసు మిల్లర్లకు చిన్న మిల్లయితే 150 రూపాయలా? మధ్య రకం మిల్లయితే 225 రూపాయలా పెద్ద మిల్లయితే 300 రూపాయలా? కోటాలువేసి మంత్రులు తీసుకొని డిపార్టుమెంటును ఉపయోగపరచి వసూలు చేసిపెట్టేది సరియైనదికాదు. రాజకీయ ప్రతిష్టతో అభిమానించే వాడిదగ్గర వేయించుకోండి, అతిథులకు ఆతిథ్యం ఇవ్వండి ఇతర రాష్ట్రాలలో మన రాష్ట్రం మంచి అనిపించండి అభ్యంతరంలేదు. మేమూ చేశాము. 18 వేలతో చేశాము. మహానభ చేశాము. 18 వేలండి. 9 వేలు తిండికండి. వారిది 3 రోజులు సమావేశం. 400 ప్రతినిధులు, మారి ఆరు రోజులు సమావేశం. ప్రతినిధులు 750 మంది.

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి :—ఇతరులకుకూడా అన్ని facilities ఇస్తున్నాం.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—మేము ఏది తీసుకున్నా ప్రతిఫలం యిచ్చాము. మునిసి పాలిటీ అఫీసులు తీసుకుంటే rent యిచ్చి తీసుకున్నాం. Rice quota తీసుకుంటే తీసుకున్నది. మిగిలితే surrender చేస్తామని తీసుకున్నాం. ఆరువేల బస్తాలుయిచ్చి 1200 వేలబస్తాలు ఉపయోగపడితే మిగతా 4800 బస్తాలు 37k 1/2కి 87 1/2 కి అమ్ముకొనడానికి మేము రైసెన్స్ యివ్వలేదండి. దానికి తనిఖీ లేకుండా పోలేదు. కాబట్టి ఇలాంటి విషయాలలో శాధ్యతగా అలోచించ వలసి ఉందని మరచిపోతే అదికాదు. సీరియస్ గా ఎందుకు పెట్టాము? అసామాప్తి

కాని ప్రభుత్వ విధానాలలో మార్పు రావాలి. ప్రభుత్వ విధానం మార్పు కోసం దేశం ఈ స్థితిలో ఉన్నది. అలా పోవడానికి వారు సాధ్యమవుతారని చెప్పడానికి గట్టిగా చెబుతున్నాం. ఆ బాధ్యత ముగిసిన రాకుండా కనిసం ప్రజలలో ఒక హెచ్చరిక చేసి చేయగలిగిన పనిచేశాము. వారు వినలేదు అని మాటలు చెబుతున్నాం. శ్రీ లుకలాపు లెక్కణదాసుగారు చెప్పారు, “మా మీద పెద్దదాడి చేస్తున్నారు. అనే మైనవి చెప్పారు, అల్లరి చేస్తున్నారు. అది చేస్తున్నారు. ఇది చేస్తున్నారు. Additional Land Revenue బిల్లు చేసిన తరువాత గోలవేశారు. ఏ రాజ్యం అయినా సహిస్తుందా” అన్నారు. శ్రీ లుకలాపు లెక్కణదాసుగారు Additional Land Revenue Bill మీద మాట్లాడిన మాటలు ఏమిటి? “This is the last straw upon the camel's back. జనాన్ని అణగారోక్కి ఇలాంటి చట్టం పెచ్చారు” అని ఉపన్యాసం చెప్పారు. అప్పుడు ఆ మోపురం బలిస్తే చెప్పలేను కాని అనాడు పెద్ద ఉపన్యాసం చేసి పోటు సమయంలో చేయి ఎత్తక నవ్వుదు వారికి. అయినప్పటికీ మాకు అవకాశం వుంది కాబట్టి ప్రతిపక్షంగా people ని Champion చేయాలి. అవకాశం ఉన్న సమయం తగ్గించాలి. రైతాంగం మీద పన్నులు వేసి పంటలు పెచ్చు పండిస్తాం అంటే పొరపాటు. వారికి credit facilities లేవు Short of credit బ్యాంకులు ఉబ్బు అంతా దొంగవ్యాపారం చేసి ధాన్యాన్ని దాచి జనాన్ని చంపడానికి సంవత్సరానికి 1.20 కోట్లు యిచ్చారు దానిని పరిశీలించారా అని అడుగుతున్నాను. గున్నయ్యగారు చెప్పారు. “ముఖ్యమంత్రిగారికి ఖైదీ చేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ చట్టం చేసుకుంటే నాజీతం 200 రూపాయలు యిచ్చి యిక్కడే ఉండేటట్లు చేయాలి. ఊర్లలోకి వెళ్ళాలంటే ఈ చట్టంచేయవద్దు” అన్నారు. ప్రజలలో ఎంతో అభిమానం దొరుకుతుంది! ఏమీ చేసినా ఏమీ తగ్గలేదట. ఇక్కడ మేము మీటింగు పెడితే 2 వేలు మంది రావటం కష్టం. మేము చాలా బలహీనంగా ఉన్న రాజధాని నగరంలో వారికి వ్యతిరేకంగా ప్రతిపక్షాలు ఊరేగింపులు పెడితే 25 వేలు బజార్లోకి వస్తారు. 50 వేలు బహిరంగ సభకి వస్తారంటే వారు ఏ స్థితిలో ఎక్కడికి పోతున్నారో ఆలోచించుకోవాలని చెబుతున్నాను. గుంటూరులో హర్రాల్ చేయాలంటే 80 సంవత్సరాల చరిత్రలో పండిత నెహ్రూగారి మరణానికి, పొట్టి శ్రీరాములుగారి మరణానికి, భగవత్ సింగ్ ని ఉరితీసినప్పుడు ఈ మూడు ఘటనలలో హర్రాల్ జరిగాయి. అట్లాంటి హర్రాల్ యివ్వాలి అహర విధానం వల్ల గుంటూరు జిల్లాలో ముఖ్యమంత్రిగారి జిల్లా అయిన గుంటూరు ముఖ్య నగరంలో A.I.C. ముందు హర్రాల్ జరిపాం అంటే వారికి ఏ స్థితి పడతా ఉందో అలోచించవలసినదిగా హెచ్చరిక చేస్తున్నాను.

6 వేల మంది మార్కెట్ పురములో వచ్చారు. అంటే వారి తుపాకులు రావనికాదు ఎర్రటోపీలు రావనికాదు ఎర్రటోపీలు వచ్చినా తిండిలేక అలోలశ్మతా అని బజారులో పడిచావడంకంటే వారిని అడిగి తిండి ఆయినా తెచ్చుకోవాలి. లేకపోతే వారి చేతులోనే చావాలని వచ్చారు. అలాంటి దానికి వారి bullet సమాధానము కాదు కేంద్రప్రభుత్వముగాని, రాష్ట్రప్రభుత్వముగాని ఒక తల్లిబిడ్డలే వారి విధానాలను మార్చకుండా దేశములోని అహార పరిస్థితిని చక్కపరుస్తామనేది శ్రమిస్తే అది సరికాదని మనవి చేస్తున్నాను. కొన్ని ఉదాహరణలు మనవి చేస్తాను, చాలరోజులు ఖాదీ అండ్ విలేజీ ఇండస్ట్రీస్ బోర్డును నిర్వహించారు Federation of Industrial Co-operatives Hyderabad, 4 లక్షలు loan ఇచ్చారు. Repayment ఎంత జరిగింది, Out Standing 2 లక్షలు లేవండీ. Match Industry & Cooperative Industry గా promote చేశారు. 3 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు అన్ని చుట్టు పేసుకొని ఇంటికి తెచ్చుకొన్నారు. ఎంత loss నిజామాబాద్ ఖాదీ గ్రామోద్యోగ సంఘము. శ్రీనగరు వర్మగారు S.R. వెంకటేశన్, మెంబరు, ఖాదీబోర్డు వీరికి ఏదో అసోసియేషన్ వుండటమేము ఏదో అన్నాము అని అనుకోకండి. అసోసియేషన్ ఎలావుందో వారు పరిశీలించాలి. కైరాన్ గారిపైన విచారణ పేసినట్లు వేస్తే కొన్ని బయటకు రావాలి. వీరిక ఒక లక్ష రూపాయలిచ్చారు. Recoveries ఏమైనా వున్నవా? ఇప్పుడు function చేస్తున్నదా? హైదరాబాదు ఖాదీ సమితికి 10 లక్షలు ఇచ్చారు. Repayment position ఏమిటో విచారించండి.

Sri Vasudeva Krishnaji Naik.—If you permit, Mr. Speaker, I will clarify.

Mr. Speaker.—One thing Mr. Sri Krishna. You are making all fresh allegations. Government is not in a position to meet all the points raised by you now. మీరు ఏదో అడుగుతున్నారు. ఖాదీ ఇండస్ట్రీస్ బోర్డు గురించి అది ఎవరూ ప్రస్తావించినట్లు లేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:—ఇప్పుడు కొత్తదికాదు. Table పైన పెట్టిన figures.

Mr. Speaker.—What I am saying is : he is making fresh allegations. Straightaway they may not be in a position to give an explanation. ఏదో లక్షరూపాయలు ఖర్చు పెట్టారా లేదా?

Sri V. Visweswara Rao:—That was raised by me already, but no answer was given.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—ప్రభుత్వానికి జవాబు చెప్పేదానికి అనేక అవకాశాలు వుంటాయి, ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానము చెబుతూ ఏమైనా కొత్త విషయాలుంటే చెప్పవచ్చు అని అన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:—ఏమైనా అన్యాయము జరిగే కేసులుంటే నా దృష్టికి తీసుకొనిరండి. Discuss చేయండి. అన్నారు “I am prepared to do justice. If you raise fresh allegations Government will not be in a position to answer.”

శ్రీ ఎ. శ్రీకృష్ణ:—Hand pounding rice industries పెట్టారు. 15 లక్షలు ఇచ్చారు. అది succeed అయినదని అనుకుంటున్నారా? ఏమీ జరిగింది. ఎక్కడైనా ఆ industries వున్నవా? Boards వున్నవా? అవి వ్రాసినపేర్లు అయినా వున్నవా? Public Accounts Committeeలో వస్తూవుంటాయి. ఒక Sugar factory వుందట. అది అసియాలో పెద్ద షుగర్ ఫ్యాక్టరీ అని మనము గర్వపడాలి. అది నైజాము షుగర్ ఫ్యాక్టరీ. వారికి సల్ఫర్ కావలసి వస్తే మోజం జాహిమార్కెట్లో ఎవరో ఒకరు వున్నారని సల్ఫర్ సప్లయ చేయుమని Contract enter అయినారు ఆయన రోల్ సల్ఫర్ సప్లయ చేయుమంటే slab sulphur సప్లయ చేశారట మొదటి ఇండెంటు. ఫనికీరాని నరుకు delivery తీసుకొన్నారు. అది ఫనికీరాదంటే ఈసారి rock sulphur సప్లయ చేశారట ఇంకా wrongగా వున్నది. సప్లయ చేశారట అది విడుదల తీసుకొన్నారు. ఆయనకు ముందే రూ. 27/- చొప్పున advance ఇచ్చారుకదా అని ఎట్లారాబట్టుకోవాలో అని తీసుకొన్నట్లు చెప్పారు. ఎవరు ఆయన, ఎందుకు పట్టుకోరు అంటే ఆయన పేర letter head వుంది. కాని మోజంజాహిమార్కెటులో బోర్డులేదు, గదిలేదు అన్నారు. ఇవన్నీ జరుగుతూవుంటే చిత్తూరుజిల్లాలో hand pounding riceకి ఒక లక్ష రూపాయలు మరల ఇచ్చారు. ఎక్కడయినా ఒకటి అయినా పనిచేస్తున్నదా? వెళ్లి విచారించమనండి అవి పని చేస్తే ఇచ్చారా పనిచేయకపోయినా ఇచ్చారా? ఇది ఒక ఉదాహరణ. ఎక్కడైనా ఓడిపోయిన కాందిశీకులకు హోదా రావాలి, వున్నవి కొన్ని ఖాదీబోర్డు, Small Scale Industries Board, Mining corporation అక్కడ తగాదావస్తేనో. సీటులేకపోతేనో, ఓడిపోయి దిగులుతో వుంటేనో తీసుకొనివచ్చి కట్టబెట్టడము తప్ప సక్రమముగా function చేయిస్తే దేశములో డబ్బులేదనే విషయము కాదు. డబ్బురాబట్టే మార్గాలు వున్నవి. దేశాన్ని

ముందుకు తీసుకొనిపోయే మార్గాలున్నవి. కావాలంటే వారికి item by item సూచనలు ఇస్తాము. వారి విధానాలు మావారి విధానాలవల్ల సోపలిజం స్థాపించలేరు. సోపలిజం అయితే తాతా, బిర్లాలు ఆస్తి 600 కోట్లు అవుతుందా వారి లెక్కల ప్రకారము 600 కోట్లు వారి మోనోపలిస్టు కమిషన్ అధ్యక్షుడు మహిలాకోబిన్ చెప్పింది 600 కోట్ల రూపాయలు తాతాబిర్లాల అస్తిపెరుగుతుందా? చేశములోవున్న జనము ఆహారములేక బజారులో పూరేగింపులు పడాలా? ఎట్లా నడుస్తున్నారు వారి విధానాలు పక్షపాతముతో వున్నవి. చేశములోవున్న దోపిడి వర్గాలకు, కోటీశ్వరులకు భూస్వాములకు అండగా నిలబడి వారివిధానాలు చేపట్టి చేశములోవున్న జనాన్ని ఇబ్బంది పెడుతూవుంటే ఎక్కడకు దారితిస్తున్నది అంటే తన శవపేటికి ను తననే తయారు చేసుకోమని మార్కు చెప్పారు. వాషింగ్ టన్ నుంచి orders ఇస్తారు. చావుదగ్గరకు వచ్చిన తరువాత శవపేటికను మంచి శుభ్రమైన, చలవరాతి శవపేటికకు మంచి ఆర్డరు ఇస్తారు foreign exchan-గల వస్తుందని ప్రజల ఆహారము మీద చెలగాటం ఆడుతూ వారు కొల్పిన కాల్పులకు వారు advance booking చివరకు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము తనపరిపానలో తీసుకొన్న విధానము వారికి advance booking తప్ప మరొకటి కాదని మనవి చేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీకె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—నమాధానము చెప్పడానికివీమీలేదు. వారు చెప్పేది ఇదివరకే నిర్ణయించుకొన్నారని నిన్ననే చెప్పానుకదా. ముందు మాట్లాడితే బాగుంటుందని చెప్పాను. No-confidence motionsకి ఇది reply అని బాగా అర్థముచేసుకొలేదు. ఏమైనప్పటికీ చర్చల్లోకి పోను. ముగరి కోటా before the end of this month more than 1200 tons అవుతుందని మంచి వార్త చెప్పడానికి నిలబడ్డాను. అన్నిసౌకర్యాలతోపాటు చక్కెరకూడ ఇస్తే బాగుంటుందని ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. ఒక్కటే పొరపాటుచేస్తున్నారు మరల ఒకసారి ఆలోచించుకోవాలి “చూచారా మేము మీటింగు పెట్టాము 10 వేలమంది వచ్చారు” అని అన్నారు అట్లా గర్వపడబోవద్దు. వారి మీటింగుకు 10 వేలమంది వస్తే మా మీటింగుకు 4 లక్షలమంది వచ్చారు. 4 లక్షల మంది నాకు ఓటు చేస్తారనా! వారు కేకలు బాగా వేస్తారని వారిమాటలు వినడానికి 10 వేలమంది వచ్చినా అదంతా బలము అనుకొనే పొరపాటు పడుతున్నారు. అదే మొదటినుంచి నా complaint. ఇది చూస్తే తెలియడములేదు. గుంటూరులో 8 లక్షల మంది ప్రజాసీకము వచ్చారు అంటే అంతా నా వెనుకవున్నారని విగ్రహీతే కొంచెము బాధపడతాను. వారు అయితే పత్తాదొరకరు, అట్లా అనుకోవద్దు మీటింగుకు వస్తూవుంటారు. ప్రజాచైతన్యము కావాలి. మేము చెప్పినది వినాలి. వారు చెప్పినది వినాలి. విని నిర్ణయము

యము చేసుకోడానికి political education చాలావది. చాలాపంట 10 మంది ఒక ఇల్లు దోచుకోడానికి వచ్చారు అనగానే పొరంబూ వారి పరిణామములు అని అనుకో కూడదు. చాలాపొరపాటు ఉన్నవారు Misappropriation పనియింటేవైదో రాని వల్ల పొరపాటు పడుతున్నారు. నేను ఈ సీక్రెసాన్స్, ఉపసంహరించుకోవని అడిగినా ఉపసంహరించుకోదు కనుక మీ బ్యూర్రెమోన్స్ నిడివించ వచ్చునని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr Speaker:—I shall now put the no-confidence motion to the vote of the House.

Mr. Speaker:—The question is:

“That this House expresses its want of confidence in the Council of Ministers for its failure to inspire confidence in the public in any branch of administration and particularly for its utter failure on the food front”.

The motion was declared to have been negatived.

Sri T. Nagi Reddy:—I demand a division.

The House then divided.

Ayes....65 Noes.... 167

The motion was negatived.

The House then adjourned to meet at 4 p.m. in the evening on 3—12—1964.

The House reassembled at Four of the Clock.

(*Mr. Deputy Speaker in the Chair*)

Business of the House

శ్రీ పి. విశ్వేశ్వరరావు:—అధ్యక్షా, నాన్ ఆఫీషియల్ డి రేపు సాయంత్రం పెట్టినట్లు మాకు నోటీసు వచ్చిందారు. దానివల్ల ఫలితం ఏమీ ఉండదు. సాయంత్రమైతే ఇలాగే ఉంటుంది. ఉపయోగం లేకుండా పోతుంది.

Mr. Deputy Speaker:—It has been announced here. Every one was consulted. In the Business Advisory Committee it was discussed.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—మా రిక్వెస్టు ఏమిటంటే రేపు ఉదయం నాన్ ఆఫీషియల్ డే పెట్టి సాయంత్రం గవర్న మెంటు బిజినెస్ పెడితే నా ఆఫీషియల్ డే ఇచ్చిన ఫలితం కలుగుతుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—ఇప్పుడు తిరిగి అందరినీ కన్సల్ట్ చేయవలసి ఉంటుంది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—మేము ఒప్పుకుంటాము.

Mr. Deputy Speaker:— I do not know whether it is possible now to change. We will discuss with the other leaders and then find out.

Discussion on Flood Situation in the State

శ్రీ పి. విశ్వేశ్వరరావు:—అధ్యక్షా, ఈ సంవత్సరం సెప్టెంబరు 23, 30 తేదీల మధ్య కురిసిన వర్షములవల్ల కృష్ణా ఉభయ గోదావరి, గుంటూరు జిల్లాలలో విపరీతమైన నష్టం సంభవించినది. ప్రభుత్వం వారి లెక్కలను బట్టే 177 మంది చనిపోయినారు అని, 6161 పశువులు పోయినాయని, సుమారు 69 వేల ఇళ్ల నష్ట పడ్డాయని, అన్నిటికీ మించి. 41/2 లక్షల ఎకరాల మాగాణి భూమిలోని, 31/2 లక్షల ఎకరాల మెట్టభూమిలోని పంటలు దెబ్బ తిన్నాయని తెలుస్తున్నది. కోట్ల రూపాయల విలువగల పంటలు నష్ట పడ్డాయి, అక్కడ ఏరియల్ సర్వే చేసి చూసి నప్పుడు 24 కోట్ల రూపాయలనుండి 30 కోట్ల రూపాయలవరకు మన ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి నష్టం వచ్చినదని ప్రభుత్వంవారు చెప్పారు. ఇవన్నీ ప్రభుత్వ లెక్కలే కాని పేరుకాదు. జరిగిన నష్టం 40 కోట్లకు పైగా ఉంటుంది. ఆంధ్రదేశానికే కాదు, మొత్తం భారతదేశానికి గ్రానరీ అని, ఆహార ధాన్యాలు ఎగుమతి చేసే ఈ ప్రాంతానికి ఇంత నష్టం జరిగితే దానిని నివారణ చేయవలసిన అవసరమున్నదని కేంద్ర ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని రావలసి ఉంది. సుమారు 1/2 లక్షల ఎకరాలలో, కనీసం ఎకరానికి 5 నుంచి 12 బస్తాలు నష్టం ఉన్నదని లెక్క చేసినప్పుడు కొన్ని లక్షల టన్నుల ధాన్యం నష్టమయినదని బోధపడుతుంది. ఒకవంక కరువు అని చెబుతూ ఇంత నష్టం జరిగితే ఊరుకొని ఉండడం సరియైనది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది తునాటిదే కాదు. వర్షాకాలంలో వరదలు రావడం, వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని రావడం జరుగుతున్నది. వరద నివారణోపాయాలు ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరుగుతున్నది. వరదలవల్ల పంటలు నష్టపడినప్పుడు శిస్తు రెమిషన్ రూపేణా, ఇతరత్రాకూడ ప్రభుత్వానికి కొన్ని కోట్ల రూపాయల నష్టం సంభవిస్తున్నది. అంతేకాకుండా కొన్ని లక్షల టన్నుల ఆహార పదార్థాలు నష్టం సంభవిస్తున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని రైతాంగాన్ని

ప్రత్యేకించి ఉభయ గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, మహబూబ్ నగర్, నల్లగొండ జిల్లాలో రైతాంగానికి కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ప్రతి సంవత్సరం నష్టం వస్తున్నది. దీనివల్ల మొత్తం దేశం యొక్క ఎకానమీ తలక్రిందులయ్యే ప్రమాదం ఉంది. ఈ ప్రాంతంలోని రైతాంగం యొక్క ఎకానమీ తలక్రిందులై పోతున్నది. వరద శాశ్వత నివారణోపాయాలను చేపట్ట వలెనని మేము ప్రభుత్వ దృష్టికి పదేపదే తీసుకొని వస్తున్నాము. కాని ప్రభుత్వం సాసిటీ ఆఫ్ ఫండ్స్ అని ఈ వరద నివారణ కార్యక్రమములను చేపట్టడంలేదు. బుడమేరు, ఎర్రకాల్య, తమ్మిలేరు ఉప్పు తేరు—కొల్లేరులో ఉన్న ముంపును తగ్గించేందుకు పథకాన్ని తయారు చేయడం జరిగింది కాని వాటిని అమలు చేయడానికి డబ్బులేదనే కారణంచేత, టెక్నికల్ గా సరైన సదుపాయాలు లేవని వాటిని అమలు చేయలేదు. వర్షాలు కురువడం సహజమే. వర్షాలను ప్రభుత్వం ఆపలేదు. అధిక వర్షాలు కురుస్తాయి, కొన్ని ప్రాంతాలలో ఒకరోజులో 30 దుక్కుల వర్షం కురిసింది, 20 దుక్కుల వర్షం కురిసింది, ఇంత వర్షం కురయడంవల్ల వరదలు వస్తాయి అని చెప్పడం సహజమే. అయితే వరద నివారణోపాయాలు చేయక పోవడం ప్రభుత్వ అలక్ష్యమని చెబుతున్నాను. డబ్బులేదనే కారణంతో వాటన్నిటిని వాయిదా వేయడం న్యాయంకాదు. ప్రభుత్వం వారి ఆస్తికి నష్టం మూత్రమేకాకుండా పంటలకు కూడ నష్టం వస్తున్నది. కొన్ని కోట్ల ఖర్చు అయినప్పటికీ ఈ స్క్రీములను అమలు జరిపినందువల్ల ఫలితం పొందుతాము అంటే ఆశిశయోక్తికాదు. ఈ సంవత్సరం ఉదారంగా—సహాయం చేశామని అంటున్నారు. పదిపోయిన ఇంటికి 10 రూపాయల చొప్పున వేసినా, లేదా పోయిన పశువుల నిమిత్తం ఇచ్చినా ఇవ్వక పోయినా, ప్రభుత్వం చేసిన సహాయం చాల తక్కువే. అదే 433 లక్షల వరకు వచ్చినదంటే ఇక ప్రభుత్వానికి ప్రతి సంవత్సరం ఎంత నష్టం వస్తుందో ఆలోచించండి. శిస్తు రెమిషన్ ఇందులో కలుపలేదు. 4 1/2 లక్షల ఎకరాల మాగాణికి, 3 1/2 లక్షల ఎకరాల మెట్టకు శిస్తు రెమిషన్ అంటే ఎన్ని కోట్ల రూపాయలు అవుతాయో యోచించండి. అంతేకాదు. మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో కొన్ని భూములు సాగుకు లావుకు కాకుండా పోయినాయని ప్రభుత్వ రిపోర్టులో ఉంది. వారందరికీ బంచెరాయిలు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశించినది. ఈ విధంగా చూచినప్పటికీ కూడ మొత్తం ఎంత నష్టం వచ్చినదో ఆలోచించండి. కేంద్ర ప్రభుత్వమంచి కొంత డబ్బు తీసుకొని ఆ హార ధాన్యాలు పంజేటటువంటి ఈ ప్రాంతాన్ని రక్షించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవాలి. ఇట్లా చూస్తూ ఊరుకుంటే ప్రభుత్వానికి ప్రజలకు మొత్తం రాష్ట్రానికి నష్టము సంభవిస్తుంది. ఇకపోతే పీటికి నివారణోపాయాలు ఏమిటని ఆలోచించి వప్పుడు ప్రధానమైన నివారణోపాయాలు ఆలోచించాలి. కృష్ణానదికి సంబంధించి

ప్రతి సంవత్సరం ప్రభుత్వం దగ్గరకు రాయబారాలు రావడం జరుగుతున్నది. కృష్ణానదిలో సుమారు 20 గ్రామాలున్నాయి. ఈ గ్రామాలు ప్రతి సంవత్సరం వరదలు వచ్చినప్పుడు మునిగి పోవడం, నష్టపడడం జరుగుతున్నది. ఇళ్ళు పడిపోతున్నాయి. ఇల్లు కట్టుకోడానికి 20, 30 రూపాయలు ఇస్తున్నామంటే-ప్రభుత్వానికి డబ్బు కనపడవచ్చు—ఆ పడిపోయిన ఇంటిని 20, 30 రూపాయలతో ఎంతవరకు కట్టుకోగలుగుతాడు ? ఈ సంవత్సరం ప్రత్యేక పరిస్థితులలో రు. 200 ఇవ్వాలని ప్రభుత్వ డెసిషన్ తీసుకుంది.

అయితే, 200 ఎంతమొత్తానికి ఇచ్చారో నాకు తెలియదుకాని, కృష్ణా జిల్లాలో నాకు తెలిసినంతవరకు ఎవరికి ఇవ్వలేదుఅంటే అతిశయోక్తిమాత్రంకాదు. విజయవాడ తాలూకాలో ఒకరికికూడా 200 రూపాయలు చొప్పున ఇవ్వలేదు, అని రూఢిగా చెప్పగలను. ఇచ్చినప్పటికీకూడా ఎంతమంది ఇళ్ళు కట్టుకోగలుగుతారు. అనేది ప్రధానమైన సమస్య. దీనిని నివారణ చేయాలంటే విజయవాడ తాలూకాలో ఇబ్రహీంపేటనుంచి నందిగామ తాలూకా మొన్నలూరువరకుకూడా కృష్ణా కడకట్ట పోయాలని, అవిధంగా పోసినప్పుడు, కృష్ణా వరదవల్ల సుమారు 7, 8 గ్రామాలను వరదనుంచి రక్షించడానికి అవకాశము ఏర్పడుతుంది. ఆ విధంగా కొన్ని వేల ఎకరాల భూమి రక్షించవచ్చును. వాటివల్ల వచ్చేటటువంటి ఆదాయముతో ప్రభుత్వానికి ఈ కట్టవల్ల పెద్ద నష్టము రాదు అని ప్రభుత్వ దృష్టికి అనేక పర్యాయాలు తీసుకువచ్చాము. అది ఇప్పుడైనా చేస్తే రైతాంగము భవిష్యత్తులో నైనా బాగుపడడానికి అవకాశము ఉన్నది. అదేవిధంగా క్రిష్ణలంకలో, విజయవాడలో కడకట్ట పోయాలని అనేక పర్యాయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. Sanction అయిందని చెబుతున్నారు. ఎప్పటికప్పుడు ప్రభుత్వము ఆ మునిసిపాలిటీని డబ్బు భరించమని కోరడము, మునిసిపాలిటీ వారేమో భరించలేమంటే కట్టపోయకుండా పోవడం జరుగుతూ ఉన్నది. క్రిష్ణలంక కట్టకూడా పోస్తే సుమారు 20 వేల జనాభా ఉన్నారు, వారినికూడా రక్షించగలుగుతాము. వాళ్ళందరికీకూడా ప్రతిసారి వరదవచ్చినప్పుడు, అక్కడనుంచి remove చేయడము, వారికి భోజనము పెట్టేటటువంటి కార్యక్రమంకూడా తప్పిపోతుంది. దానినికూడా ప్రభుత్వము తీసుకోవాలని, ఈ సంవత్సరం లంక ప్రజలు పోసినటువంటి కట్టరూదానిక బడలేదు. అదేవిధంగాచూస్తే కడకట్టలే కాకుండా, బుడమేరు, ఈ వరదలువచ్చినప్పుడల్లా ప్రత్యేకించి కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాలకు మధ్యలో కొల్లేరు ఉన్నది. Local గా కురిసిన వర్షాలవల్ల అవన్నీ చాలా మునిగిపోవడం జరుగుతున్నది. స్థానిక వర్షాల వల్లనే బుడమేరు, ఎర్రకాలవ, తమ్మిలేరు, ఇతర అనేక కాలవలు కొల్లేటిలోకివచ్చి కొల్లేటిలో గత 10, 15 సంవత్సరాలుగా ఎప్పుడూ లేనంత వరదవచ్చింది. +11

వరకు వచ్చిందంటే చాలా అదనంగా వచ్చిందని కొల్లేటి ప్రజలు చెప్పుతున్నారు. ఇది సుమారు 500 మైళ్లు విస్తీర్ణము ఉన్నది. దీనిలోనుంచి వర్షము రావడంవల్ల అదంతా కూడా మునిగిపోవడం జరుగుతున్నది. సుమారు 350 మైళ్ళు ఈ నీటి ముంపు వేసింది అంటే పెద్ద అతిశయోక్తికాదు. ఈ బుడమేరు విజయవాడ తాలూకా, గన్నవరం తాలూకా, గుడివాడ, కైకలూరు తాలూకాల ద్వారా ప్రవహిస్తున్నది. అటుఇటు 2 మైళ్ళవరకు కూడా మొత్తము నీటితో నింపి 4, 5 రోజులు ఉండడం వలన అక్కడ ఉన్నటువంటి చక్కని సాగువంతమైన భూమి కూడా మునిగిపోవడం జరుగుతున్నది. పూర్వము ఎప్పుడో 40 వేలు ఎకరాలు మునిగిపోయిందని అంటున్నాము. కాని ఈ సంవత్సరం ఈ బుడమేరు నీటివల్ల అలా 25 వేలు ఎకరాలు భూమి మునిగిపోయింది. కొన్ని గ్రామాలకు గ్రామాలే మునిగిపోయినాయి. అనేక వందల ఇళ్లు పడిపోయినాయి, ఇక ప్రభుత్వము ఇచ్చిన లెక్కల ప్రకారము చూస్తే క్రిష్ణాజిల్లాలో తీసుకుంటేనే 20,000 ఇళ్ళు పడి పోయినాయని తెలుస్తుంది. అదేవిధంగా, ఈ బుడమేరువల్ల విజయవాడ దగ్గర ఉన్నటువంటి అజిత్ నగర్ పూర్తిగా మునిగిపోవడం. అక్కడ ఊరిలో 11 అడుగులు నీరురావడం జరిగింది. అదేవిధంగా తమ్మిలేరువలన అనేక గ్రామాలు మునిగి పోవడం, ఏలూరు పట్టణానికి ఎప్పటికప్పుడు ప్రమాదం రావడం జరుగుతుంది. ఎర్రకాలవవల్లకూడా ఎప్పటికప్పుడు ప్రమాదం రావడం జరుగుతున్నది. ఇవన్నీ కూడా పొంగి కొల్లేరులోకి రావడం, కొల్లేరులోనుంచి నీరు తీసుకువెళ్ళుటవంటి ఉప్పుతేరు వెడల్పులేక పోవడంవల్ల 3, 4, 7 వాగులనుంచి కొల్లేటిలోకి వచ్చిన నీరు ఉప్పుతేరులోనుంచి వెళ్ళడానికి ఒకటేదారి. ఉప్పుతేరునుంచి సముద్రం లోకి వెళ్ళాలి. అది 25 మైళ్ళు దూరమువున్నది. 25 మైళ్ళు అంత ప్రవాహాన్ని అది తీసుకువెళ్ళడం సాధ్యంకాదు. సాధారణంగా కొల్లేటిలోనుంచి వచ్చిన నీరు ఉప్పుతేరు ద్వారా వెళ్ళాలంటే 18 రోజులు పడుతుంది. అలాంటప్పుడు ఈ కొల్లేటిలో నీరు ఎంతకాలానికి తగ్గుతుందో అలోచించండి. ఈ కొల్లేటిలోనే సుమారు 40 వేల ఎకరాల సాగుకు లాయకైన భూమి ఉన్నది. అదంతా కూడా మునిగిపోవడం జరుగుతుంది. అందువల్ల ఈ వరద నివారణ బరగాలని ముందు బుడమేరుమీద diversion కట్టాము. దానివల్ల క్రష్టలో కొంతనీరు మరలిస్తున్నాము, అని ప్రభుత్వము వారు చెప్పుతున్నారు, అది సరిపోవడంలేదు. ఈనాడు బుడమేరుమీద వరద నివారణకొరకు 3, 4 Retention Reservoirs కట్టాలని నూ ప్రతిపాదన. బుడమేరుమీద సంశ్రంగూడెంవద్ద వాగసాని tank అని ఈ ఓబులాపురం దగ్గర ఒకటి, నందిగామ దగ్గర ఒకటి ఈ మూడు Retention Reservoirs కట్టినప్పుడే బుడమేరులో నీరును అపడానికి అవకాశంఉన్నది. ప్రభుత్వం

చారుకూడా చెప్పవచ్చు. నందిగామ దగ్గర మేము ఒక Reservoir propose చేశాము. కానీ అనేక రాజకీయ కారణాలవల్ల, ప్రభుత్వముమీద వచ్చినవోత్తిడి వల్ల మేము దానిని ఆపి వేసినాముని. ఆ విధంగా చెప్పినప్పటికీ ఈనాడుపచ్చిన వరదను చూచుకుంటే నందిగామ దగ్గర ఒకటి reservoir సరిపోదు. దీనితోపాటు జుత్తగామిగతా రెండుకూడ కట్టినప్పుడే ఈ వరదను అవదానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. ఒక నందిగామ దగ్గర ఒకటే అంటే, అదికూడా తెగిపోయే ప్రమాదం వున్నది. నందిగామ దగ్గర మొత్తము ఆర్కడ వున్నటువంటి 7, 8 ఊర్లుకూడా పోగల ప్రమాదం ఉన్నది. కాబట్టి విజయవాడ తొలకూలో బుడమేరువల్ల 10, 15, 20 గ్రామాలవరకు నష్ట పడుతున్నాము. ఆర్కడ మొత్తము రెండు వెడల్పులో ఉన్నటువంటి అన్ని గ్రామాలుకూడ నష్టపడడం జరుగుతున్నది. పీటస్పీడికి ఈమూడు reservoirs కట్టి diversion ఉన్నప్పుడే ఈ బుడమేరులో వచ్చేటటువంటి నీటిని తగ్గించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అందుకోరకు ప్రభుత్వము వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలి. అదేవిధంగా ఉప్పలీరు reservoir కట్టాలని అన్నాము, అది వరకు అది ప్రభుత్వ పరిశోధనలో ఉన్నది. దానికి కోటి రూపాయలు అవుతుందని estimate అయ్యింది నడుస్తోంది. ఈ రెండు కాకుండా ఈ ఎర్రకాలువ విషయం ఈ మధ్యనే ప్రభుత్వంవారు పరిశీలించారు. అది ఇప్పుడు ఉప్పులీరులోకి ప్రవహిస్తున్నది. అది ఉప్పలీరులోకి రాయండా సరాసరి సముద్రంలోకి వెళ్లడానికి మార్గం ఏర్పాటుచేస్తే అంటే అదైన reservoir తరువాత దీనిని సరాసరి సముద్రంలో కలిపేటటువంటి ఏర్పాటు గమక చేసినట్లయితే, దానివల్ల వెంటనే relief కలగడానికి అవకాశం వున్నది. అదికూడా ప్రభుత్వంవారు చేయాలి. ఈ కార్యక్రమాలతోపాటు ట్రెస్టిటిల్లాలో ఇంకొకటి చేయాలి. బుడమేరునీరు సుమారు 20 చెరువులకు వెళ్లడం జరుగుతూ ఉంది. ఈ 20 చెరువులుకూడా పూడిపోయినాయి. కొన్ని సందల సంవత్సరాలుగా ఉన్నటువంటి చెరువులు, ఇవన్నీకూడా పూడిపోయినాయి. కనుక పాటన్నటికి పూడికీసి, కట్టలు పోయించినట్లయితే, వాటి క్రిందవున్న టూములంతా నష్టకార్యమలం కావడానికి అవకాశం ఉన్నది. అందువల్ల వైన ఉన్నటువంటి సంక్రమణాదెందగ్గర చెరువు, వాగసాని tank, టులూపురం దగ్గర ఒకటి, నందిగామదగ్గర ఒక చెరువు. ఈ మూడు చెరువులు కట్టినప్పుడు కొన్ని వేల ఎకరాలు అదనంగా సాగులోకి తీసుకురావచ్చు. అదే విధంగా బుడమేరుక్రింద ఉన్నటువంటి భూములను పంటలోకి తీసుకురావచ్చు. ఇటు వరదలను అరికట్టగలుగుతాము. మరి ఆ 20 చెరువులుకూడా మరమ్మతు చేసినప్పుడు దానిక్రింద కొంతభూమిని సాగులోనికి తీసుకురావడానికి అవకాశాలు

ఉన్నాయి. ఇంతేకాదు. అక్కడ బ్రహ్మానింగం చెరువులోకి ఈ నీటిని తీసుకు పోవడానికికూడా ప్రయత్నం చేస్తే అప్పుడు బుడమేరును మనము తగ్గించడం. ఈ బుడమేరులో 48 వేలు క్వింటెక్కు నీరును దీనిని ఎటు పంపించాలన్నాకూడా మార్గాలులేవు. ఎక్కడో ఒకచోట ఒక పెద్ద reservoir కట్టి దానిని అపడమే కాకుండా, చిన్నచిన్న reservoirs కూడా కట్టి అది రైతులకు ఉపయోగ పడే టట్లుగా ఆ ప్రాంత ప్రజానీకానికి ఆ మెట్టభూమి అంతా, సాగు కానటువంటిదంతా కూడా సాగులోనికి తీసుకురావడానికి ఆ నీరును ఆవిధంగా ఉపయోగించుకోవచ్చు. ఆ విధంగా ఆ నీటిని ఉపయోగించుకోవడానికి తరువాత వరద నివారణకు ఈ schemes అన్నీ తీసుకోవాలని, అట్లాఅవి తీసుకున్నప్పుడే ఎక్కువ అభివృద్ధి చెందడానికి ఎక్కువ భూమిని సాగులోకి తీసుకురావటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఎన్నిచేసినప్పటికీ కూడా కొల్లేటి నీరు అదనంగా వుంటుంది. నాగార్జునసాగర్ ఆనకట్టవద్ద వర్షాకాలంలో ఎక్కువ current వుత్పత్తి చేసుకొనేదానికి అవకాశం వున్నది. ఈ నాగార్జున సాగర్ నుంచి వచ్చే current వుపయోగించుకొని కొల్లేటిలో నీటిని సముద్రంలోకి pump చేయటానికికూడా ప్రయత్నం చేయాలి. ఆ విధంగా చేసినప్పుడే, అదనంగా కొల్లేటికి వచ్చేనీరు సముద్రంలోకి పోగలుగుతుంది. అది పెద్ద ఖర్చు అవుతుందని ప్రభుత్వము ఆలోచించకూడదు. అందుకొరకు ప్రభుత్వము ఈ మధ్యనే High Power Committee అని ఒక Technical Committee ని వేశారు; వారు వచ్చి పరిశీలించారు. దాంట్లో Netherland Engineers ను కూడా వేశామని చెప్పారు. Netherland లో Holland లో దానికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత వున్నది, అక్కడ ఎక్కువ భూమి చేస్తున్నారు. ఆ Engineers కు ఎక్కువ అనుభవంవున్నది. వారు వచ్చినప్పుడు నీటినితప్పకుండా pump చేయడానికి తగినటువంటి పరిశీలనలుచేసి, సూచనలు చేయడానికి అవకాశాలు వున్నాయని చెప్పారు. అదికూడామంచిదే. ఆ చర్యకూడా తీసుకొన్నప్పుడే ఈ కొల్లేరు నీటిని తగ్గించడానికి, కొల్లేటియంపు నివారణ చేయడానికి సాధ్యం అవుతుంది. ఇకపోతే ఈ స్కిములన్నిటికీ కొన్ని కోట్ల రూపాయలు అవుతాయనే ఆలోచన కాకుండా, ఒక phased programme లో, మనము వీటికి ఖర్చుపెట్టినట్లయితే, ప్రభుత్వము అనుకొన్నటువంటి interest గాని, తగిన returns గాని, పంటగాని ఆవిధంగా పొందగలుగుతాము. అది దేశములో కరువు నివారణకు ఎంతో సహాయపడుతుంది. ఎదో మేము ప్రాజెక్టుకొడతాము. కొంత అదనపు భూమిని సాగులోకి తీసుకొని వస్తాము అనేదికాకుండా, సాగు అయ్యేటటువంటి లక్షల కొలది టన్నులు పండించేటటువంటి భూములు నాశనం అయిపోతూవుంటే, చూస్తూ ఊరుకొనడం కాకుండా వాటిని రక్షించడానికికూడా తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని

దీనివలన ప్రభుత్వానికి interest రావడానికి అవకాశం వుంటుంది. ప్రజలు దీని వలన ఫలితము పొంద గలుగుతారు అనే విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను.

ఆ రక్షించేటకూడా ప్రభుత్వానికి interest రావడానికి అవకాశం వుంటుందని, ప్రజలు ఫలితం పొందగలుగారని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇకపోతే ధనసహాయం, ఇళ్ళు కట్టుకొనుటకు కొన్ని లక్షలు ఇచ్చామని అన్నారు. ఆ 5 జిల్లాలో 20 లక్షలు ఇచ్చామన్నారు. నాకు అనుభవం ఉన్న రిప్లైజిల్లా సంగతి చెబుతాను. కేబినెట్ ఆలోచించి రూ. 200 ల వరకు ఇవ్వవచ్చునని డెసిషన్ తీసుకున్నారు. కాని పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్ట్ మెంట్ చూస్తే ఏ గ్రామంలోనూ రూ. 200 ఇచ్చినట్లులేదు పూర్తిగా ఇవ్వలేదు—కొలను, ముగలేరు, విజయవాడలో అజిత్ నగర్ లో పూర్తిగా స్వయం సేవకూడా పోయాయి. అక్కడ ఎవరికీ రూ. 200 లు ఇవ్వలేదు, రూ. 10 నుంచి 50 వరకు మాత్రమే ఇచ్చారు పూర్వం రూ. 30 లు ఇచ్చేవారు. ఈ పర్యాయం గ్రేడ్స్ పెట్టారు. 10; 20; 30; 40 50 చొప్పున ఇచ్చారు. రూ. 10 లు చాలామందికి ఇచ్చారు; రూ. 50 లు చాలా తక్కువ మందికి ఇచ్చారు. పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్ట్ మెంట్ చూడూరు, సేగిరెడ్డిపాడు, పండులపాడు, ముత్యాలంపాడు, తెన్నేరు, ఉప్పలూరు, మారేడు మాక గ్రామములలో పూర్తిగా నష్టపడిన వారున్నప్పటికీ కొంతమందికే ఇచ్చారు. నష్టపడిన వారికూడా ఇచ్చారు. పూర్తిగా నష్టపడ్డవారిని మినహాయించారు. తెన్నేరు విషయంలో రాజ్ కియం కారణాలు ఉపయోగించి గ్రామోద్యోగస్తులు రెవిన్యూ ఇన్స్ పెక్టరును కట్టుకొని, నష్టపడిన వారికి ఇవ్వకుండా నమ అనుయాయులకే యివ్వడం జరిగింది. సబ్ కలెక్టరు దృష్టికితే ఎక్స్ ప్లైట్ చేస్తామని చెప్పాడుగాని ఇంతవరకు జరగలేదు. గ్రామోద్యోగస్తుడు, డబ్బు యిచ్చేటప్పుడు కూడ నూటికి రూ. 10 లు మినహాయించుకు యిచ్చారు. ఇది చాలా దారుణమైన విషయం. ఇటువంటి అన్యాయాలు తాసిల్దారు దృష్టికి, సబ్ కలెక్టరు దృష్టికి తెచ్చినా తగిన చర్యలు తీసుకొనుటలేదు. అక్కడ గ్రామాలలో ఇవ్వని వారి పేర్లు తాసిల్దారుకు పంపాను. కొన్ని ఎక్స్ ప్లైట్ చేశారు, కొన్ని ఎక్స్ ప్లైట్ చేయలేదు, వారికి డబ్బు యివ్వలేదు. మానిటర్ గ్రంటు అనే పేరుతో free feeding assistance to destitutes అనే పేరుతో జిల్లాలో 85 వేలు ఇచ్చారు. యిది ఏ విధంగా జరిగింది నాకు అనుభవం వున్నది. విజయవాడలాంటి పట్టణంలో కృష్ణలంక వాధిమలను పూర్తి స్థాయిలో పెట్టినప్పుడు భోజన పదార్థాలు యిచ్చారు. అజిత్ నగర్ వారికి కొంతయిచ్చారు. కాని గ్రామాలలో వారికి చాల తక్కువ యిచ్చారు. నేను కలెక్టరును పిలిచి చేస్తే గంట, గంటన్నర

చర్చ జరిగిన తరువాత బుడమేరు ముంపుతో బాధపడ్డ గ్రామాలకు కొన్నింటికి రెండు బస్తాలు, మూడు బస్తాలు, 5 బస్తాలు చొ॥ గ్రాంటు చేశారు. అదేవిధంగా బెజవాడ తాలూకాలో కృష్ణ వరదలవల్ల ఆరేడు రోజులు పనిపాటలు లేకుండా వున్నారు. వరదలు పోయినతరువాత కూడ బురదలో అంతా చిందరవందరయి ప్రజలు బాధపడుతుంటే వారికి వారం రోజుల వరకైనా ఇవ్వమంటే రెండు మూడు రోజులు మాత్రమే ఇచ్చారు. ఆ విధంగా పస్తులు పడియున్నారు. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన డబ్బుకూడ వారికి సరిగా అందలేదు. ప్రభుత్వం దాని విషయం వెంటనే పిచారణకు పూనుకుంటుందని అనుకుంటున్నాను. అజిత్ సింగర్ లో ప్రజలు తమకు ఇచ్చిన డబ్బుతో ఇళ్ల పునర్నిర్మాణం సాధ్యంకాదని, తాలూకా ఆఫీసు ఎదుటవచ్చి సత్యాగ్రహం చేస్తామనంటే అప్పుడు తాలూకా ఆఫీసులో ఉద్యోగస్థులు కదిలి కొద్దిగా ఇచ్చారు. ప్రత్యేకం కృష్ణాజిల్లాలో వరదల పరిస్థితి చర్చించాలని జిల్లా పరిషత్తు స్పెషల్ మీటింగు వేశాముకాని ఆ రోజుల్లో జరిగిన ఏ.ఐ.సి.సి. సమావేశాలకు మంత్రులుకూడ వచ్చారుగాని జిల్లా పరిషత్తు మీటింగు విజయవాడలో రేప తేదీన జరిగితే కలెక్టరు, D.S.O., ఉండికూడ మీటింగుకు రాలేదు. ఎందువల్లనో తెలియదు. ఈ వరదలవల్ల నష్టమయిన పంచాయితీలకు డబ్బు ఇచ్చామన్నారు. అక్కడ పాడయిన రోడ్లకు జిల్లా పరిషత్తు రోడ్లమరమ్మతులకు డబ్బు ఇచ్చారు గాని పంచాయితీ సమితుల, గ్రామపంచాయితీల రోడ్లకు ఇవ్వలేదు. జిల్లా పరిషత్తు రోడ్లతోబాటు పంచాయితీ సమితి రోడ్లు గ్రామ పంచాయితీ రోడ్లకుకూడ ఇవ్వాలి. లేనిచో గ్రామపంచాయితీలు ఏమయొక్క కొద్ది ఫండుతో మరమ్మతులు చేసుకొనడం సాధ్యంకాదు.

గుంటూరు జిల్లాలో మాచెర్ల, చాచేపల్లిలలో నష్టం జరిగినదానిపై ప్రభుత్వం సహాయం చేస్తామని చెప్పారు. వారికి ఇచ్చిన సహాయం సక్కువ అని పత్రికలలో వచ్చింది, వారు అనేక విజ్ఞప్తులు చేశారు. అక్కడ చనిపోయి, ఇళ్లు పడిపోయి అనేక రకాలుగా నష్టపడ్డారు. కాని వారికిచ్చిన సహాయం స్వల్పము. వరద నివారణ సహాయక కమిటీద్వారా సహాయపడి ఉండాల్సివది. కాని వారికి పూర్వ సహాయం అందజేయలేక పోయారు.

ప్రభుత్వం P.W.D, tanks Z.P.tanks మరమ్మత్తులకు చర్యలు తీసుకున్నారు. కాని ఎస్టిమేట్సు లేకుండా ఎప్పుటి కప్పుడు మరమ్మత్తులు చేయాలని పూనుకొనడం, ఆ పనులు పంచాయితీలకు ఇవ్వడని, లేబరు కంట్రాక్టు కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ కు ఇవ్వడని, అడిగితే లేబరు సొసైటీస్ కు ఇవ్వలేదు. ఇతర కంట్రాక్టర్లనుకే ఇచ్చారు. పంచాయితీలకుకూడా ఇవ్వలేదు. ఇది అన్యాయం. Estimates లేకుండా lumpsomగా కంట్రాక్టర్లకు ఇస్తే దుర్మన

యోగం అయి ఉండవచ్చని నా అభిప్రాయం. ప్రతిసంవత్సరం ఇన్ని కోట్ల షష్ట పరచే వరదల నివారణకు స్కీమువేసి కేంద్ర ప్రభుత్వంపై వత్తిడి తీసుకురావాలి అని అమలు జరిపితే కొన్ని కోట్ల విలువచేసే ఆవార పంటలను రక్షించుకో గలుగుతాము. వీరు పెద్దవాటిని కట్టడమే కాకుండా, ఉన్నవాటిని రక్షించుకోవడంకూడ ప్రభుత్వం యొక్క ప్రధాన కర్తవ్యమని అందుకు తగుచర్యలు వెంటనే తీసుకోవాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ తె. అప్పారావు (కైకాలూరు) :—అధ్యక్షా, ఉదయం ఆవిశ్వాస తీర్మానముపై ప్రతిపాదకుల మేళు గర్జన తరువాత, ముఖ్యమంత్రిగారు ఆమృతవర్షం కురిపించారు. ఈ సాయంసమయం—వరదలు గురించి, మాకు వచ్చిన విషయం గురించి, మా కష్టగాఢాలు గురించి చెప్పవలసిన పరిస్థితి కలిగింది. గోదావరిజిల్లా మిత్రులు బుడమేరు, తమ్మిలేరు, ఎర్రకాలవ వీటి వరదలవలన కలిగిన అపార నష్టం గురించి చెప్పబోతారు. వాటి వరదలు అన్నీ వచ్చి కొల్లేరులో పడటం, కొల్లేరులో నీరు ఉప్పుతున్న లాగలేక ఎదురుతన్నీ, మురుగు కాలవలు పొంగించి మా కైకాలూరు తాలూకా ప్రాంతాన్ని జలమయం చేయటం జరుగుతూ ఉన్నది. ఒక్కొక్క పగు వరద అంత ఉధృతంగా ఉన్నప్పుడు — అన్ని ఏరులు కలిసి కొల్లేరు ఉప్పుతురులలో పడినందువల్ల ఏర్పడిన మార్కష్టగాఢాలు, మారీనాతిదీన చరిత్ర వర్ణించాలంటే అధ్యక్షులవారు నాకు ఎంతమైమి ఇస్తారో తెలియదు. ఆ మునకంతా భరించేది మేము. దరిదరి కష్టాలు మోసేది మేము. ఆ ప్రాంతంలో మూడు నాలుగు రోజులు వరద ఉధృతంగా వచ్చి, కాకి గద్ద అడటానికి వీలు కలుగజేసునటువంటి నీరుతో ప్రవహించి, అక్కడి పంటలను జలమయం చేస్తూ ఉంటాయి. ఆ తర్వాత నాలుగైదు రోజులకు ఆ ప్రాంతం తేలిపోతూ ఉంటుంది. అందులో—కృష్ణా బుడమేరు, అక్కడ ఉన్న పంటకాలవలు గట్టు తెగి కలిసిపోవటంతో ఎర్రని ఒండ్రు నీటితో ప్రవహించి, ఆ ప్రాంతంలో నష్టం దెబ్బతిన్నమాట యధార్థం. ఈ బుడమేరు నీరు, ఏలూరు ప్రాంతాన్ని పొంగించిన తమ్మిలేరు నీరు, భీమవరం తాలూకా పరిసర ప్రాంతాన్ని పొంగించిన ఎర్ర కాలవనీరు ఇవన్నీ కొల్లేరు ఉప్పుతురులలో పడుతున్నాయి. 1915 లో—వేను సుట్ట పూర్వము—ఉప్పుతురు వంతెనవద్ద రీడింగ్ 9.7 అడుగులు వచ్చింది. తిరిగి యీ నాడు 9.6 అడుగులు వచ్చింది, అయితే పూర్వం ఉప్పుతురుమీద వంతెన లేదు. ఉప్పుడు వంతెన ఉండి దిమ్మలు కొంతనీరును అవినవి. రైల్వేలైను పూర్వములేదు. దరిమిలా వచ్చింది. అప్పుడు తీసివేయలేదు. అవి కొంత నీరు అవినవి. అదంతా లెక్క చేసుకొంటే, 15 అడుగులకు మించిన వరద మా ప్రాంతానికి వచ్చింది. అయితే సుబ్బారెడ్డిగారు “ప్రతి సంవత్సరం ఉన్నదేకదా;

ఎంతో కొంత మునిగేదే కదా; ఏమిటి ఇందులో ఉన్న విశేషం? అని అంటూ ఉంటారు. ప్రతి సంవత్సరం ప్రళయం వచ్చినపుడు 40 వేల ఎకరాలలోని పంటను పొట్టపెట్టుకొంటున్నది. ఈ సంవత్సరం మన రెవిన్యూడిపార్ట్ మెంట్ ఇచ్చిన లెక్కలుబట్టి మా తాలూకాలో 65 వేల ఎకరాలలో సస్యం జలమయం అయిపోయింది. అది పొట్టమీద ఉన్న సస్యం; యీ వరదలు పొట్టపాలు చేసుకొన్నది. అదిగాక పార్వల్ డేమేజ్ ఉంది. కొన్ని సెరక పొలాలలో యీ అధిశివర్షాల వల్ల తెల్లకంక వేసింది. సగానికి సగం నష్టం వచ్చింది. ఈ నష్టం జేరిజువేస్తే—ఈ 65 వేల ఎకరాలలో—కర్వేగా లెక్కపేసినట్లయితే పూర్తి డేమేజ్ అయిన 50 వేల ఎకరాలలో ఎకరానికి 15 బస్తాలచొప్పున పార్వల్ డామేజ్ కలిగిన 15 వేల ఎకరాలలో ఎకరానికి 10 బస్తాల చొప్పున మొత్తం 9 లక్షల బస్తాలు నష్టం అయినది. బస్తాకు యీ నాడు ఉన్నటువంటి ధర 30 రు. చొప్పున చూసినట్లయితే—2 కోట్ల 70 లక్షల రు.లు మా తాలూకాకే నష్టం కలిగింది. ఆ 65 వేల ఎకరాలలో పంట వేయటానికి ఎరువులుగాని, పంట పొట్టవరకు నయారుచేయటానికి రైతాంగం పెట్టిన పెట్టుబడి కోటి రు.లు. అది కూడ రాలేదు. అదిగాక ఇప్పుడు 2 వేలు పైగా చుళ్ళి పెట్టుబడి పెట్టవలసి ఉన్నది. ముందుపెట్టిన పెట్టుబడి, కలిగిన నష్టము అంతా కలిపి ఒక కొల్లెరు తాలూకాలోనే 3 కోట్ల 70 లక్షల రు.లు నష్టమైనది. అది అతిశయోక్తితో కూడుకొన్నది కాదు. టోటల్ డేమేజ్ కానీడి, పార్వల్ డేమేజ్ కానీడి మన రెవిన్యూలెక్కలు బట్టి తమకు మనవిచేస్తున్నాను. ఇంత అపారనష్టము కలుగుతున్నది. మేము ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలిగ్రామేశ్వరీ—వారు పంటపంటగా రామచంద్రారెడ్డిగారిని రాజాగారిని పంపించారు. వారు వచ్చి, ఆ పరిస్థితులన్నీ గమనించారు. రామచంద్రారెడ్డిగారు పెద్ద కొమ్మిలేరు అనే డ్రెయిన్ లో సూరబోటులో స్రవణం చేస్తూ ఆ మురుగు కాలువలో గడవేసియాస్తే 12 అడుగుల లోతు వీరు ఉంది. బ్రహ్మయ్యగారు, తిమ్మారెడ్డిగారు కూడ వచ్చారు. వారికి చూపించాను. కైకలూరునుండి ఏలూరు పోయే రోడ్డు కొల్లెగుళో మునిగి ఉంది. ఈ పరులు నదులవలె పొంగి నవి. అదంతా ఒక మహా సముద్రంవలె ఉన్నదని వారన్నారు. కొల్లెరు సముద్రంవలె ఉంది. ఈ నీరు ఉప్పుచేరు లాగలేకపోయింది. దాని ఫలితం పొలరాజు మురుగుకాలవ పొంగింది. పొల్లవ మురుగుకాలవ పొంగింది. లాలవ. అన్నవ. దమ్మిడి ఇవన్నీ పొంగినవి. ఇదిగాక పెద్ద డ్రైయిన్—పెదకొమ్మిలేరు పొంగింది. ప్రభుత్వం నష్టం అంచనాలు పేసినపుడు ఏదో కొల్లెరు అనో, బుడమేరు అనో, ఎర్ర కాలువ అనో తమ్మిలేరు అనో—అంతవరకే చూస్తారు. రెవిన్యూ మినిష్టర్ గారు మనముందు పెట్టిన స్టేటుమెంట్ లో చూస్తే, దురదృష్టవశాత్తు ఉప్పుచేరు

మాట అందులోకనిపించలేదు. వారి స్టేటు మెంట్లో తమ్మిలేరు, ఎర్రకాలవ, బుడమేరు అండ్ వాగుస్ ట్రైక్...అన్నారు. ఈ అన్ని కాలవలలోని నీరంతా మోపేది ఉప్పుతేరు. వారి స్టేట్ మెంట్ లో “ముదతైనపి” అని ఉండటంవల్ల ఉప్పుతేరు వదలిపెట్టారు అనుకొంటాను. లేదు, ఎప్పుడూ చచ్చేదానికి చెప్పేదేమిటి అన్న విషయంగా కూడ వదలిపడితే వదలిపెట్టవచ్చును గాని—రెండవది సంభవం కాదు. ఈ ప్రాంతము అంతా వాడు పెన్యటన చేశారు. కేంద్రంనుండి సంజీవరెడ్డిగారు, సంజీవయ్యగారు, డా. కె. యల్. రావుగారు ఆ ప్రాంతం పర్యటించటం జరిగింది. తరువాత, కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు నియమించిన ఎక్స్ పర్ట్స్ కమిటీవారు అక్కడకు దయచేశారు, వారితోచాటు నున చీఫ్ ఇంజనీర్స్, పెద్దలు అధికారులు అనధికారులు కూడ రావటము జరిగింది. ఆ కష్టకాలంలో మమ్ములను ఊరటవరచటానికి, మా దీనాతివీహవస్థను చూసి సానుభూతి తెలపటానికి వారు రావటమే గాక, దీర్ఘకాల చర్యలు, శాశ్వతమైన చర్యలు మేము చేస్తాము; ఆ ప్రయత్నములో ఉన్నాము; ఎక్స్ పర్ట్స్ కమిటీవీసి మాస్టర్ ప్లాన్ తయారుచేస్తాము అనే విషయంకూడ తెలిపిచ్చారు. గతంలో గోపాలరెడ్డిగారు సుఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు—సంజీవరెడ్డిగారు ఉపముఖ్యమంత్రిగా ఉంటూ, ప. డబ్ల్యు. డి మంత్రిగా వ్యవహరిస్తున్నప్పుడు—ఆ రెండు జిల్లాల కాన్ ఫరెన్స్ మా కైకలూరులో పెట్టటం జరిగింది. ఈ బుడమేరు, కొల్లేరు, తమ్మిలేరు, ఎర్రకాలవ, ఉప్పుతేరు సమస్యలను కూలంకషంగా ఆనాడు చర్చించటము, దాని ఫలితంగా 70, 80 లక్షల రు.లు ఖర్చుతో ఉప్పుతేరు వంకరలు తీయాలని ఒక నిర్ణయము తీసుకోవటము—ఆ నిర్ణయం తీసుకోనేముందు త్రివేదిగారు రావటము జరిగింది. కాని మా దురదృష్ట వశాత్తు ఆ పని పూర్తికాలేదు. ఆ లాండ్ ఎక్విజిషన్ కు కొంత వంకరలు తీయటానికి 20 లక్షల రు.లు ఖర్చుపెట్టి ఉన్నారు. ఇంకా చాలా వంకరలు తీయవలసి ఉన్నది. ఈ మధ్య ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డిగారు వచ్చినపుడు యీ మురుగుకాలవలు ఉప్పుతేరుతో పెడచోటులో రెగ్యులేటర్ కట్టటానికి, ఇప్పుడు ఉన్న కట్టలు సరిచేసి ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న వరద కొల్లేరు ప్రాంతానికే కాకుండా, మిగతా పంట ప్రాంతానికి రాకుండా ఉండటానికి కొన్ని సూచనలు వారు చేశారు. ఆ పని స్వరగా జరపాలని కోరుతున్నాను. కొన్ని శాశ్వతమైన చర్యలు ప్రభుత్వము ముందు పెడుతున్నాను. సమయాభావం చేత త్వరగా ముగించటానికి ప్రయత్నం చేస్తారు.

ఉప్పుతేరు వెడల్పుచేసి, వంకరలు తీసే పథకము పూర్తిగా అమలు జరపటము; ఉప్పుతేరు కట్టయొక్క గండ్లు పూడ్చి పుల్లవకాల్య, లాలవ, పెదకొమ్మి లేదు మొదలైనటువంటి మురుగుకాలవలకు రెగ్యులేటర్స్ నిర్మాణము చేయ

డము; కేంబ్రిజ్ కాల్య అవతలవాగంలోని మురుగునీరు సరాసరి సముద్రములోకి పోయే ఏర్పాట్లు చేయడము; మట్లొంవద్ద పెద్దలంక డ్రైయిన్ కు లాకు నిర్మాణము చేయడము; యీ బుడమేరు తమ్మిలేరు, ఎర్రకాలవలను అదుపులోపెట్టి కొల్లేరు లోని నీరు త్వరితగతినీ సముద్రములోకి పోవునట్లు చేయటము; ఇవి శాశ్వతమైన చర్యలు. రేపు రాబోయే ఎక్స్‌కర్ట్ కమిటీచుండు ప్రభుత్వమువారు యీ విషయాలన్నీ చిన్నచించి ఒక మాస్టర్ ప్లాన్ తయారుచేయటములో దానికి దోహదమైన భోగట్టా ఇవ్వవలసినదిగా నేను కోరుతున్నాను.

దీనితోపాటు శాశ్వతమైన కొన్ని చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా నేను రెవిన్యూమంత్రిగారిని వేడుకొంటున్నాను. సుబ్బారెడ్డిగారు దాళవాపంటకు లక్ష ఎకరాలకు నీరు మంజూరు చేశారు సంతోషం. అయితే కొన్ని damage అయిన భాగాలు దిగబడిపోయి ఉన్నాయి. వాటిని include చేయవలసిందిగా నేను వారిని కోరి ఉన్నాను. అది అరణాలు యింకా లోనిడి ఉన్న పంట అంచనా ప్రాంతం. ఆ దిగబడినటువంటి ఆయకట్టు 6, 6 వేల ఎకరాలు ఉంటుంది. దానికి నీరు యిప్పించాలి. ఈ నాడు శిస్తు రెమిషన్ యిస్తారు. సంతోషమే. మనకు remissions 70 లక్షలు, 80 లక్షలు కోటి రూపాయలు అవుతుంటే రైతులకు 4 కోట్లు, 5 కోట్లు నష్టం వస్తూ ఉన్నది. రెమిషన్స్ మీద పోయేటటువంటి నష్టాన్ని పెట్టుబడిగా మార్చి ఉప్పులేరు వంశలమీద గాని, బుడమేరు, తమ్మిలేరు వీటి పరిష్కారమీదగాని, మురుగుకాలవలయొక్క రెగ్యులేటర్లు, ఉన్న కట్టలు బాగుచేయడమీద గాని పెట్టేటట్లయితే ప్రతిసంవత్సరం 50, 70 లక్షలు remission యివ్వవలసిన పని ఉండను, ఇంతేగాక ఈనాడు సెస్సులు ఉన్నాయి. ఈ సెస్సులు కూడ చాల ఎక్కువగా ఉన్నాయి. అసలు ఏమి పంటలేని ప్రాంతాలు ఉన్నాయి అదా అంచనా జేడ అంచనా పూర్తిగా పోయేటటువంటి ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. అక్కడ సెస్సులు కట్టేటటువంటి పరిస్థితి లేదు. వీటి తీరువాతోపాటు సెస్సులు కూడ ఆ ప్రాంతంలో ముదరా యిప్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. రెండవ పంటకు ఋణాల సౌకర్యం కలుగజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. పాత బాకీలు మొదటిపైదే సందర్భంగా తీసుకొన్నటువంటి పెట్టుబడులు కొన్ని ఉంటాయి. అవి యిచ్చేటటువంటి పరిస్థితి లేదు. ప్రభుత్వంవారు ఎప్పుడూ కూడ పాతబాకీలు పూర్తిగా చెల్లిస్తేనేగాని క్రొత్త పెట్టుబడులు పెట్టరు. ఈ నాడు అవిపెట్టేటటువంటి పరిస్థితి లేదు. కొంప గోడు పోయి, సమస్తంపోయి, అందులో నోటికి వచ్చినటువంటి సిద్దాన్నం పోయిన పరిస్థితిలో ఉన్నప్పుడు పాత బాకీలు కట్టే పరిస్థితి లేదు. పాతవికట్టినదే క్రొత్త పెట్టుబడులు పెట్టము అని ప్రభుత్వమువారు అంటూ ఉంటారు. కనీసం రెండవ వైరుకు కావలసిన పెట్టుబడులు అయినా ప్రభుత్వం

వారిని పెట్టవలసిందిగా నేను కోరుకున్నాను. బుడమేరు విషయంలో కె. ఎల్. రావుగారు చెప్పి ఉన్నారు. 30,40 reservoirs గా యివ్వడం ఉన్నటువంటి lakes లో connections యిచ్చి వాటిని చేయవచ్చునని చెప్పి ఉన్నారు. అలాగే ఎట్టికాలవకు చక్కటి points ఉన్నాయని. ఆ నీరును అవడానికి అవకాశం ఉన్నదని చెబుతున్నారు. ఈ ఎట్టికాలవ యొక్క నీరు ఉప్పుచేరు దిగువ భాగంలో పడుతూ ఉన్నది అది ప్రవహించినంత నేపు ఉప్పుచేరునీరు సముద్రంలోకి వెళ్ళడానికి అది అటంకం. ఎట్టికాలవను అనువులో పెట్టి ఆనీరు ఉప్పుచేరులోకి రాకుండా ఆవుదల చేయడంగాని సరాసరి సముద్రమట్టంలోనికి పెట్టడంగాని జరిగితే ఆనీరు ఉప్పుచేరులోనుంచి పారగంగా పోతుంది. ఆ విషయాలన్నీ సమయం తక్కువ అవడంచేత నేను విఫలంగా చెప్పలేకపోతున్నాను. ముఖ్యమైన విషయం ఒకటి ఉన్నది. కొల్లేరు 5 అడుగులు level పెట్టాలి. 10 అడుగులు ఉన్నది. వరదలు వచ్చినప్పుడు ఉధృతంగా ఉంటుంది. ఈ కొల్లేరు అంతా కూడ 5 అడుగులు level లో పెట్టాలి. అందులో ఉన్నటువంటి నీరును ఉప్పుచేరులోకిగాని, సముద్రంలోకి గాని త్రోసివేయాలనే వ్యర్థం ఉన్నది. అయితే దానికి కావలసిన కట్టడం, పేరంటాలు కనుమ దగ్గరగాని, బావి కనుమ దగ్గరగాని కట్టాలనే ఆలోచన ఉన్నది. అక్కడ కట్టేటట్లయితే ఈ కొల్లేరు ప్రాంతానికి ఉపయోగపడుతుంది కొల్లేరులో నీరు ఉప్పుచేరులో యింకా ఎక్కువ level లో మనం పంపించేటట్లయితే మురుగు కాలవలన్నీ యింకా చెల్లెత్తిపోయి ఉంటాయి. ఈ ఉప్పుచేరు సముద్రంలో ఎక్కడైతే పడుతూ ఉన్నదో అక్కడే ఒక కట్ట కట్టి, అక్కడ ఒక regulator నిర్మాణం చేసేటట్లయితే సముద్రం నీళ్ళలోనికి రాకుండా ఉండడానికి ఈ నీరు అటుపోవడానికి, కొల్లేరు ప్రాంతమే కాకుండా మిగతా డెల్టా ప్రాంతంలో ఉన్న మురుగు కాలువలు పొంగుకుండా ఉండడానికి, simultaneous benefits కలగడానికి పలుగా ఉంటుందని ఈ సూచనలు ప్రభుత్వం వారిముందు పెడుతూ ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు నామకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. ఎ. వి. మూర్తిరాజు (పెంటపాడు):-అధ్యక్షా, ఈ మధ్యనే మనకు వచ్చిన వరదలవల్ల పడ్డనష్టాలను అనుభవించడంలో మా ప్రాంతంకూడ ఎక్కువగా ఉన్నది. కొల్లేరు ప్రాంతం. అసలు ముంపు అంటేనే ప్రారంభం కొల్లేరు. దానికి మొట్టమొదటనుంచి ఒక పేరు ఉన్నది. బహర్ జల్లి అంటారు. బహర్ జల్లి అంటే Sheet of Water, స్వతఃస్థంగా నీరుఉన్నది. ఎప్పుడూ మునిగిపోతూఉన్నది. ఎవరైనా సరే ముందుకు వచ్చినా, యితర ప్రాంతాలనుంచి పెద్దలు వచ్చినా చెప్పేది ఒకటే. నిత్యం వచ్చే వాళ్ళకు మేము చెప్పేది ఏమీ ఉన్నది అంటారు. మాస్థితి ఎలా ఉన్నది అంటే—ఎప్పుడూ మునుగుతూ తేలుతూ ఉంటారు మీకు

అలవాటైంది కాబట్టి మేము చేసినా చేయకపోయినా ఫరవాలేదు. అలవాటై బ్రతుకుతున్నాడు. నీళ్ళల్లో చేపలు బ్రతుకుతున్నాయి వీరు బ్రతుకుతున్నారని ఆ levelలో చూస్తున్నారితప్ప గట్టుమీద ఉన్నవాళ్ళు నీళ్ళల్లో ఉన్నవాళ్ళ బాధ అర్థం చేసుకోవడంలేదు. మొట్టమొదటినుంచి ఈ కొల్లేరులో పడే మురుగు కాలవలలో ఎక్కువగా బుడమేరు చాలదెబ్బ తీస్తూ ఉంటుంది. బుడమేరు, తమ్మి లేరు, ఎఱ్ఱకాలవ రామిలేరు యివన్నీ కొల్లేరుకు సంబంధించినటువంటివి. ఇవన్నీ వస్తున్నాయి. అందులో పడుతున్నాయి. దీనిని గురించి అనకట్ట కట్టాలని మా తండ్రులు మా తాతలు ఎరిగిన నాటినుంచీకూడ ప్లాన్లు వేయడం, దానికి ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. తినడానికి బదులు ఖర్చుపెట్టుతున్నారు. ఈ నాటికి చూడ దానికి వచ్చినవారి భత్యాలతో ఈ ప్రాజెక్టులు అన్నీ పూర్తి అయిఉండేవి, ఆ భత్యాల సంగతికూడ మానుకోకుండా తిరగడమే తప్ప ఫలితం మాత్రం జరగడం లేదు. ఈ నాడు కొల్లేరుముంపు 10.5 వచ్చింది. 10.5 రావడంవల్ల కొల్లేరులో మురూరుగా 2,50,000 ఎకరం నాశనం అయిపోయింది. Flood scarcity అని అల్లరులు చేసుకొనే బదులు యిటువంటి ముంపును తప్పించి ఉంచే పీరికి కావలసిన ధాన్యం ఒక్క కొల్లేరులో వచ్చి ఉండేది. అది చేయడంలేదు. కొల్లేరులో ఏదైనా ఈ పథకాలను అమలు జరిపితే రెండవ పంటకు అయినా నీరు యివ్వడానికి కొన్నిమార్గాలు వస్తాయనిచూస్తే మునిగిపోవడంతప్ప రెండవ పంటకు మాత్రం సరిగా నీరుయివ్వరు ఇవి గవర్నమెంటు భూములు కాబట్టి అందులో నీరు యివ్వడానికి మాకు అధికారం లేదు అంటూ ఉంటారు. Localization చేస్తే అందులో చేర్చుమని అంటే చేర్చుము అంటూ ఉంటారు. ఎలా ఉన్నది అంటే.. ప్రథమ పంటలో మునిగిపోతూ ఉంటారు కాబట్టి రెండవ పంటలో ఎండిపోవడం కూడ అవసరం, లేకపోతే నానిపోతారు అనిపిస్తే అభిప్రాయం నాకు అర్థంకాలేదు. ఈ నాటికూడ కొల్లేరులో ఎట్టి ప్రత్యేక పరిస్థితులలోకూడ ఒక్క పంటకు అయినా గ్యారంటీ లేకుండాచేయడం యింతకంటే అన్యాయం యింకొకటిలేదు. బాగా పండిన భూములకు యివ్వడం ఏదోవంకపెట్టి తెచ్చుకొనే వాళ్ళకు యివ్వడం తప్ప కొల్లేరులో సర్వనాశనమైన ప్రజలకు మాత్రం ఒక్క పంటకుకూడ యివ్వడం లేదు, దానికి తగిన చర్యలు యింతవరకు తీసుకోవడంలేదు. దానికి ఏదో సహకారం చేస్తామని అనడమేతప్ప పని జరగడంలేదు. ఈ మధ్య రెవెన్యూ మంత్రిగారు ముఖ్యమంత్రిగారు యితర మంత్రులు చాలమంది వచ్చారు రావడం. Irrigation మంత్రిలు అందరుకూడ చూశారు. అనేకమంది ఆఫీసర్లు వచ్చారు. చూస్తూ ఉంటే ఇదంతా మొసలి కన్నీరువలె తయారైంది. ఎప్పుడూ మమ్మల్ని చూసి వాళ్ళు ఏడవడం, వాళ్ళను చూసి మేము ఏడవడం తప్ప ఏమీ ఉండదు.

వాళ్ళకు యింటికి వెళ్ళిన ఉండదు మూగు నిశ్శబ్దం ఉంటుంది కాబట్టి అలవాటై పోయింది అంటున్నారు. ఈ మాటలు చెప్పడంకాదు. ఇప్పుడు పథకాలు అమలు జరపవలసిన పని ఉన్నది. అదృష్టవశాత్తు కె ఎల్. రావుగారు వీటన్నిటిని చూడడంకోసం రమిటిని వేశారు. ఆ కమిటీ కూడ త్వరలో report యివ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నది. ఆ కమిటీ అప్పుడే చూడడానికి కూడ వచ్చింది. వారికి యిచ్చినటువంటివి అన్నిచూస్తే వారు ఉత్సాహంగానే కనబడుతున్నారు. బాగా చేయాలనే దృష్టితో ప్రత్యేకంగా కొల్లేరులో వచ్చేటటువంటి ముంపు ఒక్కటే చూస్తున్నారు. కొల్లేరులో 10.00 వరకు వచ్చినా భూములుమాత్రం మురుగునీరు మిగతా వాటికి మురగవు అని వారి అభిప్రాయం. అందులో ఉన్న రహస్యం ఏమిటంటే కొల్లేరులో 10.00 వరకు ఉన్నటువంటి bunds అగినట్లయితే uplands drains వల్ల వచ్చినటువంటి మురుగునీరు లెక్కవేయకుండా ఆ నష్టం చేసుకోవడంలేదు. దానివల్ల అసలు కొల్లేరులో ఉన్న నీరు ఎగత్రావడంవల్ల వచ్చేటటువంటి నష్టంకంటే uplands drains వల్ల localగా ఉన్న వరదలవల్ల మురిగిపోయినటువంటి భూమి ఎక్కువ ఉన్నది దాని సంగతి అర్థం చేసుకోవడంలేదు. దానికి ఎలాగ మరమ్మత్తు చేయాలి అంటే—ఎప్పుడైతే కొల్లేరుకు floods వస్తాయో ఆ timeలో ఉన్నటువంటి నీటిని ప్రత్యేకంగా తైటికి తోడడానికిగాను చుట్టూ ring bunds వేసి కొల్లేరులో పడిన waterనే కాకుండా ఈ పొలాలు ఉన్నటువంటి నీటిని కూడ bailout చేసి కొల్లేరులోకి పంపించినప్పుడు తప్ప యిది మాత్రం జరగదు. దీనికి electricity ఎక్కువ అవసరం. పంపులు పెట్టడం ఎక్కువ అవసరం. ఈ పంపుల ద్వారా వచ్చినటువంటి వరదనీటి నంతటివికూడ కొల్లేరులోకి తోడాలి. మూసూలు local drains వల్ల, local rains వల్ల మునిగి పోయినటువంటి భూములనుండి నీరు వెళ్ళడానికి దారి లేకుండా—కొల్లేరే ఎక్కువ floodsలో ఉంటుంది కాబట్టి దారిలేక పోవడంవల్ల—ఉంటుంది కాబట్టి దానిని పంపించే మార్గంకూడ అవసరంవలసి ఉన్నది.

దానిని గురించి అర్థం చేసుకోవడంలేదు. ఇంక కొల్లేరు క్రింద కాంటూర్స్ విషయమున్నది. మునిగిపోయేది అరవ కాంటూర్ వరకు కాబట్టి అక్కడి భూములు చెడ్డవి, మిగతావి మంచివిఅనే అభిప్రాయంకాదు. ఈ నాడు వరవ కాంటూర్ వరకూ కూడా భూములు పోయినవి. వీటిని గూర్చి ఆలోచించక పోవడంవలన యీ ప్రమాదం పరచుతున్నది. ఇప్పుడొక కొత్త సదుపాయం వచ్చింది. ఎర్లిప్లాంట్మెంట్ చేసుకొనడానికి అక్కడ మార్గం చూపుతున్నారు. దాని క్రితా యిచ్చికొన్ని భూములను రక్షించవలసి వున్నది. కొల్లేరులో ప్రత్యేకంగా ఎర్లిప్లాంట్మెంట్ వలన తప్పకుండా ఎక్కువభూమి సాగుకావడానికి అవకాశమున్నది.

మార్చి పదిహేను కాంగ్రానే కొల్లేరులో ఏ భూములకు నీరు అవసరమిండును, ఆ విషయాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి కొల్లేరునుండి ఏలూరు కాల్వ ఒకటి. చినకాపురం కాల్వ ఒకటి, యీ రెండు కాల్వలనుంచి ఎక్కడయితే సేకండ్ క్రాప్ పున్నదో, అదంతా కొల్లేరులో వున్నది — అవిధంగా కొల్లేరులో వున్న భూమికి—యీనాడు అరవ కాటూర్ వరకు లోక్ డ్రైనేజీస్ భూమిగా వున్నది. కాబట్టి ఇప్పుడు భాగానికి ఎర్లిప్లాంటేషన్ కు యివ్వడానికి పీలులేదు అంటున్నారు. అది మాత్రం న్యాయం కాదు. కాబట్టి కొల్లేరు ప్రాంతానికి సంబంధించినంతవరకు, కాల్వలో వైభాగానికి కూడా ఎర్లిప్లాంటేషన్ కు యివ్వడానికి ఆలోచించవలసిన అవసరంలేదు. ఈ నాడు పదివేల ఎకరాలవరకు శక్తివుండి, ఆయకట్టులో వుండివుంటే, యింకో పదివేల ఎకరాలు వైవరకు యివ్వడానికి, మార్చి పదిహేను వరకు అభ్యంతరించేదు. ఇబ్బందిలేదు. ఇరవైవేలు యివ్వండి, యిబ్బందిలేదు, ఇప్పుడు ఫుడ్ సేక్స్ ని అంటున్నారు. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకుని 'యీ ఫ్లడ్స్ ను దృష్టిలో పెట్టుకుని అయినా యివ్వండి. ఇరవైవేల ఎకరాలవరకు అయినా సరే యివ్వండి. ఎర్లిప్లాంటేషన్ పెట్టుకుని మేము రెట్టింపు పంటను యివ్వాలము, ఆయా గ్రామాలు, ఆయకట్టు ఏమీ చూడకుండా ఏవో చూస్తు పెట్టుకుని యిక్కడ చుంట్రిగారు, ఆఫీసర్లు కూర్చుని ఆలోచించేది ఒకటి, రెంటూరుల తియ్యడం, భూములు ఎక్కడవున్నవో తెలియదు, ఏలానీరు వస్తుందో తెలియదు నాలుగవ కాంటూర్ చూస్తే; ఆ ఆప్ లాండ్ వైపు చూస్తే పదవ కాంటూర్ కూడా మునిగిపోతుంది, ఆ సంగతి తెలియదు, ఏమీ చూడకుండా, ఆలోచించకుండా కాంటూరులు ఫిక్స్ చేస్తూ వుంటారు. ఏ కాల్వలు యిర్లవైవ కాంటూర్ వరకు వెళుతున్నవి? పదవ కాంటూర్ కు ఎందుకు యివ్వకూడదు? నాకు అర్థంకావడం లేదు ఇటువంటి పరిస్థితులన్నీ అర్థంచేసుకోకుండా దానికి సంబంధించిన రైతులను కన్ సల్ట్ చేయకుండా చేస్తున్నారు. ఆ రైతులను కన్ సల్ట్ చేసి, వారి పరిస్థితుల మీటో తెలుసుకుని చేయవలసి వున్నది. అదేమిలేకుండా యిప్పుడు డిమాండ్ చేస్తున్నారు.

తరువాత, యిప్పుడు ప్రాజెక్టు కట్టడానికి అనేక కోట్ల రూపాయలు కావాలి అంటున్నారు. మీరు కట్టగలరా, కట్టండి, లేదా కాళ్లుబారజాపి మేము కట్టలేము అనిచెప్పండి. ఏకాధోపది మేమైనా కట్టుకుంటాము. ఆ భూములు అలా వుండడానికి వీలులేదు. డబ్బు యివ్వగలరా, యివ్వలేరా? చెప్పండి. ఒక తరం ఇయిపోయింది. రెండవ తరంకూడా అయిపోయింది. మా తరం వచ్చింది. మా తరములోనయినా యిది అవుతుందా, లేదా అనే బాధలో మేము వున్నాం. ఎర్రకాల్వ సంగతి చూడండి, ఎన్ని ఇళ్లు మునిగిపోతున్నవో, ఎన్ని

కొట్టుకు పోతున్నవో చూడండి. దీని వలన క్రింద ఎంత నష్టం వస్తున్నదో చూడండి. వెనక ఎప్పుడో అనుమోలు లంక ప్రాజెక్టు కట్టాలని, దానికి నీ కొట్ట రూపాయలు అవుతుందని అనుకున్నారు. ఇప్పుడు నాలుగు కొట్లకు పెరిగింది కాబట్టి దానిని చేయడానికి పీలులేదు అని అంటున్నారు. దీనిలో కలసి వున్న ఎర్ర కాల్య, బై నేరు, పులివాగు, జిల్లేరు పీటికి విడివిడిగా ప్రాజెక్టులు కడతాం అంటున్నారు. మంచిదే. వాటివలన కొంతసాగు అవుతుంది. కొంతవరకు లాభిస్తుంది అనుమోలు లంక ప్రాజెక్టు కనుక కట్టక పోయినట్లయితే యీ ఎర్రకాల్య ప్లాడ్ అరికట్టబడదు. నందమూరు ఏరు వెడల్పు చేయాలి. లేకపోయినట్లయితే క్రింద యిరవై బస్తాలు పండే 30, 40 వేల ఎకరాలు పోతుంది. అది మంచి పద్ధతి కాదు. అనుమోలులంక వంటి చిన్నచిన్న ప్రాజెక్టులుగనుక కట్టినట్లయితేనేగాని ఎర్రకాల్య ట్రబుల్ పూర్తి కాబోదని మనవి జేస్తున్నాను. అది అలా వుండగా, యిక కొల్లేరు లోపడే బుడమేరుపై డైవర్లన్ కట్టారు. డైవర్లన్ కట్టినప్పుడు ఏమి చేయాలి? అసలు ఆలోచించవలసిన అవసరమొందటారా, లేదా? అని అడుగుతున్నాను. డైవర్లన్ కొరకు ఎప్పుడైతే కట్టలు తీసుకొచ్చి కొల్లేరులో దింపారో దానివలన ఎంత నీరు పెరుగుతుందో ఆలోచించలేదు. ఇదివరకు ఎనిమిదికంటే దాటనిది యిప్పుడది పది, పదకొండుకూడా అయిపోతున్నది. వందలకొలది గ్రామాలు మునిగిపోతున్నవి. తీసుకొచ్చి డైరెక్టుగా దింపేశారు తప్ప, టాట్ లెట్ గూర్చి ఆలోచించలేదు. ముందుగా మేము అజ్జెక్షన్ పెట్టాము. ఉప్పులేదు శ్రవ్వి, పోవడానికి మార్గం చూసి, వైన గట్టు కట్టమంటే ఆ విధంగా చేయలేదు. వైచారిని రక్షిస్తున్నారు. ఎవరిని రక్షిస్తున్నారు? యధార్థంగా బాధ పడుతున్నవారిని రక్షించడంలేదు. కేకలు వేస్తున్నవారిని, నోరుగల వారిని, వారికి డబ్బు యిస్తున్న వారిని రక్షిస్తున్నారు, వారికి డబ్బు యిస్తేగాని రెమిషన్ కొరకు వ్రాయరు. డబ్బు యిచ్చి రెమిషన్ కు వ్రాయించు కుంటే దాళవాలేదు. వ్రాయించకుండా వుంటే మునిగిపోతుంది. మునిగి పోకుండా చేసుకుందామనుకుంటే డబ్బులేదు. అందువలన రెమిషన్ రాదు. ఈ విధంగా వుంది పరిస్థితి. ఎప్పుడూ బీదవాడే బాధపడడం, లాభం పొందుతున్నవాడే యింకా లాభపడడంగా వున్నది. ఇప్పటికైనా యీ పద్ధతిని మార్పుతారని అనుకుంటున్నాను. ఇంక ఎక్కువ సమయంలేదు కాబట్టి యిప్పుడు చేయవలసిన పనుల గూర్చి కొన్ని సజెషన్స్ యిస్తాను. ఈ సంవత్సరం వచ్చిన వరదల వలన రోడ్లు సర్వ నాశనం అయిపోయినవి. ఈ నాడు నాలుగున్నర కొట్ల రూపాయలు స్టేటు గవర్నమెంటు సెంట్రల్ గవర్నమెంటును అడుగుతున్నది. మా జిల్లాలో విపరీతమైన నష్టం జరిగింది. కాని, మా జిల్లాకు ఒక మంత్రి లేకపోబట్టి, లేకపోతే మంత్రి వర్గంలో చూకు ప్రాధినిధ్యం లేకపోబట్టి మా జిల్లా దురదృష్టకరంగా వుండి పోవలసి వస్తున్నదనుకుంటాను. నాలుగున్నర కొట్లు ఎలాగూ అడుగుతున్నారు

కాబట్టి అందులోనుండి కోటిన్నర రూపాయలు నాలుగు జిల్లాలలోను ఎక్కువ నష్టపడిన వెస్ట్ గోదావరికి కేటాయిస్తే పరిస్థితి కొంతవరకు మెరుగవుతుంది. ఆ గ్రామాలలో నడవడానికై నా సౌకర్యం ఏర్పడుతుంది. అసలు పంచాయితీలు గ్రాంట్లు కూడా యివ్వడానికి వీలు లేకుండా ఉన్నది. వాటి ఫండ్స్ కూడా సరిపోవడం లేదు, ఒక కోటిన్నర రూపాయలు అక్కడ కేటాయిస్తేగాని ఆ మాత్రం సౌకర్యమైనా అక్కడ కలగదని మనవి జేస్తున్నాను. కె. యల్. రావుగారి కమిటీ వలె రాష్ట్ర స్థాయిలో కూడా ఒక కమిటీని వేసి చారికి కావలసిన సౌకర్యాలన్నీ కల్పించి, అందులో రైతులను కొంతవరకు తీసుకొని ఆ కమిటీకి సరియైన మార్గం చూపిస్తే వారు కూడా యీ విషయములో సహకరించడానికి వీలు ఉంటుంది. అలాగే వరదలవలన నష్టపడిన ప్రాంతాలలో యిప్పుడు టూక్సెస్ వసూలు చేయించడం పోస్టపోస్ట్ చేయించాలి. లోన్స్ వసూళ్లు కూడా పోస్టపోస్ట్ చేయించాలి. ఇళ్ళకు డబ్బు యిచ్చే పద్ధతి శాగుండలేదు. మంచి ఇళ్లు వున్నవారికి యివ్వకూడదని వున్నది. ఈ మధ్య క్లారిఫికేషన్ పంపించారుగాని, అదికూడా అంత సక్రమంగా లేదు. ఒక పెంకుటిల్లు వుండి అది తడిసిపోయి, బయటకు వెళ్లిపోతేనేగాని యివ్వకూడదని ఉన్నది. అస్తి వుండి, ఇల్లు వుండి అది కూలిపోయి బయటకు వెళ్లిపోయి ఆ రైతు అడిగితే అతనికి 30 రూపాయలు యిస్తే మన ప్రాణం ఏమి పోతుందని అడుగుతున్నాను. నోరువిప్పి ఆ రైతు యివ్వమని అడుగుతున్నాడు గదా. పోనీ అతను ఏమీ తనివాడా? అంటే అదేమీ కాదే? అతను ఎక్కడికి పోతాడని భయం? "నాకు పెంకుటిల్లు వున్నమాట నిజమే. అది పూర్తిగా తడిసిపోయింది. కనుక 70 రూపాయలు కాక పోయినా 30 రూపాయలయినా యివ్వండి" అని ఆ రైతు నోరు విడచి అడిగితే, మొదట ప్రాసె తరువాత నీకు యివ్వడానికి వీలులేదు అని అంటే అదేమి పద్ధతి అని అడుగుతున్నాను. ఇంత పండించిన రైతుకు ఆ మాత్రం యిస్తే ఏమి అవుతుంది? ఇంక వాడికేమి మానాళిమానాలుంటాయి? ప్రభుత్వం ఆ పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోవాలి. ప్రభుత్వం యీ విషయాలన్నింటినీ దృష్టిలో పెట్టుకొని నేను యింతకు ముందు తెలియజేసిన విషయాలన్నిటిలో తగు జాగ్రత్త తీసుకొని, రైతులకు సహాయపడుతుందని ఆశిస్తూ యంతటితో సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న:- అధ్యక్షా, సాధారణంగా ఎప్పుడైనా మనిషి చచ్చిపోయిన వెంటనే పోస్టుమార్టం ఎగ్జామినేషన్ జరుగుతుంది. మనం కొంతమంది సెప్టెంబరు నెలలో చచ్చిపోతే యిప్పుడు పోస్టుమార్టం చేస్తున్నాము. కనీసం యిప్పుడైనా జరుగుతున్నది. గౌరవనీయ రెవెన్యూ మంత్రిగారు యిచ్చిన నోట్ లో సెప్టెంబరు 28-29 తేదీల మధ్య జరిగిన వరద బీభత్సం గురించి విపులంగా

ప్రాశారు. కాని ఆగస్టు 9, 10 తేదీలలో శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం జిల్లాలకు కొంతవరకు వచ్చిన వరదల గురించి అది బీభత్సం కాదని, నష్టంలేదని మానేశారో-పూర్తిగా మానేశారనిరూడ చెప్పలేము. ఎందుచేతనంటే వారి నోట్‌లోని 3వ పేజీలో శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వచ్చిన వరద నష్టం 5 లక్షలని ప్రాశారు, ఒక వాక్యం, అది ఆగస్టు 9, 10 తేదీలలో జరిగిన వరదనష్టం తాలుకు అంచనా అయి వుండవచ్చుననుకొంటాను, ప్రతి సంవత్సరం వరద బీభత్సం గురించి అనుభవించడం, చర్చించుకోవడం, చెప్పుకోవడంతో కాలక్షేపం అయిపోతున్నది. ఇందులో భిన్నాభిప్రాయం వుండడానికి విలువలేదనుకుంటాను. బుడమేరు రిజర్వాయరు కాలదన్ని తుంగలో తొక్కినందువల్ల—ఆ చేసిన మహాపాపం వల్ల వచ్చిన ఫలితం మాత్రం అంగీకరించడంలో ఎవరికీ భిన్నాభిప్రాయం వుండకూడదని అభిప్రాయపడ్డాను. అధికారంలో వున్నవారు భిన్నాభిప్రాయం ప్రకటించవచ్చు. వారు చేసినపని అని వారు ఒప్పుకోవడం అంటే ప్రజాస్వామ్యంలో తప్పు. అందులో పంచవర్గ ప్రజాశిలతో కూడిన ప్రజాస్వామ్యంలో చేసేది తప్పు అని ఒప్పుకుంటే మహాపాపం. అట్లా ఒప్పుకోవడమనేది వుండదు. ప్రజాశిల ప్రకారం తప్పులు చేయడం, ప్రజాశిల ప్రకారం బుకాయించడం జరుగుతుంది. ఇది మామూలు వద్దతి. హ్యూమన్ లైవ్ లాస్ట్ క్రింద పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో 5, గుంటూరులో 5 అన్నారు. సెప్టెంబరు 28-29 బీభత్సం తరువాత నేను అక్టోబరు 3-4 తేదీలలో మాచెర్ల, దాచేపల్లి వెళ్లాను. ప్రభుత్వం శనాలు దొరికాయి కాబట్టి ఎన్ని శనాలు దొరికాయో అంత మంది చనిపోయినట్లు చెప్పారు. 38 శనాలు దొరికాయి కాబట్టి ముప్పది అయిదే దొరకకుండా కొంతమందిపోతే అది మా తప్ప అంటారు. అది వారి అధురీమెంటు. వరదలలో కొట్టుకొని పోయినవి ఎన్ని? కృష్ణా, నాగార్జునసాగర్ అక్సిడెంట్ ఒకటి కట్టుతున్నారు. ఆ అక్సిడెంట్ క్రింద చనిపోయి ఆ వరద కృష్ణానదిలో ఎత్తిపోతల అనే చోట పడి వున్నది. అక్కడ ఎన్ని శనాలు పడి ఎట్లా కొట్టుకు పోయాయో ప్రభుత్వం పరిశీలించడానికి ప్రయత్నం చేయలేదని చెప్పడానికి సందేహం లేదు. అలాగే ఎవరికీకూడ తెలియదు. మాచెర్ల చుట్టుప్రక్కలు, దాచేపల్లి చుట్టుప్రక్కల దొరకైన శనాలు యిన్నే బాబట్టి ఇంతమందే చచ్చిపోయారని చెప్పడానికి ప్రయత్నించడం సాహసమే అవుతుంది. ఇది యధార్థం కప్పిపుచ్చడం అవుతుంది కానీ, వాస్తవం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. అంచనా లేకుండా—చావులు అపరిమితంగా జరిగాయి, అయితే, మీరు చెప్పగలరా అంటారు. అధికార పక్షానికి వున్న సాధారణ పద్ధతి ఏమంటే—అయితే మీరు చెప్పండి అంటారు, మాకు చెప్పడానికి అవకాశం, సాధన సంపత్తి ఎక్కడ వుంది? ఇటువంటి సంఘటనలు జరిగినప్పటికీ తమ పేరు బయట పెడతారని అధికారులకు భయం. మౌనం చాలుస్తారు. ఇక మేము

దేవి నాధారంగా చేసుకొని చెప్పాలి. ఈ లెక్కలు మాత్రం తప్పుడు లెక్కలు అని నేను చెప్పడం సాహసం కానేరదు. ఇది యధార్థం. ఇట్లు పోయిన వారికి రిలీఫ్ మెజిస్ట్రేట్ 200 రు. లవరకు యిచ్చామన్నారు. ఇప్పుడు మూర్తిరాజుగారు ప్రకటించిన ఆవేదన చూస్తే తెలుస్తుంది. 200 రు.లు యివ్వడానికి సూత్రాలు అడ్డు వచ్చాయట. ఇందులో వ్రాసినదేమంటే—ఇళ్ళు పోయిన రైతులకు ఎంత రెవెన్యూ చెల్లిస్తున్నారు, ఎంత భూమి వుంది అనే దానితో నిమిత్తం లేకుండా మనిషికి 200 రు.లు యివ్వాలని జి. ఒ. యిస్యూ చేశామని వుంది. మూర్తిరాజుగారు ప్రకటించిన ఆవేదనకు దీనికి ప్రత్యక్ష విరుద్ధం అనిపిస్తోంది. వారు 50 రు.లు అయినా ముట్టలేదంటున్నారు. ఇక్కడ పాస్ అవుతున్న అడ్డరులు అక్కడ అమలు జరుగుతున్న షెడ్యూల్ లో పమా? ఇదివరకు రామచంద్రారెడ్డిగారి దృష్టికి కూడ తెచ్చాను. మా జిల్లాలో అగ్ని ప్రమాదాలు వచ్చినప్పుడు 30 రు.లను 50 రు.లకు పెంచాలని శాసనసభలో చెప్పారు. ఆ జి. ఒ. లో అక్కడ కలెక్టరుగారికి నచ్చితే 50 రు.లు యివ్వడానికి డిస్క్రిషనరీ పవర్స్ యిచ్చారు. వారికి ఎట్లా నచ్చచెప్పారో మా అరం కాలేదు. మమ్మలను పుట్టించిన బ్రహ్మదేవుని తరంకూడ కాలేదు. ముందు తహశీల్దారు వ్రాయాలి. తహశీల్దారును ఎందుకు వ్రాయలేదంటే మేము వ్రాస్తే ఎక్స్ ప్రెజెంటేషన్ అడుగుతారు అంటారు. బి. ఒ. లు అట్లా చేయడం ఎందుకు, ఆచరణలో లేకుండా చేయడం ఎందుకు? శుష్క వాగ్దానాలే అవుతున్నాయి అవి. ఇది వాస్తవం, కావాలంటే నా దగ్గర వందన్నర ఇన్సిడెంట్లు వున్నాయి. నేను కలెక్టరుతో స్వయంగా మాట్లాడాను. నేను రిపోర్టు కాలి ఫర్ చేస్తానంటారు, రిపోర్టు రాదు. జైటివారు నానఫీషియల్స్, ఎం. ఎల్. ఎలు చెలితే పనికిరాదు. శంఖంలో పాస్తేనే తీర్థం అవుతుంది. డాక్టరు చెలితేనే న్యూమోనియా, లేకపోతే టైఫాయిడ్. శాసన సభలో అది చేశాము, ఇది చేశాము. జి. ఒ. యిస్యూ చేశాము అంటే—అసలు 200 రు.ల రిలీఫ్ ఎంతమందికి దొరికిందని పరిశీలిస్తే తలిపోతుంది. మూర్తిరాజుగారు ప్లడ్ రిలీఫ్ విషయంలో చెప్పారు. స్కూల వైరాగ్యం, పురాణ వైరాగ్యం, పురిటాల వైరాగ్యం అని మూడు వున్నాయి. ప్రతి ఏట వరదలు వచ్చినప్పుడు ఆవేదన వెళ్ళబోసుకోవడం, తరువాత మరచిపోవడం. ఇటువంటి ప్రమాదాలు మళ్ళా రాకుండా చేసుకుందామనుకుంటాము కాని ఆ కార్యక్రమం కొనసాగించడం మాత్రం జరుగదు. శ్రీకాకుళం జిల్లా గురించి ఇందులో ఒక స్వీపింగ్ రిమార్కు చేశారు. అక్కడ గాడాముల గడ్డ ఒకటున్నది. వాకు తెలిసినంతవరకు—అప్పుడు నేను మంత్రిగా వున్నాను.—ఎస్టిమేటు కాంక్షన్ చేయించాము. ఇంప్రెమెంటేషనుకు ఎక్జిక్యూటివ్ అడ్డర్స్ యివ్వడంకూడ జరిగింది కానీ, దురదృష్ట వశాత్తు కారణం ఏమిటోకాని ఇంప్రెమెంటేషన్

మెంటుకాలేదు. వాస్తవానికి ముంపుడు ప్రమాదం తొలగించుకొని, అదనంగా ఆహారోత్పత్తికి అవకాశం కల్పించడానికి ఏర్పాటు చేసిన చిన్న స్కీము అది. ఇటీవల జరిగిన వ్యవహారాలు చూస్తే—శాంక్షనుకు ఛీఫ్ ఇంజనీరుకు కూడ వచ్చిందని ఎక్స్‌క్యూటివ్ ఆర్డరుకు అగి వున్నదని భోగట్టా. చిత్రమేమంటే కలెక్టరు ఆఫీసుకు వెడితే మరొక భోగట్టా వస్తుంది. సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరు దగ్గరకు వెడితే మరొక భోగట్టా వస్తుంది. ప్లానింగులో కో-ఆర్డినేషన్ ఎక్కువ అవుతోంది కాబట్టి ఒకరు చెప్పినది మరొకరు ఆమోదించడం గాని, సరి అనడంగాని వుండదు. కలెక్టరు గారు పైలు పిలిపించి నాట్ ప్రాఫీటబుల్ అని వ్రాసినట్లు స్వయంగా నాతో చెప్పారు.

నేను దానిమీద ఉత్తరం వ్రాస్తే S. E. నుంచి ఒక సమాధానం వచ్చింది—ఆస్కీము రికమెండు చేసామని, C. E. శాన్షన్ చేస్తారని మా నమ్మకమని S. E. గారు వ్రాసారు. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు P. W. D. కి ఎంత అవినా భావ సంబంధమున్నదో చూడండి, Co ordination meetings వందన్నర జరుగుతుంటాయి. జిల్లాపరిషత్తుల లెవెలులోను ఇంకా అనేక levels లో Co ordination meetings జరుగుతున్నా ఉన్న Co ordination పోతున్నదేమో అని నా భయం, రెవిన్యూ P. W. D. ల మధ్య ఈవిధంగా ఉండడమేకాదు P.W.D. లో కూడా irrigation side లో minor irrigation అని medium irrigation అని investigation డివిజన్ అని రకరకాలుగా ఉంటున్నాయి. ఒక్కస్కీము గురించి, ఒక మరమ్మత్తు గురించి, Executive Engineer కు వ్రాస్తే శాసన సభ్యునికి జవాబులు ఇస్తున్నారు. నాకు తెలిసినంతవరకు జవాబులు ఇవ్వడం లేదని చెప్పడానికి లేదు. ఇది నాది కాదండి, నా లిస్టులోనిది కాదని సమాధానం వస్తుంది' ఎవరి లిస్టులోనిది వస్తుందో ఒక enquiry పెట్టాలి. ఏదైనా వ్రాసినపుడు ఏ ఆఫీసరు అయినా తనకు సంబంధం లేనపుడు సంబంధం ఉన్న ఆఫీసరుకు పంపిస్తున్నామని వ్రాస్తే కొంత బాగుంటుంది. అట్లా వ్రాసేవారు కొంతమంది ఉన్నారనుకోండి, కొంతమంది మాది కాదు, అని త్రిప్పివేస్తున్నారు. ఈ విషయాలవల్ల చాలా ప్రమాదాలు రావడమే కాకుండా వరదలవల్ల కలిగిన నష్టాలు వెంటనే మరమ్మత్తు చేయడంలో ఆలస్యం అయినందువల్ల ఎక్కువ national loss వస్తోందనే విషయం ప్రభుత్వం గమనిస్తున్నదో లేదో చెప్పలేక పోతున్నాను. పనులు వెంటనే జరగడంలేదు. సిబ్బందికొరత, డబ్బులు కొరత అనేది సాధారణమైన మాట. ప్రజలమీద పన్నులు పదిరెట్లు పెట్టినా పనులు జరగడానికి డబ్బులేదని చెప్పడం మాత్రం ప్లానుల ప్రకారం మిగిలిన ఫలితం. పనిచేయడానికి డబ్బు లేదు కాబట్టి ప్లాన్ నడుపుతున్నాము కాబట్టి పన్నులు మీద పన్నులు వేస్తున్నాము,

మీరు ఇవ్వండి అనడం ఉంది శ్రీరావులం జిల్లాను సంబంధించినంతవరకు చిన్న పనులే ఇంతవరకు జరిగిపోవడం, అయిదు సంవత్సరాల క్రిందట వరదలవల్ల వచ్చిన నష్టాలు ఈరోజు వరకు మరమ్మత్తులు కాకుండా ఉండడం చూస్తున్నాము. గ్రాండుట్రంకు రోడ్డుమీద బ్రిడ్జి సంగతి ముగిచేస్తున్నాను. మైలురాయి వెంబరు మరచిపోయాను, నునూరు రీల మైలు అయి ఉంటుంది. నుని నుంచి అలా వల్లి మీదుగా చిట్టివలన వెళ్ళి రోడ్డు — అది గ్రాండుట్రంకు రోడ్డు. నేనునర్ ప్రావేన్ క్రింద వస్తుంది. దానిపై బ్రిడ్జి పడిపోయి ఇప్పటికీ సంవత్సరాలో, 9 సంవత్సరాలో అయినది. ఇంతవరకు దానిని గురించి ప్రయత్నం ఏమీ జరిగిందో తెలియదు. ఆ బ్రిడ్జి పడిపోయిన తరువాత పార్వతీపురంలో పెద్ద చీమకొనిన నూతన దంపతులు కాకినాడ వెదుకూ కారుతోనవో ఇద్దరూ బందులోనికి చచ్చి పోయారు. కారు accident కాలుకు దొక్కు అక్కడనే పడినది. ఆ బ్రిడ్జికి ఈ నాటివరకు మరమ్మత్తులు లేవు. తుని నుంచి చిట్టివలన వెళ్ళుటన్నది తునినుంచి మైలురాళ్ళ ప్రారంభం అవుతాయి. విశాఖనట్టుం జనవరి 72 మైలు రాయి ఉంటుంది. ఇది రీల-రీల మైలురాయి ఉంటుంది. ఆ బ్రిడ్జి గురించి ఇంజనీరకు అతి గతి లేదు. జి. టి. రోడ్డుమీద బ్రిడ్జి గతి ఈ విధంగా ఉంటే ప్రొజెక్టు పరిస్థితిని గురించి ప్రత్యేకంగా మనవిచేయవలసిన పనిలేదు. ఈ విధంగా సంఘటనలు జరగడమే కాకుండా సోంపేట తాలూకా సముద్రతీర పరిస్థితిలాడా మనవిచేయ వలసి ఉన్నది. ఆ సముద్రతీర ప్రాంతం ఎన్ను అయిన దిబ్బలు కలిగి ఉంది, ఎక్కువగా మత్స్య పారిశ్రామికాలు, వ్యవసాయకూలీలు నివసించే ప్రాంతం. ప్రతి సంవత్సరం వరదలవల్ల కారించుకుని పోతున్నది, ఆ అగ్గస్టు ఏమిటంటే—అన్నిచోట్ల జనాభా పెరుగుతుంటే మా సముద్ర కోస్తాలో జనాభా పెరుగుతోంది. ఇంట్లు కూలిపోతున్నాయి, మనుష్య సంచారం తగ్గుతోంది. భూములు పోతున్నాయి; బ్రతుకులులేవు. అక్కడి ప్రజలు భిలాయి, అస్సాము వరలిపోవలసిన పరిస్థితి ఉంటోంది. ఇటీవల reserve forest స్కీములుపెట్టి ఏవోకొన్ని soil conservation schemes పెట్టాలనే ప్రపోజలు ఉన్నది అది ఇంతవరకు ఒక పరిష్కార దశకు రాలేదు. ఆ ప్రాంతం పారవంతమైన మెట్టప్రాంతం. మెట్ట పంటలు ఎక్కువగా బలంగా పండే ప్రాంతం. వర్షముతో భూములు కారించుకుని పోతున్నాయి. కాని మనుష్యులు బ్రతకడానికి దిక్కులేకుండా పోతున్నది. దాచేపల్లి, మాచెర్ల పరిస్థితి గురించి ఒక్కమాట చెప్పాలి, జరిగిన భీభత్సం సాధారణంగా కనిపిస్తే ఎరుగని విషయం. మంక్రలు, కేంద్ర మంక్రలు అందరూ చూచిచెళ్ళారు. ఇంత భీభత్సాన్ని జరిగిన సహాయ కార్యక్రమాలను పరిశీలిస్తే మాత్రం శోచనీయమని చెప్పక తప్పదు. గుంటూరులో జరిగిన A. I. C. C. పెండాలు tin రేకులు అక్క

డకు పంపినా అక్కడి జనానికి పునరావాసము పూర్తి అయి ఉండేదేమో. ఏ విధమైన చర్య తీసుకోకపోవడం చాలా దుర్మర. సెప్టెంబరు 29 న జరిగింది. నేను అక్టోబరు 4 న దాచేట్ల వెళ్ళినదికి అంతా దుర్గంధ పూరితమైన వాసన. సాధారణ మనుష్యులు స్వేచ్ఛగా పీఠులలో తిరగడానికి పిలుచేసి పరిస్థితి, జంతువులు, పందులు, కుక్కలు, నక్కలు పీఠులలో కుళ్ళి దుర్గంధం కొడుతున్న పరిస్థితి నుమారు 7, 8 రోజులుగా అక్కడ ఉండిపోయిందంటే ప్రభుత్వం ఎంత జాగ్రత్త తీసుకున్నదనే విషయంలో ప్రశ్నలంగా నివర్తన అవసరంలేదు. ఘోరం జరిగిందని మాట వరసగా చెప్పడం కంటే ఇటువంటి ఘోరాలు జరుగకుండా ఉండడానికి, జరిగిన చోట ఇవ్వవలసిన సహాయాలను, జరుగకుండా ఉండడానికి తీసుకోవలసిన శ్రద్ధలను చూపిస్తేనే ప్రభుత్వం తగిన చర్య తీసుకొన్నదని చెప్పడానికి పిలువంటుందని మనవి చేస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ యస్. ఆర్. చాట్ల : శ్రీ అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం ఇచ్చిన ప్లేటు మెంటులోని లెక్కలు ఎంతవరకు ఉన్నాయి. ఇవేమిట ఇచ్చిన లెక్కలు ఎంతవరకు కరెక్ట్ అనే విషయంలోనీ నేను పోవడం లేదు. అందరికీ తెలిసిన విషయమే. Affected areas లోని చెరువులలోను నూరులలోను స్క్లీరినేటు చేసారో లేదో, కలరా ఇన్ షెక్షన్లు ఇవ్వడంలో శ్రద్ధ తీసుకున్నారో లేదో—ఇటువంటి విషయాలలో కూడా మిత్రులు లచ్చచ్చగాడు చెప్పారు. అది అయిపోయిన వారంరోజులు తరువాత కూడా sanitation ఏర్పాటు సరిగ్గా చేయలేదని instances ఇచ్చారు. అందులోనీ నేను పోవడంలేదు. వంట నష్టం అవడంవల్ల రెండవవంటకు నీరు అడుగుతున్నారు. రెండవ వంటకు నీరు ఇవ్వవలసి వచ్చినపుడు గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలలో ఇబ్బందిలేకుండా early crop పండించుకొనడానికి మార్చి 15 తరువాత నీరు అక్కరలేదు, జనవరి 15 వ తారీఖులోపలనే ఊడుస్తామని అడిగారు, ముఖ్యంగా కాలువకు కాని, పెదకావరం కాలువకు కాని రెండవ వంటకు ఇసుకట్టు పెద్దదిగా ఉందికొట్టి ఇవ్వగలమా లేదా అనేది ప్రభుత్వం ఆలోచించారంటే అర్థం ఉంది. చాలా వల్లపుకాలువలైన గోస్తనీనది కాలువ, నరసాపురం కాలువ, ఎర్రకాలువ, నక్కల కాలవ క్రింద effect అయిన ప్రాంతాలలో మేము early second crop చేస్తామని అంటే—'బి' షెడ్యూలు అయితే ఇవ్వమని అంటే అక్కడ చెరుగుతోటలు వంటివేమీలేవు—మార్చి 30 వ తేదీ తరువాత డిమాండు చేయమని అనివ్రాసి ఇస్తామని అన్నప్పటికీ, రెవిన్యూవారు ఇస్తామంటే P.W.D. వారు వద్దు అంటున్నారు; ఇద్దరు ఇస్తామంటే బ్లాకువారు వద్దు అంటున్నారు. ఈ సంవత్సరం 10 వేల ఎకరాలకు మూత్రమే రెండవ crop permit చేయబడింది, దానిని పెంచాలంటే నిరాకరించారు. అందుచేత అవకాశం

ఉన్న పల్లపు కాలువలలో routine గా రెండవపంట తక్కువగా ఉండేచోట మార్చి 15 వరకు నీరు సపై ఇవ్వడానికి అవకాశం ఉన్నా ఇవ్వకపోవడం విచారకరం. రైతులు సిద్ధంగా ఉన్నచోట early second cropకు పల్లపు కాలువల క్రింద నీరు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. కొంపలు విషయం చెప్పారు. ప్రభుత్వం వారు ఇచ్చిన దానిలో కొంపలకు రు. 50 లు, ఇండ్లకు రు. 200 లు. ఇస్తామని అన్నారు. కొంపలు అంటే ఏమిటి, ఇండ్లు అంటే ఏమిటి? అని ప్రతి గ్రామం లోను ఆఫీసర్లకు ప్రజలకు తెలియడంలేదు. తాటియాకు ఇల్లు అయితే చుట్టూ గోడలుండాలా, అక్కరలేదా, తడికెలు కట్టి మెత్తుకుంటే ఇల్లు కాకుండా పోతుందా? ఇవన్నీ చూస్తే మామూలుగా తాటాకు ఇంటికి అయినా రు. 50 లు సరిపోతాయా అంటే చాంపు అనే సంగతి గ్రహించవలసిన అవసరం ఉంది. కాళి పోతే కూలిపోయిందని స్పష్టంగా కనుబడుతుంది. పరద areas లో గోడలు వైవరకు తడిసిపోతాయి, నాలుగైదురోజులు పడిపోవు, నెమ్మదిగా వారం పదిరోజులైన తరువాత పడిపోతాయి.

అందుచేత ఈ ఇల్లు పడలేదు కాబట్టి ఆఫీసరుగారు వెళ్ళిన మరుక్షణంలో పడి పోయినా సరే దానికి యివ్వడంలేదని చెబుతున్నారు. అందుచేత effected area అంటే వెంటనే పడిన పడకపోయినా తడిసిన ఇంటికి కాళిపోయిన యింటికి లేదా commonsense ఉపయోగిస్తే తెలుస్తుంది. ఆఫీసరు వెళ్ళిన మూడు నాలుగు రోజుల తరువాత పడిపోయినా సరే పడిపోయిన ఇళ్ళ లెక్కలో చేయాలి. ఇచ్చి తంగా ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ప్రతియింటికి 200 రూపాయలకు తక్కువ కాకుండా యివ్వకపోతే యిచ్చిన ప్రయోజనం ఉండదని తమద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేసుకుంటున్నాను. ఇది తాత్కాలికంగా నాకు ముందు మాట్లాడిన మిత్రులు చెప్పినట్లు స్పృశాన వైరాగ్యం కాకుండా permanent solution చూడాలి. అదే మేలు. నేనుకూడా ఇండ్ల విషయంలో చెప్పింది ఏమిటంటే కర్మించాలిక పల్లపు పరియాలో ఉన్నవారి స్థితి దుర్భరంగా ఉంది. కొంచెం మెరిక ఉన్నచోట రైతులుంటారు. పల్లపుచోట పేదవారు హరిజనులు ఉంటారు. ఉదాహరణకు ఒక్క కొల్లేరు పరియాలో పశ్చిమగోదావరి జిల్లా కృష్ణాజిల్లా కలిసి ఏలూరు తాలూకా, తాడేపల్లి గూడెం తాలూకా, భీమవరం తాలూకా, కైకలూరు తాలూకా, గుడివాడ తాలూకా, గుర్రా యివన్నీ కలిసి ఏడు తాలూకాలు కొల్లేరు పరియా ప్రతినంవ తప్పించి గొప్ప మునిగిపోతాయి. 80 గ్రామాలు ఉన్నాయి. మాలపల్లెలు ప్రస్తుతం మునుగుతున్నాయి. నా proposal ఏమిటంటే తప్పనిసరిగా పల్లపు ప్రాంతంలో ఉన్న మాలపల్లె వారిని లేవగొట్టేసి వారికి ఎత్తయిన ప్రదేశాలలో కొత్త ఇల్లు స్కీము ప్రకారం ఇండ్లుకట్టి కాళవతమైన ఏర్పాటు చేయాలి.

అది చేయకుండా పల్లపుప్రదేశాలలో ఇండ్లు ఉంచుకొని మిలిగిపోయింది కదా అని 50 ఇద్దామా 5 ఇద్దామా అంటే అది సొల్యావనుకాదు. ప్రతి గ్రామంలో మాల పల్లె ఊరికి దూరంగా ఉంది. దానిని ఊర్లో కలిపేయండి అశ్చర్యకరంలేదు. లేకపోతే మెట్ట ప్రాంతాలలో నివాస స్థలాల్లో పేదలు ఏర్పాటు చేసువలసిన ప్రశ్న అవసరమంది. పెర్మనెంటు నెట్టం విషయంలో డబ్బుఖర్చు ప్రభుత్వం చెప్పినట్లెక్కి ప్రకారం కరెక్ట్ లేదా అంటే ఒకటి మట్టుకు అంగీకరిస్తాం. అదేమంటే గిండ్ల వల్ల సముద్రం వార పల్లపుభూమి ఉన్న ప్రాంతం నిజానికి మన రాష్ట్రంలో సంవత్సరానికి 10 కోట్ల రూపాయలు నష్టం వస్తుందని సిద్ధాంతం చేసుకోవచ్చు. నాకు ముందు మాట్లాడిన మిత్రులు చెప్పిన స్కీమ్ను గాని లేక ప్రభుత్వంవారు ఇదివరకే ఏర్పాటుచేసిన spill over works నాల్గవ స్థానులో ఉన్న దానిని బట్టి చూస్తే 15 కోట్ల కంటే ఎక్కువ ఖర్చు కాదు. ప్రభుత్వ స్కీములకు 7 కోట్లు అవుతుంది. తక్కిన మిత్రులు కోరిన స్కీమ్ను కలిపితే 15 కోట్లకంటే మించదు. 15 కోట్లు ఖర్చుపెడితే ప్రతిసంవత్సరం సగటున వచ్చే 10 కోట్ల నష్టాన్ని పూడ్చవచ్చు. స్పష్టంగా దానికి పూనుకోవలసిన అవసరమందని నా మనవి. ప్రజలు చెప్పేది ప్రభుత్వానికి ఉన్న అనుభవాన్ని ఒకసారి తీసుకోవని అందరూ చెప్పారు. బుడమేరుకి ఒక ప్రక్కన రిజర్వాయరు కట్టాలి. రెండవ ప్రక్క కృష్ణలోకి diversion కట్టాలి. కొల్లేరు నుండి రక్షించడానికి పూనుకోవాలి; కృష్ణాజిల్లా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలకు వచ్చేనష్టం రాకుండా చేయాలి. ఇంచుమించుగా 25 వేలలో 17 వేల క్యూసెక్సు ఎలా గోలాగ కంట్రోలు చేయాలి. Diversion కడితే 7500 క్యూసెక్సు మట్టుకు దానిలోకి వెళ్ళుతుంది. మిగతాది రిజర్వాయరు కట్టాలి అన్నారు. సరే, ప్రభుత్వం అన్నారు, అదేమీ అక్కరలేదు 7500 క్యూసెక్సు కనుక diversion లోకి పోతే సరిపోతుంది అన్నారు. ఆచరణలో చూస్తే ఈ బుడమేరు వరద వచ్చినప్పుడు కృష్ణలో నీరుండడంవల్ల 5 వేల క్యూసెక్సులాగ కలుగుతుంది. దైవర్షను పూర్తిగా ఉపయోగపడలేదని చెప్పినవరువాత యిప్పుడు దానికి రిజర్వాయరుకూడా కట్టాలని రిజర్వాయరు కట్టినప్పుడు ఖర్చులతోపాటు రిజర్వాయరువల్ల మురుగునష్టం తగ్గడమే కాకుండా దానివల్లవచ్చే ఇరిగేషను లెక్క చేసుకుంటే ప్రభుత్వ స్కీము ప్రకారము ఎర్రకాలున రిజర్వాయరు వల్ల 4500 ఎకరాలు ఇరిగేషనులోకి వస్తుంది. క్రొత్తగా తమ్మిలేరు రిజర్వాయరువల్ల 16 వేల ఎకరాలు క్రొత్తగా పల్లపుసాగులోకి వస్తుంది. అందుచేత ఒక వరుసలో flood కష్టం తగ్గడమే కాకుండా క్రొత్త irrigation sources ఉన్నప్పుడు ఇంతకాలం ఆగడం విచారకరం. తక్షణమే చేయాలి. పల్లపుప్రాంతాలలో drainage schemes regular గా ఉండాలి. ఇరిగేషను కోసం ఇచ్చినా మురుగుకాలున పోవ

దానికి systematic system లేదు. పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో మాప్రాంతం తీసుకున్నా పెనుమండ్ర గ్రామంలో పొలంమీంచి పొలం పొలం మీంచి పొలం పోతూ రెండుమైళ్ళ మూడు ఫర్లాంగులు ప్రశ్నెకించి పొలాల్లో పోవలసినవే. ఇంచుమించుగా 1600 ఎకరాలు మూల బిగించితే తిరిగి పెళ్ళవలసినది. దీనితోపాటు అక్కడ ఉన్న గోష్ఠినీనిగాని నక్కలకాలువగాని ఎన్నో వంకర్లున్నాయి. ఆ వంకర్లు తీసినట్లయితే ఆ ప్రాంతంలో గ్రామాలు 400 నుంచి 800 పాడై పోయేది ఆగుతాయి అంటే సైపలు డ్రెయినేజీ డిపార్టుమెంటుని open చేసినా లోతు చేసే స్కిము వేస్తున్నాడు గాని వంకర్లు తీసే స్కిము ఏర్పాటు చేయడంలేదు, ముఖ్యంగా డెల్టా ఏరియాలో మామూలుగా నిత్యం ఉండే మురుగు floods వల్ల మురుగు రెండూ కలవడం వల్ల నష్టం అవుతుంది. శాశ్వతంగా flood relief ఇవ్వడానికి వాగులు, మురుగుకాలువల మరమ్మత్తుతో పాటు చిన్న చిన్న మురుగుకాలువలను regulate చేసి లోతుచేయడం వంకర్లు తీయడం చేసినట్లయితే సక్రమంగా అవుతుంది. ఎర్రకాలువ, ఎనమర్రు డ్రెయినేజీ left bank weak గా బలహీనంగా ఉంది, దానివల్ల పెద్దగండ్లు పడకపోయినా చిన్న చిన్న గండ్లవల్ల ఉదాహరణకోసం నాకు స్పష్టంగా తెలిసినంతవరకు దువ్వ మొదలకొని దువ్వ, చినభద్రపురం, వరిగేడు గ్రామాలు మొదలుకుని కేశవరం వరకు ప్రతిసంవత్సరం పోతుంది. గట్టు ఎత్తుచేస్తాం అన్నాడు. ఇప్పుడు కొంత ప్రారంభించారు. ఉధృతం వచ్చింది. Flood వచ్చింది. మరమ్మత్తులు కొట్టుకొనిపోవడానికి సిద్ధపడతాయి. తాత్కాలికంగా కొంతవరకు చేశారు. మళ్ళీ ఆపుచేశారు. పట్టణాలు, పట్టణాలు పోవడం మీఅందరికీ తెలుసును. ఏలూరుఉన్నది. ఈ సంవత్సరం ఒకసారికాదు. మొత్తం మూడుసార్లు అంటే మోకాళ్ళవరకు ములిగిపోయి, ఒకసారి బొడ్డువరకు ములిగిపోయి, మరొకసారి పీకలదాకా ములిగిపోయింది. పట్టణం మధ్యలో. అవన్నీ స్వయం ముగాచాశాము. అది చిన్న విషయం. తమ్మిలేరుకి రిజర్వాయరు కట్టాలి. కట్టడం ఆలస్యం అయినా అక్కడ ring bund ఏలూరు టవునుకి ఏర్పాటుచేస్తే ఉధృతంగా టవును మునిగిపోవడానికి అవకాశంలేదు. ఒక మ్యునిసిపాలిటీ, జిల్లా పాడ్ క్వార్టర్సు ప్రతి సంవత్సరం మూడుసార్లు ములిగిపోతున్నా సరే ప్లాను చేయడం. ఆచరణలో పెతామనడం జరుగుతున్నది. అందుచేత పరిస్థితులను చక్కచేయడానికి ఒకేసారి 15 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం సాధ్యమా అనే విషయం అటుంచి వచ్చే నాలుగవ ప్లానులో తప్పనిసరిగా drains complete చేయకపోతే మనకు ప్రతిసంవత్సరం floods వల్లనే పదికోట్లు నష్టం వస్తుంది. అందుచేత పదికోట్లు నష్టాన్ని పూడ్చడానికి 15 కోట్ల స్కిము అమలుజరపడం పెద్దకష్టమైన పనికాదు. ఇందుచేత 15 కోట్ల స్కిముని వచ్చే మూడు సంవత్సరాలలో పూర్తి చేస్తారని నమ్ముతూ శలవుతీసుకుంటున్నాను.

కె. రంగదాసు :- అధ్యక్షా, గత సెప్టెంబరు నెలలో మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో కొల్లాపురం వనపర్తి తాలూకాలలో జరిగిన వరద వీక్షణ్ణంగురించి ప్రత్యేకించి చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. ఆ విమర్శ ఇంతకుపూర్వం వార్తాపత్రికలతో వచ్చింది. ఈమధ్య ప్రభుత్వమువారు సత్రికా ప్రకటన చేస్తూ రాష్ట్రంలో పంటలు చాలా బాగా పండినాయని ప్రకటించారు. దానితో కొంత హడలిపోయినాము. అయితే వివరం చూస్తే మహబూబ్ నగర్ జిల్లా పరిస్థితిలేదు కాబట్టి కొంత గుండె కుదుట పడ్డది. యధార్థంలో మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో కొల్లాపురం తాలూకాలోని 6 చెరువులు 70 కుంటలు తెగిపోయాయి. వాగులననుసరించి ఉన్నటువంటి వ్యవసాయపు బావులు దాదాపు 80 బావులు ఇసుకచేత చెత్త చెదారంచేత మునిగిపోయినాయి.

దాదాపు 600 ఎకరాలలోని మూగాడపైరు కొట్టుకొనిపోయి రాళ్ళు బండలు తేలినవి. అదే విధముగా గుమ్మి పొలాలు కూడ నీటిమయమై సర్వే సంబంధ ఎక్కడవున్నవో తెలియని పరిస్థితి ఏర్పడినది. దాదాపు 900 ఇండ్లు తాలూకా మొత్తముపైన పోయినవి. సింగతట్లం అనే గ్రామములో పెద్ద చెరువు ఉంది. దానిక్రింద దాదాపు 3 వేల ఎకరాల ఆయకట్టువుంది. ఆ చెరువు తెగడమువల్ల దాదాపు అర్థ గ్రామము గునియాదులేకుండా కొట్టుకొనిపోయినది. 123 ఇళ్లు నామరూపాలు లేకుండా కొట్టుకొని పోయినవి. సాయంకాలం 3, 4 గంటలకు తెగిపోవడంవల్ల ప్రాచీన రక్షించుకోగలిగారు కాని ప్రజలు కట్టు బట్టలతో బయటకు వెళ్ళిపోవలసి వచ్చింది. ఇక్కడ చిత్రం నిజముగా చూస్తే ఇప్పటికీ శ్రమకానవాటికవలెవుంది. హృదయ విచారక పరిస్థితి. అదేవిధముగా మూకుడుగుండము అనే గ్రామము సగభాగము నీటి మయమైపోయింది. అంబటి పల్లి గ్రామములో కొన్ని ఇండ్లు నీటి మయమై పోయినవి. ఎక్కువ వర్షాలవల్ల చాలా గ్రామాలలో ఇళ్ళు పడిపోయినవి, అయితే వనపర్తి వరకు జరిగిన పరిస్థితులు ప్రభుత్వానికి తెలుస్తాయి. మూచర్ల పరిస్థితి తెలుస్తుంది కాని ఎక్కడో అండమాన్ దీవిలాగవున్న కొల్లాపురం పరిస్థితి ప్రభుత్వానికి తెలియలేదు. 29 వ తేదీన ఈ అవాంతరము జరిగితే 12 వ తేదీ వరకు మహబూబ్ నగర్ జిల్లా కేంద్రమునుంచి ఒక్క అధికారి అయినా వచ్చి పనులైనది మీ పరిస్థితి, ఉన్నారా లేదా అని విచారించే పరిస్థితి లేకపోయింది. తెలిఫోన్, టెలిగ్రాఫ్ సౌకర్యాలు లేవు, పోలీసువారి దయాదాక్షిణ్యాలపైన ఆధారపడివుంది. Wireless ద్వారా messages సంపించినా వారు సంపించవలసినదే. అంతా అధికారులే ఇవ్వాలి. ఈ పరిస్థితులలో ఏదోకొంత చేసినప్పటికీ అధికారులు రాలేకపోయారు జీపు రావడము కష్టమై పోయింది, కాటలు కొట్టుకొని పోయినవి.

మృతు పోయినా గ్రామాలు పోయినా 20, 30 మైళ్ళు జీప్సురాని పరిస్థితివల్ల అచికాయలు ఎచ్చిపోయే ఊరి లేకపోవడము మా దురదృష్టము అని మనవి చేస్తున్నాము. డిసెంబరు 16 న కలెక్టరువచ్చి కొన్ని ప్రాంతాలు చూశారు. కొల్లాపురం నష్టముతో పోలిస్తే వనపర్తి నష్టము తక్కువగాదు. అయితే కొల్లాపురం ప్రజలు ప్రచారము చేసుకొనడానికి వీలులేకపోయింది. ట్రంకు రోడ్డుపైన వున్న ట్టును తే వచ్చేపోయేవారు చూసేవారు పరిస్థితులు తెలిసివుండేవి. మారుమూల వుండి కొద్ది publicity లేకపోవడమువల్ల మా నష్టము అనాడు కనిపించలేదు. అనాటికి కనిపించినట్లులేదు. ప్రాధరాజాదు 130 మైళ్ళు, మహబూబ్ నగర్ 80 మైళ్ళు దూరమువుండి. వారు రావాలన్నా బాధ పడతారు. మారు బాగియారూ మైనులో వేసిన 16 మైళ్ళు P.W.D. road తప్ప మరల ఒక్కవైలు రోడ్డుకూడ వేయలేదు. ఇంకొక ప్రాంతానికి 30 మైళ్ళు రోడ్డు బాగిరు దారు వేసివుంటే దానిని ఇంకొక మైలు తగ్గించారు. P.W.D. రోడ్డు అభివృద్ధి బాధ అటువంటి రోడ్డుపైన రావాలంటే చాలా బాధ. నాగర్ కర్నూలునుండి కొల్లాపురముకు రోడ్డు వేయడానికి వైరపీ చేస్తే మందుమాల సరంగిరావుగారి మైనులో ప్రారంభించారు 7 సంవత్సరాలు అయినది. 8 వ సంవత్సరము నడుస్తున్నది. ఎప్పుడు ఈ రోడ్డు వస్తుందో తెలియదు. Executive Engineer ని అడిగితే చూర్చివరికి ఇస్తాము అని అంటారు. ఏ సంవత్సరము మార్చి నెలలో ఇలినును. ఈ అవిష్టలో వుండడమువల్ల ఎవరికి తెలియలేదు. గౌరవనీయులైన రెవెన్యూమంత్రిగారు 3 వ తేదీన మహబూబ్ నగర్ వచ్చారనే సంగతి ప్రాంతీయ వార్తలు వున్న తరువాత సహజముగారును request చేశాము. మన బాలూచా పరిస్థితి వారికి తెలియపరచడము మంచిది. ఒక మెసేజ్ ద్వారా తెలియపరచండి, ఇప్పటికి 30 లక్షల నష్టము వుండినదా. వెంటనే relief measures తీసుకోవాలని request చేస్తే ఉదయము 8 గంటలనుండి గొంతులవరకు పైరపీ చేస్తే మా పైరపీ సాగజేలేదు. పోలిమచారు ఎప్పుకోలేదు. సహజముదారు ఎప్పుకోలేదు. Wire ఇవ్వలేదు. వనపర్తివచ్చి అక్కడనుండి ఒప్పందం వచ్చి represent చేసుకొన్నదాని మూలముగా కలెక్టరు 16 వ తేదీన వచ్చారని మనవి చేశాము. 20 వ తేదీన జరిగిన కలెక్టర్ల సమావేశములో ఆ తాళుకూ పరిస్థితి చెప్పి తర్వాత కొల్లాపురం తాళుకూకూడ నష్టపడినదని క్రమశిక్షణాధికారి చెప్పినదాని పర్యవసానముగా 22 వ తేదీన లామినిష్టరుగారు కొల్లాపురంవచ్చాడు. కొన్ని ప్రాంతాలుచూచి చాలబాధపడి relief ఇస్తామని శలపించారు. 23 వ తేదీన కలెక్టరు కొన్ని గ్రామాలు పర్యటించి ఇంట్లు నష్టపోయిన వారికి 150 వేల రూపాయలు నష్టపరిహారముగా ఇచ్చారు. 23 వ తేదీనాడు నీటి పారుదల కాళామంత్రి

30 న ప్రైవేట్ మినిస్టరు వచ్చారు. అదంతా మాసి తప్పక సహాయము చేయిస్తాము అన్నారు. సింగవట్లం దగ్గర P.W.D. road ఒక్కటిలేదు అటు జిల్లా పరిషత్తుకులేదు. రాజాగారు పున్నప్పడు ఒకరోడ్డు వేయించారు. అది తెగి పోవడంవల్ల పెద్దగుంట పడినది. 45 గ్రామాలను కలిపేరోడ్డువుంది. ఆరోడ్డును వేయించవలసినదిగా మంత్రిగారిని ప్రార్థిస్తే మంత్రిగారు శలవించారు. “మాకు సంబంధించిన రోడ్డుకాదు. జిల్లా పరిషత్ వారు వేయించాలి.” అని అన్నారు. జిల్లాపరిషత్ వారు వారికి సంబంధించిన రోడ్డు కాదన్నారు. వారు వేయము అన్నారు. సమితిచే వేయించమంటే “approach roads వేయించమని డబ్బు యిస్తే వేయిస్తాము కాని ఈ అగ్రాధములలో మమ్ములను వడమంటే 30, 40 వేలు అవుతుంది. మా దగ్గర డబ్బు ఎక్కడవుంది” అని అన్నారు. “ఏదో ఒకటి మీరు నిర్ణయించేవారు వెలులేదు. నిర్ణయించి బయలు దేరండి” అని మంత్రిగారిని కోరితే జిల్లా పరిషత్తును తమ funds నుంచి ఇవ్వాలని అన్నారు. వనపర్తి trunk road ప్రైవేటుండ్ కనుక రోడ్ రూపాయలు అప్పటికి వుండు మంజూరు చేశారు. 15, 20 వేలు ట్యాంకింగులకు sanction వస్తే ఆ రోడ్డు మరమ్మత్తు జరిపిస్తుంది కాని ఇప్పటికి అది అగ్రాధముగానే వుండిపోయింది. 2 మాసాలైనా ఇంతవరకు చేపట్టలేదు. గుంటలు, పడుపుఅక్రిన్, 18 వేల ఎకరాల తరి భూమివుంది, 16 వేల ఎకరాలలోని పైరు stem creeper అని, blast అని జబ్బువచ్చి పంటలు సర్వ నాశనమైపోయినవి. ఉపవంత పునాదులు అసలే తేలుండా నాశనమై పోయినవి. వరిపైస అధికారానికి చేపట్టాము అంటే అదిరూడా లేకుండా పోయింది, కొల్లా పురం అలాంటిది 2 రోడ్లు రూపాయలు దగ్గరి నష్టము ఏర్పడినది. పునాన కొన్న, టిమ్మిగూని దొరగడము దట్టము. పునానజూని కిలో 60 పైసలు, కిలో రైదలు 80 పైసలు; కిలో సన్న బియ్యము 1-20 పైసలు; ఇప్పుడు కొత్త బియ్యము రావడంవల్ల రు. 1/- కి బియ్యము అయిపోతోంది. కొల్లాపురం ప్రావర్ లో బియ్యము బాగా ఉంది, బియ్యము, ఎంబెల్ల అంటే పిల్లలు సమీపము కావడమువల్ల గుంటలు రాగానే చి, బియ్యంలాంటి కిద్దులుకు ఎగుమతి అవుతాయి. అందువల్ల పొగ భావ్యము పెరిగి తేదు. కొత్తగంట పెండి పరిస్థితి లేదు ఈ విధముగా నష్టపోయాము. అందువల్ల పన్నీనము ఈ సంవత్సరము ఆ తొలుకా చెల్లించవలసిన శిస్తుమాఫీ చేయాలని, రైతులు చెల్లించవలసిన బకాయాలు కి సంవత్సరాల వరకు వాయిదా వేయాలని కోరుతున్నాను.

ఈ మధ్య I.M.S. loans ఇచ్చారు ఆ loans తీసుకోవడమే గాక రైతులు 2 లక్షల రూపాయలు చెల్లించి ఎరువులు తీసుకొన్నారు. అవన్నీ నష్ట పడ్డాయి. అందువల్ల ఈ సంవత్సరం తీసికొన్న loans మాఫీ చేయాలని రెండవ

కారుకై నా భూములు సాగుచేసుకోవటానికి కొంత గ్రాంటు, కొంత అప్పు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. దానికి సంబంధించిన మహజర్లు మీకు అందచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం వనపర్తి తాలూకా విషయంలో తగిన కరుణచూపి తక్షణం సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకటరత్నం (వుయ్యూరు) :—అధ్యక్షా, వరదల గురించి మాట్లాడడం ఈనాడు కొత్తగా కాదు. వరదల గురించి మాట్లాడ వలసిన దుస్థితి కృష్ణా, గోదావరి, శ్రీకాకుళం మహబూబ్ నగర్ జిల్లాల వారికి ఎప్పుడూ సంభవిస్తున్నది. గత సంవత్సరంకూడా రెవెన్యూమంత్రి రామచంద్రారెడ్డిగారే స్వయంగా ఈ విషయాలు విన్నారు. ఈ సంవత్సరంకూడా వారే స్వయంగా వింటున్నారు. ఇంతకుముందు విశ్వేశ్వరరావుగారు, అప్పారావుగారు కృష్ణాజిల్లా గురించి, మూర్తిరాజుగారు వెస్ట్ గోదావరి జిల్లా గురించి ఇప్పుడే మాట్లాడిన గౌరవసభ్యులు మహబూబ్ నగర్ గురించి, ఇతరసభ్యులు కొంతమంది శ్రీకాకుళం జిల్లా గురించి మాట్లాడారు, వీటిని చెప్పించే చెప్పడం పాడించే పాటగావుంది. మేము ఇక్కడ నోరు పారేసుకు పోతాము, మళ్ళీ వచ్చేసంవత్సరం ఇదే పరిస్థితి జరుగుతుంది. మేము ఈవిధంగా చెప్పుకుపోవటమూ లేక దీనికి ఎప్పుడయినా రెమిడి వున్నదా అనే విషయం తెల్సుకోవాలి. ఈ సమయంలో బాధ్యత కలిగిన P.W.D, మంత్రిగారుకాని, ముఖ్యమంత్రిగారు కాని ఇక్కడలేదు. రెవెన్యూ మంత్రిగారు ఒక్కరేవుండి వింటున్నారు. ఈనాడు వినడమేగాక వారు కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలపరిస్థితి స్వయంగా చూశారు. ఇక్కడ మేము కానేవు మాట్లాడి నందువల్ల లాభంలేదని నేను బాధపడుతున్నాను. ఏదైనా రెమెడి వుందంటే అది చేయాలి. లేకపోతే యీ పరిస్థితి తప్పదవి అంటారా ఇంకా మేము చెప్పవలసిన పని లేదు, ప్రభుత్వం వినవలసిన అవసరంలేదు. బుడమేరుకాని, ఇతర నదులుకాని పొంగి పొలాలు మునిగిపోయినప్పుడు రైతులు గోలచేస్తే మమ్మల్ని M.L.A.లుగా సంపించవద్దని రైతులకు మేమే చెప్పకొంటాము. అందువల్ల ప్రభుత్వము ఏదైనా చేయదలుచుకుంటే చేయాలి. కృష్ణా, గోదావరి, గుంటూరు జిల్లాలకు పంపి ఒక సమగ్రమైన స్కీము చేయదలుచుకుంటే చేయండి. 1944 సంవత్సరంలో ఈ స్కీము ప్రారంభించాలనుకొన్నాము. ఇప్పటికి 20 సంవత్సరాలైనా బాధ్యరూపం చాల్పలేదు, ఇంజనీర్లు వస్తూవుంటారు. ఏవో స్కీములు చేస్తూవుంటారు. కాని అవి అమలు జరిగే పరిస్థితులు కన్పించడంలేదు. మన రాష్ట్రంలోని వరదలు చూడడానికి కేంద్రమంత్రులు వచ్చారు. మన మంత్రులుకూడా చూశారు. స్టీమ్ లాంచీలలో వెళ్ళి మునిగిన పొలాలను చూశారు. తమకు జరిగిన నష్టాన్నిగురించి రైతులంతా చెప్పుకొన్నారు. సర్వం పోయిందనే విషయం

అందరూ అంగీకరించారు. కానీ యీనాడు ఎవరూ బాధ్యత తీసికోదలచినట్లుకన్పించడంలేదు. ఇక్కడ మంత్రులెవరులేరు అందుకొరకే చెబుతున్నారా అని ప్రశ్నించవచ్చు. వారిక్కడ లేరనికాదు. దేశం అంతా గగ్గోలుపడి, పేవర్లువాసి, ఇక్కడ యీ విషయంపై ఇంత చర్చ జరుగుతుంటే అక్కడ ఎవరూ లేకుండా ఒక్క రెవెన్యూ మంత్రిగారిపై వదిలి పెట్టారంటే మిగిలిన మంత్రులు బాధ్యత తీసికొన్నట్లు కన్పించడంలేదు. All India లోని నిపుణులతో కూడిన కమిటీ ఒక దానిని వేశారు. వారు మొన్నీమధ్యనే వచ్చారు, వారు కృష్ణ, వెస్ట్ గోదావరి జిల్లాలు తిరిగారు. ఆయా జిల్లాలలోని వారు వారికి అనేక రిపొర్టులు వ్రాసి యిచ్చారు. అవన్నీ చేయాలంటే డబ్బు కావాలి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఖరిస్తుందోలేదో చెప్పలేము. కేంద్రాన్ని అడిగి యీ వరద నివారణ పథకాలన్నీ పూర్తి చేయకపోతే ఉపయోగంలేదు. బుడమేరు, ఎర్రకాలువ, తమ్మిలేరు వీటి వ్యవహారంవుంది. గంటూరు జిల్లాలో అనేక వాగులు, బాపట్ల తాలూకాలో, రేపల్లె తాలూకాలో అనేక వాగులు, తుంగభద్ర, కొల్లిమర్ల మున్నగు వాగులు-వీటన్నిటికీ కలిపి సమగ్ర మైన స్కీము తయారుచేసి అన్నిచోట్ల అవసరమయితే అన్నిచోట్లాకూడా రిజర్వాయర్లు తీర్చాలి. దామోదర్ వేలిలో, బెంగాల్, బీహార్ లలో ఎలా రిజర్వాయర్లు కట్టి వరదలను ఆపి. భూములను ఎలా సాగుచేస్తున్నారో అదేవిధంగా ఇక్కడకూడా రిజర్వాయర్స్ కట్టి వరదలు రాకుండా చేయాలి; కొల్లేరులో; న్న నీరు ఉప్పు తేరుద్వారా సముద్రంలో కలిసే ఏర్పాటు చేయాలి. ఈజిప్టునుండి వచ్చినవారు కొల్లేరును చూచి యీ నీరును సముద్రంలోకి తోడేయకూడదా అని వెంటవెళ్ళిన K. L. Rao గారిని G.S. నరసింహారావుగారిని అడిగారు; హాలెండులోనూ అట్లాజరిగింది. అటువంటి పనే ఇక్కడకూడా చేయకూడదా అని అడిగారు.

ఎక్స్ పర్ట్ కమిటీవారిముందుకూడా పెట్టినారు. వారియొక్క రిపోర్టు తీసుకుని, 10 కోట్ల రూపాయలు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు వారిని అడిగి సక్రమ మైనటువంటి స్కీమ్ అమలు జరిపినట్లయితే ప్రజలకు ఉపయోగం ఉంటుంది. లేక పోతే ఇట్లాగే ఆహారించవలసి ఉంటుంది. ప్రతి సంవత్సరం ఏడాదికి రైతులు బాధపడవలసి వస్తుంది, ఒక మంచి స్కీమ్ అమలు జరిపితే ఈ 4 జిల్లాలనుండి 2 లక్షల టన్నుల ధాన్యం అదనంగా వస్తుంది. ఈవాళ్ కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి ధాన్య రీతిర దేశాలనుంచి దిగుమతి చేసుకుంటున్నాము. ఈ 4 జిల్లాలలో 2 లక్షల టన్నుల ధాన్యం అదనంగా పండించడానికి అవకాశం ఉంది. ఈ 4 జిల్లాలలో మురుగు నీరు సముద్రంలోనికి పోవడానికి పథకం అమలు చేయాలి. అక్కడ ముఖ్యమైన అక్కుళ్లపంట మురుగునల్ల వాళవం అవుతున్నది. మురుగు నివారణ పథకాలను అమలు చేయించాలి. ప్రైవేట్ కాలనుంచి

మనం తెచ్చుకుంటున్న బియ్యం మనదేశంలోనే పండడానికి అవకాశం కలుగ చేయాలి. ఈ స్క్రీములను అమలు చేస్తే సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు కావలసినంత బియ్యాన్ని మనం సప్లయ చేయడానికి అవకాశం ఉంది. ఆ పనులు పోవడానికి విశాలమైన కాల్వలు తవ్వించాలి. ఈ వరదలవల్ల ప్రతిసంవత్సరం రైతులు నష్టపోతున్నారు. వారికి సహాయం చేయాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. రామగోపాలరెడ్డి:—అధ్యక్షా, ఇది ఏ ప్రాంతాలలో వరదలు వచ్చాయో ఆ ప్రాంతాల వాళ్ల సమస్య మాత్రమే కాదు. ఇది మొత్తం భారతదేశం సమస్య. కృష్ణా గోదావరి జిల్లాలనుంచీ మనం మురిసిపోతాం. శి సంవత్సరములకు ఒకసారి పంట పండుతుంది కొన్ని చోట్ల, సంవత్సరానికి 2 పంటలు పండేచోట్లకూ శి సంవత్సరాలకు ఒక పంట పండించుకుంటున్నాము. అదృష్టమున్నప్పుడు పంట పండుతున్నది. శికిన్ సమయాలలో మంచి పంట పండిన తరువాత రైతు మురిసిపోతున్నప్పుడు వరదలువచ్చి నాశనం చేస్తున్నవి. మంత్రిగారు ఎంత నష్టం అయినదో అంచనా ఇచ్చారు. ఆ అంచనా తప్పు అనవీలులేదు. ఆ అంచనా ఒప్పుకుంటాము. అయితే మనకు ఇంకా పేరే నష్టం ఉంది. అది కోటికి కనపడని నష్టం. ఈ వరదలవల్ల నేల కోత పడుతుంది. ఎంతో మేలురకమైన భూమి సముద్రంలో కలుస్తున్నది దాని అంచనా ఎవరికైనా ఉన్నదా? మన భారతదేశ సౌభాగ్యంపైన ఉన్న శి అంగుళముల భూమిలో ఉన్నది. ఆ భూమి కనుక పోయినట్లయితే మొత్తం భారతదేశమే నష్టపోతుంది ఈ విధంగా కొట్టుకొనిపోయిన దానివల్ల 50 వేల కోట్లు అయినా, 100 వేల కోట్లు అయినా నష్టంరావచ్చు, అలా భూమి ఎంత నష్టం అయినదనే లెక్క మనదగ్గర లేదు. అయితే ప్రభుత్వం ఈ వరదలను అవగలరా? ఏవైనా అడ్డుకోస్తామిన్నాయో? అదికాదు. ప్రభుత్వం మానవశక్తి స్రవారంగా చేయవలసినది మాత్రం చేయలేదు. ప్రభుత్వం ఏవిధంగా పనిచేయలేక పోతున్నది చెబుతాను. బుడమేరు ఈ వాళ్లటిదికాదు. ఎప్పటినుంచో ఉంది. బుడమేరు వరదను కృష్ణా రివర్ కు డైవర్లుచేయాలని 50 లక్షల రూపాయలు కాలవ తవ్వారు. కాని కాలువనుంచి నీళ్లు పొంగిపోయినాయి. కాల్వ పొడుగునా ఇంకొక 50 లక్షలు ఖర్చు చేసినారు. ఈ కోటి రూపాయలుపోయి బుడమేటి నీళ్లలో కలిసిపోయాయి. నది దిగువ ఇటువంటి చిన్న చిన్న ప్రయత్నములు చేసే బదులు నది ఎగువ ఏదైనా ఒక రిజర్వాయరు కడితే జాగుంటుంది. ఎప్పుడైతే బుడమేరులో వరద వచ్చినదో అప్పుడు సంజీవరెడ్డిగారు చెప్పారు. తప్పక సెంట్రల్ గవర్నమెంటును అడుగుతాము, వారి సహాయం తీసుకుంటాము, పెద్దరిజర్వాయర్ కడతామని చెప్పారు.

అయితే సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఏమన్నది అనేది ఎక్కడాకూడా లేదు. ఈ విధంగా వరదలు రావడంవల్ల రైతులకు ఎంతో నష్టం జరుగుతున్నది. మొత్తం భారతదేశంలో గౌరవించదగ్గ ప్రాంతం ఆంధ్రప్రాంతం మనకు ఎన్నో తీవ్రములున్నాయి. ఆ తీవ్రమనే ప్రతి సంవత్సరం మనకు నష్టం తెచ్చిపెడుతున్నాయి. దానిని అవగతించిన కార్యక్రమం కావాలి. ఈ వాళ ప్రభుత్వం 50 రూపాయలు ఇస్తుందా, 30 ఇస్తుందా, 200 ఇస్తుందా అనేది ముఖ్యం కాదు. ప్రతిసంవత్సరం ఈ విధంగా జరిగే నష్టాన్ని అరికట్టడానికి సమగ్రమైన పథకం వేసి దానిని అమలు చేయాలి. ఇందుకు వార్ ఫుటింగ్ మీద పని జరుగ పోవడంకాని నత్త నడకలో, ఏనుగు నడకలో పడిస్తే మాత్రం మనదేశం ముందుకుపోదు. ఇప్పుడు విశ్వామిత్రుని తపస్సులాగా అవుతున్నది. విశ్వామిత్రుడు తపస్సుచేసి బలం సంపాదించు కుంటాడు. ఏదో విఘ్నం అవుతుంది. తపస్సు భగ్నం అవుతుంది. అదేవిధంగా భూమి పండిరైతులు పంట ఇంటికితెచ్చుకుందామని అనుకుంటున్నప్పుడు మొత్తం పాడైపోతోంది. అందువల్ల ప్రభుత్వం శ్రద్ధతీసుకొని మళ్ళీ వచ్చే సంవత్సరం ఇటువంటి డిజేట్ లేకుండా చూస్తారని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:—అధ్యక్షా, వరదలవల్ల రైతులు, ప్రజలు పడినటువంటి బాధలు ఇరువైపుల ఉన్న సభ్యులు చెబుతూ ఉంటే హృదయం ద్రవించడం ప్రారంభమైనదన్నమాట. ఇప్పుడు కాకాని వెంకటరత్నంగారు మాట్లాడారు. అప్పారావుగారు మాట్లాడారు. వారి ఉపన్యాసాలు ప్రజలయొక్క బాధలను ప్రతిబింబింప జేస్తున్నాయి. ఈ 4 రోజులనుంచి నెల్లినోరు కొట్టుకొని ఆ బాధలను మేము వ్యక్తంచేస్తే సమయానికి పనికిరాకుండా ఓటువేసి మాట అటు చెలితే ప్రజలను నృష్టిలో పెట్టుకొని చేయకపోతే పనులు ఎలా జరుగుతాయనేమాట, ఆలోచన మా ఎదుట ఉన్న సభ్యులకు లేకపోవడం చాల విచారకరం. ఏమై సప్పటికిని ఈ వరదలను నివారించడానికి సమగ్రమైన పథకాన్ని అమలుచేయాలి. ఈ విషయాన్ని చర్చించేటప్పుడు మన వరద మంత్రిగారు కూడా ఉన్నారు. వరదలను సృష్టించడానికి ఒక మంత్రిగారు, దానివల్ల బాధ పడేవారితో సహాయం చేసే మంత్రిగారు మరొకరు అయితే దీనిని సమగ్రంగా డిల్ చేయడానికి అవకాశాలు ఏర్పడుతున్నాయి. ఈ వరదలవల్ల వచ్చే నష్టాలు, అనర్థాలు తెలియకనో, లేక ప్లానులు లేకనో జరుగుతున్నాయి. ప్లానులు ఉన్నాయి. అవి అమలు జరగకనే ఇవి సంభవిస్తున్నాయి. అయితే ఈ సంవత్సరం లెక్కలు చూచినట్లయితే ఈ మాత్రంగానే కనిపిస్తుంది. అయితే ఇలా వరదలు రావడం ఎన్ని సంవత్సరాలనుంచి జరుగుతున్నదో లెక్కలు జేకపోవడం—కనీసం 4, 5 సంవత్సరాల లెక్కలు చూచినట్లయితే హృదయం ద్రవించక తప్పదు. ఎన్నో ప్లానులు

న్నాయి. ప్లానులన్నీ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం పాలు అవుతున్నాయి. ప్రజల బతుకులు కొల్లేటి పాలువుతున్నాయి. పంట మట్టిపాలువుతున్నది. ఈ సమస్యను ఏ దృష్టితో చూస్తున్నారు. దీనికి ఏక్స్ ప్లనేషన్ ఏమిటి? దీనివల్ల నష్టం ఎంత? ఏటేట ఎంత డబ్బు ఇస్తున్నాము. ఎన్నికొంపలు కూలుతున్నాయి. ఎన్ని ఎకరాలు సబ్ మెర్జి అవుతున్నాయి అనేది చూస్తున్నారే తప్ప మొత్తం ప్రాజెక్ట్ దృష్టిలో పెట్టుకున్నట్లయితే ప్రజలకు కలుగుతున్న నష్టం బోధపడుతుంది అహోరోత్పత్తికి ఇది ఏ విధంగా హోడ్డుడుతుందో చూడండి. ఈ పథకాలను అమలుచేసి నట్లయితే ఎంతో ఆయకట్టు డెవలప్ అవుతుంది. ప్రజలకు ఎంతో బాధ తగ్గుతుంది అనేది ఆలోచించాలి. కొన్ని కొన్ని పనులు ప్రారంభించారు. ఆయితే వాటిలో కొన్నిటిని ఆపుజేశారు. నాకు సంబంధించినంతవరకు నేను కొన్ని విషయాలు చెప్పగలను. మా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో కొన్ని పథకాలు వేశారు 4,5 సంవత్సరాల క్రితం. కొంత పని మొదలు పెట్టారు. ఆయితే తరువాత ఆపుజేశారు. అక్కడ ఉన్నటువంటి వాటిలో ముఖ్యమైనటువంటివి 2 పథకాలు. అవి ఎర్ర కాల్వ, తమ్మిలేరు. ఈ తమ్మిలేరు పథకం 4,5 సంవత్సరాలక్రితం ఎస్టిమేట్ చేశారు. 121 లక్షలు దానియొక్క కాస్ట్ గా లెక్కవేశారు. అది ఈ నాడు రివైజ్ చేశారు. ప్లాన్ లో కొంత డబ్బు కేటాయించారు. కానీ పనులు జరగడంలేదు.

ఇంతకు బయట ఉన్నటువంటి persons ఆకర్షణలు దృష్టిలో పెట్టుకొని బడ్జెట్ allotment చేస్తున్నారేగాని, అది మాత్రం ఉపయోగ పడడంలేదు. ఈ తమ్మిలేరు పథకము గురించి 121 లక్షలు వాళ్లు cost క్రింద estimate చేసిన తరువాత ఈ Plan లో. ఈ మూడవ plan లో, దగ్గర దగ్గరగా 50 లక్షలు కేటాయించారు. మొత్తంమీద ఈ 4,5 సంవత్సరాలలో ఖర్చుపెట్టిన డబ్బు 95 లక్షలు మాత్రం ఖర్చుపెట్టారు. దీనియొక్క పరిస్థితి ఏమిటి? 50 లక్షలు కేటాయించడం ఏమిటి? 6 లక్షలు ఖర్చు పెట్టి ఊరుకోవడం ఏమిటి అని ఆలోచించినట్లయితే, వరద నివారణకుగాని లేకపోతే కొత్తగా ఆయకట్టును పెంచడం లేకపోతే అహోర సమస్య తీవ్రతను ఎంతవరకు అర్థం చేసుకొన్నారు, ఎంతవరకు ఆచరించారు అనేది ఒక పెద్ద ప్రశ్నార్థకం అవుతుందన్నమాట. ఆ విధంగానే ఎర్రకాలవకు 71 లక్షలు దాని cost క్రింద చేసినారు. దాని క్రింద 9 వేల ఎకరాలు కొత్తగా ఆయకట్టు క్రింద వస్తాయని అన్నారు. అలాగే తమ్మిలేరు క్రింద 18 వేల ఎకరాలు ఆయకట్టులోకి వస్తాయని అన్నారు. మూడవ Plan లో 20 లక్షలు కేటాయించి, 4 లక్షలు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టి ఒక సంవత్సరం అయిన తరువాత ఆపుచేసి పారేశారు ఈ విధంగా చూచినట్లయితే, కొత్తగా ఆయకట్టు ఏ విధంగా అభివృద్ధిపొందు

తుంది, అదనంగా పంట పరిధంగా పండుతుంది? దానిమీద seriousness ఉన్నదా లేదా అంటే, ఇక్కడ ఉన్నటువంటి statistics ప్రభుత్వము వైఖరి, చేసేటటువంటి చూచినట్లయితే చాలా అలస్యముతోను, indifferentగాను ఉన్నారేమో మరొక భావానికి రావడానికి అవకాశం ఏమీ కనిపించడంలేదు. ఒక కారణం చెప్పుతున్నారు. Central water power Commission ఉన్నది. వాళ్లు permission ఇవ్వలేదు అని. 4 సంవత్సరాలనుంచి permission ఇవ్వడంలేదా? ఈ ప్రాజెక్టులు పని ఎందుకు పూనుకొన్నారు. ఇంత ఇబ్బంది ఉన్నది, ఇంత నష్టం ఉన్నది, ఇంత అవస్థ ఉన్నది అని అర్థంచేసుకొని ప్రాజెక్టులు ప్రారంభించిన తరువాత 4, 5 లక్షలు రూపాయలు ఖర్చుచెట్టి చప్పుడు కాకుండా కూర్చోని, దానికి ఒక కారణం చెప్పుతారు, ముఖ్య W.P.C. ఉన్నది వారు permission ఇవ్వలేదని. ఈ 4 సంవత్సరములనుంచి చేసిన ప్రయత్నం ఎమిటి? gravity of the situation వాళ్ల దృష్టికి వచ్చిందా లేదా? తెప్పించక పోడానికి కారణం ఏమిటి? భరించే శక్తి మీరులేదా అని మనము ప్రశ్న వేసుకొన్నట్లయితే మనకు బోధపడుతుంది. ఈ పథకాలన్నిటినీ అమలు పరచక పోవడానికి కారణం అశ్రద్ధతో మరొకటి. రాదన్నమాట, అయితే ఈ మధ్య ఒక సిఫుణుల సంఘం అన్నారు. పథకాలులేక Plans లేక కాదు, అన్ని ఉన్నాయి. నట్టింటకాని అల్లవి నోటిలో శని ఉన్నదన్న విధంగా ఇక్కడ వ్యవహారం చేస్తున్నారు అన్నమాట. ఇదివరకు క్రిష్ణయ్యకుగారు మొదలగువారు అంతాకలిసి ఒక master plan తయారు చేశారు. పోనీ ఆ master plan అమలు జరిపారా, అది చేయలేదు. ఇప్పుడు మళ్ళీ High Power Committee, ఆ తరువాత Super High power Committee ఆ తరువాత ఇంకొకటి ఈ విధంగా రకరకాల కమిటీలు వేసి కాలి యాపన చేసినట్లయితే ఈ బాధ తప్పదన్నమాట. అందువల్ల, ఈ కమిటీలు ఇదంతకూడా Parliamentary way of dodging things, అంతేగాని ఏమీ పనికి రావు. ఈ లాగు చేసుకొంటూ పోతూ ఉన్నట్లయితే ఈబాధ, ఈ అవస్థ తప్పదు అన్నమాట. అందుచేత ఈ రకమైన dodging మాత్రం లేకుండా చేయవలసి యుంటుంది. ఆఖరున ఒక సంగతి మాత్రం చెప్పదలచుకొన్నాను. గత 3, 4 సంవత్సరాల లెక్కలు గనుక చూచి వట్లయితే కొన్ని కొన్ని items క్రింద అంకెలు దొరికినాయి, కొన్నిటికి మాత్రం దొరకలేదు. అయినప్పటికీ, 69 ఫస్ట్ లో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాకు సంబంధించినంతవరకు 108 లక్షలు రూపాయలు నష్టము వాటిల్లినదన్నమాట, 71 ఫస్ట్ లో 7 లక్షలు 75 వేల, 1972 ఫస్ట్ లో 120 లక్షలు, 1973 ఫస్ట్ లో 150 లక్షలు 1974 ఫస్ట్ లో 340 లక్షలు. ఇవన్నీ లెక్క చేసుకొన్నట్లయితే దగ్గర దగ్గర 7-1/2 కొట్టువరకు నష్టమైంది. ఈ నష్టంకూడా partial గా అన్నమాట. ఇంకా అంకెలు పూర్తిగాలేవు. వ్యక్తులయొక్క ఆస్తు

లక్షల కలిగిన నష్టము, ఇళ్లకు కలిగిన నష్టము, కూడా కలుపుకుంటే పదికోట్లు దాకా నష్టమునన్నమాట. ఈ నష్టమునేది సమగ్రమైన లెక్కలు వేసుకొన్నట్లయితే అర్థం అవుతుందన్నమాట అందులో మునిగిపోయినటువంటి భూములు 5 లక్షల ఎకరాలు వరకు ఉన్నాయి వాటికి ఈ మూడు సంవత్సరాలు remission ఇచ్చారు. ఆ remission 40 లక్షల రూపాయలను ఇచ్చారన్నమాట. ధాన్యం ఒక లక్ష టన్నులు నష్టమైంది. నష్టమైనవంటి యొక్క విలువ 5-1/2 కోట్లు రూపాయలన్నమాట దెబ్బతిన్న ఇళ్ల యొక్క విలువ 55 వేల రూపాయలు నష్టము వేశారన్నమాట. అదే విధంగా ఇళ్లకు కలిగిన నష్టాన్ని ఒక సంవత్సరానికి అంచనా కట్టారు. 15 లక్షల రూపాయల నష్టపడిన కుటుంబాలకు డబ్బు ఇచ్చారు. 18 లక్షల రూపాయలు 3 సంవత్సరాలలో ఇచ్చారు. ఇంకా irrigation sourcesకు ఏర్పడిన నష్టం దగ్గర దగ్గర 182 క్షేత్రాలుదాకా అయిందన్నమాట. ఇవన్నీ మనము మెత్తం చూచుకొన్నట్లయితే, దగ్గర దగ్గర 7-1/2 కోట్లు దాకా, ఈ 4 సంవత్సరాలలోను, నష్టము వాటిల్లిన దన్నమాట. కాని ఈ ప్రాంతాల్లో విలువ చూచినట్లయితే రెండు కోట్లు అయింది. ఇప్పుడు ధరలు పెరగడంవల్ల, అదనపు revised estimates వల్ల ఇంకొక 50 లక్షలలో, కోట్లలో పెరిగిన పెరగవచ్చు నన్నమాట. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని చూచినప్పుడు ధాన్యం ఎక్కువ పండడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. కొత్తగా ఆయకట్టు develop అవుతుంది, ప్రజలకు ఇచ్చింది లేకుండా పోతుంది. అటువంటి పెరదనివారణ పథకము లేకపోలేదు ఉన్నది, కాని అది నూత్రం అవలు జరపలేదు. ఇవన్నీ పంటకు సంబంధించిన భాగమే కాకుండా, జనానికి సంబంధించిన భాగము కూడా ఉన్నది. ఏర్లు వాగులు వంటి వీటివలన మన వశ్యము గోదావరి headquartersలో 1-1/2 లక్షల జనాభ ఉన్నచోట, వాళ్లకు అంతా అక్కడ ఏ తరహామైనా ప్రమాదంవచ్చే అవకాశంఉన్నది. అక్కడ bunds అయినా raise చేసినట్లయితే కొంతవరకు జనసంఖ్య ఈ ప్రమాదానికి గురికాకుండా ఉంటుంది గనుక పంటలకు, పొలాలకు మీరు relief ఇచ్చే సంగతి ఎట్లాఉన్నా, కనీసం జనానికైనా ప్రమాదము, నష్టము తగ్గించడం కోసం, ఈ వాగులు, వంటి వచ్చినప్పుడు జనానికి దెబ్బ తగలకుండా ఉండడంకోసం, ముందు ఆ banks నైనా raise చేస్తారని, ఇకనైనా శ్రద్ధ వహిస్తారని ఇది ఒక జగన్నాథ రథంలాగా కదిలి, కనీసం ఈ ప్రయత్నంలోనైనా శ్రద్ధవహిస్తారని ఆశిస్తున్నాను లేకపోతే, మా ప్రతిపక్ష సభ్యులు వారు తమ హృదయ పరివర్తన అయినా తెచ్చుకొని అర్థం చేసుకొని ఆవేదన, ఆ బాధ ఆ కార్యక్రమంలో చూపించినట్లయితే చారిత్రో తప్పకుండా మేము సహకరిస్తామని ఇక్కడ మీ ముందు చెప్పతూ నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు (కావల్లి):—అధ్యక్షా, గుంటూరు జిల్లాలో మాచెర్ల దాచెపల్లి అనే ఈ రెండు గ్రామాలు, ఇంకా ఇతర గ్రామాలన్న చాలా ఘోరమైన వరద ప్రమాదానికి గురి అయినాయి. అట్టి పరిస్థితులలో, మాచెర్లలో 12 అడుగుల నీరు వచ్చింది, ఊరు మునిగిపోయింది. దాచేపల్లిలో 10 అడుగుల నీరు వచ్చింది, 800 ఇళ్లు పడిపోయినాయి. మాచెర్లలో 1100 ఇళ్లు పడిపోయినాయి. అంతేగాక అక్కడ ఎక్కువ పశువులు కూడా చాలా నష్టము అయినాయి. దాచెపల్లి, మాచెర్ల, ఇంకా ఇతర గ్రామాలలోను, దరిమిలా, భూమిలో కూడా పంటలు పోవడమే కాకుండా వైరుకూడా చాలా మునిగిపోవడం సంభవించింది. అట్టి పరిస్థితులలో వారికి సహాయమునకుగాను ప్రభుత్వమువారు ఇంటికి 30 రూపాయలు ఇచ్చినారు. దరిమిలా 20 రూపాయలు చొప్పున ఇచ్చినారు. అంతే కాకుండా మెట్టమొదట వైరు వరద కొట్టుకొని పోయింది. రెండవ సారి వర్షము ఎక్కువ రావడం వలన ఆ వైరు మునిగిపోయింది. కాబట్టి రైతులు చాలా బాధపడుతున్నారు. వాళ్లకు Remission ఇప్పించ వలసిందని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అక్కడ పల్లె ప్రాంతాలలో ప్రజలకు పనులు లేవు, బాధపడుతున్నారు. కాబట్టి అక్కడ కరువు పనులు ప్రారంభిస్తారని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. శేషావతారం (నరసాపురం):—అధ్యక్షా మహాశయా, ఈ మధ్య నెట్టెంబరు మాసములో వచ్చినటువంటి వరదల భీభత్సం ఇంతకుముందు అనేక మంది గౌరవసభ్యులు వివరంగా చెప్పారు. ఇదంతా సీతమ్మ శోకము క్రింద ప్రతి సంవత్సరము పడే బాధను చెప్పుకొంటూ, చివరకు బాధపడడానికి ఓపిక కూడా తగ్గిపోయినటువంటి బాధతోటి యావన్మంది సభ్యులు తమ యొక్క విషాదగాధ సంతటిని ఇక్కడ వివరించారు. అట్లా వరదలతో బాధపడుతూ ఉంటే, ఇళ్లు కూలి బాధపడుతూ ఉంటే, పశువులుపోయి బాధపడుతూ ఉంటే పంటపోయి బాధపడుతూ ఉంటే ఇది ఒక అవకాశముగా తీసుకొని అవిశ్వాసం కోసం బాధపడే వాళ్లు కొందరు ఉన్నారు ఇక్కడ. ఇది మాబాధ. ప్రభుత్వ పక్షములో ఉన్న వాళ్లందరము ఈ బాధ నివారణ చేసుకొనే దానికి కావలసినటువంటి సూచనలు దానికి ఎత్తుకోవలసినటువంటి ప్రణాళికలు గురించి వివరిస్తున్నాము. ఇక్కడ మాబాధ ప్రజలబాధ. మీ బాధ అంతా, అక్కులూరి సర్వేశ్వరరావుగారి బాధ అంతా మేము ఇందుకు గోల చేస్తూ ఉంటే వారు అవిశ్వాస తీర్మానం కోసం మేముకూడా వారితోపాటు వోటు చేయాలని వారు గోల చేస్తున్నారు. అది మీదొర్భాగ్యం.

శ్రీ ఎ. నర్సేశ్వరరావు:—మీరు సీతమ్మశోకం అన్నారు కదా.

శ్రీ పి. శేషావతారం:—విభిషణుడులా మీరు ఈ బెంచెస్ లోకి వస్తే సీతమ్మ శోకము నివారణ చేయుటకు మార్గము ఇక్కడ ఉన్నది. కనుక ప్రజల బాధలు ఆనరా చేసుకొని మీరు మరియొక ప్రయోజనాన్ని సాధించడానికి ఆశించడమంత దౌర్భాగ్య పరిస్థితి వేరే ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు ఆంధ్రదేశము భారతదేశానికి ధాన్యగారము అనుకంటే దానికి కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలు అన్న పూర్ణ. ఆరు లక్షల టన్నుల ధాన్యము అదనంగా సప్లయ చేయగలుగు తున్నామంటే ఈ డెల్టాలే కారణం. అందులో వెస్టు గోదావరి 3 లక్షల టన్నుల వరకు అదనంగా అహారాన్ని ఇవ్వగలుగు తున్నది, అలాగే కృష్ణా జిల్లాకూడ. ఈ ప్రాంతమునుండి మొత్తం 6 లక్షల టన్నుల ధాన్యం తరుగు జిల్లాలకు సరఫరా చేసుకో గలుగుతున్నాము. అయితే ఇప్పుడు అదనంగా సప్లయ చేయడం అలా ఉంచి ఉన్న ఆహారం కాపాడు కోవడమనేది ప్రథమ సమస్య. లేనిదాని కోసం పాటు పడటం అలాఉంచి ఈ వరదలవల్ల వచ్చిన పాతం, ఉన్నది సంరక్షించుకోవట మనేదే. అధికోత్పత్తి పేరిట 4వ ప్రణాళికలో ఎన్నెన్నో కొత్త పథకాలుకోసం ఖర్చు పెట్టే డబ్బును నూనేనైనాసరే ఇప్పుడు ఆహారాన్ని సంరక్షించుకొనుటకు ఖర్చు పెట్టవలసిన బాధ్యత ధర్మము ఉన్నదని గుర్తించి దానికి కోటాన కోట్లు ఖర్చు పెట్టి అయినాసరే ఆంధ్ర రాష్ట్రం మిగులు రాష్ట్రంగా కాపాడుకోవలసియున్న దని మనవి చేస్తున్నాను, ఈ సందర్భములో బుడమేరు వరదల విషయంగాని తమ్మిలేరుగాని ఎర్రకాలువగాని అవన్నీ వచ్చి కోల్లేరులో పడటం, కోల్లేరునుంచి ఉప్పలేరు ముఖద్వారంగా పోయి సముద్రములో కలిసి పోయేటప్పుడు ఈ సారి రెవెన్యూ లెక్కల ప్రకారం పశ్చిమ గోదావరిలో 1,14,000 ఎకరాల పంట వస్తమైనదని చెప్పారు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 5 లక్షల అయిట్ట ఉన్నది. ఆ డెల్టా క్రింద 1,14,000 ఎకరాలు పోయింది అంటే సుమారు 4వ వంతు పంట పూర్తిగా పోయిందన్నమాట. అది ఎన్ని టన్నుల ధాన్యంగా లెక్కకట్టగలుగు తామో ఆలోచించండి. ఈ వరదలవల్ల పోయిన ఇళ్లు పశువులు నష్టము ఆట్లా ఉండండి. ఈ వరదలు నివారణ చేయుగలిగి రెగ్యులేటు చేయగలిగి సముద్రము లోకి మురుగు నీటిని పారుదలచేసే సదుపాయాలు కలుగజేస్తే ఇంకా కొన్ని లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వస్తుంది; ఉన్న పంటా నిలుస్తుంది. ఇవ్వాలి 3 లక్షల టన్నుల ధాన్యమేకాక పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో వరద విరోధక స్కీము అమలు చేస్తే ఇంకా రెండు లక్షల టన్నుల ధాన్యం అదనంగా ఇవ్వగలుగుతుంది. అందువల్ల ఈ డెల్టా జిల్లాలలో మురుగునీటి పారుదల సౌకర్యాలు కలుగ చేయ టానికి అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. ఇంకా ఈ వరదలవల్ల మైవేన్ లో మునిసిపాలిటీస్ లో పరిషత్తుల్లో సమితుల్లో పంచాయతుల్లోను పంటలే

కాక మార్గ సౌకర్యాలుకూడ పోయాయి. వీటిని తిరిగి పునర్ నిర్మించాలంటే ఈ మిగులు డిల్లా అయిన పశ్చిమ గోదావరి డిల్లాకు 1-1/2 కోట్లు ఇచ్చి అయినా ఆ డిల్లాలో వచ్చిన నష్టం పూడ్చడానికి తోడ్పడాలని ప్రభుత్వాన్ని హృదయ పూర్వకంగా కోరుతున్నాను. ఈ వరద నిరోధక చర్యలు ప్రధాన కర్తవ్యం క్రింద తీసుకొని మన నాల్గవ ప్రణాళికలోనైనా తప్పక చేరుస్తారని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఇదే సందర్భంలో ఇంకొక ప్రధానమైన విషయం గురించి చెప్పడం ధర్మం. మనకు పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పు గోదావరి డెల్టాలను కాపాడ గలిగి మొత్తం 11 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు సంరక్షించగలిగే ఒకే ఒక అనకట్ట ఉన్నది. అది ప్రమాద స్థితిలో ఉన్నదనే సంగతి అందరూ చెబుతున్నారు. విపులుల సంఘాన్ని చేశారు. పరిశోధనలకోసం కొన్ని లక్షలు కేటాయించిన సంగతికూడ తెలుసు. అలాంటప్పుడు దీనిని భద్రపరచవలసిన అవసరం ఆంధ్రదేశానికే కాకుండా మొత్తం భారతదేశానిదై ఉన్నదని తెలియజేసు కొంటున్నాను. ఇప్పుడున్న సర్ప్లస్ పంటయేగాక, ఇంకాకొన్నిలక్షలు అదనంగా సప్లయ చేయాలంటే ఈ అనకట్టకు ప్రమాదం కలగకుండా రక్షించుకోవలసిన, పునర్నిర్మించుకోవలసిన బాధ్యత కేంద్రప్రభుత్వం వైఖూడ ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. రాష్ట్రప్రభుత్వమునకు డబ్బు చాలనప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం కొన్ని కోట్ల రూపాయలైనా ఇచ్చి సహాయం చేయవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. 100 సంవత్సరాలవాడు కట్టిన ఈ అనకట్ట క్రింద నీరు సప్లయ చేస్తూ రైతులనుంచి ప్రభుత్వం తీసుకున్న water Rate చూస్తే ఇప్పటికీ రు. 800 కోట్లు కనబడుతోంది, అటువంటి అనకట్టను సంరక్షించడం ఆంధ్ర ప్రభుత్వం యొక్క ప్రవిధమ కర్తవ్యం కేంద్ర ప్రభుత్వము యొక్క ప్రధాన కర్తవ్యం, అది కేవలం తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి, ప్రజలందరి యొక్క స్వంత గోల క్రిందనో లేక వారి స్వార్థానికి సంబంధించిన విషయంగానో చూడవద్దని కోరుతున్నాను. రాయల సీమలో వెనకబడిన ప్రాంతాలులేవా, తెలంగాణాలో లేవా, అనే విధంగా చూడక అసలు పొదుగును రక్షించ వలసిన అవసరం ఉన్నది. అటువంటి పొదుగును కోసిన తరువాత ఈ డిల్లాల పరిస్థితులు ఆలోచించ వలసిన అవసరంలేదు. కనుక దీనిని నిలబెట్టుకోవలసిన, పునర్నిర్మించ వలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పు గోదావరి ప్రజలే కోరు తున్నా రని అనుకోవద్దు, ఇది భారతదేశానికి కావాలంటే ఉంచుకోండి, ఆంధ్రదేశానికి కావాలంటే పునరుద్ధరించండి. ఇది మేము అడిగినాము గనుక అప్పొసప్పొ ఇస్తే చూస్తాము, అనే మనస్తత్వంతో చూడవద్దని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ వరదల వల్ల ఇప్పుడున్న సిద్ధాన్నం సప్లంకాకుండా చూడటం, అనకట్ట భగ్నంకాకుండా చూడటం, ఈ బాధ్యత ప్రభుత్వానికీ, శాసన సభ్యులందరికీ ఉన్నదని మనవిచేస్తూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. వెంకటస్వామి:—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఇచ్చిన స్టేటుమెంటులో సెప్టెంబరు 29, 30 తారీఖులలో వచ్చిన వరదల యూలకంగా వచ్చిన నష్టమని ప్రకటన చేశారు. తక్కిన ప్రాంతాల సంగతి నేను చెప్పలేను గాని—గుంటూరు జిల్లాలో మాత్రము అప్పటికి అది రెండవ వరద సెప్టెంబరు 19, 20 తారీఖులలో ఒక వరద రావటం, మేము 26, 27 తారీఖులలో బాపట్ల తాలూకాలో వరద మహాసభ అని రైతులను సమావేశపరచి కొన్ని తీర్మానాలు చేసి ప్రభుత్వానికి పంపించటం జరిగింది. మరల ఆ మరునాటినుండి పెద్ద వరద రావటం అక్టోబరు చివర అంత వరద కాకపోయినా, కొంత తక్కువ మోతాదులో వరద రావటం జరిగింది. గుంటూరు జిల్లాలో మూడు నాలుగు దఫాలు వరదలు రావటం జరిగింది. ఈ ప్రమాదం చాలా పెద్ద ఎత్తున జరిగింది. పంటలు అవీ పోవటమే కాకుండా, మాచర్ల, దాచేపల్లి ప్రాంతంలో చాలా నుంది ప్రాణాలు పోవటం వరదలలో పశువులు, మనుష్యుల ఆస్తులు కొట్టుకు పోవడం, అనుపత్రులలో మంచాలు రోగులతో సహా కొట్టుకు పోవటం—దారుణమైన ప్రాణనష్టం సంభవించటం జరిగింది. అక్కడ చెరువులు తెగటం వల్ల ఆ ప్రమాదం ఏర్పడింది. అంతే కాకుండా, యీ ఆయకట్టు ప్రాంతంలో జరిగిన నష్టము చాలా విపరీతమైన నష్టము. కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాలో కొల్లేరు, తమ్మిలేరు, ఎర్రకాలువ మొదలైన పెద్దపెద్ద మురుగు కాలువలు ఉన్నట్లు, వాటివల్ల నష్టం వచ్చినట్లుగా మంత్రులు యీ శాసనసభలో చెబుతున్నారు. పత్రికలలో కూడ ఆ వార్తలు వచ్చినవి. కాని, గుంటూరు జిల్లాలో ఉన్న మురుగు కాలువలు అంత పెద్దవి కాకపోయినా, చిన్నవి అయినా, అవి చాలా ఎక్కువగా ఉన్నవి. ముఖ్యంగా, రేపల్లె దగ్గర ఒక డ్రయిన్, భట్టిప్రోలు అని ఒక డ్రయిన్, తుంగభద్ర డ్రయిన్, నల్లమడ డ్రయిన్స్ ఉన్నవి. ఇవి ఎట్లాంటి డ్రయిన్స్ అంటే—ఇవి మురుగునీరు పారేవి కాదు; పైన తూర్పు కనుమలలో పడిన వర్షం నీరంతా యీ మురుగు కాలువల ద్వారానే పోవడంవల్ల అవి ఎంతో పెద్ద నష్టాన్ని కలిగిస్తున్నవి. ఈ విధముగా జరగటము యీ సంవత్సరమే కాదు. అక్కడ ప్రతి సంవత్సరం వరదలు రావటం, పంటలు నష్టపడటం—మేము ఈ అసెంబ్లీలో మూడు సంవత్సరాలనుండి ఈ సంగతి ప్రభుత్వానికి చెప్పటం, మంత్రులు అధికారులు ఆ ప్రాంతానికి వచ్చినప్పుడు, ఇక్కడకు మేము వచ్చినప్పుడు మహాజరు సమర్పించటము, అక్కడ జరిగిన నష్టము ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవటము జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వం ఈ మూడు సంవత్సరాలుగా వాటికి నివారణోపాయం మాత్రం ఆలోచించటంలేదు. ప్రతి సంవత్సరం 80 వేల ఎకరాలు, లక్ష ఎకరాలలో పంట నష్టపడటం జరుగుతున్నది. ఈ వాడు ప్రభుత్వం ఇచ్చిన లెక్కలు

ప్రకారమే అక్కడ దాదాపు లక్షా 50 వేల ఎకరాలలో పంట నష్టపడటం జరిగింది. ఈ విధంగా అక్కడ ప్రతి సంవత్సరం నష్టం సంభవించకుండా ప్రభుత్వం తరుణోపాయాలు ఆలోచించాలి. అందుకు ఒక శాశ్వతమైన పథకం ఆలోచించాలి. మనం కొత్తగా పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులను కట్టాలనుకొనే ముందు ఇటువంటి చిన్న చిన్న పథకాలను పూర్తి చేసుకొంటే ఎంతో లాభం వుంటుందని మేము లోగడ ఇచ్చిన నివేదికలో ఉంది. గుంటూరు జిల్లాలో దాదాపు లక్ష ఎకరాలలో పెరుమునిగిపోయిందని చెప్పారు. మన అంచనా ప్రకారం ఎకరానికి అరేడు బస్తాల చొప్పున లెక్క వేసుకుంటే, పది లక్షల బస్తాలు ప్రతి సంవత్సరం అక్కడ నష్టపడుతున్నది. అక్కడ ఈ సంవత్సరమే పోయింది కాదు; ప్రతి సంవత్సరం ఇదే విధంగా నష్టపడుతున్నది. మన పి. బ్లడ్స్. డి. లెక్కల ప్రకారం రెయిన్ గేజ్ ప్రకారము - కొల్లిమెరలాకు దగ్గర నేను పది సంవత్సరాలనుండి వచ్చిన వర్షపాతం చూస్తే — సంవత్సరమే కాదు; ప్రతి సంవత్సరం కూడ 110 సెంటిమీటర్ల వర్షం అక్కడ కురుస్తూనే ఉన్నట్లు తెలిసినది. ప్రతి సంవత్సరం కంటిన్యూయన్ గా ఇట్లాగే జరిగింది. కనుక ఈ ప్రమాదానికి నివారణోపాయం వెంటనే చేయాలి. రేపల్లె మెయిన్ డ్రెయిన్ అన్నది రేపల్లెలో చాలా ముఖ్యమైనది. అక్కడే ఫట్టిప్రోలుడ్రయిన్ అని ఉన్నది. ఈ రెండూ కూడ సముద్రంలో కలిసే ప్రాంతంలో చాటిని వెడల్పు చేయడం అన్నది ఒక సమస్య. క్రింద సముద్రములో కలిసేచోట లోతు త్రవ్వటం ఒక సమస్య. దానికోసం ప్రభుత్వాన్ని అడిగితే, డ్రెడ్జర్స్ లేవు అన్నారు. డ్రెడ్జర్స్ కు ఆర్డరు ఇచ్చాము; పరదేశాలనుండి తెప్పించాలి అన్నారు. మొన్న పత్రికలలో పడిన వార్తల బట్టి మన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి రెండు మూడు డ్రెడ్జర్స్ వచ్చినట్లు తెలుస్తున్నది. బాపట్ల తాలూకాలో నాలుగైదు మురుగు కాలవలు ఉన్నవి. తుంగభద్ర, నక్కాచాగు, కొండచాగు, ఇవన్నీ ఒకచోటకు వచ్చి తుంగభద్రలాగా సముద్రంలో కలవటం తటస్థిస్తున్నది. ఇవి ప్రవహించినంతవరకు దాదాపు పదు రోజులు పది రోజులు వైర్లు నీళ్లలో మునిగిపోయి పెద్ద నష్టము కలుగజేస్తున్నది. ఇవి సముద్రములో కలిసే చోట—అక్కడ వంకరలు తిరిగి నీరు తొందరగా డ్రెయిన్ చేయటానికి వీల్లేకుండా చాలా ఇబ్బంది పరిస్థితిలో ఉన్నది. అక్కడ డ్రెడ్జర్స్ లేకపోతే, పని జరుగదు. నల్లమడ ఉంది. దానిని స్ప్రేయిట్ చేయడానికి ఎన్టీ మేట్స్ తయారై ఉన్నవి. దానిని నాగరాజు కాలవ అని పేరుపెట్టి దానిని సముద్రములోకి కలిపారు. అక్కడ కొమ్మపూరు కాలవ-పంట కాలవ అడ్డం వుంటే, దాంట్లో అండర్ టనెల్స్ కట్టారు. ఆ అండర్ టనెల్స్ వెడల్పుగా కట్టనందువల్ల దానిని చాలా వరకు ఆపు తున్నది. కట్టలు పగులగొట్టి వరద నష్టం చేస్తున్నది. అక్కడ మూడు నాలుగు సంవత్సరాల లోపల ఒక కోటి రూపాయలు ఒక ఫెడ్ ట్రాగిమ్ ప్రకారము

రము ఇచ్చి ఖర్చు పెట్టి ఈ జిల్లాలో మురుగునీటి పథకాలు సక్రమంగా పూర్తి చేస్తే అక్కడ దాదాపు 10 లక్ష బస్తాలు — అంటే మూడు కోట్ల రూపాయల సంపద, మిగుల్పుకోవచ్చునని ఇంజనీర్స్, నిపుణులు చెప్పారు. అవి తక్షణం చేయవలసిన అవసరము ఉన్నది. ఇప్పుడు అక్కడ రెండవ పంటకు దాదాపు 80, 90 వేల ఎకరాలకు నీరు ఇచ్చారు. వారు లక్ష 50 వేల ఎకరాలు మునిగిపోయిందని చెప్పారు. మునిగిపోయిన దానికంతకూ ఇస్తామని చెప్పి—90 వేల ఎకరాలకే రెండవ పంటకు నీరు ఇస్తే, ఇంకా మునిగిపోయిన ప్రాంతం చాలా ఉంటుంది. ఒక ప్రాంతానికి నీరు ఇస్తున్నప్పుడు—ఆ కాలవ క్రింద మునగని ప్రాంతాలకు కూడా నీరు వస్తుంది. కాబట్టి, కొంత మునగని ప్రాంతాలకు కూడా నీరు ఇస్తారు. మునగని ప్రాంతం అందులో కలిసింది. మునిగిన ప్రాంతం చాలా వరకు ఇవ్వకుండా పోవడం జరుగుతున్నది కనుక, అక్కడ కూడా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. మునిగిన ప్రాంతం ఇప్పుడు నీరు ఇవ్వని ప్రాంతం చెబుతున్నాను. కాపట్ల తాలూకాలో కొర్రండ్ల పాడు ఛానల్, బండ్లమ్మ ఛానల్; కర్నూలు ఛానల్, అప్పాపురం ప్రాజెక్టు రేపల్లె తాలూకాలో శేమ్ ఛానల్, అరంబాక ఛానల్, కాపూరు, గరుపురాండ్, పెద్దపల్లి సైఫన్, ఉల్లిపాలెం, అలపూర్ ఇటువంటివి కొన్ని గ్రామాలు—దాదాపు 10, 15 వేల ఎకరాల ఇన్ ఫర్మేషన్ యే నాదగ్గర ఉన్నవి చెప్పాను. అప్పాపురం ప్రాజెక్టు ఒకటి—హైలెవెల్ ఛానల్ గా మనం ఇచ్చింది; 20 వేల ఎకరాలు 28 వేల ఎకరాలు సాగయ్యే ప్రాంతం ఉంది. దానికి మనం చివరన నీరు ఇస్తున్నాము అందుచేత అక్కడ చివరన సాగవుతుంది. అక్కడ సెప్టెంబరు ఆఖరుకు నాటికే, సెప్టెంబరు ఆఖరుకే మైరు కొట్టుకుపోయే సరిస్థితి ఉంది. దానికోసం ఈ పథకం చేస్తే 20 వేల ఎకరాలలో పంట కాపాడుకోగలుగుతాము. నేను ఆ ప్రాంతం వరగట్టిస్తే—అక్కడ పది, పన్నెండు ఎకరాలు మాగాణి ఉన్నరైతు కూడా తినటానికి గింజలు పండని సరిస్థితి ఉన్నదని హృదయవిచారకంగా చెప్పుకొన్నాను. రెండవ పంట ఇచ్చిన ప్రాంతాలలో ఎరువులు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. గుంటూరు జిల్లాకు చౌరతి సంవత్సరం ఎరువులు 60 వేల టన్నులు ఎలాట్ మెంట్ అంటే, ఈ సంవత్సరం—అక్కడ ఇంత ప్రమాదం ఏర్పడినప్పటికీ 25 వేల టన్నులే అక్కడకు కేటాయించారు. కాని, ఇంకా ఆ కోటా ఆ జిల్లాలో చేరలేదు. వరదలు వచ్చాయి కాబట్టి అదనంగా ఎరువులు ఇస్తామని చెప్పారు. కాని ఆ అంకెలు ఇంకా కాగితాల మీదనే ఉన్నవి కాని, ఇంతవరకు ఆ ఎరువులు గుంటూరు జిల్లాకు చేరలేదు. ఇప్పుడు రెండవ పంటకు అదనంగా ఎరువులు ఇవ్వటంతోబాటు వారికి ఋణ సౌకర్యముకూడా కలిగించకపోతే, రైతులు ప్రభుత్వం ఇచ్చిన నీరు వెంటనే సక్రమంగా ఉపయోగించుకోవటం జరగక పోవచ్చును. కాబట్టి వారికి వెంటనే

ఆ నీరు ఉపయోగించుకొనే విధంగా అవసరమైన సౌకర్యాలు కలుగజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వం దానిని శ్రద్ధగా పరిశీలించి, ఆలోచనచేసి వారు ఉన్నదానిని సక్రమంగా ఉపయోగ పరచుకొనేట్లు వారికి సౌకర్యాలు, నదుపాయాలు కలుగజేయాలి. ఇది అక్కడి రైతులకు మేలు చేయడమన్నదే కాదు; అది మొత్తం దేశానికి—ఈనాడు ఉన్నటువంటి ఆహారకొరత, ఆహారసమస్య ఉన్న సరిస్థితులలో—ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది కనుక, ప్రభుత్వం వెంటనే ఈ మైనర్ స్కిములను తక్షణమే అమలు జరపాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం తక్షణమే 40 లక్షల రు.లు కేటాయించినట్లు చెబుతున్నారు. అన్ని జిల్లాలకు కలిపి 40 లక్షల రు.లు అయితే జిల్లాకు 4 లక్షలు ఇచ్చినట్లు అవుతుంది. జిల్లాకు 4 లక్షలు ఇస్తే చాలా కష్టం కాబట్టి, గుంటూరు జిల్లాకు సంవత్సరానికి 30 లక్షల రు.లు చొప్పున నాలుగు సంవత్సరాలు కేటాయించి, నాలుగు సంవత్సరాల లోపల ఆ పనులు పూర్తి చేయించాలని కోరుతూ నేను నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా, అక్కడ-మాప్రాంతంలో వరద ఐదు నిమిషాలలోనే వచ్చింది. రోజూ చచ్చేవాడికి ఏదేవుడు లేడు అన్నారు వరదల విషయంలో రోజూ చస్తున్నారు; ఏమీ ఆలోచించాలి అని ప్రభుత్వం అనుకొంటున్నది. చంద్రవంకలో రెండు అడుగుల నీరు తగ్గితే, మాచర్లకు బహుశా అంత నష్టం వచ్చేది కాదు. మనం ఏదైతే ధాన్యాగారమని అనుకొంటున్నామో అక్కడే రెయిన్ డ్రైన్ ఈ రెండూ రావటం తప్పటంలేదు; ప్రతి సంవత్సరం, కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాలలో ఈ డ్రెయిన్స్ కు వచ్చిన వరదలవల్ల పంట నష్టమవుతున్నది వరద వచ్చినప్పుడు పంట బాగా వస్తుందని వెనుక ఒక సామెత. సుబ్రహ్మణ్యం గారు విమానం మీద వచ్చి చూసి వెళ్ళారు. వారు చెప్పారు—మేము చూశాము; వరద ఎక్కువగానే ఉంది; కానీ పంట మాత్రం ఎక్కువ నష్టం కాలేదు—అన్నారు. అది ప్రమాదమైన దృశ్యకరమని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు కమిటీ వేస్తున్నాము అంటున్నారు. అసలు ముంపు ఎక్కడ ఉన్నది? ప్రమాదమైన స్థితి కొల్లేరులో ఉంది. అన్నీ అక్కడకు పోతున్నాయి. వేపా కృష్ణమూర్తి గారు—సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్—(వారు పోయారు—నాకు తెలుసును.) వారు దీనిమీద ఒక్క స్కిము వేసి పోయారు. అప్పటి నుంచి యిప్పటివరకు ఆ స్కిములన్నీ cold storage లో పెట్టడం జరుగుతున్నది గాని, అమలు జరపడం జరగలేదు, ఉప్పులైరు నీరు బైటికి వెళ్ళేట్లు చేయడానికి హోలండ్ వారిని పిలిపించాము. హోలండ్ వారు వచ్చి ఎండా కాలం ఆ నీరు రానియకుండా వర్షాకాలం ఈ నీరు అయిపోయే ప్రయత్నం

చేయాల్సిన పని ఉన్నది, దానికి కావలసిన డేటావాళ్ళు విలిస్తే మనకు డేటాయే తెలియదు. దీనికి కారణం మన గవర్నమెంటుకు మునిసిపాలిటీలను కొల్లెరు సంగతి వట్టలేదు. ఒక్క కొల్లెరు సంగతేకాదు. పంట అంతా నష్టం చేసేది అనేది జ్ఞాపకం లేదు. అది వచ్చినప్పుడు 'అయ్యో' అని అంటారు. వదలి పెడుతున్నారు. దానికి definite scheme యివ్వడానికి అక్కడ పంపింగ్ పెట్టి తీరాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ఆ member వచ్చే లోగా ఆ details అన్నీ గవర్నమెంటు యివ్వలేని స్థితిలో అవుపడుతున్నది. రైతాంగం తయారు అవుతున్నది. గవర్నమెంటు దృష్టికి నష్టం ఎంత అంటే— ఎంతో లేదంటే 5 లక్షలు 10 లక్షలు అని అంటున్నారు. మొత్తం over all scheme అంతా ఆలోచించి దానికి కావలసిన నష్టం ఎంతో లెక్క కట్టకపోతే మీరు సెంట్రల్ గవర్నమెంటును convince చేయలేరు. కె. ఎల్. రావుగారు కమిటీ వేసినందుకు వారికి నేను ఈ ప్లాట్ ఫారమ్ ద్వారా ధన్యవాదములు సమర్పిస్తున్నాను. వారు వేయకపోతే అసలు గతయే లేకుండా పోయేటటువంటి స్థితి ఉన్నది. ఆ కమిటీ opportunity వచ్చింది. ఆ opportunity బృష్టా జిల్లావాళ్లు, గోదావరి జిల్లావాళ్లు ముఖ్యంగా ఉపయోగపరచుకోవాలి. గుంటూరు జిల్లా ఉన్నది. ఇప్పుడు మిత్రులు చెప్పారు ఆ నల్లనది అనన్నీ, వచ్చి యాజల్ దగ్గర వడితే దాని గతి ఏమి అవుతున్నది అంటే ఒక పెద్ద మహా సముద్రం అయిపోతున్నది. ఆ సముద్రం నుంచి ఎప్పటికీ బైట పడతారో తెలియ నటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. యాజల్ దగ్గర అన్నీ వచ్చి submersed అయిపోయి తుంగభద్ర అక్కడనుంచి నల్లమడ ఈ వరసన అన్నీ వస్తాయి ఇందాక వెంకట స్వామిగారు ఒకమాట చెప్పారు. ప్రభుత్వం జ్ఞాపకం ఉంచుకోవాలి. వరద ఎక్కువ వచ్చినదని కాదు సమస్య. రోజు రోజు ప్రవాహం ఎక్కువైపోయి దానిలో నీరు సచ్చేటప్పటికి దానికి outlets create చేయడం ప్రభుత్వం మరచి పోయేటప్ప టోల్లా యిది వస్తున్నది ఇంకొకటి రాబోయేటటువంటి ప్రమాదం ప్రభుత్వానికి చెప్పదలచుకొన్నాను. నాగార్జునసాగర్ స్కీము వస్తున్నాము. అట్లాగే యితర projects schemes వస్తున్నాము. ఇవన్నీ high level లో ఉన్నాయి. ఇప్పుడు గుంటూరు జిల్లాకు లెక్క వేస్తే 81 లక్షల ఎకరాలన్నా లేదు. రేపు రాబోయే టటువంటి 20 లక్షల ఎకరాల మొత్తం 28 లక్షల ఎకరానికి కావలసిన drainage యివ్వాలి తయారు చేసుకోకపోతే ఆ 20 లక్షల ఎకరాల drain దీనిమీదకు వచ్చేటట్లయితే ఈ 81 లక్షల ఎకరం కొట్టుకుపోయే పరిస్థితి వస్తుందనేది మాత్రం మరచి పోకద్దది మనవి చేస్తున్నాను. ఇదే position బృష్టాజిల్లాలో కూడ ఉన్నది. ఇతర ప్రాంతాల్లో అది కూడా ఉన్నది. వేసేటటువంటి స్కీములలో ఈ పాదానికిను జ్ఞాపకం పెట్టుకోవాలి మనం అయ

కట్టు సంగతే అబోచిస్తున్నాము. అది చాల అవసరం. ఆయకట్టుతోపాటు drainage scheme కూడ అలోచించక పోయినట్లయితే భవిష్యత్ లో చాల చెబ్బు తింటాము ఇదివరకు చేసిన schemes లో drainage schemes అంత ఎక్కువ లేదు అందువల్ల నేను మనవిచేస్తున్నాను. 200 రూపాయలు ఇచ్చాము అన్నారు. మేము మా జిల్లా కలెక్టరుకు చెప్పాము, పొలాలు కొట్టుకుపోయిన వారికి యివ్వరు ఇళ్లు పోయినవారికి యిస్తున్నాము అంటున్నారు. పొలం మొత్తం ఖాళీఅయిపోయింది. అటువంటప్పుడు ఆరెండువందల రూపాయలు వాడికి కూడ ఇవ్వకూడదా అని అడిగితే నేను ఆ point raise చేస్తాను అన్నారు. అది ఏమైందో నాకు తెలియదు. పొలం ఉంటే ఆ పొలంమీద పంట కొట్టుకుపోయినట్లయితే వాడికి కూడ ఆ 200 రూపాయల relief యిస్తే న్యాయం అవుతుందని చెప్పాము. అది ప్రభుత్వం అలోచించాలి. మా చెర్ల పరిస్థితికి ఎవరు జాబ్బులు అంటే ప్రభుత్వం యొక్క construction బాధ్యత అని చెబుతున్నాను. చచ్చి పోయినవాళ్ళు ఎంతమందో లెక్కచెప్పలేకపోతే గవర్నమెంటు తప్పుకాదు ఎంత మంది పోయినారో ఎవరూ లెక్కచెప్పలేరు. కృష్ణాలో కొట్టుకుపోయిన సముద్రంలో ఎవరైనా లెక్క కట్టేనాడు ఉంటే చెప్పాల్సిందే. కాని దాదాపు 1000 మందికి ఎక్కువ లేరని మొట్ట మొదట ప్రభుత్వం లెక్క యిచ్చినది. మళ్ళీ substantial చేసుకోలేక తగ్గిపోయిందని చెబుతోంది. ఈ ప్రమాదాన్ని గుర్తించాల్సి ఉన్నది. కొల్లేరువల్ల production తగ్గిపోతున్నది, పంటలు అన్నీ పోతన్నాయి. ఏలూరు వట్టణం నష్టం ఎంత అవుతున్నది కృష్ణాజిల్లా మొత్తం అంతా బుడమేరుక్రింద పోతే ఏమి అవుతున్నది. ఇవన్నీ scheme వేసుకుంటే సంవత్సరానికి కోటి 50 అక్షల రూపాయలు ఎక్కువలేదు అనేది ముందుకయారు చేసుకోవాలి. కోటి 50 లక్షల రూపాయలు అని చెప్పకపోతే 30 వేలరూపాయలు పోయింది అంటే ఏమి ప్రమాదం వచ్చిందని Central Government అడుగు తున్నది. నిజమే ఏమి ప్రమాదం వచ్చింది. సుబ్రహ్మణ్యంగారితో చెప్పాలి అయ్యా, వరదలువస్తే పంటలు పోలేదని చెబుతున్నారు. ఇది చాలా తప్పు అని చెప్పాలి. సరళాసాగర్ ఉన్నది. సరళాసాగర్ కు అక్విడెట్ కట్టారు. శంకరమ్మ సముద్రంచూచి సరళాసాగర్ కు వెడితే సరళాసాగర్ కు కట్టినటువంటి అక్విడెట్ మొత్తం ఒక్క చుక్కకూడలేదు. మొత్తం కొట్టుకు పోయింది. అందువల్ల పంటఅంతా నష్టపడింది. ఇది construction లోపమా? Designలో లోపమా Over floods వస్తున్నాయి అనేటట్లయితే ఒకటే ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటు చెబుతున్నది, over Floods వస్తాయని మాకు తెలుసును. 10 సంవత్సరాలకు లెక్కవేసుకోనే దానికన్నా 100 సంవత్సరాలకు ఒకసారి ఎప్పుడో వచ్చేదానికి లెక్కవేసుకోనేటట్లయితే యిప్పుడు వేస్తున్నటువంటి estimation కు 200 రెట్లు

ఎక్కువ వేయాల్సి వస్తుంది. అప్పుడు State భరించగలుగుతుందా అన్నారు. నేను ఆ economic point of view concede చేస్తున్నాను. మనకు దగ్గరలో వచ్చేదానికి కూడ ఎంతవరకు ఉంటుందని imagination పెట్టేదానికి fast proof ఏమీ ఉన్నాయి. అది గనుక ఆలోచించకపోతే వేసే schemes అన్నీ నష్టపడతాయని జ్ఞాపకం ఉంచుకోవాలని చెబుతున్నాను. ప్రభుత్వం యిప్పటికైనా relief యివ్వవలసిన వాటిల్లో కూడా ఇంకా ఎక్కువ యివ్వాలన్న అవసరం ఉన్నది. చిన్న వాగులు, పెద్దవాగులు అన్నీ కొట్టుకుపోయినాయి. దీనికి ఎవరిది బాధ్యత అంటే దేముడిది అని అంటాము ఆనుకోండి. కాని ప్రభుత్వమున వహిస్తున్నటువంటి, ప్రజలుగా ఉన్నటువంటి మన అందరి బాధ్యత ఉన్నది. దీనిని రక్షించాలంటే యిప్పటికైనా పాఞ్చరిక కలిగి granary దెబ్బతిని పోతున్నది. రాబోతున్నటువంటి granary మరింత దెబ్బతినిపోతుంది. అందువల్ల drainage schemes యిప్పటినుంచి అయినా పూర్తిచేయాలి. రోడ్లు అన్నీ కొట్టుకుపోయినాయి. మాకు ఏమీ సంబంధంలేదు అంటున్నారు. రోడ్లు మళ్ళీ బాగుచేయాలి. రోడ్లకు డబ్బు ఇవ్వాలి. వీటిని పూర్తిచేయాలి. ఇవ్వాలి ఉన్నటువంటి స్థితి అందరు చెప్పారు. కనీసం రాబోయే master plan లో నైనా దానికి schemes వేయమని కోరుతూ, ఆవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు thanks చెబుతూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ జి.కౌమయ్య (తాళ్ళరేవు):—ఆధ్యక్షా, వర్షాలవలన అని చెప్పారుగాని ఒక్క వర్షమే కాదు గాలికూడ ప్రారంభించి గాలివానవల్ల కూడ అధికవర్షం కలిగింది. బంగాళాఖాతం ఒడ్డుననే కాకినాడ మొదలుకొని నేలపల్లి వరకు మళ్ళీ పారిశ్రామికుల గ్రామాలు ఉన్నాయి. ఘుమారు 10 గ్రామాలలో దెబ్బతిన్నారు. దుమ్ములుపేట, ఏటిమొగ, వగడాలపేట, చినబొడ్డు వెంకటాయపాలెం, పెదవలసల ఈ గ్రామాలలో నుంచి ఘుమారుగా 500 మంది సముద్రం మీదకు చేటుకు వెళ్ళారు. చేటుకు వెళ్ళినప్పుడు గాలివానవచ్చి చాలమందిని చంపివేసినది. 50 మంది చచ్చిపోయారు. అప్పుడు పూజ్యులు రెవెన్యూ మంత్రిగారు అధికవర్షాలలో కూడ వచ్చి ఈ గ్రామాలన్నీ పర్యటించి వాళ్ళందరికీ ఎట్లాంటి సహాయం చేయాలో ఎటువంటి కష్టాలు పొందినారో కూలంకషంగా చూచారు. వారివెంట ఆర్. డి. ఓ. గారు, కలెక్టరుగారు, తాసిల్దారు, అసిస్టెంట్ కలెక్టర్ మానమితి ప్రెసిడెంట్ నేను వెళ్ళి ఆ గ్రామాలలో కష్టపడినవాళ్ళను చచ్చిపోయిన వాళ్ళను అందరినీ చూశాము. దుమ్ములపేట అనే గ్రామంలో 10 సంవత్సరాలు పయస్సు కలిగిన పిల్లవాడు బంగాళాఖాతంలో కొట్టుకుపోయి మద్రాసుకు చేరితే అక్కడ నుంచి కాకినాడకు పంపించారు. చాల హృదయ విచారక మైవ ఘటన ఇది, ఆ పడవలో నలుగురు మనుష్యులు ఉన్నారట. ఈ పిల్లవానిని ఆ పడవలో వదిలి

వేసి తక్కిన ముగ్గురు పడవదూకేసి వెళ్ళిపోతే ఆ ముగ్గురు చచ్చిపోయారు. అదృష్టవశాత్తు ఆ పిల్లవాడు ఒక్కడు మద్రాసు చేరితే ఆ పిల్లవాడిని తీసుకువచ్చి కాకినాడలో వదలిపెట్టారు. ఆ పిల్లవాడిని మేము చూచాము. రెవిన్యూ మంత్రిగారు చూచారు. పెదవలస అనే గ్రామం వెళ్ళాము. ఒక్కొక్క ఇంటికి ఒక్కొక్క బస్తా బియ్యం వసూలు చేసి షుమారు 50 బస్తాల బియ్యం ఈ గ్రామాలలో ఆందరికీ పంచిపెట్టినప్పుడు పెదవలసలో ఒక మనిషిని చూచాము. ఆ మనిషిని చూస్తే ఎంత కఠినమైన హృదయమైనా కరిగక మానదు. 22 సంవత్సరాలు వయస్సు కలిగిన బలీయమైన యువకుడు ఒక పగలు, రెండు రాత్రిళ్ళు సముద్రంలో యీదుకుంటూ చివరకు ఎక్కడో చేరితే నర్సాపురం హాస్పిటల్ లో ఉంటే వాడిని ఈ గ్రామానికి తీసుకువచ్చారు. ఇప్పుడు చెప్పినటువంటి గ్రామాలలో వారందరు చాల ఊభాయమైనటువంటి పరిస్థితిలో ఉన్నారు. మేము అదంతా చూచాము. మా ఆర్. డి. ఓ. గారు Assistant Collector వెంటటస్యామి నాయుడుగారు మొదలైనవారు చాల సహాయపడ్డారు. కాకినాడ నుంచి నేలవల్లి వరకు షుమారు 18 మైళ్ళ దూరం ఉన్నది. ఈ 18 మైళ్ళలో 30, 40 గ్రామాలు ఉన్నవి. ఉప్పునీటి కాలవలు అన్నీ పొంగిపోయి ఉప్పునీరు ప్రవహించి ఆ సస్యం అంతా నాశనం చేశాయి. కరణంగారు చెప్పారట. చేలు ఏమీ పండలేదు. ఒకసారి చూడండి అంటే ఆర్. డి. ఓ. గారు వచ్చి స్వయంగా వచ్చి చూచారు. ఒక ఎకరానికి రెండు కుంచముల కంటే ఎక్కువ రాలుబడి ఉండదని ఆర్. డి. ఓ. గారు చెప్పితే నేను నివ్వెర పడ్డాను. అక్కడ చాల నష్టం జరిగింది. 30, 40 గ్రామాలు బంగాళాఖాతం ఒడ్డున చాల నష్టపడ్డాయి.

ఆ గ్రామాలలో రెమిషన్ ఇవ్వడమేగాక, ఆ ప్రాంతమంతటికీ తప్పని సరిగా రెండవ పంటకు కూడా అవకాశం ఇవ్వవలసినదిగా నేను మీ ద్వారా క్రితుత్వాన్ని అర్థిస్తున్నాను, ఈ కష్టాలను నివారించడానికి, పూజ్యులు రెవిన్యూ మంత్రిగారు కలెక్టరు, ఆర్. డి. ఓ. అసిస్టెంటు కలెక్టరు, తహసీల్దారు, సమితి అధ్యక్షులు, ఉపాధ్యక్షులు చేసిన కృషికి వారికి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. ఇంతకుముందు నేను మననిజేసినట్లుగా ఆ ప్రాంతంలోని రైతాంగమునకు సహాయ పడుటకు ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందని ఆశిస్తూ నేను యింతటితో తమవద్ద వెళివు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. కోటేశ్వరరావు (పెదకాకాని):—అధ్యక్షా, వరదలు చాలా విపరీతమైన పరిస్థితులను కలిగించాయి. ఇది ఒక సంవత్సరం నాటిది కాదు. ఏటా

వర్షాల బాధతో ప్రజలు సతమతం కావలసిందేనా : దీనినిరికట్టే మార్గమేదైనా వున్నదా. లేదా ? ఎందుకంటే—పెద్ద వరదలువచ్చి, వర్షాలు తీవ్రంగా కురిసి, వాగులుపొంగి ఆనకట్టలు కొట్టుకపోవడం, ఊళ్లు మునిగిపోవడం ఇళ్ళ కప్పులు కూలిపోవడం, పంటలు చెబ్బితివడం యీ ప్రమాదాలతో ప్రజలు మింటమబ్బు పడితే గుండెలు గుబగుంటాడే పరిస్థితితో నిరంతరం బాధపడుతున్నారు. త్రివిధ బాధపడుతున్నారు. ఇంకవరకు మిత్రులు వరదలవలన కలిగిన నష్టాన్నిగూర్చి ప్రజలు పడుతున్న ఇబ్బందులను గూర్చి చెప్పారు. దానిని గూర్చి నేనుకూడా పదే పదే చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. అయితే గుంటూరు తాలూకాకు సంబంధించినంతవరకు యీ సమస్య యీ సంవత్సరమనే కాదు. దాదాపుగా గత ఇరవై సంవత్సరాలుగా, ఇంకొంచెం వివరంగా చెప్పాలంటే గత రెండు పుష్కరాలుగా బాధిస్తున్నది; అక్కడ కొండవీడు కొండలు వున్నవి. అక్కడ ఏ మాత్రం పెద్ద వర్షం వచ్చినా వైనుంచి జారి, వాగులతో గ్రామాలు ముంచుతున్నవి. కృష్ణ పొంగి ఆ గ్రామాలను ముంచుతున్నది. పంటలు నష్టమైపోతున్నవి. ప్రజలు బాధపడుతున్నారు. ఈ సంవత్సరం ఒక్క వరదేకాకుండా—ఇండాకే మిత్రులు వెంటటస్వామిగారు చెప్పారు—మూడు వరదలు వచ్చినవి. ఈమూడు వరదలలో ప్రత్యేకంగా, రామవాగు, కొండవాగు, పోతరాజు ఓడిగ, మేరల వాగు, నక్కవాగు ఇవన్నీ కూడా కొండవీడు కొండలనుంచి వచ్చే వాగులు. ఇవన్నీ ఒక్క ఎత్తున వచ్చి, పెద్దవాగులో కలుస్తాయి. ఈ వాగులన్నీకూడా పోవడానికి అప్పాపురం మైలవెల్ ఛానెల్ క్రింద అండర్ టన్నెల్స్ కట్టారు. ఈ టన్నెల్స్ ఏ పది వన్నెండు ఏళ్ళ క్రిందటనో తేరుడువేసి, పూడిపోయినవి. పూడిక తియ్యమని ఏటా చెబుతూనే వున్నాం. ఈ వాగులన్నీ వస్తూవుండడం వలన ఆ టన్నెల్స్ పూడిపోవడం వలన కాల్య ఎగదట్టి అక్కడవున్న ఊళ్ళన్నీ చదురుతో మునుగుతున్నవి. దాని వలన ఇదివరకువున్న లోతు అంతా పోయినది. మొత్తం తూములుకూడా చదురు అయిపోయినవి. అయితే దీనివలన ఆభూములన్నీ సారవంతం అయిపోయి మంచి పంటలు పండుతాయిగదా అనుకోవచ్చు. కాని యధార్థం అది కాదు. కొండవీడు కొండలనుంచి వచ్చేనీరు అంతా ఉప్పు మట్టి తెస్తుంది. చవుడుమట్టి తెస్తుంది, ఆ వాగుల నీరు అయిదారురోజులపాటు నిలిబడిపోవడంవలన ఉప్పుమట్టి, చవుడు మట్టితో అంతకుముందువరకు సుత్రాత్రంగా వున్న భూములన్నీ ఊసరక్షేత్రాలుగా మారిపోవడమే గాక, ఎందుకూ కొరగాని పరిస్థితులలోకి వెళుతున్నవి. ఈ వాగులన్నీ లోతు దియ్యాలి, తూములను పూడిక తియ్యాలని చెప్పడం ఏ సారా? రెండుసార్లా? ఒక ఏడా? రెండేళ్ళా? ఏటా విజ్ఞప్తులు చేస్తూనే వున్నాం రాయబారాలు నడుస్తూనే వున్నాయి. ఈ మూడు

సంవత్సరాలనుంచి అసెంబ్లీలో చెబుతూనే వున్నాం కాని కిన్న పాపాన పోలేదు వీటిని గురించి ఆలోచించిన పాపాన పోలేదు, క్రిందటి సంవత్సరం మన ఢిల్లీ సెక్రటరీ, అనంతరామన్ గారు అక్కడకు పర్యటన విమిత్తమై వచ్చినప్పుడు వారికి మెమోరాండం ఇచ్చాము. దానికి ఒక వాగు గనుక త్రవ్వించినట్లముతే ఆరులక్షలు అవుతుందని ఎస్టిమేషన్ వేశాము అన్నారు.

ఇరవై వేల రూపాయలు గనుక ఖర్చుపెట్టినట్లయితే పల్లపాడుదగ్గర, వంగి పురం దగ్గర పూడిన తూముల పూడిక తీయించవచ్చును. యథా ప్రకారంగా అక్కడ బాగుచేయించి, నాలుగుమైళ్ళ దూరం గనుక ఆ వాగు తీసుకువెళ్ళి నల్లయితే యీ మురుగు అంతా సునాయాసంగా పోతుందని, అప్పుడు వాగులు పొంగినప్పుడల్లా నీరు తేలిగ్గాపోతుందని, ఏటా బాగుచేయవలసిన అవసరం కూడా వుండదని, వరదబాధకూడా వుండదని చెప్పడం జరిగింది. అందుకు ఆరు లక్షలతో ఎస్టిమేషన్ అయివున్నది అన్నారు. కలెక్టర్ గారికి ఇది వెంటనే చేయించమని కూడా చెప్పారు, తరువాత, ఇక్కడ నేను చెప్పాను, వాటినిగూర్చి ఆలోచిస్తామన్నారు. ఎస్టిమేషన్ అయి వున్నది అన్నారు, కాని ప్రభుత్వం ఇంతవరకు ఆ విషయం పట్టించుకోలేదు, మూడుసార్లు వచ్చిన యీ వరదలవలన పల్లపు ప్రాంతాలలోని పదిహేను వేల ఎకరాలు మునిగిపోవడమే గాక, మెట్టప్రాంతాలలో నున్న దాదాపు ఎనిమిదివేల ఎకరాలలో మిరపతోటలు, ఇతర మెట్టపైర్లు పేరుపెనగ, మిగతా పునానపైర్లు అన్నీ చెబ్బితిని రైతాంగము అంతా చాల హీనస్థితిలో వున్నారు. అంతేగాక, మంగళగిరి పరియలో కృష్ణ ఒడ్డున చాలా గ్రామాలున్నాయి. అవి చాలా పల్లపు గ్రామాలు, ఆ పల్లపు గ్రామాలన్నీ కూడా ఏటా కృష్ణపొంగినప్పుడల్లా కూడా మునుగుతూ వుంటాయి. ఆ లోపమును సరిదిద్దారు, కృష్ణకు కరకట్ట వేయడంవలన, వరద పల్లపు ప్రాంతాలకు రావడంలేదు. అనకట్టకు ఎగువ భాగమునుండి వరదనీరు అంతా కృష్ణలో పడే ఏర్పాటు చేశారు. కృష్ణ పొంగి నీరు ఎగదన్నినప్పుడు యీ లోపల భూములలోనికి వచ్చిన మురుగునీరు కృష్ణ ఎగువభాగానికి వస్తుందా? అంటే లేదు. పోనీ, ఇంకొకమార్గం బకింగ్ హోమ్ కెనాల్ దిగువన ఆతలుపులను తీసి పంపించారా? అంటే ఆమార్గము కూడా లేకపోవడం వలన ఆ నీరు అంతా పల్లపు ప్రాంతాలకు ఎగదన్ని ఉల్లి మొదలైన పంటలను నాశనం చేస్తున్నది. ఒక్క పెదమా గ్రామములోనే దాదాపుగా కొన్ని లక్షల రూపాయలు నష్టపడిన పరిస్థితులు వున్నాయి. ఇటువంటి పరిస్థితులు వున్నప్పుడు, కనీసం ఇటువంటి చిన్న చిన్న స్కీములపై నా పూర్తిచేయకుండా పెద్ద పట్టాన్ని కలిగించడం చాలా విపరీతమైన విషయం. ప్రతిపాడు పరియలో

అప్పాపురం చానెల్ క్రింద దాదాపు ఐదేండువేల ఎకరాల మాగాణి, ఎనిమిది వేల ఎకరాలు మెట్ట నష్టపడడం జరిగింది. మంగళగిరి పరియాలలో నాలుగైదు గ్రామాలలో దాదాపు ఏడేనిమిది వేల ఎకరాలు నష్టపడడం జరిగింది. అధికోత్పత్తి కొరకు స్కీము వేస్తున్నాం అంటున్నారు. పెద్ద పెద్ద ప్రణాళికలు వేస్తున్నామంటున్నారు. ఈ ప్రణాళికలన్నీ ఎప్పటికి పూర్తి అయ్యేను ? ఎప్పటికి జయప్రదమయ్యేట్లు ? వాటికిముందు యీ చిన్న చిన్న పథకాలు పూర్తిచేసి, ఎక్కువ నష్టాన్ని నివారించడానికి ఏమైనా ఆలోచించడం వుందా, లేదా ? ఆ విధంగాచేస్తే ఆ ప్రాంతాలరైతులను అధికోత్పత్తికి ఎంతో ప్రోత్సహించవచ్చు. వరదబాధ నుంచి ఆ ప్రజలను రక్షించడానికి అరులతల స్కీము మంజూరుచేయడానికి అటంకం ఏమిటి ? తద్వారా యీ సూములను బాగుచేయడం, పూడిక తీయించడం సాధ్యం కానివనా ? ఈ విషయాలన్నీ ఆలోచించి యీ సంవత్సరమైనా ఈ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడానికి ప్రయత్నించ వలసివేదిగా మనవిచేస్తూ ఇంతటితో ముగిస్తున్నాను.

(శ్రీ కె శాంతయ్య (పాలేరు) :--అధ్యక్షా, ఇంతవరకు వరదలవల్ల నష్టపడిన ప్రాంతాల రైతుల సమస్యలను చాలామంది గౌరవ సభ్యులు మీ ముందు వుంచారు. వర్షాలులేక నష్టపడిన రైతుల విషయం నేను చెప్పదలచుకున్నాను. ఖమ్మం తాలూకా పాలేరు ప్రాంతంలో పదివేల ఎకరాలకు పైగా నాట్లు పడక, రైతులు చాలాబాధ పడుతున్నారు. జూన్ నాటికి రైతులు తమపొలానిను చక్కగా దున్ని పడునుచేసి ఎరువులువేసి నార్లు పోసుకొని జూలైలో నాట్లు పెట్టుకుందామని పి. డబ్ల్యు. డి ఇంజనీరుగారిని నీరు ఇవ్వమని అడిగారు. ఆ ప్రాజెక్టులో వుండేనీరు పదిన్నర అడుగులు మాత్రమే. నీరిచ్చినట్లయితే ముందు నాట్లు పడతాయి తరువాత వర్షాలు వస్తాయి అని రైతులు విన్నవించుకున్నారు. ఆ ప్రాంతంలోని సమితి ప్రశ్నించుటగా, రైతులు అంతా కలెక్టరు దగ్గరకు వచ్చి యీ సంవత్సరం నీరివ్వకపోతే రైతులు ఇబ్బంది పడతారని చెప్పినప్పటికీ కూడా ఇంజనీరు గారు వినలేదు. రి అడుగుల నీరున్నప్పటికీ పెక్కికలోగా ఇవ్వడానికి వీలులేదు కాబట్టి ఇవ్వనని చెప్పినందువల్ల ఆ పదివేల ఎకరాలు నాట్లు పడక, సుమారు 2 లక్షల బస్తాలధాన్యం నష్టం జరిగింది. ఆ ప్రాంతంలో జొన్న వేసుకోడానికి కూడా వీలులేదు. తరువాత, అధిక వర్షాలు రావడంవల్ల రెండుమూడుసార్లు జొన్న విత్తనాలు వేసుకున్నా మునిగిపోవడంవల్ల రైతులు చాలా బాధపడ్డారు. వెంటనే జిల్లా కలెక్టరుగారిని, సమితి ప్రశ్నించుటగా, బి. డి. ఒ. ను తీసుకుని ఆ ప్రాంతం టూర్ చేయించాను. రైతులు వేసవికాలం పంటకై నా నీరు యివ్వమని కోరారు.

వేసవి పంటలు వేసుకోడానికి విత్తనాలు కావాలి. అందుకు డబ్బు సహాయంచేయవలసిందని కలెక్టరుగారికి మనవిచేశారు. ఇంతవరకు ప్రభుత్వంనుంచి సహాయం దొరకలేదు. ఆ పొలంలో ఎకరంలో వేరుశనగ విత్తనాలు వేసుకోవాలన్నా రెండుబస్తాల విత్తనం పడుతుంది. బస్తా ఖరీదు 40 రు.లు వుంది ఒక ఎకరానికి వందరూపాయలైనా ప్రభుత్వం చెట్టుబడి పెట్టితే రైతులు ఎడగారు పంటలు వేసుకొని అయినా లాభం పొందడానికి వీలుంది. వెనుసీరి వర్షాలవల్ల అక్కడ చెరువులు తెగి కొన్ని గ్రామాలు కొట్టుకుపోయాయి. అరిగూడెం గ్రామంలో హరిజనవాడ మొత్తం కొట్టుకుపోయింది. ఆ ఇళ్లు కొట్టుకుపోయినవారికి ప్రభుత్వం యిచ్చే 20-30 రు.లు కూడ ఇవ్వలేదని చెబుతున్నారు. 20-30 రు.లతో యిళ్లు కట్టుకోడానికి ఎట్లా సాధ్యమవుతుంది? 300 రు.లు అయినా అయితే మట్టి గోడలతోనైనా యిళ్లు వేసుకోడానికి వీలుంటుంది, అలాంటి సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. రైతులు యిబ్బంది పడుతున్నారు కాబట్టి శిస్తులుకూడ మాఫీచేసి తగిన సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. రాకపోకల సౌకర్యం, విషయంలో పాలేరునుంచి హుజూరునగర్ వెళ్ళడానికి మధ్యన ఒక పరువున్నది ఏ కొద్దిపాటి వర్షం వచ్చినా బ్రహ్మాండమైన వరదప్రవాహం వచ్చి ప్రయాణీకులకు ఇబ్బంది కలిగిస్తోంది. అది వంద గజాలపొడవు కూడలేదు. దానిని 4 అడుగులు పొడిగిస్తే ప్రయాణీకులకు చాలా సౌకర్యం కలిగిస్తుంది. రాత్రిలందు ప్రయాణం చేయాలంటే కష్టంగా వుంటోంది, ఖమ్మంనుంచి విజయవాడ పోవడానికి అదే మెయిన్ రోడ్. నాలుగడుగుల ఎత్తు అయినా కట్టించి ఆ ప్రజలకు సహాయం చేయవలసిందిగా కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :—Sri Vanka Satyanarayana will wind up the debate.

Sri M. Ramgopal Reddy :—We will have the Minister's reply tomorrow. The Minister wants 40 minutes. We can finish by 8 p. m.

ఎడ్వర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—రేపటి బిజినెస్ వేరేవుంది.

Sri V. Srikrishna :—It is an important matter and we are all anxious to hear the Minister. It is an important subject.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇటువంటి ముఖ్యమైన విషయంపైన సభ్యులు ఎంతోమంది లేనప్పుడు మంత్రిగారి జవాబు చెట్టడం కంటే 40 నిమిషాలు కాక.

పోతే 30 నిమిషాలైనా యిస్తే రేపు జవాబు చెబితే బాగుంటుంది. ఇప్పుడు వారు 30 నిమిషాలు మాట్లాడి వైండప్ చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—ఇప్పుడు మాట్లాడడానికి యింకొకరికి ఛాన్సు యిచ్చి, తరువాత వంకా సత్యనారాయణగారిని పూర్తి చేయమంటే బాగుంటుంది.

శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు :—7 గంటల తరువాత వుండడానికి ఒప్పు కున్నప్పుడు అనుకన్నది పీఠీచాలేదు. అందుచేత, వైండింగ్ కూడ రేపే పెట్టుకుంటే బాగుంటుంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మనందరెడ్డి :—అట్లా కుదరదు, ఇప్పుడు వైండింగ్ అప్ అయిపోతే రేపు జవాబు చెబుతారు.

డాక్టరు టి. వి. యస్. చలవతిరావు :—నేను పేరిచ్చాను, నన్ను పిలవలేదు. అప్పుడే వైండింగ్ అంటే ఎట్లా ?

*Mr. Deputy Speaker :—*If you still feel that you should have more time, you can have it tomorrow.

*Sri K. Brahmananda Reddy :—*It would be fair because it is an important matter.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—రేపు మార్నింగ్ వున్న వాటిలో వాటర్ కోర్సెస్ ఓల్లు ఎక్కువే సీరియస్ ఖిల్లు They may be able to adjust in 40 minutes tomorrow morning.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :—ఇది చాలా సంఖ్యమైన విషయం. ఇంకా కొంతమంది సభ్యులు తమ అభిప్రాయాలను ఎక్స్ప్రెస్ చేయవలసివుంది. ఇప్పుడు ఇతర సభ్యులకు అవకాశం ఇచ్చి నేను వైండప్ చేయడానికి 15 నిమిషాలిచ్చి నప్పటికీ రేపు ఉదయం యిస్తే బాగుంటుంది.

*Mr. Deputy Speaker :—*I do not know whether you find time. To include in the agenda for tomorrow.

శ్రీ వి. సర్వేశ్వరరావు :—ఇది న్యాయంకాదు అధ్యక్షా, చలవతిరావుగారు కూడ యీ విషయంపై చెబుతానంటున్నారు. వాటికి అవకాశంయిచ్చి వైండప్ చేయడానికి, మంత్రిగారి సమాధానానికి అవకాశం రేపిస్తే రమ్యంగా వుంటుంది.

Mr. Deputy Speaker:—If you do not conclude now, you may not be able to adjust tomorrow.

శ్రీ వి. వత్సనారాయణ :—అధ్యక్షా, ప్రభుత్వ పక్షంవారు, ప్రతిపక్షాల వారుకూడా ఈ సందర్భంలో చెప్పిన విషయాలు కొంచెం యించుమించు ఒకే రకంగా ఉన్నాయి. ప్రభుత్వ పక్షం, ప్రతిపక్షం అనే తేడాలు లేకుండా యీ సమస్య తీవ్రతను గుర్తించేటట్లు చెప్పడం జరిగింది. దురదృష్టవశాత్తూ ఈసమస్యపై స్వాతంత్ర్యంవచ్చినప్పటినుంచి సేటివరకు అందరమం చెబుతూనే ఉన్నాము, అయితే ఈ డిజేటు తరువాతకూడా 10, 12 సంవత్సరాలుగా ప్రభుత్వం జరుపుతున్నట్లే, ఇక ముందుకూడా జరుపదలచుకున్నదా, లేక ఈసమస్య తీవ్రతకుతగినట్లుగా పరిష్కార మార్గం ఆమలుచేస్తారా అనేది ముఖ్యమైనవిషయం. వాటిని అరికట్టడానికి కార్యక్రమం ఏమిటి అనేది మనం చూడాలి. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటువారి లెక్కలు మనచేతులలో ఉన్నవి. వాస్తవంగా జరిగిన devaluation కంటే తక్కువ అంచనా వేయడం జరిగింది. 50% represent చేశారు అంటే జరిగినదానిలో సగం మాత్రమే రిపోర్టులో చూపారు. జిల్లా పరిషత్లోకూడా కేటాయింపు చేశారు; సమితి రోడ్లకు కేటాయింపు చేశారు; హైవే రోడ్లకు కేటాయింపుచేశారు. యీ గిండ్ల వల్ల గ్రామాలలో రోడ్లు సర్వ వాశసమయి పోయాయి. రోడ్లు పోలేదు అనుకుంటున్నారో, లే: పంచాయితీలే వేసుకోగలుగుతాయను కుంటున్నారో కాని ఆ విషయం కేటాయింపు లేదు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని పంచాయితీ రోడ్ల కే కనీసం 30 లక్షలైనా గ్రాంటుచేస్తేనే కాని ఒక గ్రామంకూడా ఆభివృద్ధి చేయడానికి లేనంత సబ్బం పర్పడింది. Constal area లో వచ్చిన ప్రమాదం గురించి కామయ్యగారు చెప్పారు. చచ్చిపోయినవారి కుటుంబాలకు కొన్నింటికి సహాయం చేశారు. Miss అయినవారికి ఆస్థాయం జరిగింది. కాకినాడ నుంచి వెళ్ళి బెస్తలు 84 గురు miss అయిపోయారు. అందులో రెండు శవాలు మాత్రమే దొరికాయి. శవం దొరికింది కాబట్టి miss అయినట్లు గుర్తిస్తామని చెబోక వంద రూపాయలు ఇచ్చారు. మిగిలిన 82 కుటుంబాలకు శవాలు దొరక లేదనే సమస్య వచ్చింది. కుటుంబానికి వంద రూపాయలు యివ్వడమనేది దారుణమైన విషయం. గొర్రె miss అయితే రు. 25 లు మనిషిపోతే వంద రూపాయలు అంటే మీ రాజ్యంలో నాలుగు గొర్రెలు are equal to ఒక మనిషి అన్నమాట! ఇది చాలా పోస్టాన్పడమైన విషయం. కుటుంబ యజమాని అస్తి సంపాదించేవాడు చనిపోయినపుడు అతనిపై ఆధారపడిన భార్యబిడ్డలు ఉన్నప్పుడు వంద రూపాయలు నష్ట పరిహారం ఇచ్చారంటే న్యాయంపేరే ముత్రిగారు ఆలోచించాలని కోరుకున్నాను. ఇటువంటి పరిస్థితి లేకుండా—

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఎవిమిది గొర్రెలు—

శ్రీ వి. నత్యనారాయణ :—ఎవిమిది గొర్రెలు are equal to ఒక మనిషి అన్నా అన్యాయమే. మీరు clear గా చెబితే అభ్యంతరంలేదు. Letters ద్వారా మాకు వచ్చిన information ఉంది. నా పాయింట్ ఏమిటంటే వచ్చి పోయిన మత్స్య పారిశ్రామికుల కుటుంబాలకు తక్కువ ఇచ్చారు, వారు చాలా కష్టపడుతున్నారని, miss అయిన వారందరి కుటుంబాలకు relief దొరకడం లేదని మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను, చాలామంది సభ్యులు చెప్పారు. కృష్ణా, గోదావరి డెల్టాలలో చేతికి వచ్చిన పంటను సర్వనాశనం చేసేది కొల్లేరు సరిస్థితి. కొల్లేరు ముంపు వచ్చిందంటే ముఖ్యమైన మంత్రులు, ముఖ్య మంత్రిగారు, రెవిన్యూమంత్రి గారు, హోమ్ మినిస్టర్ గారు, సెంట్రల్ మినిస్టర్ గారు చూచి వెళ్ళారు. ప్రతి సంవత్సరం ముంపు వచ్చినప్పుడు మంత్రులు వచ్చి చూచి వెళ్ళడమనేది common అట్లా common గా ఇదికూడా జరక్కుండా ఉండాలని మారకోరిక. కొల్లేరుముంపు నివారణకోసము అనేక పథకాలు మీ చేతునలో ఉన్నవి. కొల్లేరుకు అయిదు నదుల వల్ల ఈ ముప్పు వస్తోంది. అయిదు నదులు, 11 వాగులు ఉన్నాయి. బుడమేరు, ఎర్రకాలువ. తమ్మిలేరు, రామిలేరు, గుండేరు అనేవి ఈ అయిదు నదులు. వీటి వల్లనే విపరీతమైన హింగువస్తోంది, ఈ అయిదు నదులమీద రిజర్వాయరులను కట్టి డైవర్లన్ స్క్రీములను అమలు జరిపితేనే కొల్లేరుముంపు తగ్గుతుంది, వచ్చిన నీరు సముద్రంలోనికి పోవడానికి ఒకటే ఉప్పుతేరు ఉన్నది. ఒక్కరోజు వచ్చిన వరద నీరు పోవాలంటే 18 రోజులు వైచిలుకు పడుతుంది, 18 రోజులైనా 2 లక్షల 45 వేల ఎకరాల భూమిలోని పంట submersion లో ఉండవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది, పై నదులకు రిజర్వాయర్లను కట్టడం, డైవర్లన్ ఏర్పాటు చేయడంతోపాటు ఉప్పుతేరు వెడల్పుచేసి త్వరగా నీరు సముద్రంలోనికి పోయేటట్లు పథకంకూడా తోడించి చేయకపోతే వైవిధ్యతనా లాభంలేదు. రెండు స్క్రీములను అమలుచేయా దానికి గట్టిప్రయత్నం చేయాలి దానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం పద్ద డబ్బులేదు అంటు న్నారు. కేంద్రప్రభుత్వం వారు ఏదో కమిషన్ వేశారు. ఎర్రకాలువ ముంపు నివారణ పథకం ప్రభుత్వం ఆమోదించింది. మైదరాళ్ళు వేశారు. ఎన్నికల ముందు ప్రతిష్టాపన జరిగింది. కొన్ని బిల్డింగులను కట్టారు. మరల ఎన్నికలు వచ్చే సరికి రాళ్లు చూస్తున్నాయి. ఎర్రకాలువ విషయమేకాదు, తమ్మిలేరు పరిస్థితికూడ అట్లాగేఉన్నది. ఎలక్షన్లకోసం శంకుస్థాపనచేయడం మానివేసి జాతికి తిండిసమస్యను 245 వేల ఎకరాల ముంపు సమస్యను ఎన్నికలకోసంకాకుండా ఒక జనశాహుళ్యా నికి తిండి పెట్టటానికి ఆలోచిస్తే foreign exchange ఎంతో మిగులుతుంది. ఆ దృష్ట్యా అయినా తక్షణం ప్రభుత్వం పూనుకొని ఏదో high power commission

వేశారు. కాబట్టి దానిముందు యీ ప్రపోజిల్స్ పెట్టవలసి ఉన్నది. డబ్బులేక పోతే కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని వత్తిడి చేయవలసి ఉంటుంది. అయిదు నదులకు ఆనకట్టలుకట్టి డైవర్స్ స్కిములు అమలు చేయడం, ఉప్పుతేరును వెడల్పు చేసే పథకం అమలుచేయాలి. ఉప్పుతేరు పథకాన్ని ఆమోదించారు. ఆమోదించిన తరువాత పూర్తి చేయడం మానివేశారు. Foreign exchange లోటు ఉన్నది కాబట్టి డ్రడ్జర్లు కావాలి అన్నారు, ఇన్నికోట్ల రూపాయల foreign exchange తగలవేస్తున్నప్పుడు మనం డ్రడ్జర్లు తెప్పించుకోలేని స్థితిలో ఉన్నామా? చేయాలని మీకు మనస్సులేదు. మనస్సులేదు కాబట్టి పని జరుగలేదు. ఇప్పుడు కళ్ళారా చూశారు కాబట్టి ఈ అయిదు పథకాలు అమలు జరపాలని కోరుతున్నాను. ప్రతి సంవత్సరం కొల్లేరులో 68888 మిలియనుల క్యూసెక్కుల నీరు వస్తుంది. Catchment area 2134 చదరపుమైళ్ళు. అదే కాకుండా eastern delta లో 340 చదరపుమైళ్ళలోని drain ఇందులోనికి వస్తుంది. ఏమైనప్పటికీ మొత్తం drain క్రిందకుపోవాలి; అంత drain అందులోనికి రాకుండా ఉండాలి. దానికి కొన్ని పథకాలు సిద్ధంకానున్నవి. ఎర్రకాలువకు అప్పలరాజుగూడెంపద్ద ఆనకట్ట కడితే 11500 ఎకరాలకు కొలేరుముంపు తగ్గుతుంది. తగ్గించడమేకాదు, క్రొత్తగా 12380 ఎకరాలు సాగులోనికి వస్తాయి. 9,1 మిలియన్లు మీరు ఖర్చుచేస్తే 11 వేలు వైచిలుకు ఎకరాలు క్రొత్తగా సాగులోనికి వస్తాయి. 12 వేలు వైచిలుకు ఎకరాలకు ముంపుతగ్గుతుంది. తైలేరు స్కిము అని ఉన్నది. అది చిన్న స్కిము, 10 వేల ఎకరాలకు ముంపు తగ్గుతుంది. 7 వేల ఎకరాల భూమి క్రొత్తగా సాగులోనికి వస్తుంది, దీనివల్ల రెండువందల మిలియన్ల క్యూసెక్కుల water క్రింద రాకుండా మురుగు తగులకుండా ఉంటుంది. ఇది చిన్న స్కిము. 30 లక్షలు ఖర్చుచేస్తే ఈ స్కిము తయారు అవుతుంది. ఇవన్నీ గతంలో ఇంజనీర్లు prepare చేసినవే. తమ్మిలేరుకు సంబంధించి ఎర్రంపల్లివద్ద ఒక రిజర్వాయరు కడితే 950 వేలు అవుతుంది. దానివల్ల క్రొత్తగా 6600 ఎకరాల భూమి సాగులోనికి వస్తుంది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో తమ్మిలేరు flood bank కట్టవలసి ఉంటుంది. ఏలూరు పట్టణానికి ఎక్కువ ప్రమాదం వస్తుంటుంది. అక్కడ మురుగులకోసం ఎదురుచూసే సహకార సంఘాలుకొన్ని ఉన్నాయి. దాని ప్రక్కనే godowns కట్టడం, తమ్మిలేరు వచ్చింది కాబట్టి ఆమోనియం సల్ఫేటు కిరిగిపోయింది అని చెప్పి లక్షలకు లక్షలు సహకార సంఘాలకు write off చేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. దాని వల్ల వచ్చే నష్టాన్ని చూసుకున్నప్పుడు, అయిదు సంవత్సరాలలో ఇచ్చే relief ను ఇతర సౌకర్యాలను కలుపుకుంటే ఈ స్కిములే అయిపోతాయి. ఈ సందర్భంలో మరొక విషయం మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. 'బుడమేరు flood bank విషయంలో'

తాత్కాలికంగా చేస్తున్నారు, డైవర్స్ స్కిము అమలు జరిపారు కాని రెండవదశ అమలుచేయడం మానివేశారు. దానివల్ల చాలా నష్టం కలిగింది. Flood control చేయకపోవడంవల్ల బాడమేరువల్ల విజయవాడ దెబ్బతింటోంది; తమ్మిలేరు ఏలూరు దెబ్బతింటోంది; ఎర్రకొండవల్ల దువ్వ మొదలు తిరుపతిపురం వెలైన 15 గ్రామాలు complete గా నష్టపడుతున్నాయి. ఉప్పులేరు వల్ల ఏలూరు area అంతా పాడైపోతున్నది. ఈ నష్టాన్ని అంతా దృష్టిలో పెట్టుకున్నట్లయితే ప్రభుత్వం ఏనాడోదీనికి పూనుకోవలసివుంటుంది. శాసనసభా సభాపక్షంలో కొందరు పొంగిందనో, వర్షాలు రావడంవల్ల రైలుకట్టలు తెగియ పంట పోయిందనో పన్నెండు సంవత్సరాలుగా కాకిగోలగా అరుస్తున్నామేమీకు వినబడడంలేదు. వినబడినా వినబడనట్లు నటిస్తున్నారు. వినబడితే ప్రాజెక్టును ప్రారంభించాలి. శాసనసభ్యుల మందరము ఈవైపు, అవైపు కాకుండా ఈ దఫా మేము కోరేది ఏమిటంటే అందరూ ఈ విషయమై ఏ ప్రాయం వ్యక్తపరిచారు కాబట్టి—కేంద్రప్రభుత్వంకూడా కొంత సహకారం చేస్తామనే సూచనకనబడుతోంది కాబట్టి—మరల శాసనసభలో ఈ స్కిము అవ జరుగలేదు. కొందరుపొంగింది, లేక తమ్మిలేరు పొంగింది అనేటటువంటి వాస్తవాలు శాసనసభసభ్యుల నోటినుండి రాకుండా ఈ స్కిములన్నింటినీ అమలు చేసినట్లంటే మిమ్మల్ని తప్పనిసరిగా అభినందించే అవకాశం ఇస్తారని అనుకుంటున్నాను. కొమ్మంపూ నివారణకోసం 5 కోట్లు చెచ్చిచెక్కు ఖర్చుచేస్తే అదనంగా 4700 ఎకర సాగులోనికి వస్తాయి. 148780 ఎకరాల భూమికి ముంపు నివారణ కలుగుతు ఇప్పుడు వచ్చే పంటకంటే అదనంగా లక్ష టన్నులు rice అక్కడ దొరుకుతు ఇటువంటి లాభదాయకమైన పథకం మరొక ఉపన్యాసం ఇక్కడ చేయనక లేకుండా ప్రభుత్వం అమలు జరుపుతుందని ఆశిస్తూ నెలపు పీనుకుంటున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :-The House now stands adjourned to 8-30 A.M. tomorrow.

The House then adjourned till Half-past Eight of the clock on Friday, the 4th December 1964.

Issued on 14-4-1965

Volume : XII

No. 4

4th December, 1964
(Friday)

13th Agrabayan,
1886 S. E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

	Pages.
Business of the House :	[471]
Oral Answers to Questions	[472 - 517]
Business of the House	[517 - 521]
Messages from the Council	
re : Bills passed by the Council.	[521 - 522]
Papers laid on the Table	
Amendment to the Andhra Pradesh Public Libraries Rules 1960.	[522]
Andhra Pradesh Cooperative Societies Rules, 1964.	[522 - 523]
Discussion on Flood Situation in the State.	[524 - 541]
Government Motion :	
re : Amendment to the Rules Framed under Sub-Section (1) of Section 40 of the Andhra Pradesh (Andhra Area) Estates Abolition Act 1948.	[541 - 549]
	— Adopted

P. T. O.

Government Bill :

The Andhra Pradesh Irrigation (Construction and Maintenance of Water Courses) Bill, 1964, as Reported by the Regional Committee. — Not Concluded. [549 - 609]

Non-official Bill :

The Disclosure of Assets of the Members of Legislature Bill, 1964. — Postponed [609 - 622]

The Hyderabad Municipal Corporation (Amendment) Bill, 1964. [622 - 643]
— Leave to introduce not granted.

The Andhra Pradesh (Telangana Area) Abkari (Amendment) Bill, 1964. — Withdrawn [643 - 647]

The Andhra Pradesh Official Language Bill, 1964. [647 - 667]
— Leave to introduce granted.

Non-official Resolution :

re : immediate steps to increase the D.A. linking it with the cost of living index, payment of bonus to workers and etc., [668 - 692]
— Not Concluded

**The
Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates**

OFFICIAL REPORT

Twenty-seventh day of the Fourth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 4th December, 1964

The House met at Half past Eight of the Clock.

[Mr. Speaker in the Chair]

Business of the House

Sri Tenneti Viswanatham (Madugula):—Before you commence, may I submit, Sir, yesterday you were pleased to say at 9-30 that the rest of the answers for the questions will be printed in the proceedings. But may I submit that even if you do not allow supplementaries you may ask the Ministers to read out the replies. Some of the questions are important enough at least for the answers to be read out.

Mr. Speaker:—If there is time, I will have the answers read out. Today you want to ask the Ministers to read out the answers?

Sri Tenneti Viswanatham:—That is what I am suggesting.

Mr. Speaker:—But I learn they have already been sent. They are placed on the Table of the House.

Sri Tenneti Viswanatham:—You mean yesterday's answers; I think that is a great improvement.

Mr. Speaker:—Thank you.

